

Lenka Andrášková, Irena Valaškovčáková

METODICKÝ PRŮVODCE K UČEBNICI (33-50) S PRACOVNÍM SEŠITEM (33-60) ČESKÝ JAZYK 3

nakladatelství Nová škola – Duha

OBSAH

1. ÚVOD A METODICKÉ POKYNY	3
2. ČESKÝ JAZYK JAKO VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	3
3. UČEBNICE A POMŮCKY	4
4. ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A ČTENÁŘSKÉ DOVEDNOSTI	4
5. ORIENTAČNÍ NÁVRH ROČNÍHO PLÁNU ČESKÝ JAZYK 3	6
6. STANDARDY PRO ZV – ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – 1. STUPEŇ – OČEKÁVANÉ VÝSTUPY VE 3. ROČNÍKU, INDIKÁTORY	8
7. METODICKÉ POZNÁMKY K PRÁCI S UČEBNICÍ A PRACOVNÍM SEŠITEM	9
I. OPAKOVÁNÍ UČIVA 2. ROČNÍKU	9
II. NAUKA O SLOVĚ	24
III. VYJMENOVANÁ SLOVA	29
IV. SLOVNÍ DRUHY	59
V. PODSTATNÁ JMÉNA	68
VI. SLOVESA	76
VII. VĚTA JEDNODUCHÁ A SOUVĚTÍ	84
VIII. PRÁCE S POČÍTAČEM	89
IX. ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ S VÍLOU	91

1. ÚVOD A METODICKÉ POKYNY

Milé kolegyně, milí kolegové,

do rukou se Vám dostává metodický průvodce k učebnici a pracovnímu sešitu českého jazyka pro 3. ročník základní školy vydané nakladatelstvím Nová škola – Duha, Brno. Naším záměrem bylo dodržet cíle vzdělávacího programu Základní škola a očekávané výstupy Rámcově vzdělávacího programu. V rámci řešení jednotlivých cvičení jsme se snažili o rozdílnost a rozmanitost formy výuky. U cvičení z učebnice a pracovního sešitu naleznete správná řešení, k učebnici zde naleznete metodická doporučení a další náměty k práci k jednotlivým cvičením. Jsou zde navrženy činnosti v rámci mezipředmětových vztahů. V metodickém průvodci je na první pohled patrné, jaké prvky z interaktivní učebnice naleznete u daného cvičení v učebnici. Z hlediska struktury metodiky pro nás byla důležitá přehlednost, rychlá orientace v textu a srozumitelnost. K tomuto účelu jsme používáme několik zkratk, které níže vysvětlujeme.

U nadpisu píšeme vždy rozsah stran učebnice a pracovního sešitu.

Uč., str. 1–2; PS 1. díl, str. 1–2 | 1. NADPIS

Pod nadpisem vždy uvádíme očekávaný výstup z nadcházející probírané látky.

Očekávaný výstup: je výsledek vzdělávání.

Pokud má podkapitola více stran, uvádíme v závorce její rozsah.

1. PODNADPIS (Uč., str. 1–2)

1. Cvičení.

Ke cvičením uvádíme řešení vždy jako první v pořadí.

Řešení: Správné řešení cvičení.

Následuje metodické doporučení.

MeDo – metodické doporučení (možné doporučení pro učitele, forma a způsob řešení cvičení).

Poté uvádíme další pokyny k práci.

DNP – další námět k práci (další činnost, pohybová aktivita, hra, jiný způsob řešení cvičení).

Mezipředmětové vztahy píšeme vždy se zvýrazněným předmětem, ke kterému se daná aktivita vztahuje.

MPV – mezipředmětové vztahy (následuje zkratka předmětu, ke kterému se aktivita vztahuje, např. **VV**).

Popisek k interaktivní učebnici zpravidla uvádíme až jako poslední.

IUČ Audio zadání – v interaktivní učebnici je čtené zadání cvičení.

IUČ Audio zadání, správné řešení – v interaktivní učebnici je čtené zadání a následně řešení cvičení.

IUČ Cvičení – v interaktivní učebnici je možno dané cvičení řešit interaktivně.

IUČ Foto – v interaktivní učebnici jsou fotografie k tématu.

IUČ Video – v interaktivní učebnici je video k tématu.

IUČ MPV – v interaktivní učebnici je vyobrazena dvojstrana z učebnice jiného předmětu, která souvisí s tématem.

Žlutý rámeček – zahrnuje metodické doporučení nebo další námět k práci k upevnění informací, učiva, které jsou v učebnici napsány ve žlutém rámečku.

Doufáme a pevně věříme, že budete s metodickým průvodcem spokojeni a že se Vám díky němu bude dobře připravovat a ještě lépe učit v hodinách českého jazyka. Budeme rádi za jakékoli Vaše připomínky.

2. ČESKÝ JAZYK JAKO VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Český jazyk je součástí předmětu Český jazyk a literatura a má v soustavě školních předmětů zásadní význam. Úkoly a cíle tohoto předmětu, metody a formy práce vycházejí z požadavků RVP pro základní vzdělávání, který je závazný pro vypracování ŠVP. Předmět Český jazyk a literatura patří do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

- 1. Komunikační a slohová výchova** učí děti vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená, psaná), číst s porozuměním, rozhodovat se na základě vnímaných pokynů – vyjádřit se ústně nebo písemně. Učí se sdělení analyzovat a posoudit jeho obsah. Děti se učí výstižně formulovat a sdělovat svoje myšlenky, prožitky a pocity.
- 2. Jazyková výchova** zahrnuje zvukovou stránku jazyka, slovní zásobu a tvoření slov. V jazykové výchově se učí děti jednoduše a jasně vyjadřovat spisovným jazykem písemnou i ústní formou s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň postupně poznávají základy mluvnické stavby jazyka. Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové jevy pozorovat, třídit a zobecňovat. Cílem je naučit žáky jasně, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat a komunikovat s okolním světem.
- 3. Literární výchova** zahrnuje zážitkové čtení a naslouchání, poslech literárních textů a tvořivé činnosti s literárním textem. V literární výchově seznamujeme děti s literární tvorbou vhodnou pro jejich věk a současně se je snažíme motivovat pro vlastní čtení. Děti poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, získávají kladný vztah k četbě, prostřednictvím četby si rozvíjejí city, chápou mezilidské vztahy, rozpoznávají dobro a zlo, rozvíjejí si estetické citění. Literární výchova postupně rozvíjí u dětí čtenářské dovednosti, vede je k chápání literárních textů a pěstuje jejich celkovou kulturní úroveň.

3. UČEBNICE A POMŮCKY

- 1. Učebnice Český jazyk 3**
- 2. Pracovní sešit Český jazyk 3 – Učíme se hrou s vílou Hvězdičkou**
- 3. IUČ Český jazyk 3**

Učebnice Český jazyk 3 je připravená také v **multimediální interaktivní podobě**. Učitel má tak k dispozici všechny stránky ve vizuální podobě na velké ploše a vybraná cvičení i v podobě audio. Součástí jsou i **interaktivní cvičení** pro další práci, která se vždy při novém spuštění obměňují, dále potom **videonahrávky se zvukovým doprovodem, fotografie k vybraným tématům, MPV, vybraná cvičení v podobě audio**, např. mluvnická cvičení včetně řešení, diktáty.

IUČ vás provází animovaná víla Hvězdička, která odměňuje děti kytičkami.

Jednotlivá cvičení z učebnice lze zvětšit na celou plochu tabule.

Tlačítko „otazník“ – lze využít jako nápovědu k práci s IUČ.

Nástroj „tužka“ – lze měnit tloušťku čáry, barvu a gumovat. Celou popsanou plochu lze rychle vyčistit pomocí tlačítka „koš“.

Tlačítko „obsah“ – odkáže na obsah IUČ.

Nástroj „lupa“ – pomocí lupy lze zvětšit jednotlivá cvičení na celou obrazovku.

Tlačítko „cvičení“ – ukáže, která cvičení jsou interaktivní.

Tlačítko „audio“ – ukáže, která cvičení mají audionahrávku.

Tlačítko „foto“ – obsahuje fotografie ke cvičení.

Tlačítko „video“ – obsahuje video ke cvičení.

Tlačítko „MPV“ – obsahuje texty a úkoly v rámci mezipředmětových vztahů.

Obsah jednotlivých stran IUČ a možnosti práce s nimi najdete v tomto metodickém průvodci.

Cílem IUČ je vnést do výuky větší názornost a usnadnit porozumění probírané látce, přináší činnostní učení v nové moderní podobě, rozvíjí znalosti, smysly (sluch, zrak, hmat) i manuální zručnost dětí, v neposlední řadě pro žáky přináší poutavý způsob práce.

více na www.novaskoladuha.cz

Seznam doplňujících materiálů, které je možné využívat ve výuce:

- 1. Vyjmenovaná slova nově**
- 2. Vyjmenovaná slova hrou**
- 3. Vyjmenovaná slova**
- 4. Slovní druhy**
- 5. Hádej, hádej, hadači – hádanky, říkadla, písničky**

4. ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A ČTENÁŘSKÉ DOVEDNOSTI

Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost je celoživotně se rozvíjející vybavenost člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních kontextech.

Ve čtenářské gramotnosti se prolíná několik rovin:

- **Vztah ke čtení** – potěšení z četby a vnitřní potřeba číst.
- **Doslovné porozumění** – dovednost chápat texty, zapojení dosavadních znalostí a zkušeností.
- **Vysuzování a hodnocení** – schopnost vyvozovat závěry, kriticky hodnotit.
- **Návyk seberegulace** – volba textu a způsobu čtení, strategie pro lepší porozumění.
- **Sdílení** – prožitky společné s dalšími čtenáři, porozumění si a pochopení s dalšími čtenáři.
- **Aplikace** – využívání čtení k seberozvoji, zúročení četby v životě (vzdělávání, informace, postoje, zábava).

Doplňující informace:

- **Čtení je náročné** – není nám vrozené ani geneticky dané – centrum v mozku se musí vytvořit.
- **Četba musí působit na dítě pozitivně** – dostatek času, vhodný výběr.
- **Plynulé čtení nahlas je prezenční dovednost** – ne čtenářská.

Co rozvíjí vnitřní motivaci, která je nezbytná při rozvoji čtenářské gramotnosti:

- **Smysluplnost** – pochopit, proč to dělám, k čemu mi to bude.
- **Spolupráce** – sdílení, čtenářská komunita.
- **Zpětná vazba** – říká, co umím, co udělat pro zlepšení, hodnotí úroveň čtenářských dovedností.

Čtenářské dovednosti

Čtenářské dovednosti rozvíjíme postupně a vždy s přihlédnutím k věku a možnostem každého dítěte, pomocí vhodných metod a postupů. Zde najdete přehled základních čtenářských dovedností a k nim konkrétní dílčí výstupy. Výběr dovednosti přizpůsobujeme vždy dané situaci a konkrétnímu záměru.

- 1. Přizpůsobuje čtení svému záměru** – hledá a vybírá text podle záměru, zdůvodňuje svou volbu; podle záměru volí způsob čtení; pozná, že text nenaplnuje jeho záměr.
- 2. Najde informace v textu** – vyhledá potřebnou informaci; odliší hlavní od vedlejších, fakta od názorů; využívá informační aparát (obsah, poznámky, rejstřík, odkazy atd.); rozliší nové informace od těch, které již znal.
- 3. Hledá odpovědi na položené otázky** – rozpozná, zda odpověď na otázku najde v textu; odpověď na otázku najde propojením textu a své zkušenosti; odpověď na otázku najde jen na základě své zkušenosti nebo fantazie.
- 4. Shrnuje** – vybere z textu podstatné myšlenky či informace; shrne nebo odliší důležité body dějové linie; udrží logický sled událostí, informací a myšlenek uvedených v textu; formuluje shrnutí souvisle a svými slovy.
- 5. Vyjasní si (odhadne)** – rozpozná, co mu v textu nedává smysl; odhadne a vyjasní si význam neznámých slov; v textu odhalí společné znaky věcí a jevů; složité či nejasné myšlenky rozloží do jednodušších – pro něj pochopitelných – myšlenek; identifikuje v textu neznámá slova a pojmy, v textu rozlišuje realitu od fantazie.
- 6. Pokládá otázky vzhledem k tomu, s jakým záměrem čte** – klade otázky zodpověditelné přímo z textu; klade otázky na souvislosti – zodpověditelné se zapojením čtenářské a životní zkušenosti; klade otázky na souvislosti – zodpověditelné s použitím dalších zdrojů.
- 7. Propojuje čtené** – předvídá obsah nebo pokračování textu, své předpovědi dokládá vodítky z textu nebo svou čtenářskou a životní zkušeností; porovnává informace, názory, myšlenky v textu se svými poznatky a zkušenostmi, dalšími texty či zdroji informací.
- 8. Vysuzuje** – dělá závěry – analyzuje a rozlišuje příčiny a důsledky – motivy jednání, události; rozpoznává místa, která působí na city nebo vypovídají o citech; rozpoznává (citovou, informační atd.) manipulaci; z informací v textu dělá závěry a rozhodnutí; pojmenuje důvody, proč považuje informace za důležité k zapamatování.
- 9. Posuzuje záměr, informace, myšlenky a stavbu textu** – rozpozná autorský záměr, vztah autora k textu; rozpozná, komu je text určen, koho chtěl autor oslovit; zvažuje důvěryhodnost informací v textu.
- 10. Buduje své pochopení smyslu textu** – interpretuje – při čtení textu si vybaví a rozvíjí své představy; formuluje hlavní myšlenku a porovnává nebo propojuje ji se svou zkušeností; respektuje fakt, že různí lidé mohou stejný text interpretovat jinak.
- 11. Zaznamenává si** – zaznamenává informace či myšlenky z textu tak, aby pro něj byly přehledné a mohl se k nim kdykoli vrátit; při čtení si vypisuje klíčová slova a pojmy, které následně využívá při tvorbě poznámek.
- 12. Nakládá se získanými informacemi a myšlenkami podle záměru** – informace a myšlenky přetváří podle svého záměru či záměru toho, komu je přetvořené sdělení určeno; informace ověřuje; pracuje samostatně pomocí písemné instrukce, respektuje nabízený postup, později i volí svůj postup (strategii) při plnění zadání; třídí a analyzuje předložené informace podle předem daných kritérií.

5. ORIENTAČNÍ NÁVRH ROČNÍHO PLÁNU ČESKÝ JAZYK 3

měsíc	týden	probírané učivo	Učebnice	PS	Metodika
ZÁŘÍ	1.	I. Opakování učiva 2. ročníku 1. Věta, slovo, slabika, hláska	s. 5 s. 5–8	s. 4 s. 4–6	s. 9 s. 9–13
	2.	SLOH – Popis – Naše škola 2. Abeceda 3. Slova s dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; slova s di, ti, ni	s. 9 s. 10 s. 11–13	s. 7 s. 8, 9	s. 13–14 s. 14–15 s. 15–18
	3.	4. Psaní i, í po měkkých souhláskách; psaní y, ý po tvrdých souhláskách 5. Párové souhlásky uvnitř a na konci slova	s. 14–15 s. 16–18	s. 10–11	s. 18–20 s. 20–22
	4.	5. Párové souhlásky uvnitř a na konci slova PS – Opakování s vílou č. 1 – Učivo 2. ročníku SLOH – Popis zvířete II. Nauka o slově 1. Význam slova	s. 19–20 s. 20 s. 21 s. 21	s. 12–13 s. 14–15 s. 16	s. 22–23 s. 23–24 s. 23 s. 24 s. 24–25
ŘÍJEN	5.	2. Slova nadřazená, podřazená a souřadná 3. Slova souznačná 4. Slova protikladná 5. Slova příbuzná	s. 22 s. 23 s. 24 s. 25–26	s. 17 s. 18 s. 19 s. 20	s. 25 s. 25–26 s. 26–27 s. 27–28
	6.	6. Opakování s vílou – Nauka o slově PS – Opakování s vílou č. 2 – Nauka o slově SLOH – Vypravování podle obrázkové osnovy	s. 27 s. 28	s. 21	s. 28–29 s. 28 s. 29
	7.	III. Vyjmenovaná slova 1. Vyjmenovaná slova po B	s. 29 s. 30–32	s. 22 s. 23–26	s. 29–30 s. 30–32
	8.	1. Vyjmenovaná slova po B	s. 33–35	s. 27–28	s. 32–34
LISTOPAD	9.	2. Vyjmenovaná slova po L	s. 36–38	s. 29	s. 34–36
	10.	2. Vyjmenovaná slova po L SLOH – Vypravování – Lukáš má angínu	s. 39–40 s. 41	s. 30	s. 36–37 s. 37
	11.	3. Vyjmenovaná slova po M	s. 42–44	s. 31	s. 37–39
	12.	3. Vyjmenovaná slova po M SLOH – Vypravování; Popis pracovního postupu	s. 45–46 s. 47	s. 32–33	s. 39–41 s. 41
	13.	4. Vyjmenovaná slova po P	s. 48–51	s. 34–35	s. 42–44
PROSINEC	14.	4. Vyjmenovaná slova po P SLOH – Popis děje – Co nás baví	s. 52–54 s. 55	s. 36	s. 44–46 s. 46
	15.	5. Vyjmenovaná slova po S	s. 56–58	s. 37	s. 47–48
	16.	5. Vyjmenovaná slova po S SLOH – Telefonování, přivolání první pomoci	s. 59–61 s. 62	s. 38	s. 49–51 s. 51–52
	17.	vánoční prázdniny			
LEDEN	18.	vánoční prázdniny			
	19.	6. Vyjmenovaná slova po V	s. 63–65	s. 39	s. 52–53
	20.	6. Vyjmenovaná slova po V 7. Vyjmenovaná slova po Z	s. 66–67 s. 68–69	s. 40 s. 41	s. 53–55 s. 55–56
	21.	8. Opakování s vílou – Vyjmenovaná slova PS – Vyjmenovaná slova – souhrnné opakování PS – Opakování s vílou č. 3 – Vyjmenovaná slova	s. 70–71	s. 42–47 s. 48	s. 56–57 s. 57–58 s. 58

měsíc	týden	probírané učivo	Učebnice	PS	Metodika
ÚNOR	22.	SLOH – Vypravování – Jaro, Velikonoce IV. Slovní druhy 1. Podstatná jména	s. 72 s. 73 s. 74–75	s. 49 s. 49	s. 58–59 s. 59 s. 59–60
	23.	SLOH – Vypravování – Radost 2. Přídavná jména 3. Zájmena	s. 76 s. 77 s. 78	s. 50 s. 51	s. 61 s. 61–62 s. 62–63
	24.	4. Číslovky 5. Slovesa 6. Příslovce	s. 78–79 s. 79 s. 80	s. 52 s. 53 s. 54	s. 63 s. 63–64 s. 64–65
	25.	7. Předložky 8. Spojky 9. Částice 10. Citoslovce 11. Opakování s vílou – Slovní druhy	s. 81 s. 82 s. 82 s. 83 s. 84	s. 55 s. 55 s. 56 s. 56	s. 65–66 s. 66 s. 66–67 s. 67 s. 67–68
BŘEZEN	26.	PS – Opakování s vílou č. 4 – Slovní druhy SLOH – Popis hračky V. Podstatná jména 1. Rod podstatných jmen 2. Životnost – Podstatná jména rodu mužského	s. 85 s. 86 s. 86–87 s. 88	s. 57 s. 58 s. 58	s. 68 s. 68 s. 68 s. 68–70 s. 70–71
	27.	Jarní prázdniny			
	28.	3. Číslo podstatných jmen 4. Pád podstatných jmen 5. Co už víme o podstatných jménech	s. 89 s. 90–91 s. 92–93	s. 59 s. 59 s. 60	s. 71–72 s. 72–73 s. 73–75
	29.	PS – Opakování s vílou č. 5 – Podstatná jména SLOH – Vypravování – Barvy, přirovnání VI. Slovesa 1. O slovesech 2. Slovesa – Čas	s. 93 s. 94 s. 94 s. 95	s. 61 s. 62 s. 62 s. 63	s. 75 s. 75–76 s. 76 s. 76–77 s. 77
DUBEN	30.	3. Slovesa – Osoba a číslo SLOH – Vzkaz, SMS	s. 96–98 s. 99	s. 64	s. 78–79 s. 79–80
	31.	4. Zvratná slovesa 5. Slovesa – Infinitiv	s. 100 s. 101	s. 65 s. 65	s. 80–81 s. 81
	32.	6. Co už víme o slovesech 7. Opakování s vílou – Podstatná jména, slovesa	s. 102 s. 103–104	s. 66	s. 81–82 s. 82–83
	33.	PS – Opakování s vílou č. 6 – Slovesa SLOH – Psaní adresy	s. 105	s. 67	s. 83 s. 83–84
KVĚTEN	34.	VII. Věta jednoduchá a souvětí 1. Stavba věty jednoduché	s. 106 s. 106–107	s. 68 s. 68	s. 84 s. 84–85
	35.	2. Souvětí, určování vět v souvětí	s. 108–109	s. 69	s. 85–87
	36.	3. Spojování vět	s. 110–111	s. 70–71	s. 87–88
	37.	4. Opakování s vílou – Věta jednoduchá, souvětí PS – Opakování s vílou č. 7 – Věta jednoduchá, souvětí	s. 112	s. 72–73	s. 88–89 s. 89
ČERVEN	38.	VIII. Práce s počítačem	s. 113		s. 89–90
	39.	VIII. Práce s počítačem	s. 114–115		s. 90–91
	40.	IX. Závěrečné opakování s vílou	s. 116–117		s. 91–92
	41.	PS – VIII. Závěrečné opakování s vílou č. 8		s. 74–76	s. 92

6. STANDARDY PRO ZV – ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – 1. STUPEŇ – OČEKÁVANÉ VÝSTUPY VE 3. ROČNÍKU, INDIKÁTORY

Zpracováno dle upraveného RVP ZV účinného od ledna 2021.

1. Komunikační a slohová výchova

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

2. Jazyková výchova

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost, rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy, rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

3. Literární výchova

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

7. METODICKÉ POZNÁMKY K PRÁCI S UČEBNICÍ A PRACOVNÍM SEŠITEM

Uč., str. 5–20; PS, str. 4–15 | I. OPAKOVÁNÍ UČIVA 2. ROČNÍKU

Očekávaný výstup: Žák využívá v praxi znalosti získané v Českém jazyce 2. V úvodní procvičovací kapitole učebnice má učitel možnost zjistit, co si žák pamatuje z probraného učiva a co je třeba zopakovat a doplnit.

UČEBNICE

str. 5

1. VĚTA, SLOVO, SLABIKA, HLÁSKA (Uč., str. 5–8)

Očekávaný výstup: Žák rozpozná samohlásky a souhlásky, tvoří a rozlišuje slabiky, věty, slova, hlásky. Ověřujeme pochopení vztahu mezi **větou** a **slovem**, schopnost **analyzovat větu na slova**, určovat i předložky a spojky jako samostatná slova, chápání **slovního významu** a dovednost **uvádět slova do vztahů**, schopnost **analyzovat slova na slabiky a hlásky**, uvědomění si vztahu mezi slovem, slabikou, hláskou, pochopení **rozdílu mezi pojmy hláska a písmeno** a skutečnost, že slabika může mít rozdílný počet hlásek a písmen. Výraz **do školy** jsou dvě slova z hlediska lexikálního, proto je píšeme zvlášť, z hlediska fonetického však tvoří jeden celek, proto je vyslovujeme dohromady.

Žák **rozlišuje slova podle počtu hlásek**. Pokud schopnost dělit slova na slabiky u žáků vázne, doporučujeme trénovat pomocí rozpočítadel a říkanek (rytmus je zde založen na střídání přízvučných a nepřízvučných slabik, proto je dělení na slabiky pro žáky snazší). Východiskem pro rozlišování hlásek je jazyk mluvený, ne psaný. V psaném projevu rozlišují žáci písmena. Pochopení, že **věta je celek**, má stránku obsahovou, zvukovou a mluvnickou; s tím souvisí **schopnost rozlišovat druhy vět** a užívat správné znaménko na konci věty. Žák **rozlišuje ve slovech délku samohlásek**, dovede používat v praxi *ú/ů*. Ve cvičeních najdete ve větách i slova neslabičná (Uč., str. 5, v dlani, k nám – zde dvě slova, ale jedna slabika).

1. a) Přečtete si vypravování.

MeDo Hlasitě čteme – žáci se střídají. Kdo nečte, sleduje očima text.

b) Spočítejte věty. Řešení: 8 vět.

c) Spočítejte slova ve větách. Najděte nejkratší a nejdelší větu.

Řešení: 1. – 7 slov, 2. – 4 slova, 3. – 13 slov, 4. – 2 slova, 5. – 8 slov, 6. – 8 slov, 7. – 7 slov, 8. – 8 slov.
Nejkratší věta: Těší se. Nejdelší věta – Na zádech si nese novou aktovku a v dlani svírá svůj kouzelný kamínek.

DNP *Tvoř souvětí!* Z nejkratší věty (*Těší se.*) utvoř souvětí. Pracujeme společně.

d) Ve vyznačených slovech určete počet slabik.

Řešení: Ja|na – 2, dnes – 1, slu|neč|ný – 3, zná – 1, na – 1, u|či|tel|ku – 4, spo|lu|žá|ky – 4.

e) Ve slovech *jde, sebou, poprvé* určete druhy hlásek.

Řešení: *jde*: j – měkká souhláska, d – tvrdá souhláska, e – krátká samohláska; *sebou*: s – obojetná souhláska, e – krátká samohláska, b – obojetná souhláska, ou – dvojhlasika; *poprvé*: p – obojetná souhláska, o – krátká samohláska, p – obojetná souhláska, r – tvrdá souhláska, v – obojetná souhláska, é – dlouhá samohláska.

DNP *První cesta do školy.* Hovoříme o první cestě do školy po letních prázdninách, vzpomínáme na první cestu do 1. třídy – očekávání a jejich naplnění v průběhu 1. a 2. třídy, obavy, setkání, zážitky atd. Pokusíme se popsat pocity, které máme, když jdeme někam poprvé, do neznámého prostředí. Co nám pomůže překonat obavy? Co je pro nás důležité, abychom se někde cítili dobře?

DNP *Tleskaná.* Hra na seznámení – žáci sedí v kruhu na židlích. Nejprve řekne každý zřetelně svoje jméno, potom jeden žák (nebo učitel) začne hru: 2× řekne svoje jméno a při každém vyslovení současně plácne do stehen (Jana – Jana), 2× řekne jméno žáka, kterého „volá“ a přitom vždy současně tleskne do dlaní (Tomáš – Tomáš). Volaný žák pokračuje: „Tomáš – Tomáš“ a volá dalšího „Eva – Eva“ atd. Všichni stále tleskají stejný rytmus (stehna – stehna, dlaně – dlaně). Kdo se splete nebo neza-reaguje na volání svého jména, napíše si slovo, které mu učitel řekne, a po hře u něj určí druhy hlásek.

MPV **M** – řekneme počet žáků ve třídě – poměr děvčat a chlapců, vztahy – o kolik více/méně; podle úrovně třídy, na jaké skupiny můžeme třídu rozdělit (dvojice, trojice...), kolik žáků přidat, aby byly úplné (trojice, čtveřice...). **PRV** – práce s mapou, kdo se kde narodil, kde nyní bydlí. **VV** – kreslíme školu, třídu, sebe (cestou do školy), náš talisman pro štěstí.

2. Zopakujte si společně. Pracujte ústně nebo s pomocí fólie.

Řešení: Věty se skládají ze slov. Na začátku vět píšeme velké písmeno. Na konci věty píšeme tečku, vykřičník nebo otazník.

MeDo K rozvoji čtenářské gramotnosti využijeme akustickou slovní pozornost pomocí pohádky.

DNP Pohádka. Čteme žákům pohádku, ve které nadměrně zdůrazňujeme melodii vět (interpunkci na konci věty či ve větě). Žáci udělají předem smluvené znamení, když uslyší větu rozkazovací, práci, oznamovací nebo tázací.

3. Rozdělte na slova. Slova oddělte svíslými čarami. Vzniklé věty napište do sešitu.

Řešení: V | neděli | k | nám | přijede | babička. Co | budeš | dělat | odpoledne? Uklid | si | rozházené | hračky
| do | skříňky!

DNP Úkoly. Spočítáme slova ve větách (6, 4, 6). Dělíme slova na slabiky – tleskáme, píšeme na tabuli, na papír. Určíme slovo s největším počtem slabik (odpoledne, rozházené – 4), určíme druhy vět: 1. – oznamovací, 2. – tázací, 3. – rozkazovací.

DNP Pantomima. Žáci beze slov předvádějí odpověď na větu tázací. [Co budeš dělat odpoledne?] Vznese nahlas otázku. Jeden žák předvádí, ostatní hádají. Otázky můžeme společně s žáky připravit na papírové lístečky. Každý žák vymyslí jednu.

DNP Rozhovor. Úklid hraček, úklid obecně, domácí povinnosti.

MPV VV – žáci nakreslí odpověď na větu tázací. Můžeme využít lístečky z předešlé pantomimy.

4. Uspořádejte slova do vět a doplňte vhodné znaménko.

Řešení: Jana píše babičce dopis. (– Oznamovací.) Přijď k nám brzy na návštěvu! (– Rozkazovací.) Co děláte ve škole nejraději? (– Tázací.)

MeDo Slova lze do vět uspořádat více způsoby. Znaménko na konci vět – použijeme kartičky ze zásobníku nebo si je vyrobíme a uschováme. Po přípravě napíše každý žák věty nejprve na papír a po kontrole přepíše do sešitu. Podle úrovně žáků volíme rozsah práce – píšeme část (1, 2 věty, celé cvičení).

DNP Sestavování slov do věty. Připravíme slova na kartičky, žáky rozdělíme na 3 skupiny a každé skupině dáme slova z jedné věty. (Vhodný postup při menším počtu žáků – max. 15 – skupiny podle počtu slov ve větě: 4, 6, 5 – každý dostane jedno slovo.) Skupina sestaví slova do věty: Lístky ve správném pořadí položí na lavici; při počtu 15 žáků si každý nechá svůj a žáci se postaví ve správném pořadí vedle sebe např. po skupinách před tabulí. Jeden potom přečte větu nahlas nebo každý může říct svoje slovo.

DNP Každý sám. Rozdáme/žáci si připraví prázdné kartičky (každý 15). Žáci si přepíšou slova na kartičky (1 kartička = 1 slovo) a každý si sám věty sestaví. Podle úrovně žáků mohou pracovat i ve dvojicích; žáci si pomáhají, nemusejí tedy psát všichni všechno.

DNP Dopis babičce. Napíšeme babičce dopis, nejprve připomeneme formální náležitosti dopisu. Můžeme stanovit rozsah (min., max.) i téma (o čem má dopis být). Společně můžeme sestavit osnovu dopisu, žáci potom tvoří sami. Můžeme psát i jeden společný dopis, žáci se postupně zapojují, každý se pokusí navrhnout větu/část dopisu.

DNP Nekonečná věta. Věta vzniká jako odpověď na otázku ze cvičení: Co děláte ve škole nejraději? Ve škole nejraději cvičím... začne větu jeden žák. Druhý zopakuje a přidá: Ve škole nejraději cvičím a čtu čítanku... Kdo neumí větu zopakovat, začne znovu jinou.

DNP Rozvoj fantazie dětí. Řízený rozhovor se žáky. Kdo má asi přijet brzy na návštěvu a proč?

5. Pracujte ve dvojicích. Vymyslete a napište na lístek větu se zpřeháženými slovy. Lístky si mezi sebou vyměňte a pokuste se slova ve větě uspořádat ve správném pořadí.

MeDo Upřesníme zadání podle potřeby – počet slov ve větě (rozmezí např. 4–6 slov), zda píšeme znaménko na konci věty. Zdůrazníme, že první slovo ve větě píšeme velkým písmenem. Je vhodné stanovit, jak bude probíhat výměna lístků (např. určíme dvojice, vpravo po kruhu). Řekneme, jakým způsobem mají žáci větu uspořádat, např. napsat na tabulku/do cvičného sešitu.

UČEBNICE

str. 6

6. a) Přečtete si společně báseň.

MeDo Vysvětlíme si přirovnání **pavouci akrobati**. Pavouci žijí ve vzduchu na pavučině, tzn. pohybují se jako akrobati.

DNP Pro šikovné. Zadáme sudé číslo, počet končetin, a chceme, aby žáci napsali, kolik a kteří živočichové mají kolik nohou.

MPV M – kolik nohou mají dohromady 2, 3, 4... pavouci? Procvičování násobení číslem 8. **M, Prv** – Kolik nohou je celkem – 1 pavouk, 1 beruška, 1 zajíc a 1 vrabec? Živočichy a počty obměňujeme. Zopakujeme si, kolik má daný živočich končetin.

IUČ Foto – pavouk křížák uprostřed pavučiny. Přepočítáme končetiny.

IUČ MPV Prvouka 3, I. Bezobratlí živočichové.

b) Určete počet slabik v podtržených slovech.

Řešení: se – 1, za | cí | ná – 3, po | dí | va | ná – 4, pa | vou | ci – 3, a | kro | ba | ti – 4, špl | ha | jí – 3, o | blo | hou – 3, když – 1, o | sm – 2.

MeDo Slova můžeme vypisovat do sloupců podle počtu slabik – podtržená slova/všechna/vybraná. Vy-
užijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

c) Vysvětlete význam slova *napjali*.

Řešení: Natáhli pavučiny.

MPV VV – tvoříme pavučiny z provázků a pavouky z korálků.

d) Neznámější pavouk žijící u nás je křížák obecný. Víte, čím se živí a jak svou kořist loví? Údaj můžete najít na internetu.

Řešení: Např.: Živí se drobnými živočichy (např. létajícím hmyzem, který se chytí do jeho pavučiny).
Kořist se chytí do jeho pavučiny, on ji chytí, usmrtí jedem z klepítek, obalí pavučinovými vlákny, hýbe-li se, ještě jednou ji kousne.

7. Zopakujte si. Pracujte ústně nebo s pomocí fólie.

Řešení: Slova se skládají ze **slabik**. Podle počtu **slabik** rozlišujeme slova jednoslabičná... Pokud se slovo nevejde na řádek, můžeme je rozdělit podle **slabik**. Slabiky se skládají z **hlásek**. Napsaná hláska je **písmeno**.

MeDo Necháme žáky pracovat samostatně/ve dvojici. Provedeme společnou kontrolu – vhodné doplnit o konkrétní příklad, abychom se ujistili, že žáci pojmy slabika, hláska, písmeno chápou správně.

8. a) Pracujte ve dvojici. Seřadte slabiky tak, aby vznikla slova. Slova pište na papír. Po společné kontrole je napište do sešitu.

Řešení: (tel pas ky) pastelky (vít ko pra) pravítko (ši ty se) sešity (ha kni) kniha

(nál pe) penál (ka tov ak) aktovka (ka tuž) tužka (ro pe) pero

(tan čí ka) čítanka (san pí ka) písanka (ko kru žít) kružítko (tad lo le) letadlo

MeDo Nejprve samostatně/společně na tabuli. Slova píšeme do sešitu až po kontrole – všechna/část (např. jen trojslabičná).

DNP Souřadnice. Procvičování orientace na ploše – sloupec, řádek. Zadáváme žákům slovo podle souřadnic: 2. sloupec, 3. řádek – (san pí ka)

b) Které slovo k ostatním nepatří a proč? Nakreslete ho do sešitu.

Řešení: Nepatří slovo **letadlo**, protože neoznačuje školní potřeby.

MPV VV – namalujeme letadlo, žáci na pozadí obrázku vytvoří koláž ze slabik slova letadlo.

UČEBNICE

str. 7

9. a) Rozlišujte slova podle počtu slabik. Můžete si je říkat nahlas po slabikách nebo je vytleskat. Jednoslabičná slova napište do sešitu.

Řešení: úkol (2), lano (2), krok (1), ústa (2), stojí (2), trám (1), pokrok (2), pes (1), pryč (1), únava (3), báseň (2), strýc (1), cesta (2), strach (1), garáž (2), jablko (3), mrak (1), smích (1), tvůj (1), obal (2), dům (1), škola (2), papoušek (3).

MeDo Nejprve pracujeme s interaktivní učebnicí.

IUČ Cvičení.

b) S některými slovy tvořte věty. Jednu větu napište.

MeDo Žáci si vyberou skupinu slov o stejném počtu slabik a napíšou s těmito slovy věty.

c) K napsané větě nakreslete obrázek.

MeDo Žáci obrázek popíšou slovy, vybraná slova rozdělí na slabiky.

d) Vysvětlete význam slova *pokrok*.

Řešení: Pokrok – např.: vývoj zahrnující v sobě změny k lepšímu. Pro žáky např. pokrok v učení – výrazný posun v pochopení či zvládnání daného učiva. Dále může být např.: technický pokrok, hospodářský pokrok, vědecký pokrok (vysvětlíme žákům přiměřeným způsobem, např. na konkrétních příkladech). Synonyma – rozvoj, vývoj (kupředu), zdokonalení.

e) Jaké znáte moderní vynálezy a jak lidem usnadňují život?

Řešení: Jmenujeme různé vynálezy, hovoříme o pozitivních a negativních dopadech na náš život. Informace o jednom z vynálezů zpracujeme společně: název, kdy byl objeven (přibližně), k čemu slouží dodnes, co přináší dobrého, čím může škodit – lidem, životnímu prostředí atd.

DNP Vynález. Skupina si vybere vynález (vhodné vybírat z připravené nabídky) a zpracuje jejich význam a dopad podobným způsobem. Skupiny svoje práce prezentují a diskutují o nich.

10. a) Přečtěte si vyprávění.

MeDo Čteme s žáky text, následují otázky k textu. Např.: **Jak se jmenuje chlapec?** (Lukáš.) **Co dělá rád před spaním?** (Čte.) **Která kniha patří k jeho nejoblíbenějším?** (365 králíčků – příběhy před spaním.) **Kolikrát už ji četl?** (Snad 5krát.) **Kdo mu četl, když byl malý?** (Maminka.) **Jak se jmenuje dnešní příběh?** (Les zvířátek.)

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Poznali jste, kdo jsou Pršáčkovi? **Pršáčkovi jsou zajíci.** *Další odpovědi: Individuální.*

MeDo Zadáme jako domácí úkol k promyšlení. Knihu, kterou o prázdninách četli, si mohou přinést – využijeme v hodině literární výchovy, žák o knize krátce pohovoří, přečte z ní krátký připravený úryvek.

MPV VV – žáci vytvoří motivační plakát ke své knize: název, autor, několik vět o obsahu nebo „proč mě kniha zaujala?“, obrázek. Plakáty vystavíme ve třídě.

c) Procvičujte určování samohlásek a souhlásek ve slovech z textu.

MeDo Žáci pracují s fólií – zakroužkují samohlásky v textu pastelkou. U souhlásek nadepíší, jakého jsou druhu. (T – tvrdá, M – měkká, OB – obojetná)

d) V textu vyhledejte slovo se slabikotvorným l.

Řešení: Přečetl.

MeDo Zopakujeme s žáky, jak poznáme slabikotvorné l. Ve slově přečetl l zakroužkujeme.

11. Zopakujte si. Pracujte ústně nebo s pomocí fólie.

Řešení: Slabiky se skládají z hlásek.

Hlásky dělíme na **samohlásky** a **souhlásky**.

MeDo Uvádíme příklady – necháme vždy nejprve žáky přemýšlet. Se slovy tvoříme slovní spojení nebo věty. Např.: *milá* – *Míla* – *myla*: To je *milá* dívka. Sestra se jmenuje *Míla*. Jana včera *myla* okna. (Draha – dráha, bílá – byla, kořeny – koření, vila – víla).

Žlutý rámeček **DNP** *Délka samohlásky.* Žáci vymýšlejí slova obsahující písmena *ú/ů, i/y, í/ý*.

12. Doplňte správné písmeno. Pracujte ústně.

Řešení: *a/á* – dárek pro maminku, bratr Lukáš, známý zámek, malá Dana; *e/é* – modré nebe, moje sestra, délka ulice, téměř týden; *i/í* – nízká židle, bílý králík, štíhlá bříza, pilný Pepík; *o/ó* – nová móda, vysoké tóny, pórek v polévce, dostali jsme gól.

MeDo Žáci si doplní samostatně, následně kontrolují ve dvojici; měli by se ve dvojici dohodnout na stejných písmenech. Při závěrečné společné kontrole vystupují dvojice jako jedna jednotka. Po kontrole tvoříme věty. 3–5 vět můžeme napsat do sešitu.

DNP *Najdi slovní spojení.* Řekneme určité slovní spojení ze cvičení v jiném tvaru – např. citově zabarvené, v jiném pádě, rodě, jako obtížnější úkol – v podobě slov se stejným významem (např. obloha bez mraků = modré nebe, skoro 7 dnů = téměř týden, pracovitý Josef = pilný Pepík) a žáci hledají v učebnici.

13. Zopakujte si. Pracujte ústně nebo s pomocí fólie.

Řešení: Samohlásky dělíme na **krátké** a **dlouhé**. Samohlásky krátké: **a, e, i, o, u**. Samohlásky dlouhé jsou: **á, é, í, ó, ú**. Mezi samohlásky patří i dvojhlásky **ou, au** a **eu**.

MeDo Připomeneme také, že pro hlásky [i], [í] máme vždy dvě písmena *i/y, í/ý* a při psaní se řídíme pravidly, se kterými se žáci postupně seznamují během školní docházky. Ze 2. ročníku známe pravopis po tvrdých a měkkých souhláskách. Připomeneme, že pro hlásku [ú] máme dvě písmena *ú/ů*.

14. a) Doplňte u/ú/ů. Proveďte společnou kontrolu. Kdo má cvičení správně nebo udělal jednu chybu, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: Dívali jsme se dolů do údolí. Kdy přijdeš domů? Ve váze byly rudé růže. Adam pomůže Jitce s úkolem. Běž opatrně ze schodů. Měla kabelku z umělé kůže. Růženka dostala důležitý úkol. Chůze z vrcholu dolů trvala půl hodiny. Už umím narýsovat kružnici. Jakub zůstal v úterý doma.

DNP *Práce ve skupinách.* 6 skupin (9, 12): Skupiny postupně vypíší do sloupců slova ze cvičení: 1. a 2. skupina – slova s **u**, 3. a 4. skupina – slova s **ú**, 5. a 6. skupina – slova s **ů**. Skupiny, které dostaly stejnou skupinu slov, si na závěr vzájemně zkontrolují práci a dohodnou se na způsobu, jakým slova napíší na tabuli. Při větším počtu žáků utvoříme více skupin se stejným zadáním. Práci můžeme diferencovat podle úrovně žáků – slova s **ů** přidělíme šikovným dětem nebo zvýšíme počet členů skupiny. U všech stejně oceníme správné splnění úkolu, bez ohledu na počet vypsanych slov.

Řešení: **u** – rudé, kabelku, umělé, vrcholu, už, umím, kružnici, Jakub (8 slov);

ú – údolí, úkolem, úkol, úterý (4 slova);

ů – dolů, domů, růže, pomůže, schodů, kůže, Růženka, důležitý, chůze, dolů, půl, zůstal (12 slov).

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Co bylo ve váze? **Rudé růže.** Z čeho byla kabelka? **Z umělé kůže.** Kdo pomohl Jitce? **Adam.** Kdy zůstal Jakub doma? **V úterý.**

MeDo Odpovídáme podle úrovně žáků: celou větou/slovem.

DNP *Otázky.* Žáci mohou vymýšlet pro spolužáky další otázky. Upřednostňujeme celou větu; např.: Kdo dostal důležitý úkol? Jak dlouho trvala cesta z vrcholu?

1.–3. Individuální.

4. b) Naše Eva pěkně čte. – 4 Naše malá Eva pěkně čte z nové čítanky. – 8.

5. Např.: Náš malý Ota rychle píše dopis babičce z Olomouce. – 9.

(sloupec vpravo) Po vypracování úkolu se žáků zeptáme, zda vědí, ke kterému slovnímu druhu řadíme slova pod jednotlivými otázkami. Např.: 1. zvířata – slon, vlaštovka; věci: stůl, talíř, nádobí (vše jsou podstatná jména); 2. veselá (přídavná jména); 3. maluje (slovesa); 4. pěkně (příslovce) – zatím jsme neopakovali, 5. dopis (podstatná jména).

6. a) 1. V Hrusicích (u Ševců). 2. Jmenoval se Mikeš, uměl mluvit.

MeDo Knížku můžeme přinést (učitel/žáci), pohovořit o ní, přečíst si úryvek. **b)** 9 slov. **c)** ko|cou|ro|vi (4), vy|pra|vo|vat (4), o|ba|vu (3), prav|dou|cí (3), jme|no|val (3), Pe|pík (2).

7. ta-bu-le – 3, tu-li-pá-ny – 4, lev – 1, la-vi-ce – 3, ble-du-le – 3, o-pi-ce – 3, u-čeb-ni-ce – 4, pam-pe-liš-ky – 4, no-so-ro-žec – 4.

8. a) MLÉKO, POTOK, ČEPIČKU, OKNO, SAMA. Tajenka: KOČKA. b) MLÉKO, POTOK, ČEPIČKU, OKNO, SAMA.

9. a) krok, stráž, mlýn, strýc, plot, pryč, šest, kluk, stůl, pláč, pět. b) Pracujeme společně (ústně) – je vhodné stanovit minimální počet slov ve větě – alespoň 3, aby žáci nevytvořili pouze holé věty.

10. 1. – 5 slov, 2. – 5 slov, 3. – 5 slov, 4. – 4 slova, 5. – 3 slova. Hádanka má 5 vět. Řešení: kotě.

11. málo času, dřevěná lávka, druhá lavice, naše maminka, čistá tabule, malá Jana, velká dálka, zelená tráva, Pavlův tatínek.

12. léto, lepidlo, Aleš, krém, čtverec, trénuje, pečivo, klepe, bazén, křeček, déšť, řetízek.

13. lípa, police, pilník, lístek, svítání, silnice, krajina, píseň, vidlička, číslice.

14. svoboda, pohoda, pórek, robot, sobota, móda, osolit, potopa, tóny, hotový.

15. Jeničku, vylez na vršek smrku a podívej se, neuvidíš-li někde světýlko. – O Perníkové chaloupce Boudo, budko, kdo v tobě zůstává? – O budce Já tě mám ráda jako sůl. – Sůl nad zlato Růženka se píchla o trn a usnula. – O Šípkové Růžence.

16. utěrka, úterý, růže, kůzle, únor, úkoly, uvařený, ručník, dolů, umyté, usušená, únava, vůně, úroda, borůvka, stůl, průvan, ulice, půlka, rukavice.

17. Půjdu na půdu pro ukrytou truhlu. V úterý nepůjdu do družiny. Musím přepsat do sešitu úkol z počtů. Odnesu si tašku dolů ke schodům.

SLOH – POPIS – NAŠE ŠKOLA

Očekávaný výstup: Žák vytváří popis na základě vlastní, reálné zkušenosti. Žák vhodně využívá nabízená slova, která smysluplně začlení do popisu.

1. a) **Přečtěte si společně.**

MeDo Čteme společně text, klademe žákům otázky k textu: **Komu bude Jana psát?** (Babička na východním Slovensku.) **Proč?** (Babička by ráda věděla, jak vypadá škola, do které Jana chodí.) Ukážeme si na mapě Krkonoše a východní Slovensko. Zeptáme se žáků, zda Slovensko znají. Můžeme upozornit i na příbuznost našich jazyků a dřívější spojení v jednom státě (Československo).

b) Přečtěte si úryvek dopisu, kde Jana školu popisuje.

MeDo Čteme společně text. Dbáme na srozumitelnost a plynulost čtení. Následují otázky k textu, strukturovaně zapisujeme na tabuli. Otázky: **Kde je škola?** Na sídlišti. **Jak je stará?** 12 let. **Jaká je?** Moderní, má velká okna a prostorné chodby. **Co je okolo školy?** Okolo školy stojí spousta panelových domů. **Kolik má škola poschodí?** Dvě. **Z kolika je budov?** Ze dvou.

DNP Obrázek. Podle popisu a pomocí zápisu na tabuli nakreslí žáci obrázek školy, do které Jana chodí. Návrh zápisu na tabuli: Škola je – na sídlišti, moderní. Okolo školy – panelové domy. Škola má – velká okna, dvě budovy spojené chodbou, dvě poschodí. U školy – hřiště. Za školou – školní zahrada.

2. a) **Vyprávějte, do vět použijte slova z nabídky.**

MeDo Dbáme na dobrou výslovnost, spisovné vyjadřování a plynulý projev žáka.

b) Jaká je vaše škola?

MeDo Přečteme si nabídku slov, připomeneme si, jak popsala svoji školu Jana. Pomocí struktury

na tabuli se pokusíme popsat vnější vzhled a okolí školy. Návodné otázky: Kde se škola nachází? Jak je velká? Co ke škole ještě patří? Co se nachází v okolí školy?

DNP Realita. Můžeme vyjít před školu, dívat se z oken pro upřesnění, doplnění popisu.

c) Co se vám ve škole líbí a nelíbí? Proč?

MeDo Popisujeme vnitřní vybavení školy, třídy.

d) Jaké jsou u vás vztahy mezi spolužáky?

MeDo Nejprve hledáme a vyjmenujeme vše pozitivní. Při hodnocení negativních věcí pečlivě vážíme otázky, které žákům klademe (pokud sami neumějí situaci ve třídě objektivně vyhodnotit a popsat). Hodnocení začneme obecně – např. Mohlo by se zlepšit, neumíme se domluvit při... Potom můžeme požádat žáky, aby se pokusili navrhnout řešení, jak situaci zlepšit. Dbáme na klidné jednání žáků a slušné vyjadřování.

2. ABECEDA

Očekávaný výstup: Žák umí vyjmenovat abecedu, chápe, že pořadí písmen v abecedě je ustálené, umí řadit slova podle abecedy.

Ověřujeme dovednost vyjmenování abecedy – od začátku, od zvoleného písmene; dovednost řadit slova podle abecedy – podle prvního písmene i podle dalších písmen. Zopakujeme s žáky princip řazení slov podle abecedy – které písmeno rozhoduje o pořadí. Zopakujeme si s žáky, že každé písmeno má „své jméno“: *á, bé, cé, dé (...)* *zet*. Připomeneme, že v abecedním seznamu nejsou dlouhé samohlásky (*á, é, í, ó, ú*) ani písmeno *ě*. Také připomeneme, že do abecedy patří *q, w, x*, která užíváme při psaní cizích slov a žáci se je naučili psát ve druhém ročníku. Zopakujeme správné psaní velkých a malých tvarů psacích a tiskacích písmen.

1. a) Přečtěte si abecedu.

MeDo Čteme zřetelně nahlas, ukazujeme postupně čtená písmena.

b) Řekněte celou abecedu zpaměti.

MeDo Zopakujeme společně, skupina, jednotlivci. Abecedu říkáme po částech.

DNP Abeceda. Jeden žák začne (*á*) a po kruhu každý žák řekne jedno písmeno. Můžeme postupně říkat abecedu několikrát. **Obměna:** První žák začne kterýmkoli písmenem, soused naváže; první žák řekne 2 (3, 4, 5) písmena, druhý také 2 (3, 4, 5) apod.

c) Napište do sešitu abecedu malými a potom velkými psacími písmeny.

MeDo Psací tvary nejprve společně zopakujeme. Následně žáci píšou samostatně – podle svých možností. Abecedu si říkají zpaměti a píšou/mají abecedu před sebou (tiskací tvary)/přepisují písmena z tabule nebo karty s abecedou, kde jsou i psací písmena.

DNP Obrázky. Z tiskacích písmen tvoříme obrázky. Inspirace: Ferdův slabikář (Ondřej Sekora).

MPV VV – žák si vybere písmeno a umělecky ho ztvární.

2. Zopakujte si.

MeDo Přečteme si text v učebnici. Ukážeme si slovník, telefonní seznam v mobilním telefonu, seznam žáků; v abecedě a textu procvičujeme řazení slov se stejným počátečním písmenem a rychlou orientaci. Žáci by měli sami pochopit důležitost rychlé orientace v abecedě. Vymyslíme použití v praxi.

3. Rozhodněte, které slovo z dvojice je v abecedě dřív. Slovo, které je v abecedě dřív, podtrhněte. Proveďte kontrolu. Kdo má 0–3 chyby, dostane od vily hvězdičku.

Řešení: kočka – kachna, dudek – datel, ropucha – rosnička; žirafa – žluna, vrabec – včela, motýl – myš; had – hroch, hroch – hyena, čáp – čmelák.

MeDo Pracujeme nejprve s cvičením v interaktivní učebnici. Po nácvičku pracují žáci samostatně a vypíšou hledaná slova do tří sloupců.

MPV Prv – živočichy třídíme podle různých kritérií, např.: Který z dvojic je větší/menší? Pro kontrolu si ukážeme jejich fotografie. Ke kterému živočišnému druhu patří? **Obojživelníci** – ropucha, rosnička; **plazi** – had; **ptáci** – dudek, datel, kachna, žluna, vrabec, čáp; **savci** – kočka, žirafa, myš, hroch, hyena; **hmyz** – včela, motýl, čmelák. Čím se živí?

IUČ Cvičení.

4. Pracujte ve dvojici. Seřadte podle abecedy křestní jména děvčat a potom chlapců ze třídy. Pokud máte ve třídě menší počet dětí, můžete seřadit křestní jména všech žáků. Proveďte společnou kontrolu.

MeDo Žáci již znají svoje pořadí v abecedním seznamu podle příjmení – můžeme si ho připomenout, případně napsat na tabuli. Pokud se křestní jméno ve třídě opakuje, rozlišíme jména podle tvaru, kterým dané dítě oslovujeme, nebo rozhodne písmeno/-a z příjmení (Jana – Janka/Jana Adamová – Jana Černá). Můžeme aktivitu pojmout jako tělovýchovnou chvíli. Žáci se mohou řadit vedle sebe podle abecedy.

1. SIMONA – 4, LUCIE – 3, DANA – 1, JITKA – 2; PAVEL – 3, TOMÁŠ – 4, OTA – 2, JIŘÍ – 1.
2. Doplnujeme do tabulky chybějící tiskací nebo psací tvar. Na každém řádku budou potom písmena v daném pořadí: velké tiskací, velké psací; malé tiskací, malé psací. Požadujeme, aby žáci toto pořadí dodržovali a velikost ani tvar nezaměňovali. Někde doplňují i tři/všechny tvary.
3. žlutě: K, H, C, N, V.
4. MOTÝLI – 2, PAVOUCI – 4, BROUCI – 1, MRAVENCI – 3.
5. BABOČKA – 1, MODRÁSEK – 4, OTAKÁREK – 5, BĚLÁSEK – 2, HNĚDÁSEK – 3, ŽLUŤÁSEK – 6.
6. hřib – 1, liška – 3, suchohřib – 5, kozák – 2, ryzec – 4.
7. DOBRÁ PRÁCE.

3. SLOVA S DĚ, TĚ, NĚ, BĚ, PĚ, VĚ, MĚ; SLOVA S DI, TI, NI (Uč., str. 11–13)

Očekávaný výstup: Žák umí správně číst a psát všechny skupiny výše psaných hlásek; rozumí tomu, že se liší zápis písmena od vyslovené hlásky.

Ověřujeme znalost zápisu a čtení jednotlivých skupin, dovednost jednoduchého vysvětlení učiva:

- Ve skupinách *dě, tě, ně* se píše háček nad e: ě. Napsané *dě, tě, ně* vyslovujeme měkce [dɛ], [tɛ], [nɛ].
 - Písmeno *ě* ve skupinách *bě, pě, vě* označuje hlásky [jɛ]. Napsané *bě, pě, vě* vyslovujeme [bjɛ], [pjɛ], [vjɛ].
 - Písmeno *ě* ve skupině *mě* označuje hlásky [mɛ]. Napsané *mě* vyslovujeme [mɛ̃].
 - Ve skupinách *di, ti, ni* měkké *i* změkčuje předchozí souhlásku. Napsané *di, ti, ni* vyslovujeme [dʲi], [tʲi], [ni].
- Vhodnou formou upozorňujeme žáky, že znak *ě* je písmeno, které neoznačuje vždy stejnou hlásku nebo skupinu hlásek, není to tedy nějaká varianta hlásky *e*, ve škole pojmenovaná „*e s háčkem*“. **Snažíme se toto pojmenování neužívat.** Písmeno *ě* se vyskytuje ve skupinách *dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě* a psaní těchto skupin je založeno na slabičném pravopisném principu. Neplatí zde tedy hláskový pravopis, který je založený na shodě hláska–písmeno. V těchto skupinách nelze zvukovou a grafickou podobu jazyka ztotožňovat. Fonetické zapisování výslovnosti by tedy mohlo mít vliv na osvojení pravopisu.

Ke znázornění zvukové stavby slov těmito skupinami hlásek můžeme použít značky (x = souhláska, o = samohláska), které žákům umožní pochopit slabičný princip psaní skupin s písmenem *ě*, pochopit vztah mezi výslovností a zápisem. Např.:

psaní:	Věra (4 písmena)	tobě (4 písmena)	město (5 písmen)
výslovnost:	xxo/xo (5 hlásek)	xo/xxo (5 hlásek)	xxo/xxo (6 hlásek)

1. a) Přečtete si vypravování.

MeDo Přečteme společně text. Pobavíme se s žáky o obsahu textu.

b) Vypište podtržená slova. Obtáhněte v nich barevně slabiky *dě, tě, ně*.

Řešení: *dě* – dědeček, děti, dědečku, dědu;

tě – těžký;

ně – některé, někdy, Janě, neslušně, vážně, nějakou, smutně.

MeDo Slova nejprve vypišeme na tabuli – můžeme vytvořit tři sloupce, které nadepíšeme danou hláskovou skupinou. Slova ponecháme na tabuli, využijeme při úkolu 1. c), ve kterém sloupce doplníme. Do sešitu neopisují žáci sloupce, ale vypisují postupně slova na řádky. Samostatně obtahují danou hláskovou skupinu – můžeme zvolit tři barvy.

c) Pokuste se vymyslet další slova s těmito slabikami.

MeDo Žáci vymýšlejí další slova, některá zapisujeme na tabuli do připravených sloupečků – dorovnáme sloupečky, aby bylo ve všech stejně slov.

Řešení: např.: *dě* – děkuji, dělat, dělit, rozdělení; *tě* – tělocvik, tělo, nátěr, těžit, plátěný, těšit (se), proutěný; *ně* – hodně.

d) Přečtete si ještě jednou celé vyprávění. Dokážete Janě poradit?

MeDo Povídamy si s žáky o situacích, za kterých někdo v jejich okolí mluvil neslušně.

e) Uvedte důvody, proč asi některé děti používají neslušná slova.

MeDo Společně vymýšlíme důvody, co člověka vede k tomu, aby mluvil neslušně.

f) Patří neslušná slova i do vašeho slovníku? Pokud ano, pokusíte se s tím něco udělat?

MeDo Dílčí úkoly d)–f) je vhodné postupně propojit při řízeném rozhovoru s žáky. Necháme žáky vyprávět a uvažovat, snažíme se, aby užívali formulace, které nezpůsobí negativní atmosféru ve třídě. Vedeme je k tomu, aby hledali nedostatky u sebe, ne u ostatních. Zde jen obecně pojmenováváme – např.: Nelíbí se mi, že někdo/některí... Snažíme se, aby žáci navrhovali konkrétní kroky, jak zlepšit svoje chování.

2. Zopakujte si společně.

Řešení: Háček musíme napsat nad písmeno e.

MeDo Žáci mohou s danými hláskovými skupinami vymýšlet slova.

3. a) Doplněte neúplná slova a napište je do sešitu.

Řešení: těsto, koně, dělá, do sítě, pondělí, sněží, na hradě, někam, kotě, na plotě, v boudě, stěně, děkuji koště, sněhulák, hlavně, tělocvik, ve vodě, dvě lodě.

MeDo Shrňeme – všude chybělo ě. Žáci samostatně přepíší slova do sešitu, mohou barevně obtáhnout skupiny *dě, tě, ně*.

DNP *Najdi podle nápovědy.* Učitel/žák, podle schopností, se ptá/začne větu, odpověď je některé slovo ze cvičení. Procvičujeme tak orientaci v textu, např.: Ryby můžeme chytat... **do sítě**. První den v týdnu je... **pondělí**. Pes spí... **v boudě**. Oblíbený vyučovací předmět... **tělocvik**.

b) K některým slovům kreslete obrázky.

DNP *Šibenice.* Žáci si zavřou učebnici a učitel vybere slovo ze cvičení a na tabuli napíše pouze první a poslední písmeno. Žáci hádají po písmenech, které je to slovo. Učitel může zvolit i slovo příbuzné, na to však musí žáky dopředu upozornit.

4. Zopakujte si společně.

MeDo Přečteme si text, ujistíme se, že žáci správně rozlišují pojmy **hláska–písmeno**.

5. a) Doplněte ě, společně přečtěte. Potom přepište do sešitu.

Řešení: Věra, běží, pět, město, měsíc, hříbě, pěst, hrábě, věta, pověst, bělásek, náměstí, pěkný, paměť, k tobě, pěnkava, svět, země.

MeDo Slova čteme nahlas, pečlivě vyslovujeme. Se slovy tvoříme věty. Následně přepisují žáci slova do sešitu.

b) Ve slovech barevně obtáhněte skupiny *bě, pě, vě, mě*.

Řešení: Věra, běží, pět, město, měsíc, hříbě, pěst, hrábě, věta, pověst, bělásek, náměstí, pěkný, paměť, k tobě, pěnkava, svět, země.

DNP *Práce s textem.* Žáci vyhledají v textu: Vlastní jméno – **Věra**; hmyz – **bělásek**; část města – **náměstí**; číslo – **pět**; mládě – **hříbě**; opak škaredý – **pěkný**.

6. Zopakujte si společně.

MeDo Přečteme si text, uvádíme příklady slov, některá můžeme zapsat na tabuli a zvýraznit *di, ti, ni*.

7. a) Doplněte *i//*. Společně přečtěte. Potom přepište do sešitu.

Řešení: Anička, ticho, nic, divadlo, budík, dílna, tisíc, utíkat, tílko, nikdo, parník, tiskací, skleník, jarní, potichu, díra, rodina, snídaně, hodina.

MeDo Pracujeme s funkcí tužka v interaktivní učebnici. Po kontrole postupně čteme slova a žáci tvoří slovní spojení (jedno nebo více se stejným slovem). Např.: Anička – naše Anička, malá Anička, Anička ze 2. patra, Anička z 1. A.

b) Mezi slovy ve cvičení je jeden dopravní prostředek. Najdete ho?

Řešení: Parník.

c) Které další dopravní prostředky znáte?

MeDo Můžeme se s žáky pobavit o dopravní bezpečnosti, např.: nastupování a vystupování v MHD, přecházení silnice po přechodu, jízdě na kole.

Řešení: Např.: auto, autobus, tramvaj, trolejbus, letadlo, kolo, vlak.

DNP *Dopravní prostředky.* Můžeme zapisovat na lístky/tabuli a následně dělit podle různých kritérií: např.: jezdí po zemi, pluje vodě, létá; osobní/nákladní; je i pro děti; jezdí po kolejích, jezdí pod zemí.

MPV **VV, PV** – dopravní prostředky.

8. Dopište vhodné slovo. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: a) ŘETÍZEK, b) DĚDEČEK, c) KONĚ, d) KLADIVO, e) LEDNICE, f) KOŠTĚ.

9. a) Doplněte *i, í/ě*. Pozorně přečtěte. Potom přepište do sešitu.

Řešení: mládě, kotě, jehně, divoký, tisíc, nit, dělá, hříbě, pětka, větev, měsíc, těsto, Radim, matička, nic, holoubě, poupě, pověsit, změna.

MeDo Podle úrovně žáků můžeme pokyn i otočit – nejprve potom žáci doplňují, potom pozorně čteme, žáci si provádějí kontrolu a opravují. Je možné pracovat i postupně – přečíst slovo, doplnit písmeno. Zadáni diferencujeme podle možností žáků.

b) Vyhledejte názvy mláďat. Doplněte jejich rodiče.

Řešení: kotě – kočka, kocour; jehně – ovce, beran; hříbě – klisna, kůň; holoubě – holubice, holub.

DNP *Obrázky.* Přineseme obrázky zvířat.

MPV **VV** – žáci namalují rodinu jednoho ze zvířat.

10. Tvořte vhodné dvojice se slovy z nabídky. Doplňte ě.

Řešení: štěkající štěně, hustě sněží, osvětlené město, bělovlasý dědeček, dřevěné hrábě, měsíc květen.

11. Kde mají zvířata svůj pelíšek nebo hnízdo? Doplňte správný tvar slova z nabídky. Pište do sešitu.

Řešení: Pes v boudě. Králík v králíkárně. Sýkora na stromě. Kráva ve chlévě. Čáp na komíně. Koroptev v travě.

MeDo Pomocí otázky „Kde zvíře přebývá?“ tvoříme správný tvar slova. Např.: komín – na komíně. Procvičujeme u všech slov z nabídky. Potom žáci doplňují věty/spojí se slovem z nabídky pomocí funkce tužka v interaktivní učebnici. Po kontrole píšeme věty do sešitu. Rozsah volíme podle možnosti žáků.

UČEBNICE

12. a) Přečtěte si vypravování.

MeDo Přečteme text, klademe otázky k textu. Například: **Kdo má za měsíc narozeniny?** Maminka. **Co řeší Lukáš?** Co by udělalo mamince radost. **S kým se chce poradit?** S tatínkem. Otázky mohou být připravené písemně (na tabuli/na lístcích – rozdáme po čtení žákům/všechny na jednom listě – dostane každý žák). Jako motivaci můžeme použít jednoduchou doplňovačku, kterou připravíme na tabuli. Jako tajenka vyjde název vypravování: DÁREK. Při doplňování použijeme obrázky/ukážeme reálné předměty/název opíšeme.

			1.	D	O	R	T				
			2.	N	Á	U	Š	N	I	C	E
			3.	N	Á	R	A	M	E	K	
4.	Ř	E	T	Í	Z	E	K				
5.	K	A	B	E	L	K	A				

Seznam slov pro doplnění:

1. dort
2. náušnice
3. náramek
4. řetízek
5. kabelka

b) Soutěž. Soutěžit můžete každý sám nebo ve dvojicích. Domluvte se ve třídě a stanovte si pravidla pro práci i hodnocení. Přečtěte si znovu poslední větu z vypravování *Dárek* a splňte úkoly:

Řešení: 1. Poslední větší příspěvek dostal Lukáš od babičky za pěkné vysvědčení na konci druhé třídy.
 2. 14 slov.
 3. Po | sled | ní (3) vět | ší (2) při | spě | vek do | stal Lu | káš od (1) ba | bič | ky (3) za (1) pěk | né (2) vy | svěd | če | ní (4) na (1) kon | ci (2) dru | hé (2) tří | dy (2).
 4. od, za, na.
 5. vysvědčení.
 6. větší, příspěvek, pěkné, vysvědčení.

c) Víte, kdy mají vaši rodiče narozeniny?

d) Kupujete jim obvykle dárek, nebo ho vyrábíte sami?

e) Dostáváte pravidelně kapesné? Utratíte je hned, nebo si je šetříte? Co si za vlastní peníze kupujete?

MeDo Pro úkoly c) – e) si vyhradíme dostatečný čas, aby všechny žáci měli prostor pro vyjádření se.

f) Vypočítejte, kolik můžete ušetřit za měsíc, pokud dostáváte 50 Kč za týden. Co byste si mohli za tyto ušetřené peníze koupit?

Řešení: Kapesné za měsíc: obvykle má měsíc 4 týdny: $50 \times 4 = 200$ Kč.

Kapesné za rok: a) 52 týdnů: $52 \times 50 = 2600$ Kč; b) 12 měsíců $\times 200 = 2400$ Kč.

MeDo Zopakujeme s žáky pojmy týden, měsíc a rok. Ujasníme si, kolik má měsíc týdnů, rok týdnů. Vysvětlíme si způsob výpočtu a řekneme si, který výpočet je přesnější (je to a) a proč.

DNP Nakupujeme. Připravíme obrázky nebo reálné věci, cenovky a „hrajeme si na obchod“. Co vše mohou za našetřenou sumu koupit?

13. a) Řekněte, jaké písmeno napíšete v neúplných slovech.

Řešení: 1. parádnice, tisíce, točí; 2. kuchyni, stojí, rodinný, honí, nedohoní.

b) Uhadnete hádanky? Řešení napíšete do sešitu.

Řešení: 1. slunečnice; 2. hodiny.

MeDo První hádanku můžeme použít i jako rozpočítadlo; využijeme tak rytmus. Řešení hádanek můžeme i nakreslit. Jaké další hádanky a rozpočítadla žáci znají? Diskuze.

1. Malé kotě spalo v botě, nehas, co tě nepálí. My jsme kotě spáti v botě po robotě nechali.

2. dny – pondělí, neděle; měsíc – květen.

3. Sáňkujeme v zimě. V létě. Ve vaně.
4. pěkný – **pěkně**, volný – **volně**, časný – **časně**, ochotný – **ochotně**, zřetelný – **zřetelně**. Např.: Jitka pěkně maluje. Vstali časně ráno. Na horách se často nemůžeme pohybovat volně. Ochotně Jiřímu pomohla s úkolem. Vyslovuj při čtení zřetelně.
5. vrba – na **vrbě**, cesta – na **cestě**, tráva – na **trávě**, sláma – ve **slámě**, chlív – ve **chlívě**. Např.: Na vrbě jsou kočičky. Na trávě jsou kapky rosy. Na cestě je vůz. Ve slámě jsou myši. Ve chlívě je dobytek.
6. černá – **černě**, červená – **červeně**, hnědá – **hnědě**, růžová – **růžově**, oranžová – **oranžově**.
7. **a)** 1 – směje, směje, 3 – měř, 2 – medvědí, 4 – měl, svědomí; **b)** **Kdo se směje naposled, ten se směje nejlépe.** – Až na samotném konci čehokoli se ukáže, kdo má pravdu, až z konečného úspěchu lze tedy mít radost. **Prokázal mu medvědí službu.** – V dobrém úmyslu napáchal víc škody než užítku, dobře míněná snaha dotyčnému nepomohla, ale naopak mu uškodila. **Dvakrát měř, jednou řež.** – Spěchat se nevyplácí. Unáhlená rozhodnutí přinášejí špatné výsledky. **Měl černé svědomí.** – Měl nečistě/špatné svědomí, tedy byl si vědom vlastní viny (toho, že něco špatného provedl).
- Sloupec po straně:* bělásek, běloba, běžíme; nevědět, zavěsit, ověřit; popěvek, pěna, dospělá; měsíček, umělá, měření. Kotě, stěně, jehně, hřibě, medvědě, slůně.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 9

8. hrábě, vějíř, pět (pětka), měsíc, koloběžka.
9. běžet, hřiště, měsíc, ozvěna, pěšina, země.
10. názvy osob – zemědělec, zpěvačka, vědec; názvy zvířat – medvěd, bělásek, pěnkava; názvy věcí – věnec, hrábě, koště.
11. běhat, běloba, obědvat; opět (opít), pěstovat, pěna; větrat, věřit (vířit, zdravě (zdraví); měřit (mířit), město (místo), změnit (zmínit); pěnkava, spēchat, odměnit.
12. Chováme se **slušně**. Neoslovujeme se **hrubě**. Zdravíme **hlasitě**. Pomáháme si **ochotně**. Po schodech chodíme **opatrně**.
13. Hovoříme s žáky na téma Jak poděkovat za ..., komu děkujeme, proč, kdy.
14. Květa, Alžběta, Světlana, Běla, Liběna, Věra, Soběslav, Slavěna.

UČEBNICE

str. 14

4. PSANÍ I, Í PO MĚKKÝCH SOUHLÁSKÁCH, PSANÍ Y, Ý PO TVRDÝCH SOUHLÁSKÁCH (Uč., str. 14–15)

Očekávaný výstup: Žák rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis psaní *i, í/y, ý* po měkkých a tvrdých souhláskách.

Ověřujeme znalost rozdělení souhlásek na tvrdé, měkké a obojetné, schopnost prakticky používat pravopisné poučky o psaní *i, í/y, ý* po měkké/tvrdé souhlásce. Připomeneme, že pravidlo neplatí pro cizí slova, některá jména, např.: Amerika, prima, Cyril, Marika. Můžeme si s dětmi tato slova průběžně zapisovat, když se s nimi setkáme. Připomeneme, že dvě různá písmena *i, y* označují jednu hlásku – samohlásku [i], kterou vyslovujeme vždy stejně.

1. Zopakujte si společně. Pracujte ústně nebo s pomocí fólie.

Řešení: Souhlásky dělíme na tvrdé, měkké a obojetné.

Souhlásky tvrdé: **h, ch, k, r, d, t, n.**

Souhlásky měkké: **ž, š, č, ř, c, j, d', ě, ň.**

Souhlásky obojetné: **b, f, l, m, p, s, v, z.**

DNP Kam patří. Připravíme pro každého žáka 3 kartičky nebo domluvíme 3 gesta, která budou žáci vykonávat – měkká souhláska = upažené ruce, tvrdá = vzpažené ruce, obojetná = ruce v bok. Jmenujeme různé souhlásky a žáci následně zvedají správnou kartičku nebo znázorní správnou odpověď předem smluveným gestem.

2. a) Dopište do vět slova z nabídky. Doplňte i, í/y, ý. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: Pojedeme do **Prahy**, je to hlavní město naší republiky. U **Mělníka** se stékají řeky Labe a Vltava. Rybník **Rožmberk** je nedaleko Třeboně. U hranic se **Slovenskem** leží město Hodonín.

MeDo Přečteme slova z nabídky, doplníme vynechaná písmena. Přečteme neúplné věty – postupně doplňujeme. Počítáme slova ve větách. Hledáme slova jedno-/dvou-/...slabičná. Bavíme se s žáky o místech, která navštívili.

DNP Hra ANO/NE. Říkáme věty doplněné správně/chybně, žáci zvedají kartu ANO/NE (provedou pomocí domluveného gesta rozlišení). Učebnice je při hře zavřená! Například: U Jihlavy se stékají řeky Labe a Vltava. – Ne.

b) Dokážete všechna uvedená místa najít na mapě České republiky? Navštívili jste některé z nich? Vyprávějte.

MPV VI – ukážeme si zeměpisné pojmy na mapě.

MeDo Využijeme mapu a internet – fotografie z daných míst.

3. Doplňte *i, í/y, ý*. Piště do sešitu. Barevně označte skupiny *di, ti, ni; dy, ty, ny*.

Řešení: díra ve zdi, užitečné rady, hodiny tikají, již druhý týden, malá Anička, u tety Hany; Martinovo tílko, naše kuchyně, nová kytara, velká ryba, čtyři nohy, na šípkovém keři.

MeDo Společně čteme slovní spojení ve sloupcích, zdůvodňujeme – ústně doplníme *i, í/y, ý*. Potom žáci sami píšou do sešitu – za sebe na řádek, označí dané skupiny. Se slovními spojeními tvoříme věty. Např.: Již druhý týden... (u tety Hany).

UČEBNICE

str. 15

4. a) Doplňte název povolání. Doplňte *i, í/y, ý*. Proveďte společnou kontrolu. Kdo bude mít cvičení správně nebo s jednou chybou, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: Staví zed: zedník. Pokrývá střechu: pokrývač. Pracuje ve skladu: skladník. Řídí škodu: ředitel. Řídí auto: řidič. Odemyká školu: školník.

MeDo Přečteme společně nápovědu, žáci si samostatně doplní. Společná kontrola. Hovoříme o povoláních ze cvičení, žáci jmenují další povolání, na internetu můžeme vyhledat obrázky k povoláním a informace.

b) Řekněte, jaké povolání mají vaši rodiče. Co byste chtěli dělat vy?

MeDo Společně diskutujeme na téma zaměstnání.

5. Věty nejprve řekněte v množném čísle. Potom je napište do sešitu.

Řešení: Lékaři léčí. Hrušky zrají. Vojáci pochodují. Žáci počítají. Květiny vadnou. Děti zpívají. Jahody se červenají. Hvězdy svítí. Vrabci poskakují.

MeDo Pracujeme společně. Cvičení je poměrně obtížné. Věty v množném čísle ponecháme v přítomném čase – tento pojem nevysvětlujeme, pouze případně opravíme chybnou formulaci. Cvičení můžeme psát i na tabuli, žáci píšou do sešitu, podle tabule kontrolují. Při tvoření množného čísla podstatných jmen a tvarů sloves nevysvětlujeme gramatická pravidla.

6. a) Doplňte *i, í/y, ý*.

Řešení: jahody, kedlubny, okurky, banány, kvěťáky, cibule, pórky, hrušky, hrozny, švestky, rybíz, citrony, ředkvičky, papriky.

MeDo Čteme slovo, žáci zvednou kartičku se správným písmenem, jeden žák zdůvodní. Nebo pracujeme s fólií – žáci doplní. Samostatná práce do sešitu. Společně kontrolujeme.

b) Rozlište ovoce a zeleninu. Ovoce vyznačte oranžově, zeleninu zeleně.

Řešení: ovoce – jahody, banány, hrušky, hrozny, švestky, rybíz, citrony.

zelenina – kedlubny, okurky, kvěťáky, cibule, pórky, ředkvičky, papriky.

MeDo Žáci přepíší slova do sešitu a barevně rozliší ovoce a zeleninu. Ukážeme si obrázky, můžeme dále třídit např.: domácí/exotické ovoce; druhy ovoce, druhy zeleniny. Modelujeme, kreslíme obrázky, tvoříme příklady a slovní úlohy.

7. Do vět doplňte skupiny *di, dí/dy, dý; ti, tí/ty, tý; ni, ní/ny, ný*. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: dy, dý/dí, dí – Mladí lidé často cestují. Navštívili jsme dva hrady. Máte rádi/rády zmrzlinu? Strýc Jan je ještě velmi mladý.

ny, ný/ni, ní – To je paní Pokorná. Vidíš ty dva pány? Buď už hodný! Princ přijel na koni.

ty, tý/tí, tí – Mám rád nedělní výlety. Mláďata z hnízda už brzy vyletí. Byl v běhu až pátý. Naši fotbalisté byli letos pátí.

MeDo Vyhledáváme i další *i, í/y, ý* po měkkých a tvrdých souhláskách: cestují, navštívili, strýc, vidíš, ty, princ, přijel, nedělní, hnízda, naši. Upozorníme děti na slovo PRINC. Určíme druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací. Z vět oznamovacích tvoříme věty tázací; někde je nutná změna slovosledu, může být i změna osoby, někde pouze změna intonace věty a znaménka za větou.

DNP *Jaká je to věta?* Říkáme věty, žáci zvedají kartičku se znaménkem za větou, ústně řeknou druh věty.

MPV VV – vytvoříme ptačí hnízdo z klacíků, provázku a škrobu. Prv – žáci zjistí, jak ptáci stavějí hnízdo, z čeho a jakým způsobem drží hnízdo v celku.

IUČ Foto – ptačí hnízdo.

1. Slabiky vyznačené **zeleně**: jsou tučně, slabiky vyznačené **žlutě** jsou podtržené: Chodí s korunou, král není, nosí ostruhy, rytiř není, má šavli, husar není, k ránu budívá, ponocný není. Kdo je to? (Kohout.)
2. Prší, prší, jen se leje, kam koničky pojedeme... Šel zahradník do zahrady... Pod naším okýnkem, rostou tam...
3. V matematice se všichni učíme počítat. Sčítání, odčítání, násobení, dělení máme rádi. Na počítání se těšíme a s chutí se učíme.
4. ruce – ručičky, nehty – nehtičky, paty – patičky, prsty – prstičky.
5. Jitka, kočička, Jiřina, Oldřich, koník, Jáchym, Lucie, motýl, skřivan, Hynek, Nina, ryba, štika, Jiří. *Jména dětí*: Jitka, Jiřina, Oldřich, Jáchym, Lucie, Hynek, Nina, Jiří.
6. 1. Přiletěl obrázek, poseděl, složil se, rozložil a odletěl. **Motýl**. 2. Čtyři nohy má, nechodí a netrhá. **Stůl**. *Sloupec po straně – Opakování měkké a tvrdé slabiky*: Anička sedí tiše, tiše, tiše, sotva dýše. Jak skřivánek písničky váže z kvítí kytičky. Hynek řeže dříví z modřínu, tři sta řízů za jednu vteřinu. Hynek řeže dříví z břízy, za dvě vteřiny čtyři řízy. Září, říjen, listopad, kdo má kožich, ten je rád; když si k tomu boty koupí, za dukátek, za dukát.

7. Slabiky vyznačené **modře**: jsou tučně, slabiky vyznačené **černě** jsou podtržené: Celý den tu tiše sedí, na hladinu vody hledí. Je to rybář, chytá ryby, botu chytí bezpochyby.
8. Slabiky vyznačené **zeleně**: jsou tučně, slabiky vyznačené **žlutě** jsou podtržené:
jeden hrad – dva hrady jeden chlapec – dva chlapci
jeden smrk – dva smrky jedno dítě – dvě děti
jedna nota – dvě noty jeden havran – dva havrani
9. nohy kroky noty noviny plody
rohý roky boty maliny jahody
úlohy skoky kabáty bubliny závody
10. ponožky, boty, schody, hrady, hrušky, švestky, banány, hvězdy, jahody.
11. čtyři roky, smažený řízek, moderní kuchyně, Jáchym počítá, přijít pěšky, velký krokodýl, budík zvoní, tři sešity, hnízdící jiřičky, dvě vteřiny, lístky do divadla, věžní hodiny, malá postýlka, nová kytara, malé strašidýlko. Zdůvodňujeme: *í/í* píšeme po měkkých souhláskách a *y/ý* po tvrdých souhláskách.
12. Jirka se nachladil a má rýmu. Připravil si do tašky čistý kapesník. Za naší vesnicí je velký rybník. Rybáři v něm chytají kapry, líny, cejny a štiky. Rádi sedíme s kytarou u ohýnku. Zpíváme písničky a vyprávíme příběhy.
1. Kdo se nachladil a co si připravil do tašky? Jirka; čistý kapesník.
2. Co chytají rybáři v rybníku? Kapry, líny, cejny, štiky.
3. Co děláme u ohně? Zpíváme písničky, vyprávíme si příběhy.

5. PÁROVÉ SOUHLÁSKY UVNITŘ A NA KONCI SLOVA (Uč., str. 16–20)

Očekávaný výstup: Žák správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky.

Ověřujeme dovednost zdůvodnění správného psaní neznělé souhlásky pomocí jiného tvaru stejného slova nebo pomocí slova příbuzného. Psaní písmen označujících párové souhlásky uvnitř slov je obecně obtížnější než psaní písmen na konci slova. Doporučujeme zařazovat tento jev do výuky opakovaně a stále se k němu vracet.

1. Doplňte p, nebo b. Slova napište.

Řešení náповědy: hřib – pět hřibů čáp – bez čápa sklep – do sklepa
 žabka – pět žabek chaloupka – do chalupy chléb – bez chleba
 zoubky – pět zubů holub – pět holubů Jakub – bez Jakuba
 ryb – jedna ryba drápky – jeden drápek skořápka – bez skořápek

Řešení: velký hřib, zelená žabka, žitný chléb, šedý holub, ostré drápky, bílý čáp, náš Jakub, ořechová skořápka, zamčený sklep, pěkná chaloupka, zdravé zoubky, hodně ryb

MeDo Jen přečteme slovní spojení samotného cvičení – nedoplňujeme. Přesuneme pozornost k náповědě a na konkrétních příkladech procvičujeme postup zdůvodňování. Znovu žákům připomeneme, že pro zdůvodnění musíme vyslovit tvar, ve kterém za hledanou souhláskou následuje samohláska, např. hřib → pět hřibů. Můžeme žákům poradit „ptací slova“, která většinou pomohou správný tvar určit: pět/mnoho, bez..., jeden/jedna/jedno. Např.: hřib – pět/mnoho hřibů, Jakub – bez Jakuba, ryb – jedna ryba. Doporučíme také vytvořit zdrobnělinu: zub – zoubek, ryb – rybička. Pomůžeme žákům

osvojit si určitou strategii, která jim bude vyhovovat; vysvětlíme, že k cíli může vést více cest. Po nápo- vědě se vrátíme k samotnému cvičení.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Doplňte t, nebo d. Odůvodněte.

Řešení: čerstvý salát (pět salátů), můj soused (bez souseda), včelí med, ořech je suchý plod; led na rybníku, vchod a východ, přešel přes plot, nedělní oběd; na láhvi je zátka, krásná pohádka, vrbové proutky, pestré kytky.

MeDo Tvoříme věty, vybíráme slovní spojení a rozvíjíme téma: např. nedělní oběd – Co jíte rádi? Kde obvykle v neděli obědváte?; led na rybníku – Co je led? Kdy je na rybníku? Proč? Co na ledě můžeme dělat? (Pohovoříme s žáky o bezpečnosti sportování na zamrzlém rybníku.)

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

str. 17

3. Doplňte ť, nebo d'. Slova dopište do vět.

Řešení: Jed' doprava. Posviť mi baterkou na cestu. Porad' si s úkolem sám. Probud' mě v půl sedmé. Uklid' si nepořádek v pokoji. Vrať mi už tu knížku. Chod' opatrně přes silnici. Zaplať u pokladny.

MeDo Práce s kartičkami. Pro zdůvodnění poradíme žákům, aby vytvořili tvar, který označuje, že ně- kdo činnost dělá nebo udělá, např.: jed' – jede/pojede, sviť – svítí/posvítí.

MPV Prv – chod' opatrně přes silnici. Zopakujeme pravidla pro bezpečnou chůzi po silnici a přecházení silnice.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. a) Doplňte správný tvar slova. Potom doplňte s, nebo z.

Řešení: zajímavý obraz – pět obrazů, velký mráz – silné mrazy, hustý les – za lesem, zbytečný úraz – zbytečné úrazy, starý pařez – pět pařezů, dlouhý provaz – dlouhé provazy, upečené housky – pět housek, hezký výkres – dva výkresy.

MeDo Práce s kartičkami. Čteme: Hustý les, řekneme si za lesem, napíšeme s, žáci zvedají kartičky (učebnice je zavřená), učitel čte.

DNP Co je to? Kdo je to? Žáci popisují slovní spojení jiným způsobem. Hledají spojení souznačná. Např.: Hotové pečivo – upečené housky, hodně stromů – hustý les.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Se slovními spojeními tvořte věty.

MeDo Pokoušíme se o co nejdelší smysluplné věty. Žáci píší na papír.

5. Vyberte vhodné slovo z nabídky. Doplňte š, nebo ž.

Řešení: malá šedá myš, pohádková knížka, koš na prádlo, tu tabuli smaž, ten míč je náš; do školy cho- dím pěšky, ostrý nůž, na okně je železná mříž, vyhráli jsme soutěž, rychle mi to ukaž.

MeDo Práce s kartičkami. Nejprve čteme nabídku, připomeneme, že ve slově chybí š/ž, zdůvodňujeme pravopis: knížka – pět knížek – ž... Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

DNP Pohádky. Povídáme si o pohádkách, čteme úryvek, vyprávíme. Žáci vypravují o svých oblíbených pohádkách.

MPV VV – téma pohádky, pohádkové postavy, pohádková knížka. Prv – osobnostní výchova – Proč jsou na některých oknech mříže? PČ – tvoříme loutky.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. Doplňte f, nebo va odůvodněte.

Řešení: rudá krev, čerstvá mrkev, kožený kufřík, zahradní konev, hbitá užovka, pošlu pozdrav, strýc Josef, hlasitý zpěv, šikovný fotograf, nový oděv, můj domov, lanovka na vrchol, zralé borůvky, vlaštovky na drátě.

MeDo Zopakujeme s žáky způsoby zdůvodnění. (Metodický průvodce, str. 20, cv. 1, MeDo.)

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

str. 18

7. K větám přiřaďte vhodné slovo ze sloupce. Do slov doplňte ch, nebo h. Věty napište do sešitu.

Řešení: V zimě padá sníh. V buchtě je sladký tvaroh. Na lodním stožáru se třepotá plachta. Umyj si ruce a ostříhej nehty. Ptáci přeletěli nad hřebeny střech. Na záhon dědeček vysel hrách. Utři z polic prach.

MeDo Práce s kartičkami. Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

8. a) Říkejte a pište, co vidíte na obrázcích.

Řešení: loďka (lod'), bábovka, pařez, konev, láhev, řetěz, pes.

DNP Hlasatel. Žáci pracují ve dvojicích. Jeden z žáků říká slova, která vidí na obrázku. Druhý žák slova zapisuje. Jestliže neví, jak slovo napsat, první žák mu pravopis zdůvodní. Společně pak ještě vymyslí další 3 slova.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Zapsaná slova seřadte podle abecedy. Vymýšlejte s nimi věty.

Řešení: bábovka, konev, láhev, loďka, pařez, pes, řetěz.

MeDo Zopakujeme abecedu. Společně ji celou přeříkáme. Pojmenujeme obrázky a zdůvodníme jejich zařazení podle abecedy. Píšeme na tabuli, do sešitu.

9. a) Vyřešte tajenku. Pracujte s fólií.

Řešení: 1. POLÉVKA; 2. ŠÍŠKA; 3. KOS; 4. KVĚTINY; 5. OVCE; 6. NŮŽKY; 7. KONEV; 8. MYŠ. *Tajenka:* LISTONOŠ.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Co asi přinesl muž z tajenky? Danou situaci si můžete zahrát.

MPV Prv – pobavíme se s žáky o tom, jak se mají chovat v případě: že u nich doma zazvoní cizí člověk; když je na ulici osloven cizí člověk; když jim něco nabízí cizí člověk.

10. Jaká písmena napíšete v neúplných slovech? Uhodnete hádanku?

Řešení: Na řemeni pušku, v oku dobrou mušku, vous má nepoddajný, říká se mu hajný.

MeDo Zjistíme, zda žáci správně chápou – v oku dobrou mušku, nepoddajný vous.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

str. 19

11. Hádejte. Kdo bude mít bez chyby zapsané čtyři a více odpovědí, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: 1. čáp; 2. zub; 3. sníh; 4. obraz; 5. pařez; 6. mrkev; 7. dub; 8. strop.

MeDo Samostatná práce. Společná kontrola. Vyhodnotíme si úspěšnost žáků, které slovo/ která slova většina žáků doplnila/nedoplnila; opravíme chyby v pravopisu, odůvodníme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

12. Doplňte do slov správné písmeno.

Řešení: koš, muž, nůž, labuť, odpověď, síť, šíp, Jakub, slib; výkres, pařez, obraz; had, salát, drát; krev, lev, dřív; hrách, pruh, strach.

MeDo Práce s kartičkami.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

13. a) Vyberte ze závorek chybějící písmena ve jménech. Napište do sešitu.

Řešení: Václav, Markétka, Anežka, Kryštof, Eliška, Bedřich, Jindřich, Tomáš, Katka, Miroslav.

MeDo Pracujeme s kartičkami. Zdůvodňujeme, následuje samostatná práce.

DNP Seřad! Seřadíme jména podle abecedy, můžeme zvláště dívčí a chlapecká.

IUČ Audio zadání, správné cvičení.

b) Má také u vás ve třídě někdo ve svém jménu souhlásku, kterou jinak vyslovíme a jinak napíšeme?

MeDo Jména můžeme vypsát na tabuli. Žáky necháme pracovat ve skupinách, aby vymýšleli další taková jména.

UČEBNICE

str. 20

14. Doplňte neúplná slova. Určete druh věty a doplňte znaménko za větou. Provedte společnou kontrolu. Některé věty napište.

Řešení: Opatrně přeskoč práh./! – rozkazovací; Kdy utřeš prach? – tázací; Ořež si tužky./! – rozkazovací; Našli jsme hříbky a borůvky. – oznamovací; Šíp se zapíchl do středu terče. – oznamovací; Dej si na záda batoh./! – rozkazovací; Sed' klidně a piš./! – rozkazovací; Kdy upečeme chléb? – tázací.

MeDo Práce s kartičkami. Čteme věty nahlas, klademe důraz na správnou intonaci, ústně určíme druh věty, doplníme slova. Pracujeme s funkcí tužka v interaktivní učebnici.

IUČ Audio zadání, správné řešení – intonace, doplnění písmen, druh vět, není kontrola znaménka za větou.

15. Vyberte správné písmeno a zdůvodněte pravopis. Využijte kartičky se souhláskami. Potom pracujte s fólií.

Řešení: konev vody, usmaž řízky, známý hlas, lískový ořech, barevné obrázky, dřevěný plot, vysoký sloup, hodně ryb, dřevěný plot, hudební sluch, školní taška, ledový rampouch, zlý pes, hustá polévka, barevné kroužky, sportovní obuv.

DNP Jednoslabičná slova. Žáci vypíší jednoslabičná slova: hlas, sloup, ryb, plot, sluch, zlý, pes.

DNP Druhé slovo. Učitel/žák řekne první slovo z dvojice (slova ze cvičení), žáci se snaží co nejrychleji dvojice najít a slovo doplnit.

DNP Kimovka. Říkáme první slovo z dvojice, žáci píší druhé slovo (dvojice očíslováme a píšeme do sloupce pro snazší kontrolu).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

16. Napište jako diktát.

MeDo Zopakujeme s žáky jevy, které se vyskytují v diktovaném textu: věta – velké písmeno na začátku, slova zvlášť, znaménko za větou; psaní *i, í/y, ý* po měkkých/ tvrdých souhláskách; skupiny *dě, tě, ně, bě, pě*; rozlišovací znaménka; párové souhlásky. Jevy zdůvodňujeme na zvětšeném cvičení pomocí nástroje lupa v interaktivní učebnici.

SLOH – POPIS ZVÍŘETE

Očekávaný výstup: Žák sestaví osnovu a vytvoří popis zvířete na základě obrázku a svých znalostí o zvířeti.

1. Za pomoci obrázku popište, jak vypadá liška. Uveďte také, kde žije a čím se živí. Napište si jednoduchou osnovu. Můžete pracovat ve dvojicích.

MeDo Využijeme v interaktivní učebnici fotografii lišky. Nejprve ve dvojicích, potom společně sestavíme osnovu a podle ní popisujeme lišku. Snažíme se, aby žáci hovořili spisovně, zřetelně, v rozvinutých větách.

DNP Video. Žáci natáčejí video o jiném zvířeti, které pak společně popíší. Práce v předem stanovených skupinkách, samostatně ve dvojicích – jak kdo chce.

IUČ Foto – liška. **IUČ** Video – liška.

2. a) Doplňte přirovnání. Využijte slova z nabídky.

Řešení: Je chytrý jako liška. Mám hlad jako vlk. Má zrak ostrý jako rys. Bručíš jako medvěd.

MeDo Vysvětlíme si význam přirovnání. Můžeme využít ukázky z krásné literatury – pohádky, bajky.

MPV Prv – zjistíme zajímavosti o zvířatech z nápovědy.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vyberte společně 10 slov, která se vztahují ke slovu *les*. Napište je na tabuli. Každý sám přepište slova do sešitu v abecedním pořadí.

DNP Rychlík. Žáci mají časový limit 5 minut, aby napsali co nejvíce slov. Na závěr napíšeme na tabuli slova výherce a společně je seřadíme podle abecedy.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 12

1. a) holub, rybka, žabka, kopce, sob; Na stavbě stojí jeřáb. Na střeše je nový okap; schod, omítka, lopatka, zahrádka, oběd; Na skále stál hrad, měl několik zahrad. Plazil se tam had, nikdo si tam nechtěl hrát; loď, jeďte, vraťte se, chodte, labuť; Sed'klidně na židli. Připrav si odpověď. Loďka je malá loď. Po chodníku chodte vpravo; sníh, tvaroh, lehký, ořech; V potoce plaval pstruh. Na břeh přišel hroch; páv, lev, houf, žárovka, lávka; Slávka natrhala borůvky. I když je to malá dívka, nese jich domů plnou konev. Má obrovskou radost; obraz, hráz, klas, hezký, rybíz; Na jednom obrázku jsou břízky. Na druhém obrázku je pařez; knížky, nůžky, zkouška, tužka, puška; Vezmi žlutou tužku, namaluj mi hrušku;
- b) 1. Jeřáb. 2. Loďka. 3. Pařez. c) Pracujeme formou soutěží.
2. Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše. (Jistý malý prospěch je lepší než nejistá velká výhra.) Lež má krátké nohy. (Každý podvod bývá dříve či později odhalen.) Dvakrát měř, jednou řež. (Důkladně věc promysli, než začneš jednat.) Pýcha předchází pád. (Kdo se chlubí a vytahuje, kdo je pyšný, špatně dopadne.)

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 13

3. sever, východ, jih, západ; Na jih od školy je rybník. Na sever od školy je vysoká věž. Na východ od města je starý hrad. Na západ od našeho domu roste dub.
4. Ladislav, Jakub, David, Václav, Terežka, Slávka, Jaroslav, Ctirad, Josef, Bohuslav, Anežka, Žofka.
5. Sladký jako med. (Být až přehnaně přívětivý.) Zdravý jako hřib. (Těší se pevnému zdraví; hřib je totiž houba, která má statnou a pevnou nohu i dužinu, proto už na pohled vypadá zdravě). Je hezká jako obrázek. (Je velmi hezká.) Má zoubky jako perličky. (Má krásně bílé zuby.)
6. Ořech je větší než hrášek. – ANO; V létě bývá sníh a mráz. – NE; Holub je menší než labuť. – ANO.
7. Tatínek natřel dřevěný plot. 2. Borůvka je lesní plod. 3. Na rybníku je pevný led. 4. Velmi rád pozoruje let skřivánka.
8. Hlad je nejlepší kuchař. Hněv je špatný rádce. Každý začátek je těžký. Strach má velké oči.
9. 1. KREV, 2. PAST, 3. MED, 4. ŽABKA, 5. HRAD, 6. PÁV, 7. LED. *Tajenka:* KAMARÁD.

PRACOVNÍ SEŠIT ...

str. 14

OPAKOVÁNÍ

MeDo Opakování doporučujeme jako samostatnou práci, za kterou žáci získají odměnu – samolepku (příloha PS) – popis práce je v PS na straně 3. Učitel sám zváží u jednotlivých žáků způsob práce (míru dopomoci, rozsah práce, časovou dotaci atd.)

1. a) ZAHRAHA, PETRŽEL, ČASOPIS, PASTELKA, TALÍŘEK, KRABICE, BABIČKA, PAPOUŠEK. b) ZE SLABIK.
 2. a) 1. Eva, 2. noha, 3. cíl, 4. Yveta, 5. králík, 6. lavice, 7. ořechy, 8. plave, 9. exkurze, 10. drak, 11. Ivan, 12. elektřina. b) ENCYKLOPEDIA.
 3. a) pondělí, tělocvična, běžec, sněhulák, náměstí, mělčina, bělásek, pěšinka, větvička. b) Ve slovech v oválu nesmíme zapomenout napsat nad e háček.

PRACOVNÍ SEŠIT ... OPAKOVÁNÍ **str. 15** OPAKOVÁNÍ

4. a) maso, ráno, talíř, králík; postel, léto, zámek, koleje; štíhlá, maliny, klika, číslo; málo, slovo, pórek, móda; úterý, únor, můra, hrušky. b) SAMOHLÁSKY.
 5. a) 1. SÁŇKY, 2. HODINY, 3. KUCHYNI, 4. ROHY, 5. CIBULE, 6. BANÁNY, 7. SČÍTÁNÍ, 8. KYTIČKU, 9. NOHY. b) SOUHLÁSKY.
 6. a) V zimě padá sníh. V lese sbíráme borůvky. Šel s námi i Jakub. Uklid' si pokoj! Domů půjdeme pěšky. Na komíně přistál čáp. Kup si v obchodě chléb. Zedníci postavili vysokou zeď. Tatínek vaří oběd. Zameť rychle schody. b) PÁROVÉ.

Uč., str. 21–27; PS, str. 16–21 | II. NAUKA O SLOVĚ

Očekávaný výstup: Žák si uvědomuje slovní význam a dovede význam slov uvádět do vztahů. Žák chápe pojmy slova nadřazená, podřazená a souřadná a uvědomuje si vztahy mezi nimi. Žák chápe pojmy slova souznačná, protikladná, umí uvést příklady. Žák chápe pojmy kořen slova, předpona, přípona, slova příbuzná.

UČEBNICE

str. 21

1. VÝZNAM SLOVA

Očekávaný výstup: Žák si uvědomuje, že slovo má ustálený význam, vyjadřuje určitou skutečnost. Vedeme žáky k uvědomování si významu slov a jejich významových vztahů, k osvojování obecnějších pojmů i k uvědomělejšímu výběru slov ve vyjadřování.

1. Přečtěte si společně.

MeDo Úvodní cvičení, na kterém konkrétně vysvětlíme mluvnické učivo této kapitoly.

IUČ Foto – auto.

Žlutý rámeček **MeDo** Přečteme a uvedeme příklad.

2. a) Přečtěte si společně.

MeDo Čteme. Můžeme vyhledat větu rozkazovací („Rychle si uklidte svoje věci a seřadte se u dveří do dvojic.“) a větu tázací (Jaké překvapení na ně asi čeká?).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vysvětlete význam slov *vřava, povyk, zašifrovanou*.

MeDo Vyhledáme věty s danými slovy, dáme prostor žákům – vysvětlení, nahrazení jiným slovem – slovem souznačným.

Řešení: Např.: *vřava* – povyk, hluk, rozruch, zmatek s křikem, lomoz; *povyk* – křik, rozruch, hluk, rámus; *zašifrovanou* – zakódovanou, psanou pomocí šifer, značek, symbolů.

DNP *Šifry a šifrování.* Kdo, proč, zajímavosti, ukázka, luštění, případně mohou žáci vymyslet šifru sami (vysvětlíme si, co je šifra), nebo říct, jakou znají, např. Morseova abeceda.

c) Vysvětlete přísloví *Bez práce nejsou koláče*.

MeDo Pohovoříme s dětmi o významu a obsahu slova *práce*, probereme související témata: vztah práce – zaměstnání, hodnota lidské práce, nezaměstnanost, dětská práce v rozvojových zemích, vytváření hodnot, fair trade apod.

Řešení: Nic nedostanete zadarmo, ale je nutné se snažit.

d) Říkejte slova podřazená slovu *škola*.

MeDo Žáci jmenují, zapisujeme, následně si můžeme zahrát Kimovu hru. Lze též využít práce dvojic/skupin – porovnáme napsané.

Řešení: Např.: třída, tělocvična, školní jídelna, školník, učitelé, žáci.

DNP *Co je to? Kdo je to?* Popisujeme věci/osoby ze školního prostředí, žáci hádají.

e) Jaké překvapení asi paní učitelka pro děti připravila? Kam mohli žáci jít? Co tam asi budou dělat?

MeDo Dáme prostor fantazii dětí – můžeme tak zjistit, např. co by si přály. Vyhodnotíme reálná a ne-reálná přání. Můžeme hovořit i o obecném pojmu překvapení – příjemné/nepříjemné, plánované/nepřekávané, hmotné/nehmotné atd. Zda mají/nemají žáci rádi překvapení, připravovali pro někoho nějaké?

1. deštník, hruška, auto/autíčko, želva; např.: Za deště nosíme deštník. Mám rád sladké hrušky.
2. koruna – např.: mince (platidlo), odznak moci panovníka (nošena jako ozdoba na hlavě) – např. královská, část stromu (tvořena větvemi), nejvyšší stupeň nějakého konání (nasadit něčemu korunu – myšleno ironicky), hist. korunní země (např. země Koruny české), název souhvězdí (Jižní koruna, Severní koruna); kolo – např.: kruhový útvar či předmět okrouhlého tvaru (např. kolo vozu, ozubené hodin, obruč), dopravní prostředek, lidový tanec (řecké či srbské kolo), okruh závodní dráhy, část sportov. utkání či soutěže; zámek – šlechtické sídlo, zařízení umožňující něco zamknout, přenes. vzdušné zámky (roz. dělat si plané naděje).
3. a) 1. tužka, 2. sešit, 3. motýl, 4. váza, 5. lev, 6. pes, 7. nůž, 8. sýr. b) USTÁLENÝ.

2. SLOVA NADŘAZENÁ, PODŘAZENÁ A SOUŘADNÁ

Očekávaný výstup: Žák chápe pojmy: slovo nadřazené, slovo podřazené, slovo souřadné. Chápe vztah mezi slovem nadřazeným a slovy podřazenými. Ke sloům souřadným umí přiřadit slovo nadřazené a naopak.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme si výklad doplněný obrázky. Za pomoci obrázků nebo reálných předmětů procvičujeme – fixujeme pojmy: slovo nadřazené, slovo podřazené, slovo souřadné.

DNP Schéma. Práce ve dvojici/skupině – žáci vytvoří „schéma“ na lavici/koberci podle toho, co mají k dispozici, např. nadřazeným učebnice, školní potřeby, jídlo.

1. Doplňte slova souřadná a slovo nadřazené. Pracujte s fólií.

Řešení: Souřadná slova: kos, vrána, sýkora, pěnkava, holub, vlaštovka, čáp, slavík.

Nadřazené slovo: ptáci.

MeDo Ukážeme si obrázky ptáků, ptáme se žáků, které znají ze svého okolí, kteří létají ke krmítkům v jejich okolí, kteří jsou stěhovaví (odlétají na podzim do teplých krajín).

MPV Prv – doprava, dopravní značky, bezpečnost, předpisy (pásky, sedačky pro děti). VV, PČ – kreslíme, modelujeme, tvoříme modely z různých materiálů.

2. Která slova k sobě patří? Doplňte do slov chybějící písmeno a запиšte je do sloupečků ke správnému slovu nadřazenému. Pracujte s fólií.

Řešení: potraviny – chléb, řízky, tvaroh; zelenina – salát, mrkev, ředkev; ovoce – rybíz, borůvky, hruška; školní potřeby – tužka, taška, knížka.

MeDo Nejprve zopakujeme za pomoci práce s kartičkami párové souhlásky – čteme slova, žáci ukazují správnou souhlásku, zdůvodňují ústně. Následuje práce ve dvojici – žáci třídí slova, píší na fólii.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Přečtete si řady slov. Jedno slovo do řady nepatří. Škrtněte ho. Na linku na konci řádku napište slovo nadřazené. Proveďte společnou kontrolu. Kdo bude mít cvičení celé správně nebo s jednou chybou, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: pes, kočka, kůň, kos, sněhuřák, tygr – zvíře; štika, sumec, kapr, kačena, candát – ryba; leden, úterý, září, červen, listopad – měsíc; plavání, bruslení, čtení, běh, lyžování – sport.

MeDo Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

DNP ANO/NE. Řekneme/napišeme slovo nadřazené, potom jmenuje slova podřazená nebo slova, která podřazená tomuto slovu nejsou, a žáci reagují předem domluveným gestem (pohybem). Kdo se splete, má trestný bod, který nějak odčiní, nejlépe pohybem, např. cvikem.

DNP Kdo vymyslí více. Žáci vymýšlejí co nejvíce slov podřazených k danému slovu nadřazenému.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

1. např.: STROMY – smrk, jedle, modřín, dub, buk, javor, jabloň; KVĚTINY – sněženka, narcis, krokus, tulipán, kopretina, fialka, růže; DOMÁCÍ ZVÍŘATA – pes, kočka, kráva, koza, husa, slepice.
2. oblečení, květiny.
3. a) pečivo: švestka; nápoj: dort; ovoce: mrkev; zelenina: jahoda; nábytek: kniha; nádobí: míč; b) Např.: drogerie: mýdlo, pěna do koupele, toaletní papír, prášek na praní, krém na ruce.
4. a) povolání; b) (křestní) jméno; c) měsíc; d) mláďata.

3. SLOVA SOUZNACNÁ

Očekávaný výstup: Žák chápe pojem slovo souznačné (synonymum – pojem aktivně nemusí užívat, pouze

chápe jeho význam). Umí vybrat z nabídky slova souznačná. U vybraných slov umí slovo nahradit slovem stejného nebo podobného významu.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme, procvičujeme na příkladech. Dbáme, aby žáci nezaměňovali pojmy: slovo souznačné ≠ slovo souřadné.

1. a) Přečtěte si společně.

MeDo Můžeme procvičovat učivo – počet slov ve větě, dělení slov na slabiky, slova s *i, í/y, ý* po měkčích/tvrdých souhláskách.

IUČ Audio zadání.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kolik sester má princezna Blaženka a jaké jsou? – **5 sester; první je milá, druhá hodná, třetí vlídná, čtvrtá laskavá a pátá vstřícná.** Pokuste se jim vymyslet jména. – **Např.: Milena, Hodněnka, Vlídnota, Laskava, Vstřícněnka.** Vymyslete také název jejich království. – **Např.: Dobroslavské království.** Jmenujte další pohádky, ve kterých vystupují princezny. **Např. O Zlatovlásce, Princové jsou na draka.**

MeDo Diskutujeme ve skupinách. Pokusíme se vymyslet jména princezen a název jejich království. Úkol zadáme předem, žáci si mohou připravit krátkou prezentaci, plakát (vystavíme), obrázkovou osnovu atd.

DNP Království. Žáci mohou namalovat království. Žáci mohou v rámci procvičování čtenářské gramotnosti popsat království ústně. Dbáme na gramatickou správnost a stylistickou rozmanitost vyjádření.

DNP Princezny. Formou soutěže, žáci píšou co nejvíc pohádek, ve kterých jsou princezny. Dbáme na celý správný název pohádky.

c) Všimněte si vyznačených slov. Jsou to slova souznačná? Zdůvodněte.

Řešení: Ano. Všechna slova mají podobný význam.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. V levém a pravém sloupci hledejte dvojice souznačných slov. Zapište je.

Řešení: 1. málo || trochu, fotbal || kopaná, vozovka || silnice, dým || kouř.

2. běžet || utíkat, panovník || král, špatně || chybně, mnoho || hodně.

MeDo Pracujeme s funkcí tužka v interaktivní učebnici (spojíme dvojice) nebo píšeme na papír/tabulku, po kontrole přepíšeme do sešitu.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

3. K daným slovům řekněte slova souznačná. Potom je napište do sešitu.

Řešení: Např.: chlapec || hoch/kluk, odvážný || statečný, pěkný || hezký, pořád || stále, ošklivě || škaredě, přítel || kamarád.

MeDo Pracujeme ústně (více možností doplnění), společně zapíšeme zvolené dvojice na tabuli, žáci přepíšou do sešitu. Ústně tvoříme věty se všemi slovy ze cvičení (i doplněnými).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 18

1. a) dědeček, b) babička, c) zlobit, d) pracovat.

2. a) obloha || nebe, kamarád || přítel, louže || kaluž, hřbet || záda, otec || táta; b) hezký || pěkný, veselý || radostný, milý || příjemný, kreslí || maluje, vypráví || povídá, pláče || brečí.

3. a) 1. ÚSTA, 2. KRÁSNĚ, 3. DŮM, 4. MĚSTO, 5. VRCH; tajenka: ÚSMĚV; b) 1. RUCĚ, 2. PSANÍ, 3. DRÁK, 4. NOHY, 5. ZLOST, 6. BYT; tajenka: RADOST.

4. úvaha || myšlení || přemýšlení, mohutný || obrovský || velikánský, ošklivý || škaredý || nehezký.

5. nachystala || připravila, oblak || mrak, hastrman || vodník, fotbal || kopanou, basketbal || košíkovou, hlemýžď || šnek, kouzelník || čaroděj.

UČEBNICE

str. 24

4. SLOVA PROTIKLADNÁ

Očekávaný výstup: Žák chápe pojem slovo protikladné (antonymum – pasivní znalost, stejně jako u slova synonymum). Umí vybrat z nabídky ke slovu slovo opačného významu. U vybraných slov umí slovo nahradit slovem opačného významu.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme, procvičujeme na příkladech.

DNP Pexeso. Slova/obrázky, dvojice slov/obrázků s opačným významem.

MPV VV – Každý žák vytvoří dvě kartičky, na jedné bude slovo a na druhé jeho protiklad. Žáci dají všechny kartičky dohromady a vznikne pexeso. Kartičky musejí být ze zadu stejné.

1. a) **Přečtěte si společně.**

MeDo Čteme, tvoříme otázky k textu.

IUČ Audio zadání.

b) **Z vyznačených slov vyberte dvojice slov protikladných.**

Řešení: světlo × tma, jasno × zamračeno, spí × bdí, vytažená × zatažená, vlevo × vpravo, studený × horký.

MeDo Řešíme formou hry. Učitel řekne jedno z dvojice slov a žáci k němu hledají slovo opačného významu. Můžeme hrát na rychlost.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) **Co zlepšilo Lukášovi náladu?**

Řešení: Příchod usmívající se matky.

d) **Také jste někdy smutní bez zjevné příčiny a všechno se vám zdá podivné? Co nebo kdo vám dokáže zlepšit náladu? Vyprávějte.**

MeDo Diskutujeme v kruhu/ve skupinách. Kdo chce, píše dopis paní učitelce.

2. **K uvedeným slovům vyberte ze slov na řádku slovo protikladné.**

Řešení: blízký × daleký; špatný × dobrý; ráno × večer; zima × teplo; tichý × hlučný; obratný × nešikovný.

MeDo Tvoříme věty se všemi slovy v zadání. Kvůli pochopení významu slova hledáme k prvnímu slovu na řádku slova souznačná (pokud jsou uvedena).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. **Slova v rámečcích nahradte slovy protikladnými. Pište do sešitu.**

Řešení: ano × ne, černá × bílá, mluví × mlčí, dole × nahoře, hluk × ticho, teplo × zima, čistý × špinavý.

MeDo Píšeme nejprve na tabulku/papír; slova žáci napíší pod sebe do sloupce, za pomlku píší slova protikladná. Slova ve sloupci můžeme očíslovat – jednodušší orientace při kontrole.

DNP *Opačné/podobné.* Říkáme dvojice slov, žáci rozhodují, zda je druhé slovo z dvojice opačného významu (otočí se zády) nebo stejného/podobného významu (zvednou ruce nad hlavu).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 19

1. studená × **teplá**, nemocná × **zdravá**, mokrá × **suchý**, křivý × **rovný**, líný × **pilný/pracovitý**, smutná × **veselá**.
2. ano × ne, nahoře × dole, světlo × tma, málo × mnoho, vpravo × vlevo, pod × nad, brzy × pozdě.
3. 1. uvnitř × **VENKU**, 2. pomalu × **RYCHLE**, 3. pláč × **SMÍCH**, 4. zdravá × **NEMOCNÁ**, 5. suchá × **MOKRÁ**, 6. špinavý × **ČISTÝ**; tajenka: **VYSOKÝ**; protikladné slovo: **NÍZKÝ**.
4. tmavém × **světlém**, stará × **nová**, ošklivá × **hezká**, zlého × **hodného**, staré × **nové**, špinavé × **čisté**, nikdo neměl × **všichni měli/každý měl**.
5. dlouhá cesta × **krátká** cesta, vysoký plot × **nízký** plot, veselý příběh × **smutný** příběh, stará škola × **nová** škola, světlá lavice × **tmavá** lavice, černá tabule × **bílá** tabule.
6. čistota × **špína**, ráno × **večer**, vpředu × **vzadu**, pochvala × **pokárání**, ukázněnost × **neposlušnost**, pečlivost × **nedbalost**.

UČEBNICE

str. 25

5. **SLOVA PŘÍBUZNÁ** (Uč., str. 25–26)

Očekávaný výstup: Žák rozliší a vyhledá ve slově kořen, předponu, příponu. Žák umí vytvářet a pozná slova příbuzná. Žák porovná slova opačného a souznačného významu, slova nadřazená a podřazená.

1. a) **Přečtěte si společně.**

MeDo Zopakujeme s žáky, co všechno obsahuje vypravování. Při čtení dbáme na žakovu intonaci a plynulost řeči.

IUČ Audio zadání. **IUČ** Cvičení. **IUČ** Foto – les. **IUČ** Video – les.

b) **Z vyprávění vypište podtržená slova. Najděte jejich společnou část – kořen. Označte ho.**

Řešení: Les-onicích, Po-les-ný, les-ní, les-ník, za-les-nit, les-e, les-ní, les-íček.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) **Říkejte, z jakých částí (předpona, kořen, přípona) jsou jednotlivá příbuzná slova složena.**

Řešení: (předpona-kořen-přípona) Les-onicích, Po-les-ný, les-ní, les-ník, za-les-nit, les-e, les-ní, les-íček.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

d) **Chodíte do úplné základní školy, nebo do školy malotřídní jako děti v našem příběhu? Pokuste se oba typy škol porovnat.**

MeDo S žáky se pobavíme o tom, jak se učilo dřív a jak se učí nyní. Vysvětlíme jim, co je malotřídní škola, jak se v takové škole děti učí.

DNP *Malotřídní.* Vyzkoušejte si s žáky z vyšší třídy několik dní způsob učení malotřídní školy. Žáci si vyzkoušejí, jaké to je, když se ve třídě učí více předmětů, když pomáhají starší mladším.

e) Sázelí jste někdy strom? Víte, čím jsou stromy důležité pro člověka?

MeDo Napíšeme s žáky v bodech postup sázení stromu. Povídejte si o tom, kdo kdy sázel strom.

DNP *Strom.* Zadejte žákům domácí úkol, aby se ptali lidí ve svém okolí, proč jsou stromy pro člověka důležité. Úkolem je získat co nejvíce informací.

UČEBNICE

str. 26

2. Přečtete si cvičení. U vyznačených slov hledejte společnou část – kořen.

Řešení: a) hradiště, hrad, hradbami, předhradí, hradní, ohrady: -hrad- ; b) letišti, letecký, letadlech, letušky: -let-; c) skoky, výskoku, doskočit, přeskočil, doskočiště: -skok-/-skoč-.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Slova opište do sešitu. Barevně vyznačte stejné slovní kořeny. Na tabuli napište do tří sloupců skupiny příbuzných slov. Vyhledejte v nich předponu, kořen a příponu.

Řešení: led-ní, ná-led-í, led-ový, led-nice; vod-ácký, po-vod-eň, vod-ník; ná-rod, ná-rod-ní, rod-ina, rod-iště.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. a) Přečtete si vypravování. Hledejte v něm slova příbuzná se slovem voda.

Řešení: rozvodnil, (voda,) povodeň, vodníka, vodácký, vodní, vodo, voděnko, rozvodněný.

IUČ Audio zadání.

b) Za pomoci textu vysvětlete, co je povodeň.

Řešení: Vylití vodního toku z břehů např. kvůli dlouhodobému dešti.

c) Víte, jaký je rozdíl mezi potokem a řekou? Údaj můžete vyhledat na internetu.

Řešení: Potok – menší přirozený vodní tok s menším průtokem než říčka či řeka; řeka – větší přirozený vodní tok.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 20

1. výlet, odlet, přílet, přelet, letadlo, letec, letuška, letí, letiště, letecký; zalesňovat, zalesnit, zalesní, lesík, lesíček, lesník, lesní.

2. a) -stroj-; b) -pis-; c) -hlas-; d) -ryb-.

3. -hled-: hledat, výhled, přehled, hledaný, pohled, hlediště; -led-: lední, leden, náledí, lednička, ledovec, ledový.

4. 1. skupina: lékárna, léky, lékař, lékárník, lékárníčka, lékařský; 2. skupina: lepicí, lepidlo, lepit, přilepit, nálepka, nalepit.

5. -ruk-.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 21

1. a) zelenina, náradí, státy; b) nadřazená.

2. pěkně, oblečení, běžet, trochu.

3. a) 1. konec, 2. dole, 3. řídká, 4. lež, 5. nad; b) kořen.

4. vodní, vodník, povodeň, vodárna, vodák, vodojem, vodovod, povodí.

UČEBNICE

str. 27

OPAKOVÁNÍ

6. OPAKOVÁNÍ S VÍLOU – NAUKA O SLOVĚ

Očekávaný výstup: Žák samostatně užívá v praktických dovednostech vše, co se dozvěděl o slově. Žák rozliší slova podle významu. Žák rozezná slova souznačná, protikladná, vytvoří slova příbuzná, doplní správně *i, í/y, ý* po tvrdých a měkkých souhláskách. Žák správně zařadí slova podřazená a určí slova nadřazená.

1. a) Přečtete si vypravování. Potom plňte úkoly.

MeDo Přečteme text, klademe otázky k textu. Například: **Ve kterém ročním období se příběh odehrává?** (V zimě.) **Co se Bob a Bobek rozhodli podniknout?** (Jet na hory.) **Kde na svoje plány vezmou peníze?** (Budou pracovat u lanovky, odklízet sních, uklízet v hotelu.) **Pokuste se vymyslet název příběhu.** (Např. Velké plány.)

Ukážeme žákům knížku Bob a Bobek v létajícím klobouku (autor: Pavel Šrut, ilustrátor: Vladimír Jiránek). Můžeme přečíst příběh. Pustíme žákům 1. díl večerníčku Bob a Bobek – králíci z klobouku.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) K tučně vyznačeným slovům napište slova protikladná. Za každou správnou dvojici získáte jeden bod.

Řešení: hezky × škaredě, ven × dovnitř, bílo × černo, každý × žádný/nikdo.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) K podtrženým slovům napište slova souznačná, pište dvojice slov. Za každou správnou dvojici získáte jeden bod. Vybírejte z nabídky.

Řešení: hezky × pěkně, vyšplhali × vylezli, vezmeme × získáme, odklízet × odhrabovat.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Vypište do sloupců slova podle příbuznosti. U prvního slova ve sloupečku vyznačte slovní kořen. Za každé správně zařazené slovo získáte 1 bod.

MeDo Zopakujeme s žáky, co je *předpona, kořen, přípona*, např.: před-škol-ák

Řešení: Vodní: vodník, voda, vodák; pracovat: vypracoval, práce, pracovitý; zasadit: sadař, sad, sadba.

UČEBNICE

str. 28

SLOH – VYPRAVOVÁNÍ PODLE OBRÁZKOVÉ OSNOVY

Očekávaný výstup: Žák vytváří mluvený nebo písemný projev na základě ilustrací. Žák využívá nabízená slova, která smysluplně začlení do příběhu. Žák dodržuje časovou posloupnost.

1. **Přečtěte si úryvek pohádky. Řekněte její název.**

MeDo Učitel přinese knihu, ve které je pohádka, a přečte ji žákům celou.

MPV VV – malujeme odraz v zrcadle.

Řešení: O Sněhurce.

2. **Víte, jak tentokrát zrcadlo zlé královně odpovědělo? Pokuste se pomocí obrázkové osnovy a nabídky sloves pohádku dovyprávět.**

MeDo Žáci pracují ve skupinách. Píší příběh a následně ho prezentují před třídou. Každý žák musí prezentovat minimálně jednu větu příběhu.

Řešení: V zemi zdejší Sněhurka je nejkrásnější.

Uč., str. 29–71; PS, str. 22–48 | III. VYJMENOVANÁ SLOVA

Očekávaný výstup: Žák odůvodňuje a píše správně *i, í/y, ý* ve slovech po obojetných souhláskách, zpa-měti vyjmenuje řady vyjmenovaných slov a ovládá jejich pravopis. Žák rozlišuje slova příbuzná od slov vyjmenovaných.

Ověřujeme, zda žáci postupují při odůvodňování podle toho vzoru: Je to slovo vyjmenované? **Je**, proto pí-šeme *y, ý*. / **Není**. Pak postupujeme dál: Je to tvar vyjmenovaného slova nebo slovo příbuzné? **Je**, proto píšeme *y, ý*. / **Není**, proto píšeme *i, í*.

UČEBNICE

str. 29

1. a) **Přečtěte si text a vyhledejte slova příbuzná se slovem *mlýn*.**

Řešení: mlynář, mlynářkou, mlynářovy, mlýnici, mlýnského.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Foto – vodní mlýn.

- b) **V tučně vyznačených slovech určete druhy hlásek.**

Řešení:

Ť (souhl. měkká)	K (souhl. tvrdá)	Z (souhl. obojetná)	S (souhl. obojetná)
I (samohl. krátká)	L (souhl. obojetná)	A (samohl. krátká)	E (samohl. krátká)
CH (souhl. tvrdá)	A (samohl. krátká)	Č (souhl. měkká)	T (souhl. tvrdá)
O (samohl. krátká)	P (souhl. obojetná)	N (souhl. tvrdá)	M (souhl. obojetná)
	O (samohl. krátká)	O (samohl. krátká)	Ň (souhl. měkká)
	T (souhl. tvrdá)	U (samohl. krátká)	E (samohl. krátká)
		(OU – dvojháská)	Ň (souhl. měkká)
			Í (samohl. dlouhá)

DNP *Jméno.* Stejným způsobem určí každý žák hlásky ve svém jméně.

- c) **Vyhledejte pět podstatných jmen a pět sloves.**

Řešení: Podstatná jména – např.: roklíně, řece, mlynář, mlynářkou, děti, čerti; slovesa – např.: stojí, nežije, neběhají, usadili, je, ruší.

MeDo Zopakujeme, co vyjadřují podstatná jména a co slovesa.

- d) **Zopakujte si rozdělení souhlásek, jednotlivé skupiny napište do sešitu.**

Řešení: tvrdé souhlásky: h, ch, k, r, d, t, n.

měkké souhlásky: ž, š, č, ř, c, j, d, ě, ň.

obojetné souhlásky: b, f, l, m, p, s, v, z.

MeDo Pro zopakování a zapamatování vytvářejí žáci slova se souhláskami, které zastupují prokazatelně danou funkci. Např.: h – tvrdá souhl. = *hýbat se*; ž – měkká souhl. = *žízeň*. (Psaní *i, í/y, ý* ve slovech po obojetných souhláskách žáci ještě neumějí.)

- e) **Znáte nějaké pohádky o čertech? Jejich názvy můžete najít na internetu.**

MeDo Žákům zadáme jako domácí úkol. Žáci si přinesou knihu nebo příběh s čerty. Proběhne společná diskuze o knihách a příbězích.

Řešení: S čerty nejsou žerty, Princezna ze mlejna.

2. Řekněte, které slovo do řady nepatří. U každé řady slov najdete kořen.

Řešení: a) sáček; kořen: pytel/-pytl-; b) bydlet; kořen: -byt-; c) učitel; kořen: -žák-; d) dveře; kořen: -dřev-.

MeDo Slova do řady nepatří, protože nejsou příbuzná s ostatními, nemají stejný kořen.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

3. Rozdělte se do dvojic. Po určitou dobu vymýšlejte příbuzná slova s daným kořenem. V každém kole vymýšlejte slova ke dvěma kořenům.

MeDo Necháme žáky psát slova na tabuli nebo na velký pruh balicího papíru.

DNP Soutěž. Můžeme použít formu soutěže celé třídy, kterou rozdělíme na dvě skupiny. Během určitého časového limitu píšou na tabuli slova. Následně můžeme slova využít ke hře **BINGO**.

Hra BINGO: Žáci si do tabulky 6 × 6 čtverců píšou slova s danými kořeny (ty jsou napsány v 1. sloupci tabulky). Učitel po jednom říká slova s těmito kořeny a žáci je doplňují do správného řádku tabulky. Kdo má jako první celou řadu vyškrtanou, vyhrál.

Řešení: Např.: -let-: letět, odletět, odlet, létat, létání; -les-: prales, lesní, lesák, zálesák; -vař-: vařit, vaření, uvařený, vařečka; -jezd-: jezdit, jezdecký, jezdec, jezdeckví; -lov-: lovit, ulovit, úlovek, lovec, lovecký; -stav-: stavět, postavit, postavený, stavitel, stavebnice.

UČEBNICE

str. 30

1. VYJMENOVANÁ SLOVA PO B (Uč., str. 30–35)

1. Vyjmenovaná slova po b se naučte paměti.

MeDo Žáci pracují ve skupinách. Hlasitě opakují vyjmenovaná slova po třech, tak jak jdou za sebou. Memorujeme pomocí plastelíny, ze které tvoříme jednotlivá slova či obrazce jejich významů. Vytvoříme celou řadu vyjmenovaných slov pomocí plastelíny. Pro upevnění pořadí vyjmenovaných slov je nutné dodržet pořadí vymodelovaných výtvarů z plastelíny.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Žáci tvoří vlastní věty na slova v tabulce.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlete jejich význam.

MeDo Hledáme významy slov např. ve Slovníku spisovného jazyka českého.

MeDo Žáci mohou vyjmenovaná a příbuzná slova zakomponovat do příběhu.

IUČ Foto – kobyly, býk, dobytek.

UČEBNICE

str. 31

BÝT

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci tvoří věty s použitím různých tvarů slova *být*.

1. Přečtěte si říkanku, všimněte si vyznačených slov. Odůvodněte pravopis.

Řešení: bych, byl, kdybych, abych, odbýt, pobýt, nezbyvá, bych – tvary slovesa být, musí být -y/-ý.

2. Doplňte neúplná slova, odůvodněte. Doplňená slova napište.

Řešení: Kdybych mohl, šel bych s tebou. Nikdo už ve třídě nebyl. Chtěl bych, aby už byly Vánoce. Byli bychom rádi, kdybys tady s námi zůstal. Půjčil bys mi tužku? Petr by mohl přijít také. Kdybychom si pospíšili, mohli bychom ten vlak ještě stihnout. Byla teta doma, nebo nebyla?

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček **MeDo** Vysvětlete si s žáky rozdíly ve významech slov.

DNP Pantomima. Dramaticky ztvárněte významy slov ze žlutého rámečku.

3. Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte. Pracujte nejprve samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo nemá chybu, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: Učil jsem se bít (význ.: tlouct) na bubny. V šatně nikdo nebyl (význ.: nebyl přítomen). Svého koně bych (tvar slovesa být) nikdy nebíl. Zvony bily (tloukly) na poplach. Byli jsme (trávili jsme čas) v kině. Babička u nás pár dní pobyla (strávila). Ta puška je nabitá (význ.: naplněná nábojem). Na policiče přibily (význ.: zvýšení počtu) nové hrnečky. Dobil (význ.: doplnil elektr. náboj) jsem si baterii. Hrad se nikomu nepodařilo dobýt (význ.: získat). Marek práci odbyl (provedl ledabyle). Hráli jsme vybíjenou (význ.: trefování/tlouct míčem). Ve škole jsem nabyl (význ.: získal) mnoho vědomostí.

MeDo Žáci zdůvodní a vysvětlí význam slov. Společně si vysvětlujeme významové rozdíly.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

BYDLET – OBYVATEL – BYT**1. Přečtete říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo Kontrolujeme výraznost, plynulost a srozumitelnost čtení. Tučně vyznačená slova jsou vyjmenovaná nebo s nimi příbuzná, proto píšeme -y.

Žlutý rámeček DNP Na zemi jsou rozházené lístečky s větami a spojeními (slova mají vynechaná *i, í/y, ý*). Žáky rozdělíme na dvě skupiny. Jedna skupina sbírá věty se slovem *bydlo* a s ním příbuzná slova. Druhá skupinka sbírá věty na *bidlo* a s ním příbuzná slova.

2. a) Vyberte do věty správné slovo, odůvodněte.

Řešení: Bydlím ve velkém **bytě**. Je to příjemné **bydlení**. O dům se stará **bytové** družstvo. Praha má mnoho **obyvatel**. Rádi hrajeme **vybíjenou**. Na dovolené jsme měli pěkné **ubytování**. Na věži **od-bila** celá hodina. Sousední **byt obývá** pan Dvořák. Koupili jsme koberec do **obývacího** pokoje.

MeDo Vysvětlíme žákům význam slov bytové družstvo (např.: sdružení osob, které spravuje domy s byty).

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

3. b) Kde bydlíte vy? V bytě, nebo v domě? Povídejte.

MeDo Nejprve necháme žáky vysvětlit, co je byt a co je dům.

4. Do vět doplňte tvary slov být, bydlet, obyvatel, byt. Využijte slova z nabídky. Pište nejprve samostatně. Proveďte společnou kontrolu. Kdo bude mít úkol správně, dostane od vily hvězdičku.

Řešení: V neděli jsme **byli** na výletě. Babička **bydlí** v malé chaloupce. Tatínek sám vymaloval celý **byt**. Naše obec má čtyři sta **obyvatel**. **Byl** jsi už dnes nakoupit? **Bydlíš** ve městě, nebo na vesnici? Místní **obyvatelé** se sešli na návsi. Z našeho **bytu** je hezký výhled na celé město.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 22

1. **a)** byla, byla; **b)** Individuální.

2. Např.: 1. Pes může **být v boudě**. 2. Ryba může **být v rybníce**. 3. Holub může **být na střeše**.

3. 1. Jirka měl **být** u zubaře. Např.: 2. Dana měla **být u babičky**. 3. Lukáš a Jana měli **být doma**.

4. 1. Petr a Ondra **byli na výletě**. Např.: 2. Věra byla **u kamarádky**. 3. Květa **byla v kuchyni**.

5. Teplých dnů už **ubýlo**. Na louce kvítí **nebylo**. Nebude to trvat dlouho, kraj přebarví se **na bílo**.

Sloupec po straně: Ve všech slovech se píše *i/í*.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 23

6. Např.: 1. Dnes byl **deštivý den**. 2. Včera byl **větrný den**. 3. Předevčírem byl **slunečný den**.

7. Např.: 1. Byl bych rád, **kdyby bylo pěkné počasí**. 2. Byl bych rád, **kdyby bylo více větrno**.

8. 1. **abych byl**; 2. **abych**; 3. **abych**.

9. Např.: Na jaře bych chtěla **být na louce poseté sněženkami**. V létě bych chtěl **být u vody**. Na podzim bych chtěl **být u dědečka a u babičky**. V zimě bych chtěla **být na horách**.

10. Např.: Před mnoha lety byl **nebyl zámek a v něm žila princezna**. Byla jednou jedna **chaloupka**.

11. **a)** 1. bylo, 2. deset, 3. bije, 4. bílá, 5. nebije, 6. bít; **b)** odbíjí.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 24

1. **a)** nabyl, pozbyl, kdyby, nebylo, kdyby, nebyly, (by; tvar slovesa být), ubývá, přibývá; **b)** Lehce nabyl, lehce pozbyl. – Co lehce či snadno nabydeme, toho si často dost nevážíme, moc se o to nestaráme, takže o to zase snadno můžeme přicházíme. Kdyby nebylo kdyby, nebyly by chyby. – Je zbytečné diskutovat o tom, co a jak by se mohlo, kdyby byly splněny neuskutečnitelné podmínky. Když dne ubývá, zimy přibývá. – Když se krátí den, prodlužuje se noc, proto je více zima.

2. Např.: 1. V neděli **býváme doma**. 2. O Vánocích **býváme u babičky**. 3. O letních prázdninách **býváme u moře**.

3. 1. **přibylo**, 2. **přibylo**, 3. **ubylo**.

4. 1. Ze švestek **zbývají pecky**. 2. Z ořechů **zbývají skořápky**. 3. Z třešní **zbývají pecky**.

5. Např.: 1. Dům **nebývá** bez oken ani **dveří**. 2. Škola **nebývá** bez **lavic a židlí**. 3. Les **nebývá** bez **stromů**.

6. Individuální.

Sloupec po straně: *bývá* – *ubývá*, *přibývá*, *zbývá*, *nabývá*, *odbývá*; *bývat* – *dobývat*, *přebývat*, *nabývat*, *odbývat*, *přibývat*, *ubývat*; *bytost* – např.: *bytůstka*, *bytostný*.

7. 1. Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. 2. Žádný dobrý hospodář koně bičem nikdy nebil.
8. nabyt – získal; přibyl – zvýšil se počet; zbyl – zůstal; nabil – natloukl; přibil – připevnil zatlučením např. hřebík; zbil – ztloukl někoho.
9. 1. Víla je pohádková bytost. 2. Vodník je pohádková bytost. 3. Tatínek není pohádková bytost.
10. a) 1. bim, 2. byla, 3. bít, 4. bylo, 5. byste, 6. být; b) bytost.
11. a) Byla, nebyla; nebyla, byla; bývá, hříbata, přebývají; Květin, nikdy, nebije; 1. Květa byla včera u dědečka. 2. Byla tam celé odpoledne. 3. Pozorovala hříbata, která přebývají v ohradě. b) Individuální.

1. byt, bydlet, obyvatel (*přestože je my vyjmenované slovo, neuvádíme ho v řešení, protože to není probrané učivo*).
2. Např.: 1. Já bydlím v cihlovém domě. 2. Tom bydlí v panelovém domě. 3. Rodiče bydlí v malém rodinném domě.
3. 1. Já jsem obyvatel Brna. 2. Ondra je obyvatel Prahy. 3. Lucie je obyvatelka Paříže.
4. Pálí ho dobré bydlo. – Není spokojen s tím, co má; má smíšený pocit radosti a starosti z něčeho, co se stalo, což znamená, že něco může být dost dobré, aby se o tom mohlo mluvit, ale zároveň je to natolik špatné, že je třeba být opatrný. Kdo má židli, ten si bydlí.
5. být, bydlet, obyvatel, byt.
6. Děti, bydlím v Popletově, máme pěkný byt.

PŘÍBYTEK – NÁBYTEK – DOBYTEK

1. Přečtěte si říkanku a všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Čtete říkanku nahlas celé třídě. Než začneme číst, řekneme žákům, aby zvedli ruku vždy, když uslyší vyjmenované slovo po *b*.

2. a) Přečtěte si vypravování. Doplňte *i, í/y, ý*.

Řešení: Strýc Zbyněk žije už patnáct let v Austrálii. Na své dobytčí farmě chová ovce a hovězí dobytek. Pro svoji rodinu postavil uprostřed pastvin krásný dům. Strýc byl původně truhlářem a vyráběl nábytek. Uměl si proto většinu nábytku do domu vyrobit sám. I ve svém novém bydlišti má truhlářskou dílnu. Dobytkářství je však namáhavá a zodpovědná práce, a tak strýci na jiné zájmy nezbývá mnoho času.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení. **IUČ** Foto – Austrálie, klokan, dobytčí farma.

IUČ Video – Austrálie.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Jak se jmenuje Lukášův strýc? **Zbyněk**. Kde strýc nyní žije? **V Austrálii**. Jak je v nové zemi dlouho? **Patnáct let**. Co strýc v Austrálii dělá? **Chová ovce a hovězí dobytek**. Jaké bylo jeho původní povolání? **Truhlář, vyráběl nábytek**.

MeDo Samostatná práce.

c) Ve vypravování vyhledejte podstatná jména a slovesa.

Řešení: Podstatná jména: Lukáš, strýc, Zbyněk, let, Austrálii, farmě, ovce, dobytek, rodinu, pastvin, dům, strýc, truhlářem, nábytek, nábytku, domu, bydlišti, dílnu, dobytkářství, práce, strýci, zájmy, času; slovesa: vypravuje, žije, chová, postavil, byl, vyráběl, uměl, vyrobit, má, je, nezbývá.

MeDo Zaměříme se na to, co podstatná jména a slovesa vyjadřují.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

d) Jak se nazývají nejznámější živočichové Austrálie? Zjistěte celé jméno největšího druhu klokana. Jakými dvěma způsoby se pohybuje?

Řešení: Např. klokan, medvídek koala. Největší z klokanů je klokan rudý. Pohybuje se skákáním, plave.

MeDo Přineseme atlas a materiály týkající se Austrálie, je možné navázat na téma projektem.

MPV VV – koláž z obrázků, fotografií zvířat. **PČ** – vytváření z hlíny, plastelíny, slaneého těsta.

3. Doplňte. Pracujte společně, využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte kontrolu. Kdo bude mít úkol správně, dostane hvězdičku.

Řešení: byla doma, velký zbytek, vaječný bílek, sbírka známek, útulný příbytek, koupit nábytek, bílá stěna, dobytčí farma, velký byt, všichni obyvatelé, nabíječka na mobil, přišel bych zítra, sbírka známek, starobylá truhla, dřevěné bydlo, moje bydliště, přibít hřebík, dávná bitva, zbytečně neutrácej.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

OBYČEJ – BYSTRÝ – BYLINA**1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo Čtete básničku po větách a žáci společně opakují. Vyznačená slova si zdůvodněte.

Žlutý rámeček **MeDo** Tvořte věty na býlí/bílý.

2. Doplňte věty vhodnými slovy z nabídky. V neúplných slovech doplňte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky, potom pracujte s fólií.

Řešení: Bydlíme v **Bystřici** pod Hostýnem. Znáš pohádku Dlouhý, Široký a **Bystrozraký**? Babička pěstuje na zahrádce **byliny**. Mám rád starobylé **obyčeje**. V horské **bystřině** bývá voda studená. Večer obyčejně pijeme **bylinkový** čaj. Dědeček mi vyprávěl **neobyčejný** příběh. Kráva žere **býlí**.

MeDo Po doplnění slov pokládáme žákům otázky; zjišťujeme porozumění textu: *Co znamená, že je někdo bystrozraký? Které byliny můžeme pěstovat na zahradě?* [Zdůrazníme, že je zde slovo ve významu jakékoli rostliny, nejenom léčivé byliny.] *Jaký znáte obyčej? Proč se říká říčce v horách bystřina?*

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Doplňte do vět vhodné slovo se slabikami *bi, bí/by, bý*. Pište samostatně. Za každé správně doplněné slovo získáte jeden bod. Proveďte společnou kontrolu. Kdo bude mít alespoň 6 bodů, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: Na zahrádce pěstujeme léčivé **byliny**. Naše obec má pět set **obyvatel**. Ve vajíčku je žlutek a **bílek**. Opak ke slovu černá je **bílá**. Prarodiče jsou dědeček a **babička**. Býk, kráva a tele jsou hovězí **dobytěk**. Slovo podobného významu ke slovu chytrý je **bystrý**. Rozkrajování jablka je vánoční **obyčej**.

DNP Hra na pohyb. Na jedné straně třídy bude *y/ý* a na druhé straně bude *i/í*. Žáci se budou přesouvat podle toho, jaké *i, í/y, ý* se kde píše. Čtete postupně věty z cvičení. Žáci zdůvodňují svůj přesun.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

KOBYLA – BÝK – PŘIBYSLAV**1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo V úvodu hodiny napíšeme na tabuli slova kobyła, býk, Přibyslav, aby je měli všichni žáci na očích. Poukážeme na ně a diskutujeme s žáky o významech slov. Následně čteme říkanku nahlas celé třídě. Než začneme číst, řekneme žákům, aby zvedli ruku vždy, když uslyší vyjmenované slovo po *b*.

2. Doplňte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky. Potom napište do sešitu.

Řešení: velký býk, dlouhý bič, hnědá kobyła, město Přibyslav, milá **babička**, býčí zápasy, luční kobyłka, vybíhá do kopce, zbývají dvě minuty, býčí rohy, bílý sníh, řemeny z býčí kůže, pobízel kobyļu do klusu, rozbil talíř, sušené bylinky, starobylý zvyk, přibyslavská továrna, kobylí mléko, pražská čtvrť Kobyly, moravská obec Kobyly.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček **MPV VV** – žáci malují obrázek: na jedné straně výkresu bude *babyka* a na druhé straně výkresu *babička*. Obrázky nadepíší.

3. a) Pokuste se vyhledat na mapě České republiky uvedené obce.

MeDo Diktujeme žákům slova Přibyslav, Přibyslavec, Nový Bydžov, Bystré, Bystřice pod Hostýnem. Žáci je píšou na lístečky. Následně si města ukážeme na mapě.

b) Znáte ještě další obce, které mají ve svém názvu *y* po *b*?

MeDo Práce ve skupinách. Města žáci dohledají na mapě.

DNP Mapa. Žáci označí na mapě města, která mají ve svém názvu *-y* po *b* (např.: Bylany, Bystrá, Bystřice nad Pernštejnem).

4. Napište diktát.

MeDo Nejprve si s žáky zopakujeme vyjmenovaná slova po *b* a vymyslíme nějaká příbuzná. Odůvodníme.

IUČ Audio zadání.

1. nábytek, příbytek, bydlet, dobytek.

2. 1. Bouda je příbytkem pro psa. 2. Chlív je příbytkem pro dobytek. 3. Hnízdo je příbytkem pro ptáky.

3. **babička**, **bydlí**, **vlastním**, **příbytku**, **bytě**, **mají**, **prostý**, **vkusný**, **nábytek**, **příbytek**, **starají**.

4. S Hynkem se jdu podívat, kde přebývá dobytek.

1. Bydlí, Bystřici, Bystrý, Bystrovan, Bystřice, obyčejně, byliny.
2. 1. Zdobení stromečku je **vánoční obyčej**. 2. Barvení vajíček je **velikonoční obyčej**.
3. Např.: 1. Orel dobře vidí, má **bystrý zrak**. 2. Pes dobře slyší, má **bystrý sluch**.
4. 1. Heřmánek je **léčivá bylina**. 2. Jetel **není** léčivá bylina.
5. Léčivé, byliny, usušit, léčivá, bylina, vaříme, dobrý, bylinkové.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 28

1. kobylám, kobylám, kobyla, býk.
2. Např.: 1. Ke koni patří **kobyla**. 2. Kobyla může mít **hnědou** barvu. 3. Kobylí mláďata jsou **hříbata**.
3. Např.: 1. Ke krávě patří **býk**. 2. Malý býk je **býček**. 3. Býk může mít **tmavou** barvu.
4. 1. Město **Přibyslav** leží na Českomoravské vrchovině. Nedaleko města **Přibyslav** zemřel vůdce husitů Jan Žižka. 3. V **Přibyslavi** mají sochu Jana Žižky.
5. Zbyněk a Zbyšek bydlí v Přibyslavi.
6. Individuální.
7. Byl jeden bystrý chlapec a ten neobyčejně rychle počítal.

UČEBNICE

str. 36

2. VYJMENOVANÁ SLOVA PO L (Uč., str. 36–40)

1. Vyjmenovaná slova po l se naučte zapaměti.

MeDo Opakujeme s žáky vyjmenovaná slova nahlas. Opakují je po třech tak, jak jdou za sebou.

DNP **Žáci utvoří skupiny**. Každý ve skupině si napíše na čtvrtku jedno vyjmenované slovo. Společně se pak všichni ve skupině drží u sebe. Pustíme hudbu a žáci se promíchávají mezi sebou. Učitel akci ukončí a žáci musejí ve skupinách co nejrychleji ze čtvrtek poskládat na zem hada z vyjmenovaných slov tak, jak jdou správně za sebou.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Pracujeme s interaktivní učebnicí. Využijeme tabulku obrázků a příbuzných slov v učebnici. Okopírujeme 4× a odstříhneme od sebe bílou (vyjmenovaná slova) a žlutou (příbuzná slova) část pole. Žáky rozdělíme do skupin. Každá skupina dostane svoje kartičky. Přiřazují k sobě vyjmenovaná slova s příbuznými. Pro ztížení zabělíme slovo, které je doplněno ve větě (v učebnici v tabulce).

IUČ Foto – lyko, lyže, pelyněk, plyš.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlete jejich význam.

MeDo Žáci tvoří věty s příbuznými slovy. Vyhledávají významy slov ve výkladovém slovníku.

c) Se slovy příbuznými tvořte věty.

MeDo Žák zdůvodňuje *i, í/y, ý* ve slovech.

UČEBNICE

str. 37

SLYŠET – MLÝN – BLÝSKAT SE

Žlutý rámeček **MeDo** Učitel napíše slova z rámečku na tabuli a žáci pod každé vymyslí větu a pravopis odůvodní.

1. a) Přečtěte si říkanku a všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Učitel čte říkanku celé třídě. Než začne číst, řekne žákům, aby se postavili vždy, když uslyší vyjmenované slovo po l.

b) Vysvětlete význam slov *pomine* a *nečas*.

Řešení: pomine – stane se minulostí; nečas – špatné počasí (toto slovo má více významů).

MeDo Upozorníme žáky na mnohoznačnost slov a najdeme si nějaký příklad ve slovníku.

2. a) Přečtěte si vyprávění. Doplněte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky. Potom pište samostatně.

Řešení: Slyšeli jsme od místních obyvatel, že je tu někde starý mlýn. Začalo se blýskat, tak jsme jeli do mlýna autem. Bylo to opravdu blízko. Přivítal nás mlynář v bílé mlynářské čepici. Ukázal nám mlýnici i mlýnské kolo. Řekl nám, že ve mlýně se dá stále ještě mlít obilí. Potom nás paní mlynářka pozvala na svačinu. V kuchyni jsme viděli i starobylé nádobí a ruční dřevěný mlýnek na kávu. Zkusila jsem kávu umlít.

MeDo Žáci pracují samostatně, pro kontrolu si práce vymění ve dvojici. Navzájem si práce opravují při společné kontrole.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kam se Jana s rodiči vypravila a proč? **Do mlýna. Protože chtěli vidět starý mlýn.** Bylo to

daleko? **Bylo to blízko.** Kdo je zde přivítal? **Mlynář.** Co všechno viděli? **Starobylé nádobí a dřevěný mlýnek.** Co si Jana vyzkoušela? **Umlít kávu na dřevěném mlýnku.**

c) Ve větách společně vyhledejte slovesa a podstatná jména.

Řešení: Slovesa: slyšeli jsme, je, začalo, blýskat (se), jeli, trvala, bylo, přivítal, ukázal, řekl, dá, mlít, pozvala, jsme viděli, zkusila jsem, umlít; podstatná jména: Jana, návštěva, mlýně, obyvatel, mlýn, mlýna, autem, mlynář, čepici, mlýníci, kolo, mlýně, obilí, paní, mlynářka, svačinu, kuchyň, nádobí, mlýnek, kávu, kávu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

POLYKAT – PLYNOUT – PLÝTVAT

1. a) Přečtěte si říkanku a všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Čteme říkanku nahlas celé třídě. Než začneme číst, řekneme žákům, aby opatrně položili hlavu na lavici a zvedli ji vždy, když uslyší vyjmenované slovo po *l*.

b) Proč myslíte, že Petr spěchá za Vaškem? O čem spolu mohou hovořit? Zúčastnili jste se vy sami někdy nějakého turnaje?

Řešení: Petr spěchá za Vaškem, protože bude končit přestávka a Vašek zajde do třídy. Hovořit budou o turnaji.

MeDo Žáci si přečtou text ještě jednou sami. Následně odpoví na otázky. Při prvním čtení se žáci soustředí na vyjmenovaná slova.

2. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: spolykal dvě porce dortu, na podzim padá listí, uplynula další hodina, na jaře kvetou lípy, neplýtvej jídlem, čte už plynule, splnit slib, doma máme plynový sporák, umím dobře splývat, lízat lízátko, pes je dobrý hlídač, vybudovali plynovod, hovoří plyně anglicky, nemocná Eliška se zalyká kašlem, zkontrolovat plynoměr.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vyhledejte tvary slova *plynout* a slova s ním příbuzná.

Řešení: uplynula, plynule, plynový, splývat, plynovod, plyně, plynoměr.

MeDo Poskytneme žákům slovníky.

c) Vyhledejte a napište slova s *i, í* po *l*.

Řešení: listí, lípy, slib, lízat, lízátko, hlídač, anglicky, Eliška.

d) S danými slovními spojeními tvořte věty. Některé věty napište.

MeDo Každý žák si vybere 3 slovní spojení a napíše rozvitou větu.

Řešení: Např.: Včera odpoledne na oslavě narozenin spolykal malý Luboš dvě porce dortu. Každý rok na podzim padá listí ze stromů. Od domluvené doby jeho návštěvy u nás na chalupě uplynula další hodina.

3. a) Přečtěte si lidová rčení.

MeDo Žáci zkusí říct další lidová rčení, pokusí se o vysvětlení.

MPV VV – žáci vyjádří rčení abstraktní malbou.

b) Vyhledejte tvary vyjmenovaných slov.

Řešení: plyne, blýská (se.)

c) Obě rčení vysvětlete.

Řešení: Čas plyne jako voda. – Čas plyne stále dopředu a rychle jako řeka, nedá se zastavit. Blýská se na lepší časy. – Začíná docházet nebo dochází ke zlepšení současné situace.

4. Napište diktát.

MeDo Experimentální diktát. Žáci si diktují věty navzájem. Vždy jeden diktuje ostatním jednu větu. Pak se vystřídá s jiným žákem. Na závěr pustíme audio diktát z interaktivní učebnice.

IUČ Audio zadání.

1. mlynář, mlýníci, mlýna, slyšíte, mlýn, mlýna, blýskalo.

2. 1. Tikot hodin můžeme slyšet. 2. Růst houby nemůžeme slyšet.

3. 1. Obilí se mele ve mlýně. 2. Mák meleme ručním mlýnkem.

4. Venku se dnes blýská. Teta je moje blízká příbuzná.

5. Když, obyčejně, blýská, slyšet, hromobití, uhodit, věží, lidé, obydlí, bleskosvody, obyčejně, jim, říká, hromosvody, první, byl.

1. polykat, (by – není vyjmen. po l), plýtvat, plynout.

2. 1. Čáp chytá žáby a polyká je. 2. Hadi polykají celá zvířata.

3. 1. Po obloze **plynou mraky**. 2. Po řece **můžou plynout listy**.
4. 1. Nemáme **plýtvat časem**. 2. Nemáme **plýtvat jídlem**.
5. Listy; Kniha.
6. obyvatel, bytů, plyn, když, chtějí, používat, plyn, topení, pořizují, plynové, vařit, plynu, plynový.

VZLYKAT – LYSÝ – LÝTKO**1. Přečtěte si říkanku a všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo Čteme po větě básničku a žáci společně opakují. Pravopis vyznačených slov zdůvodňujeme.

Žlutý rámeček **MeDo** Slova napíšeme na tabuli. Žáci pod každé vymyslí větu a pravopis odůvodní.

2. a) Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte.

Řešení: Na rybníku plavou lysky. Kolem cesty rostly lísky, ale lískové oříšky nebyly zralé. Včera Magda jezdila na černém koni s bílou lysinkou. Naše kočka Líza se ráda lísá. Hráč si poranil lýtkový sval. Libor se smutně rozvzlykal. Lysá hora je nejvyšší vrchol Beskyd.

MeDo Dbáme na správné zdůvodnění. Žáci říkají, že slovo je příbuzné ke slovu ..., nebo slovo je vyjmenované, pokud je opravdu vyjmenované.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Přečtěte si věty znovu a vyhledejte v nich slovesa.

Řešení: plavou, rostly, nebyly, jezdila, se lísá (se), poranil (si), rozvzlykal (se), je.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Ve větách vyhledejte podstatná jména.

Řešení: rybníku, lysky, cesty, lísky, oříšky, Magda, koni, lysinkou, kočka, Líza, hráč, sval, Libor, hora, vrchol, Beskyd.

MeDo Zopakujeme, jak poznáváme podstatná jména a co znamenají.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Doplňte i, í/y, ý. Pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: neslyšně se plížil, venku se blýská, neplýtvěj časem, dobrý hlídač, jeho hlas byl sotva slyšet, kvetoucí lípy, poraněné lýtko, lískové oříšky, kůň s bílou lysinkou, pes se ke mně lísal, polykej pomalu, čti plynule, Líza vzlykala, to slibuji, nablýskané auto, už je to blízko, naučil se splývat, je mi to líto, pracuje v plynárně, nám se tam líbilo.

MeDo Žáci opraví podle audio nahrávky. Postupně se ptáme na všechny chyby a společně zdůvodňujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) S těmito slovními spojeními tvořte věty. Některé věty napište.

MeDo Zachováváme slovní spojení kvůli významu a správnému pravopisu slov.

Řešení: Např.: Jáchym se neslyšně plížil kolem stanů již spících hochů. Venku se při bouřce blýská. Neplýtvěj časem, čas je drahocenný. Náš pes je dobrý hlídač.

DNP Příběh. Žákům vybereme některá slovní spojení, s těmi píší krátký příběh.

c) Část cvičení napište jako diktát.

MeDo Diktujeme pouze vybrané věty, aby nebyl diktát příliš dlouhý. Případně diktujeme pouze slovní spojení z vět. Pro závěrečné čtení diktátu využijeme audio nahrávku.

IUČ Audio zadání.

LÝKO – LYŽE – PELYNĚK – PLYŠ**1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo Před tím, než začnou žáci číst básničku, zopakují si vyjmenovaná slova po l.

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci vymýšlejí věty na slova v rámečku. Odůvodňují.

2. Doplňte věty, využijte slova z nabídky.

Řešení: Líbí se mi rohože a tašky z lýka/lýčí. Pračlověk líčil pasti na zvěř. Herec si před vystoupením nalíčil obličej. Tatínek nám vylíčil zajímavou příhodu z mládí. Z lýčí/lýka umí lidé vyrábět mnoho věcí. Maminka si před zrcadlem ráno líčí obličej.

MeDo Čteme pomalu věty a žáci zvedají předem připravené kartičky s i, í/y, ý.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte. Nejprve využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: nové lyže, splnit slib, plyšová hračka, políbil nevěstu, polykat léky, babiččin byt, lívance s jahodami, obyčejná tužka, rozbité okno, noční liják, hovoří plynule španělsky, lyžařské

závody, byl dobře slyšet, kobylka s bílou lysinou, čas rychle plyne, zabil mouchu, blízký hrad, býložravý dobytek, lízátko, plynový vaříč.

MeDo Žáci vyplňují samostatně, následně kontrolují a zdůvodňují.

DNP Vlášek. Žáci pracují ve skupinách. Z textu vypíšou vyjmenovaná slova po *l*, každé slovo na jednu kartičku. Z kartičky představují vagon, ze kterých pak vzniká vlak; vagony jsou za sebou tak, jak vyjmenovaná slova. Nakonec žáci přimalují dopředu lokomotivu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vypište do sešitu slova s *i, í* po *b* a obtáhněte barevně skupiny *bi, bí*.

Řešení: políbil, babiččin, rozbité, zabil.

MeDo Žáci tvoří slovní spojení s vypsány slovy.

c) Vypište do sešitu slova s *i, í* po *l* a obtáhněte barevně skupiny *li, lí*.

Řešení: slib, políbil, lívance, liják, blízký, lízátko.

MeDo Žáci přidávají ke slovu přídavná jména.

d) Hra: Najdi druhou část. Vyučující přečte část spojení, např. *splnit*. Žáci hledají zbývající část (*slib*). Kdo ji najde jako první a řekne ji, pokračuje ve hře a vybírá další slovo. Žáci mohou využít fólii a použité výrazy škrtat.

DNP Žáci říkají první část. Vyvoláváme žáky a oni sami si navzájem říkají části slov. Jeden říká a ostatní hledají, kdo najde první, říká svoje vybrané spojení, resp. jeho první část a ostatní hledají.

PRACOVNÍ SEŠIT **str. 30**

1. lyžař, (vyjel – není vyjmen. po *l*), (byl – není vyjmen. po *l*), lysý, lýtko, vzlykat.
 2. vzlyká, lysá, lýtko, Lysé, Lysá.
 3. Individuální. (Např.: Náš pes je dobrý hlídač. Hlídá si pečlivě vše své. Hlína je úplně vysušená.)
 4. Lysá hora, noční hlídka, bílá lysina, hliněný džbán, semlít obilí, lýtková kost, dítě vzlyká, oblíbený film, lískový keř, suchý list, hlasitý vzlykot, několik lip.
1. lýko, lyže, pelyňku, plyše.
 2. lýkožrout, drobný, nejznámější, lesní, lýkožrout, rostoucí, žije, zavrtaný, lýkem, lýkožroutem, hyne.
 3. *Vyhledali jsme:* slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, lysý, lýtko, lýko, lyže, plyš. *Ve čtyřsměrce chybí:* plýtvat, vzlykat, pelyněk.

UČEBNICE **str. 41**

SLOH – VYPRAVOVÁNÍ – LUKÁŠ MÁ ANGÍNU

Očekávaný výstup: Žák tvoří věty na základě předem stanovených slov.

1. Přečtete si vypravování.

DNP Skládačka. Očíslujeme většinu vět v textu, jen některým nedáme číslo. Žáci ve skupinách skládají věty do souvislého textu a pokoušejí se správně zařadit věty bez čísel. Následně skupiny čtou celý text a ostatní podle učebnice kontrolují.

2. Zahrajte si hru jako Lukáš. Pracujte ve dvojicích. Připravte si očíslované lístky a vytvořte věty. (Některé věty se mohou sestavit více způsoby.) Svoje věty porovnejte s ostatními dvojicemi. K větám můžete dokreslit obrázky.

Řešení: 1. Nákladní vlak projel dlouhým tunelem. 2. Moje sestra Kamila umí krásně zpívat. 3. Kamarád Lukáš hraje rád fotbal. 4. Jana včera zalévala na zahradě rajčata. 5. Černá kočka nám přeběhla přes cestu. 6. Výletní loď pluje po řece. 7. První jarní květiny už kvetou. 8. Kluci pletou z vrbového proutí pomlázku. 9. Eva kreslí nejraději koně. 10. Čerstvě upečené koláče leží na stole.

MeDo Žáci pracují samostatně. Méně zdatní žáci mohou pracovat ve dvojici. Nakonec společně pracujeme s větami. Žáci dramaticky ztvárňují po jednom věty nahlas. Pracují s intonací. Připravíme si kartičky s emocemi: smutek, radost, překvapení, nadšení, lítost atd. Žák si vylosuje kartičky a s touto emocí zdramatizuje 3 věty z textu. Žáci mohou tvořit příběh; dbáme na časovou posloupnost.

UČEBNICE **str. 42**

3. VYJMENOVANÁ SLOVA PO M (Uč., str. 42–46)

1. Vyjmenovaná slova po *m* se naučte paměti.

MeDo Opakujeme vyjmenovaná slova nahlas, opakujeme je po třech tak, jak jdou za sebou.

DNP Příběh. Žáci píšou příběh, do kterého zahrnou všechna vyjmenovaná slova po *m*. Společná kontrola.

DNP Věty o sobě. Na každé vyjmenované slovo po *m* vymýšlejí žáci větu o sobě.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtete si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Žáci předvádějí slova na obrázcích pantomimicky, čímž dochází k lepší fixaci výrazů.

IUČ Foto – hlemýžď, hmyz, chmýří, Litomyšl, myš.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlete jejich význam.**DNP Kufr.** Žák si vylosuje jedno z příbuzných slov a snaží se ho ústně popsat tak, aby ho spolužáci uhodli.**c) Se slovy příbuznými tvořte věty.****DNP Tvorba příběhu.** Tvoříme příběh z předem vybraných příbuzných slov.**MY – MÝT – MYSLIT – MÝLIT SE**Žlutý rámeček **MeDo** Využijeme tabulku kartiček a formou hry procvičíme s žáky významy slov.**DNP Významy.** Kartičky rozmístíme po třídě nebo na malém ohraničeném území venku. Žáci hledají slovo, když ho najdou, nechají kartičku ležet na místě a dohledávají větu, do které by slovo dosadili. Až najdou větu, běží na předem určené místo, kde si ji zapíší do sešitu nebo na papír.

Učitel si okopíruje a rozstříhá.

MY (všichni)	MI (mně)
___ SE DNES NAUČÍME NOVOU PÍSEŇ.	PODEJ ___, PROSÍM, TUŽKU.
MÝT (umývat)	MÍT (něco vlastnit)
PO VEČEŘI BUDU DNES ___ NÁDOBÍ JÁ.	CHTĚL BYCH ___ VLASTNÍ POKOJ.
MYLA (umývala)	MILÁ (milá dívka)
MAMINKA JEŠTĚ VEČER _____ PODLAHU.	JARMILA JE MOC _____.
MYJI (umývám)	MÍJÍ (plyne)
RÁNO SI _____ OBLIČEJ STUDENOU VODOU.	PŘI HŘE ČAS RYCHLE _____.

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**MeDo** Žáci si vypíší tučně vyznačená slova do sloupce pod sebe. K nim do druhého sloupce slovo vyjmenované. Do třetího sloupce lze psát další slova příbuzná. Lze pracovat společně na tabuli.**IUČ MPV** Prvouka 3 – Pečujeme o svoji čistotu.**2. Do vět doplňte vhodná slova. Vybírejte z nabídky. Některé věty napište.****Řešení:** Také **my** vám můžeme pomoci. Nemůžeš hned **mít** všechno, co bys chtěl. Včera jsem si **myl** vlasy. Můžeš **mi** poradit s příkladem? Myslím, že v tomto případě se Jakub **mýlí**. Zítra přijede moje **milá** babička. Pomoz bratrovi po večeři **umýt** nádobí. Náš pan učitel je velmi **milý**.**MeDo** Necháme vypracovat žáky samostatně do sešitu a potom společně kontrolujeme. Při kontrole žáci odůvodňují. Následně řekneme jednoznačně správné řešení. Využijeme audio správné řešení. Text (některé věty) využijeme k diktátu.**IUČ** Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.**3. Vymýšlejte věty rozkazovací se slovem *mi*. Použijte slovesa z nabídky.****MeDo** Zopakujeme s žáky, jak poznáme větu rozkazovací. Opakujeme interpunkci a intonaci u vět rozkazovacích.**Řešení:** Např.: Podej mi tamtu knihu. Nakresli mi něco hezkého na památku. Řekni mi úplnou pravdu.**4. Doplňte jedno nebo více slov. Věty přečtěte.****MeDo** Žáci píšou individuálně, potom společně přečteme.**MPV VV** – velký papír si rozdělíme na šest polí a do každého napíšeme jednu z neúplných vět a druhou část žáci dopisují tuší a perem, domalovávají, dolepují z papíru...**Řešení:** Např.: My umíme **zpívat**. My dnes **nepřijdeme**. Mi přineseme **něco dobrého k zakousnutí**.**HMYZ – MYŠ – HLEMÝŽĎ****1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.****MeDo** Žáci si přečtou říkanku a tvoří věty s vyznačenými slovy, ale tak, aby věty popisovaly jednotlivá zvířata. Zdůvodňují pravopis.**MPV VV** – malujeme motýly. **PČ** – Tvoříme motýly z papíru. Křídla zdobíme popisky řad vyjmenovaných slov.**IUČ** Audio zadání. **IUČ** Cvičení. **IUČ** Video – hmyz, myš, hlemýžď.

2. a) Přečtěte si společně.

MeDo Necháme žáky, aby přinesli na ukázkou zvířecí encyklopedii, pokud ji vlastní. Kdo nemá, zjistí, jaké encyklopedie o zvířatech se nyní prodávají. Přineseme na ukázkou encyklopedii.

IUČ MPV Prvouka 3, str. 53 – Hmyz.

b) Na internetu vyhledejte další informace o včele medonosné. Zapište ty, které vás nejvíc zaujaly.

MeDo Připravíme konkrétní otázky, na které najdou žáci odpověď v určité encyklopedii.

Řešení: Např.: Včela patří do kmene členovců. Její tělo se skládá ze tří hlavních částí – hlavy, hrudi a zadečku.

MPV VV – kresba brouků. **PČ** – tvorba pavoučí sítě z provázků.

c) Vysvětlete, co je encyklopedie. Kde raději vyhledáváte informace – v encyklopedii, nebo na internetu? Diskutujte.

Řešení: Encyklopedie: souhrnné zpracování jednotlivého nebo všech vědních oborů, zpravidla v abecedně uspořádaných věcných heslech; naučný slovník.

MeDo Diskutujeme v kruhu. Svou odpověď žáci zdůvodňují.

DNP *Knihovna*. Návštěva knihovny s žáky.

3. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: Vláček se vlekl hlemýždím tempem. Ježek i krtek jsou hmyzožravci. Napiš mi svoji adresu. Už umím dobře plavat. Běželi jsme do kopce jako hbité myšky. Na stole stála mísa s ovocem. My zítra půjdeme do kina. To je zajímavá myšlenka. Princezna Lada měla myší kožíšek. Milan a Miloš jsou dvojčata. Míša nakreslila malé hlemýždátko.

MeDo Pracujeme společně a zdůvodňujeme.

DNP *Postřeh*. Žáci soutěží ve dvojicích. Vybereme dvojice a řekneme větu z textu ve cvičení. Kdo první najde ve větě slovo, ve kterém se píše *i, í/y, ý* po *m*, vyhrál a dostává bod. Následně vyvoláváme někoho z ostatních (udržujeme tak žáky v pohotovosti) a ten zdůvodní, jaké *i, í/y, ý* se ve slově píše. Bude-li to správně, získá bod. Tvoříme další dvojici a říkáme další větu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Čím se živí krtek a ježek? **Hmyzem (jsou hmyzožravci)**. Jak se jmenují dvojčata? **Milan a Miloš**. Co nakreslila Míša? **Malé hlemýždátko**. Co znamená „vlekl se hlemýždím tempem“? **Šel velmi pomalu**.

MeDo Žáci pracují ve skupinách. K dispozici mají knihy, internet, časopisy... Hledají odpovědi na otázky. Následuje prezentace jejich práce. Vysvětlíme předem žákům, jak má vypadat prezentace jejich práce, obsahově i formálně.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 31

1. my, umyvadlo, (třpytí – není vyjm. po m), mýti, myslet, mýlit.
2. my, mi, mít, mýt, mi, my, mýt, mít; 1. Štěně. 2. My (všichni). 3. Pečené kuře. 4. Zimní boty.
3. myslivna, myslivně, bydlí, myslivec, myslivecký, myslivcem, myslivcův.
4. přemýšlet, vymyslel, myšlenku, zmýlil, omyl.
5. Michal, Milan, Mirek, Míla, Milada, Mirka, Milena, Miluše, Emil.
6. MYŠLENKA.

UČEBNICE

str. 45

MÝTIT – ZAMYKAT – SMÝKAT

1. a) Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Připravíme proužky papíru, na které napíšeme jednotlivé verše říkanky. Kopie připravíme podle počtu skupin. Žáci skládají básničku.

b) Víte, co je *mýtina*? (Vysvětlení v žlutém rámečku vám napoví.)

MeDo Přineseme výkladový slovník, ve kterém žáci najdou definice slova. Na jednotlivé významy slov tvoříme pro lepší zapamatování a pochopení významu věty.

c) Rozdělte se do dvojic. Společně zkuste vymyslet krátký příběh o tom, co může být zamčené v truhle a kdo bydlí v domku.

MeDo Stanovíme časový limit a žáci si vyberou jedno z témat: Co může být zamčené v truhle? Kdo bydlí v domku?

MPV VV – obrázky k výše napsaným tématům.

Žlutý rámeček MeDo Výrazy v rámečku si s žáky **názorně** předvedeme pomocí pantomimy, namalujeme nebo vymodelujeme. Pracuje každý sám za sebe; osvojí si tím význam výrazů.

2. a) **Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte pravopis. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.**

Řešení: zamykat a odemykat dveře, po hádce se usmířili, vybírat mýtné, minulý týden, smýkat smyčcem po strunách, navštívili i Vysoké Mýto, pramínek vlasů, to je nesmysl, lesní mýtina, dostal na náledí smyk, veselý smích, zamíchat karty, smyčcové nástroje, neomylně ho poznal, vymýcený les, proč se mi posmíváš, Milena se mýlí.

IUC Audio zadání, správné řešení.

- b) **Pomocí obrázků jmenujte některé smyčcové nástroje. Můžete využít internet.**

MeDo Žáci mohou přinést vlastní smyčcové nástroje na ukázkou, pokud chtějí, mají doma a rodiče souhlasí.

MPV HV – hra na hudební nástroje, nebo puštění skladby, kde hraje smyčcový nástroj. **VV** – obrázek houslí.

Řešení: např.: housle, viola, basa.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 32

1. myš, hlemýžď, hmyz.
2. 1. myší, 2. hmyz, 3. hlemýžď.
3. 1. hmyzem, 2. hmyzožravec, 3. hmyzožravec.
4. myš.
 1. mýtit, zamykat, smýkal, smyčec.
 2. 1. vymýtili, mýtina; 2. zamykat, odemykat; 3. smyk, smýkáme, smyčcem.
 3. Mýtě, Mýto, starobylé, Mýtě, bydlel, mýtný, vybíral, mýtné, Mýto. Mýto – poplatek vybíraný za používání cest.
 4. Osmička, smyčka, osmička, smyčka, smyčku.

UČEBNICE

str. 46

DMÝCHAT – CHMÝŘÍ – NACHOMÝTNOUT SE – LITOMYŠL

1. a) **Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.**

MeDo Žáci stojí vedle lavice. Učitel čte pomalu báseň. Vždy když žáci uslyší slovo, ve kterém po *m* následuje *i, í/y, ý*, dřepnou si. Následně žáci postupně napíší všechna slova na tabuli a vymýšlejí další příbuzná slova.

- b) **V textu vyhledejte podstatná jména.**

Řešení: dědečka, procházku, zámku, Litomyšli, vítr, jaro, krajem, ptáčkové, chmýří, noc, chladem, děda, oheň.

MeDo Zopakujeme s žáky, jak se ptát na podstatné jméno a co podstatná jména označují. Slova vypisujeme z textu s takovým počtem písmen, s jakým jsou v textu. Žákům vysvětlíme, proč jsou velká písmena na počátku některých slov.

- c) **Najděte na mapě České republiky Litomyšl. V tomto městě se narodil jeden významný hudební skladatel. Znáte jeho jméno?**

Řešení: Bedřich Smetana.

MeDo Doneseme nástěnnou mapu.

MPV HV – poslech skladeb od Bedřicha Smetany. **VV** – Notová osnova výtvarně zpracovaná. **Př** – město Litomyšl, zajímavosti, výlet do města Litomyšl na náměstí.

2. a) **Doplňte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.**

Řešení: ochmýřené ptáče, brzy se stmívá, milé děti, myslím to vážně, zamykat klíčem, nachomýtl se tam, nepříjemný hmyz, letící chmýří, zámek v Litomyšli, rozdmýchal oheň, zlomyslný Pavel, bratr Přemysl, horský průsmyk, minulý rok, chlazená minerálka, namyšlená Miluše.

MeDo Žáci pracují samostatně. Společně kontrolujeme.

IUC Audio zadání, správné řešení.

- b) **Co znamená, když je někdo zlomyslný a namyšlený?**

Řešení: *zlomyslný* – člověk, který chce úmyslně poškodit druhého, úmyslně jinému konat zlo.

namyšlený – člověk, který si o sobě myslí, že je lepší než ostatní a dává to druhým najevo.

MeDo Žáci sami píšou svoje definice. Potom společně čteme návrhy a učitel z toho píše na tabuli zápis. Slova si najdeme ve výkladovém slovníku, aby žáci viděli, jaké definice jsou u slov ve slovníku.

- c) **Jakých vlastností si ceníte u svých přátel?**

MeDo Diskutujeme s žáky o tom, jakých vlastností si váží a proč. Jaké vlastnosti mají jejich rodiče.

3. a) **Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte.**

Řešení: mydlinky, mistr, kominík, neomylný, namíchat, přemýšlí, mince, mistička, myšák, minule, myslivna, důmyslný, dmy/ýchadlo, chmýříčka.

MeDo Žáci doplňují sami na čas. Následně pracujeme společně s učitelem a odůvodňujeme pravopis slov.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Uvedená slova použijte ve větách nebo slovních spojeních.

MeDo Žáci píšou věty s vybranými slovy.

4. Napište jako diktát.

MeDo Zopakujeme s žáky vyjmenovaná slova po *m*. Bez prožití jevů napíšeme s žáky diktát. Poznáme tak, co si žáci zapamatovali z předchozích hodin českého jazyka.

IUČ Audio zadání.

PRACOVNÍ SEŠIT **str. 33**

1. dmýchat, chmýří, nachomýtnout, Litomyšl.
2. chmýří, chmýří, chmýří.
3. přišel, lidé, sklídili, brambory, Litomyšle, hromady, nachomýtli, chlapci, ohýnek, rozdmýchávali.
4. chmýří, míří, dmýchat, míchat.
5. naše Mirka, užitečný hmyz, my si to myslíme, minulá neděle, řekni mi to, zlomyslný Milan, myší díra, rozdmýchat oheň, napiš osmičku, dostal smyk, vezmi si smyčec, drobné mince, mladý myslivec, voňavé mýdlo.
6. myslí, přimysli, tolik, odmysli, myslel, nezmýlil.
7. Mýlit se je lidské, kdo však přemýšlí, obvykle se nemýlí.

UČEBNICE **str. 47**

SLOH – VYPRAVOVÁNÍ; POPIS PRACOVNÍHO POSTUPU

Očekávaný výstup: Žák diskutuje na předem stanovené téma. Žák tvoří na základě předem daného pracovního postupu.

1. a) Přečtete si vyprávění.

MeDo Po společném přečtení textu pokládáme žákům doplňující otázky, abychom zjistili, zda textu rozumějí.

IUČ MPV Čítanka 3, Štědrý den.

b) Ukažte si Austrálii na mapě. Dokážete vysvětlit, proč Jitčina maminka balí v prosinci do Austrálie letní oblečení?

MeDo Necháme žáky zjistit, kde leží Austrálie, jaké je tam podnebí. Žáci mohou donést obrázky a fotky týkající se dovolené v Austrálii. Můžeme pokládat doplňující otázky, např.: Jaké jsou v Austrálii zajímavosti, které by mohl turista navštívit? Jak se do Austrálie dostaneme? Která zvířata žijí v Austrálii?

Řešení: Kvůli sklonu zemské osy je v prosinci na severní polokouli (tedy i v ČR) zima a na opačné polokouli, tedy i v Austrálii, je léto.

c) Co je pro Jitku na Vánoce nejdůležitější? Je to důležité i pro vás?

Řešení: Pro Jitku je nejdůležitější, že budou všichni spolu.

MeDo Bavíme se s žáky, zda si umějí představit Vánoce jinde než doma s rodinou. Kde? S kým? Pozor však u neúplných rodin. Může dojít k emoční nestabilitě žáka. Počítejte s tím!

d) Jak se připravujete na Vánoce obvykle u vás doma?

MeDo Diskuze v kruhu.

DNP Přání. Vymyslíme vánoční přání, které bychom napsali kamarádům, babičce, dědečkovi.

MPV VV – přání k Vánocům.

e) Dodržujete na Štědrý den nějaké vánoční zvyky? Řekněte jaké.

MeDo Žáci si připraví na ukázkou nějaké zvyky; můžeme si je ve třídě vyzkoušet. Pobavíme se s žáky, jaký význam má který zvyk.

f) Vzpomenete si ještě, jaký dárek vám udělal loni pod stromečkem největší radost? Co si přejete letos?

MeDo Žáci vyberou jeden dárek, který jim udělal velkou radost. Pobavíme se i o dárcích, které žáky nepotěšily, zklamaly.

g) Připravujete dárky pro svoje blízké? Vyrobili jste některý sami?

MeDo Probereme s žáky, jak se pracuje podle pracovního postupu a pečie podle receptu.

DNP Recept. Žáci si najdou recept na cukroví, který by chtěli vyzkoušet, donesou jej do třídy a pobavíme se, jak by se cukroví vyrábělo. Žáci zjistí od maminek speciální pojmy užívané u nich doma. Např.: stáhní to na sporo = stáhní si to na mírný plamen, prdopeč = prášek do pečiva. Diskutujeme s žáky.

MPV VV – vykrajování cukroví z plastelíny nebo vizovického těsta.

2. Vyroberte si na Vánoce voňavý pomeranč.

MeDo Pustíme žákům k výrobě vánoční koledy.

4. VYJMENOVANÁ SLOVA PO P (Uč., str. 48–54)

1. Vyjmenovaná slova po p se naučte z paměti.

MeDo Přeříkáváme vyjmenovaná slova společně. Opakujeme je po třech tak, jak jdou za sebou. Z plastelíny tvoříme jednotlivá slova, případně jejich významy tak, jak jdou vyjmenovaná slova za sebou. Tvoříme řadu plastických obrazců, dokud nemáme celou řadu vyjmenovaných slov. Žáci tím fixují posloupnost a význam vyjmenovaných slova. Pracujeme ve skupinách nebo individuálně.

IUČ Foto – pyl, pýr, pysk, slepýš.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Čteme věty v tabulce. Žáci vymýšlejí další příbuzná slova.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlete jejich význam.

MeDo Použijeme výkladový slovník pro dohledání definic, které si s žáky vysvětlíme.

c) Se slovy příbuznými tvořte věty.

MeDo Žáci tvoří dlouhé věty, ve kterých používají takový počet příbuzných slov, jaký jim předem zadáme. Kontrolujeme správnost vět, a to významovou i stylistickou. Žáci mohou některé věty psát na tabuli, pak je nutné kontrolovat i gramatickou stránku.

PÝCHA – PYTEL – PYSK

1. a) Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Čteme a zdůvodňujeme pravopis vyznačených slov.

b) Vysvětlete slovní spojení *neznal míru*.

Řešení: Nevěděl, kdy už je všeho dost a má se skončit.

c) Vysvětlete přísloví *Pýcha předchází pád*.

Řešení: Pyšný člověk špatně dopadne.

MeDo Žáky rozdělíme do čtyř skupin. Jedné skupině zadáme slovní spojení *neznal míru*, druhé skupině přísloví *Pýcha předchází pád* a další dvě dostanou za úkol napsat další 3 přísloví. Žáci vysvětlí význam a dramaticky ztvární pantomimou.

Žlutý rámeček **MPV VV** – žáci tvoří k větám plakát.

2. Vyberte do věty správné slovo. Odůvodněte.

Řešení: *Pýcha* (jako vlastnost) patří ke špatným lidským vlastnostem. Keř šípkové růže nás *píchá* (*trny jsou ostré*) do prstů. Rádi si hrajeme na pláži *na písku* (*sypká zemina*). Krávé zůstaly na *pysku* (*na rtu*) zbytky trávy.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

3. a) Přečtěte si společně.

MeDo Společně si přečteme text a odůvodníme pravopis.

IUČ Foto – ptakopysk. **IUČ MPV** Prvouka 3, Savci.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kde žije ptakopysk? **Jen v Austrálii.** Jak se rodí jeho mláďata? **Z vejce.** Čím se po vylíhnutí živí? **Mateřským mlékem.** Co má mezi prsty? **Plovací blány.** Víte proč? **Aby se mohl lépe pohybovat ve vodě.**

DNP Projekt. Předem stanovíme pravidla práce, požadavky na informace a kritéria hodnocení. Žáci tvoří ve skupinách projekt na téma: Savci, kteří žijí v Austrálii. Každá skupina má jiné zvíře.

c) Prohlédněte si obrázek ptakopyska a popište, jak vypadá. Na internetu najděte jeho celé jméno. Dále zjistěte, čím se liší od většiny savců.

MeDo Upozorníme žáky na y ve slově ptakopysk. Vysvětlíme souvislost pysku s ptakopyskem.

DNP Vezmeme žáky do zoo, pustíme video o ptakopyskovi či australských zvířatech nebo o Austrálii. Vše lze zahrnout do projektu v předešlém cvičení.

MPV Sloh – popis. **Př** – další australská zvířata, Austrálie.

Řešení: Ptakopysk podivný. Od většiny savců se liší tím, že kladou vejce a produkují jed (mají jedovou žlázu ve stehenní části zadní končetiny).

NETOPÝR – SLEPÝŠ – PYL

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci čtou říkanku ve dvojicích jako dialog. Můžeme číst dialog skupinově (žáky ve třídě rozdělíme na dvě půlky).

MPV VV – opylení, malujeme vodovými barvami louku a tuší kreslíme včelíčky. **PŘ** – referát na téma opylení. Ukážeme si včelí úl a proces, který v něm probíhá.

IUČ MPV Prvouka 3, Opylení.

Žlutý rámeček MeDo Žáci si pozorně přečtou tabulku a učitel se jich pak ptá na vysvětlení jednotlivých výrazů. Pracujeme společně. Nejsou-li si žáci jisti odpovědí, dohledají v učebnici.

2. a) Doplněte do vět vhodná slova z nápovědy. Doplněte *i, í/y, ý*. Odůvodněte.

Řešení: Pepík píše písmenka do písanky. Netopýr je savec, který vypadá jako okřídlená myš. Z opylených květů se později tvoří plody. Slepýš se neslyšně pohyboval trávou. Lída klopýtla a při pádu si poranila lýtko. Žíznivý chlapec pil a hlasitě polykal. Zámečník pilníkem opiloval část kovové trubky. Včely jsou nejdůležitější opylovači. U moře jsme na stavěli hrady z písku.

MeDo Žáci nejprve doplní slova z nápovědy, potom si společně přečteme celý text a následně společně zdůvodňujeme a doplňujeme. Úkol lze plnit formou hry (viz DNP), před kterou zopakujeme, které slovní druhy jsme probrali ve 2. třídě. Rozdělujeme pouze podstatná jména a slovesa; ta umějí žáci rozdělit.

DNP Krabičky. Připravíme předem dvě krabičky od čaje a napíše na ně čísla 1 a 5, což jsou skupiny slovních druhů. Slova z nápovědy rozdělují žáci do krabiček podle jejich slovního druhu. Upozorníme žáky, že neumějí všechna zařadit. Učitel žáka vyvolává a ti si chodí pro slova do krabiček. Nejprve se musí žák rozhodnout, do které krabičky. Pokud rozhodne mylně, jde jiný žák. Po doplnění všech slov do textu doplní žáci sami *i, í/y, ý*. Společně kontrolujeme a zdůvodňujeme. Žáci si vytvoří ve skupinách kartičky, na každé bude jedno slovo, do kterého jsme doplňovali *i, í/y, ý*. Každá skupina si na své kartičky udělá barvou puntík, čímž si označí své lístky. Po společné dohodě umístí lístek se slovem do správné krabičky, podle slovního druhu slova na lístečku. Vyhrává skupina, která umístí všechny lístečky správně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vyhledejte a napište do sešitu čtyřslabičná slova.

Řešení: okřídlená, opylených, pohyboval, poranila, opiloval.

MeDo Zadáme jako soutěž.

c) Vyhledejte šestislabičné slovo.

Řešení: nejdůležitější.

MeDo Zadáme jako soutěž.

DNP Soutěž. 1) Napište čtyřslabičná slova z textu. 2) Najdi dvě slova dvojslabičná. 3) Napiš trojslabičné slovo s -ý po p apod.

KOPYTO – KLOPÝTAT – TRPYTIT SE

1. a) Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Společně si přečteme. Žáci sami tvoří věty s vyznačenými slovy. Mohou tvořit i vlastní říkanku.

MPV VV – malujeme obrázky k říkankám, které žáci vymysleli.

b) Víte, kdo je šerif? Ve které zemi ho ještě můžete potkat? Pokud nevíte, užíjte internet.

Řešení: V USA vedoucí úředník bezpečnostní služby v určitém místě či oblasti. V USA, ve Velké Británii.

MeDo Zadáme žákům práci ve skupinách. Žáci zjišťují informace doma, ve škole (nejprve se ptají lidí ve škole, známých, potom zjišťují na internetu, v knihách). Chceme, aby komunikovali.

DNP Dotazník. Lze využít metodu dotazování – žáci oslovují lidi na ulici, ve škole, doma a ptají se na předem stanovenou otázku. Odpovědi si zapisují, popř. se souhlasem osloveného nahrávají.

2. a) Přečtěte si, kdo jsou kopytníci. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Společně text přečteme. Žáci si připraví otázky k textu.

MPV PŘ – žáci přinesou nějaké obrázky kopytníků.

b) Víte, co znamená sudý a co lichý počet?

Řešení: Sudý počet se dá dělit dvěma beze zbytku.

MeDo Ukážeme si na příkladech – korálky, kamínky... Vysvětlíme žákům, co znamená lichokopytník

(savec s lichým počtem prstů – 1, 3 – opatřených kopyty na každé noze, např.: kůň, nosorožec) a sudokopytník (savec se sudým počtem prstů (s kopyty) na každé noze, např.: kráva, prase, jelen).

MPV M – dělení beze zbytku.

3. a) Řekněte, jaké písmeno napíšete v neúplných slovech.

Řešení: Není všechno zlato, co se třpytí. Roznesli jsme je na kopytech. Nekupuj zajíce v pytli.

MeDo Zdůvodňujeme společně.

IUC Audio zadání, správné řešení.

b) Vysvětlení uvedených přísloví a rčení můžete najít na internetu.

Řešení: Není všechno zlato, co se třpytí. – **Ne vše, co se zdá jako výhodné a dobré, ve skutečnosti takové je.** Roznesli jsme je na kopytech. – **Porazili/Potřeli jsme někoho zdrcujícím způsobem.** Nekupuj zajíce v pytli. – **Než něco koupíš, ověř si, že skutečnost odpovídá tvé představě, jakou o kvalitě kupovaného máš.**

4. a) Doplňte i, í/y, ý. Využijte kartičky. Potom pište samostatně.

Řešení: pískal písničku, pyšný člověk, malé kopýtko, papírový pytel, ocásek slepýše, jemný písek, pilný žák, žlutý pyl, ostrá pilka, klopýtlo o schod, slepil papír lepidlem, upiloval zámek, byla pyšná, zabil komára, zbytek jídla, přepychový příbytek, zaječí pysk, pitná voda.

MeDo Žáci doplní jako samostatnou práci. Odůvodňujeme společně.

DNP Lístičky na zádech. Každý žák má na zádech přišpendlený lístek, na kterém je jedno ze slovních spojení ze cvičení. Žáci si navzájem vyplňují vynechaná *i, í/y, ý* ve slovech. Cílem je vyplnit co nejvíce lístičků správně. Jakmile žák vyplní lístiček spolužákovi, udělá u něj značku, aby se na závěr hry vědělo, kdo který lístek vyplnil. Společně kontrolujeme a zdůvodňujeme vyplněné *i, í/y, ý*.

IUC Audio zadání, správné řešení.

b) Napište jako diktát.

MeDo Diktujeme pouze některá spojení, aby nebyl diktát příliš dlouhý.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 34

1. pýcha, pysk, pytel; Hloupost a pýcha na jednom stromě rostou. – Kdo je pyšný, je většinou i hloupý, a naopak.
2. 1. pyšná, přepychu; 2. pytli, pytlovina; 3. pysky; 4. pýchavky; 5. ptakopysk.
3. 1. píchá; 2. připíchni; 3. písku; 4. pískal; 5. nepíchneš.
4. pýcha, pytel.
5. 1. a); 2. c).
6. mýtiny, blízko, vysokých, obyčejnými, pýchavkami, pyšnil, hřib, mysleli, pýchavky, mýlili, pýchavky, sbírat.
7. myslel, přítele, zpychl, pyšný, mi, zmýlil, mi, líto.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 35

1. Netopýr, slepýš, užiteční, slepýš, netopýr, noci, létají, sbírají, pyl, zrníčka, pylu, dávají, košíčků, zadních.
2. Lepidlem snadno slepiš papír. Hynek měl rýmu, proto pil čaj s citronem. Pepík se snažil rozbitou vázu slepit. Pokácené stromy odvezli na pilu. Zámečník pilníkem opiloval kus železa. Čím k sobě ty dva kousky plastu slepím?
1. klopýtat, kopyta, třpytit se.
2. mají, kopyta, kopytě, přibitou, klopýtají, mají, kopýtko.
3. malá kopyta – kopýtko, zakopnutí – klopýtnutí, blyštělo se – blýskalo se, sáček – pytel/pytlík.
4. čtyři, kopyta, kopyta, přibíl, hřebíky, kolik, hřebíků, **24** hřebíků.
5. NE.
6. Není všechno zlato, co se třpytí. – **Ne všechno, co se jeví jako výhodné a dobré, takovým ve skutečnosti je.**

UČEBNICE

str. 52

ZPYTOVAT – PYKAT – PÝR

1. Přečtěte říkanky. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Kontrolujeme výraznost, plynulost a srozumitelnost čtení. Tučně vyznačená slova jsou vyjmenovaná nebo s nimi příbuzná, proto píšeme -y, -ý.

Žlutý rámeček DNP Řikanka. Žáky rozdělíme na dvě skupiny. Jedna skupina vymýšlí věty nebo přímo říkanku na slovo *pykat* a s ním příbuzná slova, druhá skupina vymýšlí na *pikat* a s ním příbuzná slova.

2. a) Přečtěte. Vyhledejte vyjmenované slovo.

Řešení: Slovo **pykat** znamená být potrestán. Výše trestu záleží na závažnosti přestupku. Děti jsou potrestané nejčastěji zákazem oblíbené činnosti. Dospělí mohou skončit i ve vězení. **Pykat** za přestupek mohou i sportovci. Například hokejisté jsou vyloučeni na určitou dobu ze hry.

MeDo Zdůrazníme žákům zadání. Mají hledat vyjmenovaná slova, nikoli s nimi příbuzná.

DNP Příbuzná slova. Žáci hledají v textu jakákoli příbuzná slova s probranými vyjmenovanými slovy. Zdůvodňují.

b) Vzpomeňte si, zda i vy jste někdy pykali za nějaký prohřešek. Co jste provedli a jaký byl trest?

MeDo Úkol je lepší psát na papír, protože by mohlo být žákům nepříjemné na tohle téma mluvit. Vybereme práce a přečteme je. Dobrovolníci mohou svůj příběh přečíst spolužákům.

3. a) Doplňte i, í/y, ý. Využijte kartičky. Pak pište samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: odpykat si trest, vytrhávat pýr, milý dopis, ušpiněná písanka, klopýtavá chůze, vypít čaj, velký pytel, kůň je lichokopytník, úspěšný spisovatel, pilný žák, zpytovat svědomí, čitelný podpis, třpytivý plíšek, radostí vypískl, včely opylují květy.

MeDo Stanovíme časový limit.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Se slovními spojeními tvořte věty.

MeDo Každému žákovi přidělíme jedno spojení, se kterým napíše větu. Společně kontrolujeme. Žáci se navzájem poslouchají a kontrolují význam vět.

c) Hra – orientace v textu. Jeden žák řekne část slovního spojení, např. velký. Kdo jako první vyhledá a řekne druhou část slovního spojení (pytel), pokračuje a vybírá další slovo. Při hře můžete využít fólii a škrtnat si slovní spojení, která už byla.

MeDo U každého uhodnutého spojení žák odůvodní pravopis.

PÝŘIT SE – ČEPÝŘIT SE (Uč., str. 53–54)

1. a) Přečtete si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Vysvětlíte si význam slov *zapýří* (např. začervená se studem) a *čepýří* (např. vrabci si čechrají peří).

DNP Oblečení na ples. Pobavíme se s žáky, v jakém oblečení se chodí na ples, do divadla, do kina...

MPV VV – Malba oblečení. **PČ** – tvorba oblečení z papíru, látek...

2. a) Doplňte i, í/y, ý. Píšte samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: pýřil se studem, propisovací tužka, pytlík hub, rozčepýřené vlasy, pyšná dívka, píchl se o trn, těžký pytel, hromádka pilin, pilka k řezání větviček, načepýřený vrabčák, klopýtl o pařez, záhon zarostlý pýřem

MeDo Připomeneme žákům, že musejí psaní každého doplňovaného i, í/y, ý zdůvodnit.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Práce ve dvojici. Pomocí uvedených předpon tvořte slova příbuzná. Vymyslete s nimi věty. Zapište je a přečtete ostatním.

Řešení: nepil, dopil, upil; ubyl, přibyl, dobyl; umyl, smyl, nemyl.

MeDo Žák vymyslí větu na každé slovo. U některých slov lze napsat měkké *-i, -í*, což změní význam slova. Upozorníme na to žáky. Žáci tvoří věty i na tato slova.

4. a) Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo bude mít úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: pilník, houba pýchavka, píšťalka, pytlík, papír, myšlenka, namydřit, minuta, slimák, hlemýžď, bitva, polibek, liška, zatřpytit se, mlynář, bylinka, písnička, pyšnit se, piliny, písmenko, slabika, obyvatel, pomlít, obyčejně.

MeDo Žáci tvoří věty na ta spojení, která měli špatně doplněná.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vyhledejte podstatná jména a ukazujte na ně zájmeny ten, ta, to.

Řešení: ten pilník, ta houba, ta pýchavka, ta píšťalka, ten pytlík, ten papír, ta myšlenka, ta minuta, ten slimák, ten hlemýžď, ta bitva, ten polibek, ta liška, ten mlynář, ta bylinka, ta písnička, ty piliny, to písmenko, ta slabika, ten obyvatel.

MeDo Využijeme jako přípravu pro budoucí určování rodu podstatných jmen.

c) Před podstatná jména přidávejte vhodná přídavná jména, tedy slova, kterými odpovíte na otázky jaký, jaká, jaké?

Řešení: např.: jedlá houba, čerstvá pýchavka, vrbová píšťalka, papírový pytlík, bílý papír, odvážná myšlenka, poslední minuta, lezoucí slimák, zahradní hlemýžď, velká bitva, sladký polibek, chytrá liška, starý mlynář, léčivá bylinka, veselá písnička, dřevěné piliny, první písmenko, krátká slabika, dávný obyvatel.

MeDo Pracujeme společně formou hry. Vybereme vždy jedno podstatné jméno a každý žák řekne k tomuto slovu přídavné jméno. Pokračujeme tak dlouho, dokud někdo neví.

d) Vyhledejte slovesa a tvořte s nimi věty.

Řešení: namydlit (Pečlivě se namydli.), zatřpytit (se) (Něco se zatřpytilo v trávě.), pyšnit (se), pomlít (Dovezli pomlít zrna do mlýna.).

MeDo Z žáků utvoříme 4 skupiny a každá dostane za úkol psát věty na jedno ze sloves z řešení. Společně si pak věty přečteme.

e) Napište jako diktát.

MeDo Text diktujeme pomalu, hlasitě. Na konci necháme žákům čas na kontrolu.

IUČ Audio zadání.

UČEBNICE

str. 54

5. a) Doplněte i, í/y, ý. Odůvodněte pravopis. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: zelená: píše dopis, pyšná princezna, brouk Pytlík; oranžová: australský ptakopysk, pít limonádu, hrubá pytlovina; modrá: přepychový byt, piščí šimpanz, napínavý příběh; žlutá: houba pýchavka, drzý pytlák, rychle zpychl; fialová: veselá písnička, rozčepýřený, pytlíček s bylinami.

MeDo Žáci povídají, kde a za jakých okolností se s daným slovním spojením setkali v reálném životě. Např.: brouk Pytlík – v knize Ferda Mravenec; veselá písnička – u ohně na skautském táboře...

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Přečtete slovní spojení. V pastelkách vyhledejte slovní spojení stejného významu a barvu pastelky, ve které se nachází (podle vzoru). Při označení barvy použijte jen první písmeno (zelená – Z). Pracujte samostatně. Potom provedte společnou kontrolu. Můžete soutěžit ve dvojicích.

Řešení: sáček s léčivými rostlinami – pytlíček s bylinami (F); radostný zpěv – veselá písnička (F); pohádková postava z hmyzí říše – brouk Pytlík (Z); opovážlivý zloděj zvíře – drzý pytlák – (Ž); namyšlená pohádková postava – pyšná princezna (Z); bohatě zařízený příbytek – přepychový byt (M); rozčuchaný – rozčepýřený (F); hlučný lidoop – piščí šimpanz (M); brzy se stal namyšleným – rychle zpychnul (Ž).

MeDo Upozorníme žáky na pravopis slova *pýchavka*. Odůvodníme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 36

1. pykat, zpytovat, pýr.

2. pyká, odpykává, piká, pikolou, pikolou.

3. a) 1. zpychl, 2. kopyta, 3. pytle, 4. třpytí, 5. písku, 6. pije, 7. slepýš; b) zpytuje.

1. pýřit (se), čepýřit (se).

2. 1. zapýřila, pivoňka; 2. rozčepýřil; 3. pýří, červenou/rudou.

3. píla, piliny, pilný, pichlavý, pilník, připíchnout, zpívá, píseň, píská, píšťalka; individuální.

4. Pilný Pepík uřízl pilkou větev.

UČEBNICE

str. 55

SLOH – POPIS DĚJE – CO NÁS BAVÍ

Očekávaný výstup: Žák popisuje děj na základě obrázku. Žák dodržuje časovou posloupnost.

1. a) Přečtete si společně.

MeDo Žáci samostatně čtou text a zároveň hledají odpovědi na otázky ve cvičení b).

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Co se Janě líbí na životě ve městě? Líbí se jí, že má ve městě mnoho možností, jak trávit volný čas. Jak tráví Jana svůj volný čas? Tančí v tanečním kroužku a zpívá v pěveckém sboru. Ve škole je členkou divadelního kroužku, navštěvuje keramickou dílnu a sportovní kroužek. Které kroužky navštěvuje Jana ve škole? Přímou ve škole je členkou divadelního kroužku, navštěvuje keramickou dílnu a sportovní kroužek. Kam Jana chodí občas s rodiči? S rodiči občas zajdou do kina, na koncert nebo do divadla.

IUČ MPV Prvouka 3, Lidé kolem nás.

2. a) Prohlédněte si obrázek a řekněte ke každému dvě až tři věty. Děti na obrázcích můžete pojmenovat.

MeDo Zopakujeme pravidla popisu. Pracujeme společně a každý obrázek popíšeme co nejpodrobněji.

b) Každý si vyberte obrázek, který se vám nejvíce líbí, a napište o něm do sešitu několik vět.

MeDo Společně si přečteme popisy obrázků, vybereme vždy nejpodrobnější nebo z různých popisů můžeme vytvořit nejpodrobnější.

5. VYJMENOVANÁ SLOVA PO S (Uč., str. 56–61)

1. Vyjmenovaná slova po s se naučte zpaměti.

MeDo Žáci pracují ve dvojicích, společně se učí vyjmenovaná slova a nacvičují k nim dramatické ztvárnění. Potom je společně přeříkají před třídou a předvádějí, co nacvičili ke slovům, aby se jim lépe pamatovala. Na začátku aktivity zdůrazníme důležitost dramatického ztvárnění.

IUČ Foto – sýček, sýkora, sýr, sysel.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Společně pročteme tabulku, zdůvodníme pravopis vět. Důkladně tabulku a obrázky projdeme.

DNP *Co tam bylo?* Žáci mají zavřenou učebnici a učitel říká různá slova s *i, í/y, ý* po *s*, žáci zvednou ruku vždy, když uslyší slovo vyjmenované nebo příbuzné.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlete jejich význam.

MeDo Pokud žák neumí vysvětlit význam, dohledá ho ve slovníku. Tvoří se slovem 3 věty. Žáci vymýšlejí další příbuzná slova.

c) Se slovy příbuznými tvořte věty.

MeDo Vymýšlíme s žáky věty, které obsahují alespoň dvě slova z tabulky. Kdo zvládne, použije více slov. Pozor na srozumitelnost a smysluplnost vět! Můžeme žákům zadávat kritéria, např. použijte jedno podstatné jméno, jedno sloveso a jedno slovo začínající na písmeno *u* z řad vyjmenovaných slov.

SYN – SYTÝ – SÝR

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci vymýšlejí svoji vlastní říkanku, pro lepší fixaci slov. Píší ji do sešitu a společně zapisujeme básničky na tabuli. Můžeme vymýšlet pouze verše (= jeden řádek básně).

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci tvoří paměťovou mapu. Doprostřed velkého papíru se napíše jedno ze slov v tabulce a žáci postupně přistupují další slova, která se k němu pojí. Stejným způsobem použijeme všechna slova v rámečku. Záměrně pracujeme všichni společně, aby mohl každý žák napsat na papír svoji asociaci. Vznikne nám tak 6 plakátů.

2. a) Přečtěte. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Necháme žáky přijít na to, že jsou tato slova příbuzná se slovem *sytý*.

b) Druhy jídla a pití z nabídky rozdělte na to, které je pro děti vhodné (V) a které je nevhodné (N). Použijte fólii, nad slova pište: V, nebo N.

Řešení: jablko (V), hranolky (N), rajče (V), pitná voda (V), čokoláda (N), dort (N), smažené bramborové lupínky (N), celozrnné pečivo (V), libové maso (V), mrkvový salát (V), bonbony (N), cukrová vata (N), bylinkový čaj (V), ovoce (V), oplatky (N), cereálie (V), špenát (V).

MeDo Před tímto cvičením se s žáky pobavíme o tom, co je zdravý životní styl. Žák zdůvodní, proč je či není jídlo zdravé či nezdravé. Pozor! Nechceme žákům nutit náš názor, chceme jim rozšířit povědomí o možnostech a nabídce dnešního trhu potravin.

DNP *Diskuze.* Proběhne diskuze, během níž se pobavíme o tom, co který žák denně jí, které sladkosti má kdo rád, které jídlo má oblíbené, z čeho je asi jídlo uvařené, kolik čeho žáci jedí atd. Můžeme k diskusi přizvat nutričního poradce, což bude pro žáky přínosné a zajímavé.

DNP *Tržnice.* Uspořádáme ve třídě tržnici, kam žáci přinesou ostatním ochutnat, co zdravého mají rádi. Každý také donese ochutnat nějaký pokrm, který považuje za zdravý.

3. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: rychle usíná, zkumavka se sírou, olomoucké syrečky, sítko na čaj, stavit se u syna, velký nenasyta, v houpací síti, synovec Milan, sýry se vyrábějí v sýrárně, malý synáček, vyndal sirku z krabičky, najedl se dosyta, velká síla, nasytit se sýrem, zasít obilí.

DNP *Postoj.* Pomalu čteme text a žáci rozhodují o doplnění *i, í/y, ý*. Svá rozhodnutí dávají najevo předem smluvenými gesty (-y – stojí snožmo a ruce mají nad hlavou do tvaru písmene V; -i – stojí snožmo, ruce mají upažené. Pokud je samohláska dlouhá, žáci ve svém postoji poskočí.)

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Jaké druhy sýra znáte? Který máte nejraději?

DNP Žáci mohou donést do třídy na ochutnávku sýry, které mají rádi. Pozor, některé sýry zapáchají. Připravte na to sebe i žáky.

MPV *VV* – malba obložené mísy. *PČ* – tvorba obložené mísy, žáci pracují ve skupinkách po 4, na ruku mají gumové rukavice kvůli hygieně. (Pozor na alergii žáků!)

c) **Víte, kdo je synovec? Pokuste se to vysvětlit.**

Řešení: Synovec je syn mého bratra nebo sestry.

MeDo Ptáme se žáků na jednotlivé rodinné příslušníky. Vysvětlujeme žákům vztahy; názorně na jednotlivých osobách ve třídě. Např.: ty jsi maminka, ty tatínek, ty jejich syn, ty jsi sestra maminky, ty bratr tatínka.

DNP Rodokmen. Žáci vytvoří svůj vlastní rodokmen, např. tři generace zpět, a na něm si ukážou rodinné vztahy.

MPV VV – Koláž z okopírovaných fotek rodiny – každý žák dělá svoji. Koláž z okopírovaných fotek z třídního výletu – žáci tvoří společně velkoplošnou koláž.

SYROVÝ – SYCHRAVÝ – USYCHAT

1. Přečtěte říkanku. Všímejte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci stojí vedle lavice. Čteme pomalu říkanku. Vždy když žáci uslyší vyjmenované slovo po s, poskočí. Následně žáci postupně napíšou všechna slova na tabuli a vymýšlejí další příbuzná slova.

Žlutý rámeček MeDo Žáci tvoří věty se slovy v rámečku.

MPV VV – půlená kresba. Žáci kreslí na papír, který si podélně přeloží. Na každou půlku si nadepíší jedno ze slov ze žlutého rámečku. Na půlku papíru kreslí to, co se hodí k danému nadpisu.

2. Do vět vyberte vhodné slovo z nápovědy. Pište nejprve samostatně, potom proveďte společnou kontrolu.

Řešení: K výrobě zápalek se dříve používala **síra**, která jim dala i jméno. **Syrový** celer nastroháme a přidáme do pomazánky. Koupila jsem si k svačině **sýrový** chlebiček. Dala bych si kousek plísňového **sýra**.

MeDo Doplněná příbuzná slova zdůvodníme a přiřadíme k vyjmenovanému slovu.

DNP Doplnovačka. Žáci vymýšlejí svoje věty, ve kterých vynechají jedno slovo, které musí patřit do vyjmenovaných slov po s, a vynechaná slova píšou jako nápovědu. Žáci si ve dvojici věty vymění a vzájemně doplňují.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Tvořte dvojice souznačných slov. Vytvořené dvojice napište.

Řešení: sytý – najedený, usychat – vadnout, syn – potomek, deštivý – sychravý, silnice – vozovka, syrový – neuvařený.

MeDo Zopakujeme s žáky, co jsou souznačná slova (slova se stejným nebo podobným významem) a uvedeme několik příkladů. Žáci plní úkol samostatně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček MeDo Ukážeme žákům houbu v atlase nebo doneseme atlas hub, aby si v něm ryzce syrovinku (má název podle toho, že se může jíst i syrový) našli sami. Ukážeme žákům fotografii zámku Sychrov (nachází se na severu Čech nedaleko Turnova), nebo zadáme žákům jako úkol, aby zjistili informace o Sychrově, našli fotografii a vyhledali nějakou zajímavost.

DNP Projekt. Žáci pracují se získanými informacemi o Sychrově na projektu, jehož kritéria stanoví učitel. Lze využít informace ze cvičení 4. b).

4. a) Vyhledejte houbu *ryzce syrovinka* v atlasu hub nebo na internetu.

MeDo Zopakujeme způsob vyhledávání hub v atlase.

b) Pokuste se najít město *Turnov* i zámek *Sychrov* na mapě.

MeDo Přineseme žákům atlas ČR.

1. syn, sýrem, sytý, syn, sýr.

2. dítě usíná, nasycený syn, sýrová/syrová pochoutka, zasít obilí, plátkový sýr, olomoucké syrečky.

3. Např.: Babička byla dnes na návštěvě u syna. Usíná vždy velmi rychle. Podej mi kus sýra. Žlutá síra je nerost. Už nemám hlad, jsem úplně sytý. V síti sebou házely chycené ryby.

4. Otesánek.

1. syrová, sychravý, usychat.

2. sychravý, Sychrov, usychat, syrovinky, syrovinky.

3. vysychá, zasychá, přesychá; Voda vysychá. Barva zasychá. Prádlo přesychá.

SÝKORA – SYSEL – SÝČEK

1. Přečtete říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Kontrolujeme výraznost, plynulost a srozumitelnost čtení. Tučně vyznačená slova jsou vyjmenovaná nebo s nimi příbuzná slova, proto píšeme -y/-ý.

IUČ Cvičení. **IUČ** Video – sýkora, sysel, sýček. **IUČ MPV** Prvouka 3, Ptáci.

2. a) Přečtete. Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte.

Řešení: Sýkory. V České republice žije mnoho druhů sýkor. Nejběžnější jsou sýkora koňadra a sýkora modřinka. Oba druhy žijí často i v blízkosti lidských obydlí a v zimě přilétají ke krmítkům. Listnaté lesy obývá sýkora babka, bažinaté lužní lesy pak sýkora lužní.

MeDo Upozorníme žáky na malá počáteční písmena v případě druhů ptáků.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Na internetu můžete najít fotografie jednotlivých druhů sýkor. Zjistěte, čím se sýkory živí.

Řešení: Sýkorky se živí převážně hmyzem v různých vývojových stadiích, tedy i škůdci (např. modřinka se živí mšicemi, křísky), pavouky (všechny čtyři jmenované druhy, nejvíce sýkora babka a sýkora lužní) a semeny (např. sýkora koňadra se živí semeny slunečnice, buku, ořešáku).

MeDo Zadáme žákům jako dobrovolný úkol napsat referát o nějakém druhu ze sýkorek.

DNP *Zvuky ptáků*. Pustíme si různé zvuky ptáků a žáci hádají.

MPV VV – malba sýkory podle předlohy.

3. a) Přečtete si. Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte.

Řešení: Sysel. Sysel je hlodavec. Nejvíc syslů u nás žije na jižní Moravě. Hlavní potravou jsou pro sysla obilná zrna.

Sýček. Sýček je noční pták, druh sovy. Sýčkové loví hlavně myši. Dříve lidé věřili, že sýčkovou houkání přivolává neštěstí. Proto dnes někdy používáme výraz: „Nesýčkuj!“

MeDo Žáci pracují samostatně. Poté provedeme společnou kontrolu a zdůvodnění. Využijeme funkci tužky v interaktivní učebnici.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Prohlédněte si obrázek *sysla i sýčka*. Popište, jak vypadají.

MeDo Přineseme žákům atlas ptáků.

DNP *Vlastní atlas*. Každý žák si vytvoří jednu vlastní stránku zvířecího atlasu. Všechny strany dáme dohromady a utvoříme TRÍDNÍ ATLAS ZVÍŘAT.

MPV VV, PČ – malba, kresba, koláž a popis daného zvířete. Zajímavost ke zvířeti.

4. a) Řekněte, zda napíšete *i, í/y, ý*. Odůvodněte.

Řešení: Sytý hladovému nevěří. Pořád nesýčkuj! Dělá si zásoby jako sysel. Třese se jako osika.

MeDo Zaměříme se na slovo osika a vysvětlíme žákům, co to je a proč se říká: třese se jako osika.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Uvedená přísloví a lidová rčení se vysvětlete. Můžete využít internet.

Řešení: *Sytý hladovému nevěří.* – Člověk, který se má dobře, který má dostatek a daří se mu, si neumí představit, jak je člověku, který např. má nouzi, žije se mu těžce. *Pořád nesýčkuj!* – Nestraš pořád, neďivej se na vše předem pesimisticky! *Dělá si zásoby jako sysel.* – Hromadí si velké množství něčeho do zásoby; jako sysel, protože ten si před zimou tvoří tukové zásoby, aby měl odkud brát energii (často se mylně uvádí, že si syslové tvoří na zimu zásoby potravy). *Třese se jako osika.* – Třese se strachem, bojí se (z čehokoli, co má udělat, se z obavy hned začne chvět jako osika (strom), jejíž listy se třepotají i v sebemenším vánku.

MeDo Samostatná práce. Žáci se ptají kohokoli ve škole a odpovědi si zapisují. Po splnění úkolu následuje společná diskuze.

SYČET – SYPAT (Uč., str. 60–61)

1. a) Přečtete si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Vyvoláváme jednotlivé žáky, kteří čtou říkanku. Žáci zdůvodňují pravopis příbuzných slov. Vymýšlejí další příbuzná slova.

b) Prohlédněte si obrázek *presýpacích hodin*. Jaké druhy hodin znáte?

Řešení: Např.: digitální, mechanické (ciferník s ručičkami), kyvadlové, stopky, nástěnné, sluneční, přesýpací, atomové, vodní.

MPV VV – kresba hodin. PČ – tvoříme hodiny z různých přírodních materiálů. VI – historie a vývoj hodin.

c) Jak se nazývá rostlina, ze které se získává čaj? Která její část se využívá?

Řešení: Čajovník. Využívá se listů. (Čaj lze vařit i z léčivých bylin, a to z květů, listů, někdy i z kořene.)

MeDo Probereme s žáky, že pára je horká a může nás opařit. Vyjmenujeme si situace, kdy hrozí opaření párou v domácnosti; např.: slévání vody z těstovin, vařených brambor, nalévání vody z rychlovarné konvice, při napařování potravin, při vaření – uniká pára z hrnce.

Žlutý rámeček MeDo Žáci vymýšlejí situace, při kterých něco sypeme. Slovní spojení píšeme na jednu část tabule. Pobavíme se o tom, kdy a za jakých okolností člověk sípá. Co to znamená, co se děje v takovém případě v těle člověka. Napíšeme si postřehy na druhou část tabule. Společně pak zvýrazníme *i, í/y, ý*.

2. Do vět doplňte vhodné slovo. Napište do sešitu.

Řešení: V zimě sypeme ptáčkům zrní do krmítka. Písek sejeme přes síto. Simona tak sípala, že jí nebylo rozumět. Dítě už je syto. Snědl jsem kus syra. Síra je nerost žluté barvy.

MeDo Žáci samostatně vyberou správné slovo. Společně kontrolujeme a tvoříme věty se slovy, která nebyla vybrána.

DNP Jiné významy. Doplňená slova si žáci vypíšou do sloupce a připíšou k nim variantu slova s opačným *i, í/y, ý*, čímž se změní slovní význam; s těmito slovy píšou větu. Např.: syto – síto: K tomu, abychom přesili písek, potřebujeme síto.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Doplňte správné slovo a napište. Pokud píšete na papír, očísľujte si řádky. Provedte společnou kontrolu. Kdo má správně 7 a více slov, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: Mlynář těžký pytel lehce zvedl, protože měl velkou sílu. Maminka nastrouhala na špagety tvrdý sýr. Jsem kluk. Pro tatínka a maminku jsem jejich syn. K zapálení ohně slouží sirky. Zelenina je nejzdravější syrová. Rybáři chytají ryby do sítě. Slovo souznačné ke slovu najedený je sytý. Když rostlinu nezaléváme, tak usychá. Podzimní nevlídné počasí nazýváme sychravé.

MeDo Žáci pracují samostatně.

DNP Hra. Nachystáme lístečky s větami ze cvičení. Vytvoříme čtyři kopie. Každá skupina lístečků bude mít jinou barvu. Žáci utvoří čtyři družstva, každé bude mít svoji barvu lístečků, které hledají po třídě. Dopředu znají jejich počet. Až mají všechny, píšou věty na papír a doplňují společně nedopsaná slova. Které družstvo je hotové a má vše správně, vyhrává. Pokud má první hotové družstvo chybu, má šanci družstvo, které bylo hotové jako druhé. Stanovíme dopředu jasné podmínky hry a kritéria hodnocení.

Okopírujte a rozstříhejte.

Mlynář těžký pytel lehce zvedl, protože měl velkou sílu.	K zapálení ohně slouží sirky.
Jsem kluk. Pro tatínka a maminku jsem jejich syn.	Zelenina je nejzdravější syrová.
Podzimní nevlídné počasí nazýváme sychravé.	Rybáři chytají ryby do sítě.
Maminka nastrouhala na špagety tvrdý sýr.	Když rostlinu nezaléváme, tak usychá.
Slovo souznačné ke slovu najedený je sytý.	

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo bude mít úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: V zimě sypeme kluzké chodníky. Tatínek si připravil síto a přesíval přes něho písek. Když začnou na jaře pole osychat, zemědělci mohou sít obilí. Ke krmítku přiletěly sýkorky. Zmije zasyčela a hbitě zmizela v trávě. Kamil nakreslil syslí rodinku. Maminka posypala buchty cukrem. Dědeček mi ukázal staré přesýpací hodiny. Babička už často těžko usíná.

MeDo Žáci pracují sami, potom si ve dvojicích vymění své práce a společně kontrolujeme a zdůvodňujeme. Žáci opravují a přebírají na sebe na chvíli roli učitele. Po této aktivitě si zopakujeme již procvičené v interaktivním cvičení.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kdy mohou zemědělci začít sít obilí? Když začnou na jaře pole osychat. Kdo přiletěl ke krmítku? Sýkorky. Kdy sypeme chodníky pískem? V zimě, když jsou kluzké. Co nakreslil Kamil? Syslí rodinku. Co dělala maminka? Posypala buchty cukrem.

MeDo Žáci si sami pročítají text a odpovídají na otázky. Ve čtveřicích kontrolují řešení.

5. a) **Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte pravopis. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.**

Řešení: síťka, zmije, sychravo, zlosyn, ptakopysk, syslík, synáček, sirka, silnice, posilovna, synovec, syrovátka, sídliště, býček, přesívat, kobylka, liška, vysychat, bydlet, sýkorka, vymyslet, odemykat, miska, myška.

MeDo První žák řekne, jaké *i, í/y, ý* napíšeme v prvním slově, druhý žák potvrdí nebo vyvrátí zdůvodněním volbu prvního žáka a vyvolá žáka třetího, který řekne, jaké *i, í/y, ý* napíše ve druhém slově, a vyvolá čtvrtého žáka, který potvrdí nebo vyvrátí zdůvodněním volbu třetího žáka atd.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) **Vysvětlete, co znamenají slova *zlosyn* a *posilovna*.**

Řešení: *zlosyn* – člověk páchající zlo, špatný člověk, zločinec; *posilovna* – místnost se stroji či pomůckami pro posilování tělesné zdatnosti.

MeDo Diskuze s žáky o tom, jak tato slova vznikla (*zlosyn* – ze slov *zlý, syn*; *posilovna* – od slova *posilovat*). Jak se shoduje obsahový význam slov s jejich formou.

MPV TV – posilování. Pozor! Musí být přiměřené věku žáků.

c) **Vypište všechna zvířata. S některými slovy tvořte věty.**

Řešení: zmije, ptakopysk, syslík, býček, kobylka, liška, sýkorka, myška. Např.: Zmije se vyhřívá na kameni u cesty. Ptakopysk je savec žijící v Austrálii.

DNP Zvířata. Žáci napíší všechna zvířata z vyjmenovaných slov, která doposud probrali. Žák si vybere jedno ze zvířat a předvádí ho. Ostatní hádají. Ten, kdo uhodne zvíře, napíše ho na tabuli a předvádí jiné.

d) **Vyhledejte slovesa. Pracujte s fólií, slovesa podtrhněte vlnovkou. Provedte společnou kontrolu.**

Řešení: přesívat, vysychat, bydlet, vymyslet, odemykat.

MeDo Zopakujeme s žáky, co vyjadřují slovesa. Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

e) **Najděte podstatná jména. Ukazujte na ně zájmeny *ten, ta, to*.**

Řešení: *ta* síťka, *ta* zmije, *ten* zlosyn, *ten* ptakopysk, *ten* syslík, *ten* synáček, *ta* sirka, *ta* silnice, *ta* posilovna, *ten* synovec, *ta* syrovátka, *to* sídliště, *ten* býček, *ta* kobylka, *ta* liška, *ta* sýkorka, *ta* miska, *ta* myška.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

f) **Napište jako diktát.**

MeDo Cvičení již máme velmi podrobně probrané, neopakujeme a píšeme klasifikovaný diktát.

IUČ Audio zadání.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 38

1. sýkora, sýček.

2. 1. sýček, 2. sýkora, 3. sysel.

3. **syslí** doupe, **sýčkovo** houkání, **sýkorčí** zpěv.

4. krmítku, sýkora, slyšela, sýčka, sysel, nory.

1. syčet, sypat.

2. sype, sípe.

3. had **syčí**, pes **nesyčí**, slon **nesyčí**, vrabec **nesyčí**, husa **syčí**, houser **syčí**.

4. sypat, sníh, sníh, zasype, bychom, sypat, obilí, děti, mají, sypej, snížku, sypej, přesýpací, sype, posypal, sýrem.

UČEBNICE

str. 62

SLOH – TELEFONOVÁNÍ, PŘIVOLÁNÍ PRVNÍ POMOCI

Očekávaný výstup: Žák vede formálně správně telefonický rozhovor. Žák vyjmenuje důležitá telefonní čísla.

1. **Přečtěte si telefonický rozhovor. Rozdělte si role ve dvojicích.**

MeDo Čteme text jako dialogy. Společně vyvozujeme pravidla pro telefonování, zapisujeme na tabuli.

MPV PČ – tvorba telefonu z kelímku od jogurtu a provázku.

Žlutý rámeček **MeDo** S žáky přečteme a doplníme do 1. a 3. řádku různé pozdravy a rozloučení, které lze využít v telefonickém rozhovoru.

2. a) **Přečtěte společně.**

MeDo Žáci nacvičí telefonický rozhovor na předem dané téma. Následně předvedou ostatním s vytvořenými telefony. Žáci kontrolují, zda se v telefonním rozhovoru objevily všechny důležité informace a formality. Klademe důraz na to, aby se žáci na začátku hovoru představili. Hlavní body telefonování napíšeme na papír na nástěnku.

b) Postupoval Lukáš správně? Ověřte na internetu. Do vyhledávače zadejte jak přivolat první pomoc.

Řešení: Ano.

DNP Rozhovor. Žáci nacvičí telefonický rozhovor v případě, že je nutné volat záchrannou službu, hasiče, policii. Naučí se strukturu takového rozhovoru a podstatné věci, o kterých musejí informovat.

3. Představte si následující situace, rozdělte si role a zkuste je zahrát.

MeDo Nachystáme si více situací na kartičky, žáci se rozlosují do dvojic, každá dvojice si vylosuje jednu situaci a zkusí improvizovat. Nenacvičují, hned zkusí zahrát ostatním. (Navození nečekané situace.)

DNP Přednáška odborníka. Pozveme do hodiny záchranáře, hasiče nebo policii, aby žákům řekli postřehy z terénu, zkušenosti s telefonáty od volajících.

UČEBNICE

str. 63

6. VYJMENOVANÁ SLOVA PO V (Uč., str. 63–67)

1. Vyjmenovaná slova po v se naučte zapaměti.

MeDo Opakujeme s žáky vyjmenovaná slova nahlas. Opakují je po třech tak, jak jdou za sebou.

DNP Příběh. Žáci píší příběh, do kterého začlení všechna vyjmenovaná slova po v.

IUČ Foto – vydra, výr, žvýkat.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Žáci předvádějí některá slova na obrázcích pantomimicky, čímž dochází k lepší fixaci výrazů.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlte jejich význam.

MeDo Přidělíme každému z žáků jedno příbuzné slovo z tabulky, případně ještě další s žáky vymyslíme. Žák vytvoří kartičku. Na jedné straně bude napsané příbuzné slovo a na druhé straně kartičky bude vysvětlení slova jednou větou a vyjmenované slovo, od kterého je příbuzné slovo odvozeno. Společně pak rozložíme kartičky na zem tak, aby byly nahoru příbuzným slovem, zamícháme a žáci si postupně vybírají jednu po druhé a zkoušejí říkat významy příbuzných slov a vyjmenované slovo, od kterého je příbuzné slovo odvozeno. Kontrolují na druhé straně kartičky.

c) Se slovy příbuznými tvořte věty.

MeDo Můžeme využít vytvořené kartičky, položíme je dolů příbuznými slovy. Žák jednu kartičku otočí a tvoří větu. Ostatní žáci kontrolují.

UČEBNICE

str. 64

VY – VYSOKÝ – VÝT

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Společně si přečteme text a odůvodníme vyznačená slova. Žáci vymýšlejí slova příbuzná se slovy vyznačenými.

2. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu.

Řešení: létá vysoko, ledový vítr, velká vina, dospělým vykáme, přijďte i vy, kostelní vížka, vlci vyjí, lesní víla, zavyl bolestí, réva vinná, děvčata vjíjí věnečky, bratr Vítek, vy to víte, vyšší ročník, zkušený vinaři, bydlíme na vysočině, rozlehlá vinice, vysoký komín.

DNP Hledej. Jednotlivá slovní spojení napíšeme na lístky, ty rozložíme do prostoru. Žáci jsou rozděleni do dvou zástupů a běhají štafetově pro lístky. Vyhrává družstvo s více lístky se správně doplněným *i, í/y, ý*. Je tedy třeba co nejrychleji lístky po jednom vysbírat, doplnit správné *i, í/y, ý*, stoupnout do zástupu a dát ruce nahoru. Za špatně vyplněné *i, í/y, ý* má družstvo minus 2 body. Za správně vyplněné plus 1 bod. Společně pak vše zdůvodníme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vypište do sešitu slova, ve kterých jste po v doplnili *i, í*.

Řešení: vítr, vina, vížka, víla, vinná, Vítek, víte, vinaři, vinice.

MeDo Upozorníme žáky, aby si slova v textu dobře zdůvodnili.

c) Se slovními spojeními tvořte věty.

MeDo Každému žákovi přidělíme jedno spojení, se kterým napíše větu. Společně kontrolujeme. Žáci se navzájem poslouchají a kontrolují význam vět.

d) Orientace v textu. Jeden žák řekne část slovního spojení, např. *dospělým*, druhý vyhledá druhé slovo ze spojení – *vykáme*. Potom se vymění.

MeDo Žáci zdůvodňují pravopis u slovních spojení.

Žlutý rámeček **MeDo** Pravidla si s žáky pročteme.

DNP Oprava dopisu. Připravíme dopis, kde se budou vyskytovat slova: vám, vy, vás, vámi, Vás (žákům vysvětlíme, z jakého důvodu můžeme psát i velké V). Každý žák dostane svoji kopii a bude dopis opravovat červenou barvou. V dopise úmyslně uděláme i několik hrubých chyb. Žákům řekneme dopředu, kolik chyb v dopise je.

VÝSKAT – ZVYKAT – ŽVÝKAT

1. Přečtěte si říkanku o Lukášovi. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Jeden z žáků čte říkanku a ostatní mají zavřené učebnice, poslouchají a tlesknou, když uslyší slovo, ve kterém se píše *i, í/y, ý* po *v*.

2. a) Přečtěte si vypravování. Všimněte si tučně vyznačených slov. Všechna jsou příbuzná s jedním vyjmenovaným slovem. Se kterým?

Řešení: zvykat.

DNP Náhrada. Nahradíme tučně vyznačená slova jinými slovy, může se stát, že budete muset větu trochu pozměnit. Pracujeme společně.

b) Máte nějaký zlozvyk? Pokoušíte se ho odstranit?

MeDo Diskuze. Společně se o zlozvycích pobavíme. Jaké znají žáci zlozvyky obecně, nemluvíme o nikom konkrétním. A jak by se dalo zlozvyk odnaučit. Co pro to může člověk udělat.

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci rozdělí stránku v sešitě na dvě části. Na jedné bude nadpis *víska*, na druhé části nadpis *výská*. Žáci pod ně vymýšlejí věty a malují obrázek.

3. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Využijte kartičky. Potom pište samostatně. Provedte společnou kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: vesele zavýskl, správný návyk, odlehlá víska, lidový zvyk, čistá vidlička, osázená vinice, rychle přivykl, každodenní povinnost, malý Vilém, to je nezvyklé, viklat zubem, výskající děti, velký zlozvyk, slunce svítí, pohádková víla, kráva je přežvýkavec, studený vítr, domácí povidla, rozvířil vodu, žvýkat žvýkačku, zbytečný povyk.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Napište jako diktát.

MeDo Než začneme psát diktát, ukážeme žákům škálu známek pro hodnocení. Žáci si zkusí sami odhadnout, na kolik chyb, tedy na jakou známku, si myslí, že diktát napíše. Napíšeme si jejich odhad a po diktátu budeme hodnotit. Společně s žáky probereme jejich odhad a hodnocení.

IUČ Audio zadání.

1. výt, vysokého, vy, vytí.

2. 1. My jedeme na hory. Vy jedete na hory. 2. My jdeme na výlet. Vy jdete na výlet. 3. My spěcháme. Vy spěcháte.

3. vije, vyje, vije, vyje.

4. Vysočina, vyvýšené, vysoko, výš, nejvyš; vysoko, výš, nejvyšš.

1. výskat, žvýkat, zvykat.

2. víska, výskají, výskot, vískou.

3. zvykáme, zvykáme, zvykat, zvykáme.

4. žvýká, patří, přežvýkavce, přežvýkavci, patří, sudokopytníky, řadíme, nim, všechny, druhy, přežvýkavců, krocích, rozžvýkají, sežvýkají.

VYDRA – VÝR – VYŽLE

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci si přečtou říkanku, odůvodní pravopis.

IUČ Cvičení. **IUČ** Video – vydra, výr.

2. a) Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte pravopis.

Řešení: Vydra říční je vodní šelma. Obývá čisté řeky i potoky. Je skvělý plavec a potápěč. Vydří potravou jsou zejména ryby. Výr velký je naše největší sova. Potravou výrů jsou často ježci. Ježek funí, dupe, a výr ho proto dobře slyší. Mezi lidmi se slovo vyžle vžilo pro označení velmi hubeného člověka. Víte, co znamená, když o sobě dívka řekne: „Nejsem úplně vyžle, ale silná také nejsem“?

MeDo Pobavíme se s žáky o poslední větě. Co znamená?

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kde žije vydra říční? – **Žije v čistých řekách a potocích.** Co dobře umí a čím se živí? – **Je skvělý plavec a potápěč. Živí se rybami.** Čím se často výr velký živí a proč? – **Častou potravou jsou ježci, protože je výr dobře slyší.** Co původně znamenalo slovo vyžle? Význam slova najdete na internetu. – **Slovo vyžle je název pro rasu (plemeno viszla) hubeného loveckého psa.**

MeDo Žáci pracují samostatně, mají stanovený časový limit. Kontrolujeme společně.

Žlutý rámeček MeDo Žáci modelují z plastelíny ptáka *výra* a malují vodní *vír*, předvedeme si vodní vír v hrnku s vodou. Zdůrazňujeme, jaká *i, í/y, ý* se ve slovech píší.

3. Doplňte do vět vhodné slovo z nabídky, odůvodněte.

Řešení: Vzdušný **vír** zvedl oblaka prachu. V zoo jsme viděli dva **výry**. Ve vodě pod mostem jsou nebezpečné **víry**. V noci v dálce houkal **výr**. **Výří** křídla mají rozpětí až 170 centimetrů. Sukně se jí při tanci jen **víří**.

MeDo Využijeme interaktivní cvičení.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

POVYK – VÝHEŇ – SLOVA S PŘEDPONOU VY-, VÝ-

1. Přečtete si říkanku. Zdůvodněte pravopis tučně vyznačených slov.

MeDo Vypíšeme tučně vyznačená slova do sešitu, do sloupce pod sebe a k nim do druhého sloupce slova příbuzná. Do třetího sloupce lze psát další slova příbuzná.

IUČ Foto – poušť.

2. Přečtete si vyprávění o kováři. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci se pokusí svými slovy říct, co je *výheň*, k čemu ji kováři používají. K čemu *výheň* slouží? (K tavení železa. Kováři ji používají k ohřátí materiálu, který mají kout.) Žáci se pokusí samostatně zjistit, jak *výheň* funguje.

3. K uvedeným slovům přidávejte předponu vy- nebo vý- a tvořte nová slova. Použijte je ve větách. Některé věty napište.

Řešení: vyjet, výlet, výkřik, vypral, vyhrát, výmysl, výskok, vypít, výtah, vynést, vyletěl.

MeDo Píšeme věty na tabuli. Žáci zdůvodňují pravopis.

DNP Seřazení. Seřadte slova podle abecedy. Takto seřazená slova můžete využít v souvislém textu. Stanovíme téma.

Žlutý rámeček MeDo Společně si přečtete text v rámečku a slova vysvětlíte. Učitel seznámí žáky se slovy: *vidět, viset, viklat* – vysvětlí význam slov. Žáci tvoří věty.

4. a) Přečtete si pozorně slova, kde není předpona vy-, vý-

MeDo Společně čteme nahlas slova, následně každý žák sám napíše slova do sešitu a podtrhne nebo obtáhne měkké *i*.

DNP Pantomima. Připravíme kartičky, na které napíšeme slovo ze cvičení. Vyvolaný žák si vylosuje slovo, napíše ho zezadu tabule, aby si procvičil a fixoval jeho podobu a následně ho pantomimicky předvede ostatním. Ti hádají. Nakonec ostatní kontrolují, zda je slovo na tabuli správně napsané.

b) Slova přepište do sešitu. Tvořte věty s těmito slovy.

MeDo Každý žák si vybere dvě slova a ty použije ve větách.

5. Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte. Rozhodněte, zda je ve slově předpona vy-, vý-, nebo není.

Řešení: vynález, vítěz, vybíjená, vidlička, vyčistit, višně, vydělit, vyjet, výchova, vykoupat, vypít, vyřezat, vysvědčení, vyhledat, víno, vidle.

MeDo Vysvětlíme žákům, že předponu poznáme podle toho, že když ji oddělíme, zůstane slovo, které má svůj vlastní význam. Navíc k části slova, která zůstane, můžeme přidávat jiné předpony (a přípony).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

1. vydra, výr, vyžle.

2. vydře, vydra, zvíře, vydry, obývají, vydří.

3. výrovi, výr, výškách, víte, výr, myši.

4. vydří kožešina, vodní vír, je hubený jako vyžle, vítr víří prach, vydří doupe, rozvířená voda, výří hnízdo, vzdušný vír, vydří potrava, výří oči.

5. Je hubená jako vyžle. Vyžle – velmi hubené dítě; název pro rasu (plemeno viszla) hubeného loveckého psa.
1. povyk, výhně, (my – není právě probíráno).
 2. vydělá, vytáhl, vyšel, vymyslí, vyjel, vyletěl, vytvoří, vyhodil, vyrostl.
 3. já to vím, velký povyk, vědecký výzkum, vítáme vás, oční víčko, nůž a vidlička, vypočítej příklad, vyskočil nahoru, ranní svítání, vytáhni roletu, vydra a výr jsou zvířata, rozbitý vypínač, vydobyli vítězství.

7. VYJMENOVANÁ SLOVA PO Z (Uč., str. 68–69)

1. Vyjmenovaná slova po z se naučte zapaměti.

MeDo Opakujeme s žáky, hlasitě. Fixujeme pomocí dramatického předvádění: *brzy* – ťukáme na hodinky, *jazyk* – vyplazení jazyku, *nazývat se* – ukázat na spolužáka, *Ruzyně* – ukazujeme rukama let letadla. Pobavíme se s žáky o letišti v Praze-Ruzyni a jeho názvu; už se nenazývá Letiště Ruzyně, ale Letiště Václava Havla. Necháme žáky (např. i pomocí internetu) zodpovědět, proč bylo letiště přejmenováno.

IUČ Foto – jazyk, Ruzyně.

2. a) Prohlédněte si obrázky a přečtěte si věty s vyjmenovanými slovy.

MeDo Žáci vymýšlejí protiklad (antonymum) ke slovu *brzy*, synonymum ke slovu *nazývat*, říkají další významy slova *jazyk*, povídáme si o letišti v *Ruzyni* a ukazujeme si, kde přesně leží; využijeme internet – ukážeme si, jak se na letiště dostaneme, chceme-li odtud letět. Pobavíme se o tom, jak na letišti probíhá odbavení cestujících a přeprava zavazadel apod.

DNP *Letiště*. Zjistíme co nejvíce informací řídicí věži, ukážeme si některé typy letadel. Domluvíme si prohlídku letiště.

b) Přečtěte si příklady příbuzných slov a vysvětlte jejich význam.

MeDo Pracujeme společně, diskuze.

MeDo Vybereme příbuzná slova a žáci píšou krátký příběh. Podtrhnou v něm *y/ý* v příbuzných slovech.

BRZY – JAZYK – NAZÝVAT – RUZYNĚ (Uč., str. 68–69)

1. Přečtěte si říkanku. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Nacvičujeme přednes s předlohou. Dbáme na výraznost, plynulost a bezchybnost přednesu. Po přednesu žák odůvodní tučně vyznačená slova.

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci tvoří věty na slova v rámečku a pamatují si výjimku.

2. Doplňte *i, í/y, ý*. Odůvodněte pravopis.

Řešení: Přijdu *brzy*. Už *brzičko* přijede *teta*. *Teta* Jana se bude *brzy* *vdávat*. Ještě je *zavřeno*, jsme tu *brzy*. Je to *blízko*, už *brzičko* tam *dojdeme*. *Nevyplazuj* na mě *jazyk*. Náš pes má *mlsný jazyček*.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Přečtěte si věty.

MeDo Vymyslíme další slovo, které začleníme do vět v různých významech.

b) Řekněte, jaké různé významy může mít slovo *jazyk*.

Řešení: *jazyk* jako řeč, *mlsný jazyk*, *jazyk u boty*, *sněhový jazyk* jako závěj, *kočičí jazyčky* jako *čokoláda*.

c) Pokuste se vysvětlit rčení *má mlsný jazyk*.

MeDo Přineseme výkladový slovník a žáci vyhledávají. (*Má mlsný jazyk* – rád *mlsá*, je *vybíravý* v jídle.)

d) Proč se lidé učí cizí jazyky? Jaký cizí jazyk se učíte vy?

MeDo Diskutujeme s žáky, kterými jazyky se ve kterých státech mluví. Můžeme se podívat na písemné ukázky různých jazyků a pustit si i nahrávky různých jazyků.

DNP *Jazyk*. Jaké jazyky známe? Žáci si píšou do sešitu a jeden vždy na tabuli. Vyžadujeme po žácích celé slovní spojení, aby v něm bylo slovo *jazyk*, např.: *český jazyk*, *anglický jazyk*; žáci tím fixují pravopis slova *jazyk*.

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci si přečtou text ve žlutém rámečku.

DNP *Nazývám tě*. Například: *Martin* jde k tabuli, řekne: „*Nazývám se Martin*.“ Na tabuli napíše: *Nazývám se Martin*. „*A jak se nazýváš ty?*“ ukáže na někoho ve třídě. Vše se opakuje.

4. Doplňte do vět slovo z nabídky, odůvodněte pravopis.

Řešení: Tato ulice se *nazývá* *Luční*. *Ivan* byl *unavený*, *prozíval* celé dopoledne. *Stále* *volám*, ale *nikdo* se

neozývá. Když se ti chce zívát, zakryj si ústa dlaní. **Vyzýváme** cestující, aby urychleně nastoupili do vlaku. Jirka už nad úkolem **zívá** únavou.

MeDo Pracujeme společně a zdůvodňujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

5. Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte. Využijte kartičky. Potom pište. Provedte společnou kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: jazýček, zima, ruzyňské, cizojazyčný, brzy, zítra, zítřek, podzim, přezimovat, brzičko, neozývá se, jazykový, zívát.

DNP Šibenice. Hrajeme společně na tabuli. Vybereme slovo ze cvičení a místo písmen napíše na tabuli pouze tolik čárek, kolik má slovo písmen. Žáci mají zavřenou učebnici a hádají písmena z abecedy. Pokud uhodnou, napíšeme písmeno na patřičnou čárku, neuhodnou-li, malujeme postupně šibenici.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. Jaká písmena napíšete v neúplných slovech? Uhodnete hádanku?

Řešení: vyhřívá, kličku, kliky, jazýčku; *řešení hádanky:* zmije.

7. Napište jako diktát.

MeDo Opakujeme s žáky pravopisné jevy, které se v diktátě vyskytují.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 41

1. brzy, jazyk, nazývá, Ruzyně.

2. Přijedu brzy – přijed' brzičko. Vrátil se brzy – vrať se brzičko. Přijdu brzy – přijd' brzičko.

3. jaký, učíte, cizí, jazyk, brzičko, svítat, zvoníme, nikdo, neozývá, Anička, zívá, rybníka, ozývalo, přijdu, zítra, zima, rozbil, mí, zip, zimní, bundy.

4. a) 1. výr, 2. byt, 3. jazyk, 4. hlemýžď, 5. netopýr, 6. mlýn, 7. sýkory, 8. obyvatel, 9. kobyly, 10. bylina, 11. nábytek, 12. smyk, 13. plýtvat, 14. kopyto, 15. vysoký, 16. výskat; b) vyjmenovaná slova.

UČEBNICE

OPAKOVÁNÍ

str. 70

OPAKOVÁNÍ

8. OPAKOVÁNÍ S VÍLOU – VYJMENOVANÁ SLOVA (Uč., str. 70–71)

1. Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte.

Řešení: Křemílek a Vochoomůrka stáli zamyšlení na zahrádce. Chtěli, aby jim vyrostla kytka, ale neměli semínko. Vtom uslyšeli, jak jim sluníčko radí, že jedno leží na zemi. Křemílek vyvrtal patou důlek, zasadil do něho semínko a navrch přiklopil čepičku, aby semínko brzy vyklíčilo. Pak mu zpívali písničku. Vtom ze země vyrostl kopeček, rozvalil se a ze svého podzemního příbytku vykukla žížala.

MeDo Pracujeme s fólií nebo si obě stránky okopírujeme.

MPV VV – přineseme kopie obrázků z knížky Pohádky z pařezové chaloupky od Václava Čtvrtka. Každý žák si vybere jeden obrázek a překresluje a zvětšuje ho pomocí čtvercové sítě.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Vyhledejte v řadách vyjmenovaných slov 10 zvířat a napište je.

Řešení: kobyly, býk, hmyz, myš, hlemýžď, netopýr, slepýš, sýkora, sysel, sýček, vydra, výr.

MeDo Vypsali jsme všechna zvířata z vyjmenovaných slov. Aktivitu můžeme zadat formou soutěže, ale pro každého žáka zvlášť, aby si všichni zopakovali vyjmenovaná slova.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Doplňte větu jedním slovem.

Řešení: a) Bystrozraký, b) myslivec, c) Pytlík, d) liška.

MeDo Přineseme žákům ukázat knihy zmíněných pohádek.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Doplňte i, í/y, ý. Odůvodněte.

Řešení: Na podzim bývá často sychravé počasí. Na mýtině jsme nasbírali plnou miskou malin. Ještě vypočítám dva příklady a dopíšu cvičení v písance. Zbyněk rád vymýšlí příběhy. Výtvarná výchova je můj oblíbený předmět.

MeDo Žáci doplňují samostatně. Na závěr společně kontrolujeme a zdůvodňujeme. Rozlišujeme, zda se jedná o slovo vyjmenované či jeho tvar, nebo s vyjmenovaným slovem slovo příbuzné.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

OPAKOVÁNÍ

str. 71

OPAKOVÁNÍ

5. a) Doplňte do slov i, í/y, ý a zakroužkujte písmeno ve sloupci pod doplněným písmenem.

Řešení: 1. zápisník (Č); 2. zlozvyk (E); 3. výkres (S); 4. pravítko (K); 5. písanka (Ý); 6. vichřice (J); 7. obyčejný (A); 8. hbitě (Z); 9. výlet (Y); 10. zbytek (K).

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Označená písmena postupně přečtete shora dolů, vytvoříte dvě slova. Tato slova napíšete velkými tiskacími písmeny na linky.

Řešení: ČESKÝ JAZYK.

6. Doplňte vhodné slovo.

Řešení: 1. byliny, 2. hlemýžď, 3. chmýří, 4. listopad, 5. netopýr, 6. kopyta, 7. podzim, 8. Ruzyni, 9. nábytek, 10. syrová.

MeDo Cvičení využijeme k pohybu žáků. Slova k doplnění si připravíme na lístečky. Vytvoříme 4 barevně odlišné sady lístečků, na kterých budou slova, která je třeba doplnit na linky.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 42** OPAKOVÁNÍ

- 1. a)** Sobota u Emilky. Maminka v kuchyni míchá těsto na lívance. Emilka nese lívanečník. Babička vypíná mlýnek na kávu a volá: „Zbyňku, přines vysavač a vysaj v obývacím pokoji!“ Zita uklízí do myčky špinavé nádoby – talíře, misky a vidličky. Po bytě pobíhá pes Alík. Táta vybaluje krabičku s hřebíky. Chce přibít novou bílou poličku. **b)** „Zbyňku, přines vysavač a vysaj v obývacím pokoji!“ **c)** podstatná jména označující osoby: maminka, babička, táta; jména osob: Emilka, Zbyněk, Zita.
- 2. a)** Znáte zvířata? myš, liška, kobyla, netopýr, bizon, sýkora, vydra, králík, býk, hlemýžď, pelikán, sýček, výr, ptakopysk, sysel, zmije, opice, medvídek mýval (umývá si potravu). **b)** bizon, pelikán, ptakopysk, opice, medvídek mýval.
- 3. a)** jazyk, býk, míč, bitva, výtah, klíč, mlýn, mír, lípa, plyš, hmyz, klid, lesík, bič, myš, piha, líc, pysk kobyly, plyn, lidé, pila, list, syn, pýr, pít, brzy, síť, sirka, pytel. **b)** míč, klíč, mír, klid, bič, líc, list, pít, síť.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 43** OPAKOVÁNÍ

- 4. a)** Pyšná princezna; O Smolíčkovi; Honzíkova cesta; O Budulínkovi; Cipísek; Vydrýsek; O lišce Bystroušce; Křemílek a Vochoomůrka; Dlouhý, Široký a Bystrozraký; O silném Honzovi; Vítek na výletě; Obušku, z pytle ven! **b)** Individuální.
- 5.** Ve škole. Brzy začne vyučování. Nejprve je český jazyk. Procvičujeme vyjmenovaná slova. V matematice vymýšlíme slovní úlohy o zvířatech. Potom je tělocvik. Hrajeme vybíjenou a cvičíme na lavičkách. Potom zpíváme novou písničku o myšce. Zítra se těším na výtvarnou výchovu. Budeme kreslit léčivé byliny.
- 6. a)** hbitá vydra, milá babička, Viktorovo bydliště, napínavé vyprávění, bylinkový čaj, horská bystřina, vymydlené miminko, vypnutý vypínač, pytlík hrozinek, nebýt pyšný, talířek a vidlička, sychravý podzim, silná vichřice, rozbitý vozík, zbytečný poplach. **b)** Např.: V řece plavala hbitá vydra. V pohádce vystupuje milá babička. Viktorovo bydliště se nyní nachází na okraji vesnice u lesa.
- 7. a)** Jirka byl u tety Hany. Teta je moc milá. Jirka tam pil mošt. Teta má nový byt. Bydlí teď blízko. Za domem jí roste líska, která by letos mohla mít hodně oříšků. **b)** je – není, moc – málo, tam – tady/zde, nový – starý, za – před.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 44** OPAKOVÁNÍ

- 8. a)** sýr, lízátko, lyže, výr, jazyk, komín, smyčec, hřebíky, býk, myš, list, vysavač, miska/talíř, vidlička, míč. **b)** sýr, lyže, výr, jazyk, býk, myš. **c)** Např.: K snídani mám rád rohlík se sýrem. Na Vánoce jsem dostal nové lyže. Výr je naše největší sova. Český jazyk je naším jazykem národním. Slovo býk patří mezi vyjmenovaná slova po b. Myš zaběhla do díry ve zdi.
- 9. a)** ubylo vody, šel bych, nebyl doma, zabývat se cvičením, mohli bychom, zbývající část, chtěli byste, starobylá truhla, viděl by, nadbytečné výdaje, kdybychom přišli, ledabylý podpis, kdybyste slyšeli, zbytek koláče, kdybych chtěl, neodbytný prodavač, nebývalý zájem, malý všudybyl. **b)** Např.: V řece v létě kvůli dlouhotrvajícímu vedru ubylo vody. Zítra večer bych šel do kina. Tatínek ráno už nebyl doma. Odpoledne se hodinu budu zabývat cvičením hry na housle. Mohli bychom jít po obědě na koupaliště. **c)** Individuální.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 45** OPAKOVÁNÍ

- 10. a)** výkres, výsledek, vítr, výjezd, víko, vítěz; vidle, výhra, víno, výrobek, vyhlídka, vysvědčení; víkend, vina, vynález, víčko, vycházka, výbuch; viník, vykřičník, výběr, vinice, vizitka, výcvik; vidění, višně, výmysl, výstřel, vichřice, výlet. **b)** výkres, výsledek, výjezd, výhra, výrobek, vyhlídka, vysvědčení, vynález, vycházka, výbuch, vykřičník, výběr, výcvik, výmysl, výstřel, výlet. **c)** vítr, víko, vítěz, vidle, víno, víkend, vina, víčko, viník, vinice, vizitka, vidění, višně, vichřice. Např.: Pršelo a foukal prudký vítr. Ztratilo se víko od krabice. Vítěz běžeckých závodů zářil úsměvem. Vidle mají dlouhé ostré hroty. Víno se lisuje z hroznů.
- 11. a)** Slova příbuzná s myslēt jsou podtržená. lehkomyslně, zlomyslný, mistr, myšlenka, minulost, myslivec, průmysl, miska, Přemysl, výmysl, mísa, domyšlivý, neúmyslný.

12. a) U Milana. Milan je nemocný, má virózu. Má silný kašel a sípe. Je zima, za okny se sype sníh. Milan z postele pozoruje krmítko. Sýkorky tam právě sbírají nasypané zrní. Maminka nasypala do sítka byliny. Ještě je musí zalít horkou vodou. Konvice už píská. „Musím být brzy zdravý,“ pomyslí si Milan, „abych sýkorkám dosypal zrní.“ b) 1. Milan. 2. Krmítko. 3. Nasypala do sítka byliny na čaj pro Milana. c) Individuální.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 46** OPAKOVÁNÍ

13. a) 1. b), 2. c), 3. a), 4. b), 5. c); zmije, slepýš, hlemýžď, sýček, sýkora, netopýr, chmýří, listí, jehličí, sýr, nábytek, mýdlo, Bydžov, Příbyslav, Litomyšl. b), c) Individuální.

14. a) Kdyby bylo nepršelo, nebyly by louže. Nejistil bych, milá Lído, jak to v blátě klouže. Kdyby byla žába bílá, moc by se mi nelíbila. Ještěže je zelená, žabička má milená. b) K říkance: Kdyby byla žába...

15. a) Babička mi koupila plyšového medvídka. Elišce brzy vypadne vyviklaný zub. Mlýnské kolo se točí, mlynář může mlít obilí. Zbyňku, vezmi si mýdlo a umyj si ty špinavé ruce. Kolem silnice z Nového Bydžova do Milotic rostou starobylé lípy. b) Medvídek je plyšový. Zub se viklá Elišce. Zbyněk si má vzít mýdlo, aby si umyl ruce.

16. a) Půjč mi tužku. Petra včera myla okna. My to víme. Eva je moc milá. Čas rychle míjí. Teď musím mýt špinavé nádobí. Až budu mít čas, tak přijdu. Děti si před svačinou myjí ruce. b) Např.: Podej mi prosím sůl. My budeme zítra doma. Naše teta je velmi milá. Iva myla okno. Roman nyní mívá lékárnu. Sousedé myjí auto.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 47** OPAKOVÁNÍ

17. a) Podtržena jsou slova, ke kterým je nakreslen obrázek. silný liják, napínavé vyprávění, milá vzpomínka, dávné zvyky, krabička sirek; vysoký komín, rozbitá silnice, myší pelíšek, ptačí klíčka, posypat sýrem; blízký lesík, uplynulý rok, lidová píseň, plynový vaříč, list z javoru babyky.

18. a) slabika, bydliště, Šemík, zablýsklo se, záminka, umy/ývadlo, lysinka, kobyla, myšlenka, veliká, písmenko, zásyp, usychat, spolubydlící, ublížit, minule, jazyček, písek, lýtko, Zbyněk, myslivec, Alík, zbytek, klíště, Linda, ubytovaný, ibišek. b) 1. Šemík, 2. ibišek, 3. kobyla, 4. usychat, 5. lýtko, 6. Alík; tajenka: šikula.

19. sbírka, Mirek, pišťalka, smyčec, bystřina, průsmyk, špičatá, sysel, sirka.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 48** OPAKOVÁNÍ

1. kobyla, myš, býk, netopýr, sýkora, sýček, sysel, vydra, výr.

2. vidlička, hlemýžď, liška, netopýr, obilí.

3. 1. pišťalka – L, 2. vila věnec – I, 3. umlít obilí – T, 4. přesívat písek – O, 5. vichřice – M, 6. syslí nora Y, 7. vynález – Š, 8. uslyšel výkřik – L; tajenka: Litomyšl.

4. 1. zvyk, 2. byt, 3. kobyla, 4. bílá, 5. zmije, 6. slepýš, 7. silný, 8. blýská; tajenka: vybíjená.

UČEBNICE

str. 72

SLOH – VYPRÁVOVÁNÍ – JARO, VELIKONOCE

Očekávaný výstup: Žák tvoří ústní vyprávování na stanovené téma. Žák chápe a vysvětlí obsah pranostik souvisejících s Velikonocemi.

1. a) Přečtěte si básničku.

MeDo Přečteme ukázkově, výrazně básničku žákům. Žáci nacvičují výrazné, plynulé, bezchybné čtení ve dvojicích. Na závěr předčítají jednotlivci text celé třídě.

IUČ Foto – slunce. **IUČ MPV** Prvouka 3, Neživá příroda.

b) K čemu je v básničce přirovnáno slunce?

Řešení: Ke kuřeti.

MeDo Cvičení slouží k rozvoji fantazie. Vymýšlíme další asociace na základě podobnosti. Navrhne žákům např. klaunský nos a žáci říkají, že je podobný například rajčeti. Další slova: hříbek, citron, lidské ucho, oko.

c) Řekněte, co je typické pro jaro – počasí, změny v přírodě, svátky...

MeDo Diskutujeme ve skupině. Žáci sedí v kroužku a předávají si míček. Ten, kdo má míček, řekne jednu větu týkající se tématu.

2. a) Přečtěte si vyprávování.

MeDo Žáci si čtou text samostatně. Pokládáme otázky k přečtenému textu, ověřujeme tak pozornost.

b) Víte z hodin prvouky, podle čeho se stanoví datum Velikonoc?

Řešení: Odvíjí se od data prvního úplňku po jarní rovnodennosti [jarní rovnodennost bývá 20.–21. 3.).

MeDo Žáci mohou zjistit do příští hodiny.

c) Vyprávějte, jak se připravujete na Velikonoce doma nebo ve škole.

MeDo Diskutujeme s žáky společně, jak se připravují na Velikonoce.

DNP Prezence. Vytvoříme 4 skupiny, 2 holčičky a 2 kloučičky. Skupiny si připraví prezentaci, povídání o tom, jak se připravují na Velikonoce doma.

d) Znáte nějakou velikonoční koledu?

Řešení: Například: Hody, hody, doprovody; Malý zajíček; Malej koledníček.

MPV VV – žáci napíší krasopisně tuší na papír koledu a výtvarně ji ztvární.

3. Přečtete si jarní pranostiky. Zkuste je vysvětlit.

Řešení: Březen, za kamna vlezem. – *V březnu sice začíná jaro, ale teplejší počasí se stále ještě střídá s chladným, proto se chodíme hřát ke kamnům.*

O svatém Tomáši bředne sníh na kaši. – *Na začátku března (7. 3.) už začíná být tepleji a taje sníh.*

Na svatého Řehoře čáp letí přes moře, líný sedlák, který neoře. – *Kolem dne 12. 3. se vracejí čápi ze svých zimovišť a začíná přicházet jaro a s ním začínají i práce na polích.*

Uč., str. 73–84; PS, str. 49–57 | IV. SLOVNÍ DRUHY

Očekávaný výstup: Žák určuje slovní druhy v základním tvaru. Žák určuje druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech, v písemném a mluveném projevu. Uplatňuje hledisko tvaroslovné a významové.

UČEBNICE

str. 73

Žlutý rámeček MeDo Upozorníme žáky, že jedno zařazení platí pouze pro slova bez kontextu. V různých kontextech může slovo představovat různé slovní druhy.

DNP Proužky. Učitel připraví proužky papíru s jednotlivými slovními druhy, a to v počtu takovém, aby měli žáci do dvojice. Žáci skládají slovní druhy tak, jak jdou za sebou. Nejprve pomocí předlohy učebnice a potom to zkusí každý sám z dvojice. Několikrát za sebou poskládají pořadí slovních druhů. Po každém pokusu vždy zamíchají proužky. Nakonec se pokusí pořadí slovních druhů sestavit bez předlohy.

Žlutý rámeček MeDo Vymýšlíme s žáky slova ohebná a neohebná. Určují, jakým jsou slovním druhem.

1. Přečtete si vypravování. Určete slovní druh u slov, kde to dovedete.

MeDo Žáci pracují samostatně, následuje společná kontrola.

IUČ Audio zadání.

UČEBNICE

str. 74

1. PODSTATNÁ JMÉNA (Uč., str. 74–75)

Žlutý rámeček MeDo Každý žák řekne slovo, které je podstatným jménem, a vysvětlí proč.

DNP Zařazování. Učitel na tabuli vytvoří 5 sloupců a do každého napíše jeden z nadpisů – názvy: osob, zvířat, věcí, vlastností, dějů. Žáci vymýšlejí podstatná jména a zapisují je do patřičného sloupce.

1. Ukazujte na podstatná jména zájmeny *ten, ta, to, ti, ty, ta* a říkejte, zda se jedná o název osoby, zvířete nebo věci.

Řešení: dívka – *ta* dívka, **osoba**; kos – *ten* kos, **zvíře**; tužka – *ta* tužka, **věc**; kuře – *to* kuře, **zvíře**; muži – *ti* muži, **osoba**; ostrov – *ten* ostrov, **věc**; obloha – *ta* obloha, **věc**; stoly – *ty* stoly, **věc**; žába – *ta* žába, **zvíře**; lékař – *ten* lékař, **osoba**; mýdlo – *to* mýdlo, **věc**; míč – *ten* míč, **věc**; ženy – *ty* ženy, **osoba**; dítě – *to* dítě, **osoba**; jablka – *ta* jablka, **věc**; kořata – *ta* kořata, **zvíře**.

MeDo Poukážeme na to, že se díky těmto zájmenům určuje, zda je slovo ženského, středního nebo mužského rodu. Je to příprava na určování rodů u podstatných jmen.

Žlutý rámeček DNP Obecné a vlastní. Jeden žák řekne obecné podstatné jméno a druhý na to rychle reaguje a řekne vlastní podstatné jméno tak, aby bylo podřazené již vyslovenému obecnému jménu. Stejným způsobem postupují další žáci.

2. a) Přečtete si vypravování. Vyhledejte podstatná jména a rozlišujte, zda se jedná o podstatné jméno obecné, nebo vlastní.

Řešení: *Obecná podstatná jména:* ráno, ulici, budík, postele, kleci, křečka, okna, branky, domu, pan, jezevčíkem, procházku, rachocení, rolety, obchodě, paní, oknem, patře, kočka, ulici, čas,

chvíli, tramvaj, škole; *vlastní podstatná jména*: Bertíka, Dvořák, Žolíkem, Jánské (příjmení je název osoby, tedy je považováno za podstatné jméno), Tlapka, Klárka.

DNP Najdi podstatné jméno. Žáci čtou text po větách, vyhledávají podstatná jména a určují.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Ve větách vyhledejte slovesa.

Řešení: Je, zvoní, vyskočím, pozdravím, podívám (se), vychází, jdou, slyším, otevírá, sedí, pozoruje, mám, zazvoní, půjdeme, doveze.

MeDo Zopakujeme s žáky, jak poznají slovesa a co slovesa označují.

DNP *Infinitiv*. Převeďte slovesné tvary do infinitivu.

DNP *Postřeh*. Řekneme nějaké příbuzné slovo se slovem z cvičení 2. b) a žáci musejí najít slovo, se kterým je příbuzné. Např. chůze – vychází.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Doplňte společně počáteční písmena vlastních jmen.

Řešení: města: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Pardubice; hory: Sněžka, Říp, Praděd, Klínovec, Ještěd; pohoří: Šumava, Krkonoše, Jeseníky, Beskydy; státy: Slovensko, Itálie, Španělsko, Kanada.

MeDo Přineseme atlasy světa. Ověřujeme si správný pravopis na mapě.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Foto – pohoří Jeseníky, Olomouc, Sněžka, Kanada.

b) Pokuste se najít uvedená města, hory a pohoří na mapě.

MPV PRV – Kdo najde první? Žáci soutěží.

c) Řekněte a napište, jak se nazývá vaše obec, krajské město, nejbližší řeka, hora, pohoří.

MeDo Samostatná práce, následná prezentace a diskuze. Z prací vytvoříme výstavu.

d) Řekněte, jak se nazývají státy, se kterými sousedí Česká republika.

Řešení: Polsko, Slovensko, Rakousko, Německo.

DNP *Mapa*. Společně si zjednodušeně nakreslíme mapu ČR a vyznačíme její sousedy. Pracujeme na velký arch papíru.

4. Společně přečtěte. Dále pracujte samostatně. Vyberte správné počáteční písmeno. Proveďte společnou kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: pes Alík, hora Sněžka, teta Dana, naše babička, kamarád Lukáš Novotný, řeka Svratka, princ Bajaja, černá kočka, trpaslík Šmudla, kůň Jurášek, město Olomouc.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

Žlutý rámeček **MeDo** Přečteme text v rámečku a řekneme několik příkladů.

5. Z daných slov utvořte podstatná jména – názvy vlastností a dějů.

Řešení: Např.: plavat – plavba, plavání; šeptat – šepot, šeptání; smutný – smutek; poctivý – poctivost; číst – četba, čtení; nadšený – nadšení; doma – dům; zlomyslný – zlomyslnost; malovat – malba, malování; radostný – radost; chytrý – chytrost; psát – psaní.

DNP *Rychlík*. Řekneme slovo ze cvičení, např. plavat, a žák, na kterého ukážeme, musí rychle říct stejné slovo, ale v takovém tvaru, aby vyjadřovalo vlastnost či děj, tedy plavání (plavba).

DNP *Dvojice*. Žáci si vyberou 3 dvojice slov a na ta napíšou věty, případně použijí věty v příběhu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. a) Napište diktát.

MeDo Projdeme s žáky pravopisné jevy. Následně píšeme diktát.

IUČ Audio zadání.

b) Z diktátu vypište všechna podstatná jména.

Řešení: květnu, výlet, města, Šumperka, strýcem, Emilem, výlet, horu, Praděd, pohoří, Jeseníky, červenci, dovolenou, Chorvatska.

MeDo Zaměříme se na počáteční písmena slov, zdůvodníme pravopis.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Názvy osob: žena, vodníka; zvířete: raci; věcí: hračka, pračka, prádlo, rákosí, kolíčky, splav; činnosti: práci.

4. rostliny: vrba, olše, bříza, blatouch, kosatec žlutý, leknín; ryby: kapr, štika, okoun, pstruh, candát; ptáci: kachna divoká, lyska, labuť, ledňáček, konipas.

SLOH – VYPRAVOVÁNÍ – RADOST

Očekávaný výstup: Žák sestaví osnovu vypravování z předem napsaného textu. Žák tvoří vypravování na základě osnovy.

1. a) Přečtěte si vypravování.

MeDo Pobavíme se s žáky o situacích, během nichž měli žáci velkou radost z dárku, pochvaly, sami ze sebe, z toho, že udělali radost někomu jinému, a naopak byli smutní z toho, že čekali pochvalu a nedostali, že chtěli někoho pochválit a nevěděli jak. Pobavíme se o tom, jakými různými způsoby projevují radost např.: rodiče, kamarádi, babička, sourozenci.

IUC MPV Prvouka 3, II. Lidé kolem nás.

1. b) Vypravování je rozděleno na čtyři části – odstavce. Ke každé části společně vymyslete a na tabuli zapíše vhodný nadpis. Sestavíte tak osnovu vypravování.

MeDo Pracujeme společně. Pro zlehčení úkolu připravíme na lístečky různé druhy názvů odstavců a žáci vyhledávají a přiřazují. – Jedna správná sada nadpisů – např.: 1. Cesta na návštěvu babičky a dědečka; 2. Radost babičky a dědečka z dáreků; 3. Matějova radost z koláčů; 4. Radost z radosti druhých.

DNP Nový příběh. Ze zbylých nadpisů mohou sestavit druhou osnovu (myslíme na tento fakt již při přípravě lístečků) a napsat podle ní nový příběh.

c) Rozdělte se do dvojic. Na základě osnovy vymyslete vlastní nové vypravování. Přečtěte ho nahlas a porovnejte s ostatními dvojicemi.

MeDo Žáci pracují v malých skupinách. Na začátku práce si žáci stanoví pořadí, ve kterém budou vymýšlet věty příběhu. Každý vymýšlí jednu větu. Vznikají zajímavé příběhy.

2. a) Přečtěte si básničku.

MeDo Žáci si přečtou básničku samostatně a následně po jednom hlasitě čtou. Dbáme na výraznost a plynulost projevu.

b) Popište, jak se na člověku pozná, že má z něčeho radost.

DNP Pantomima. Žáci hrají pocity, např.: radost, smutek, únavu, nadšení, zklamání, bolest, beznaděj.

c) Co dělá radost vám? Povídejte.

MeDo Sedneme si do kruhu a jednotliví žáci povídají, co jim dělá radost, dále např.: co jim v poslední době udělalo radost, kdo jim ji udělal a čím.

d) Ke kterému slovnímu druhu patří slova *radost* a *úsměv*?

Řešení: Podstatná jména.

MeDo Zopakujeme s žáky, jaké máme slovní druhy a jak se ptáme na podstatné jméno, přídavné jméno, sloveso.

Zkuste napsat krátké vypravování o dárku, který vám udělal radost. Můžete využít uvedenou osnovu:

MeDo Probereme s žáky osnovu příběhu. Jako předlohu pro psaní ji nabídneme až v případě, že si žák neví s úkolem rady.

2. PŘÍDAVNÁ JMÉNA

Žlutý rámeček MeDo Společně si přečteme text v rámečku. Napíšeme na tabuli dlouhé souvětí, ve kterém bude mnoho přídavných jmen. S žáky vyhledáváme přídavná jména pomocí otázek v rámečku. Například: Malý hadrový balonek s modrými puntíky, který se kutálel po dlouhé klikaté cestě plné kamení, která byla místy porostlá zelenou trávou a žlutými pampeliškami, patřil tátově nejmladší a nejmilejší dceři Irence.

1. b) Ptejte se na vyznačená přídavná jména vhodnými otázkami.

Řešení: dalekém – V jakém království panoval moudrý král? moudrý – Jaký byl král? marnivá – Jaká byla princezna? drahé – Jaké šaty nosila princezna? růžovém – V jakém pokoji spal vzácný pták? zlaté – V jaké kleci spal vzácný pták? vzácný – Jaký pták spal ve zlaté kleci? statečný – Jaký princ přijel? bílém – Na jakém koni přijel princ? babiččiny – Čí koláče mám moc rád? makové – Které koláče mi nejvíc chutnají? modrý – Který svetr? Pavlův – Čí je to sešit? bylinkový – Jaký čaj si uvařím? tatínkův – Čí bratr bydlí v sousední ulici? sousední – V jaké ulici bydlí Aleš?

2. Říkejte, jaká mohou být podstatná jména namalovaná na obrázcích.

MeDo Procvičujeme formou soutěže.

DNP Soutěž. Řekneme jedno ze slov ze cvičení a žáci mají 3 minuty na to, aby napsali co nejvíce přídavných jmen popisujících slova na obrázcích.

Řešení: Např.: sladká hruška, zlatý prsten, bílá kočka, dřevěný stůl, malý dům, modrá kniha, krásný zámek.

3. K přídavným jménům přidávejte vhodné podstatné jméno.

Řešení: Např.: nový svetr, hezká košile, malé boty, Jitčin šál, závodní dres, zámecká paní, makový šáteček, dědečkův župan, český porcelán, sousedův pes, ostrý nůž.

MeDo Slova žáci píší individuálně.

DNP Okruhy. Stanovíme okruh, ze kterého mají podstatná jména být.

4. Pomocí přídavných jmen popisujte věci, které kolem sebe vidíte (oblečení své i spolužáků, pomůcky, třídu, pohled z okna atd.).

MeDo Práce v kroužku. Žák si zvolí nějakou věc v místnosti a zvolí 10 přídavných jmen, kterými by věc co nejlépe popsal.

5. a) Doplňte i, í/y, ý. Podtrhněte přídavná jména.

Řešení: bystrá liška, léčivá bylina, přesýpací hodiny, starobylá truhla, vyšoký komín, maminčin mobil, popsaný lístek, poraněné lýtko, nevděčný syn, nedělní výlet, koňské kopyto, zimní kabát, bývalá spolužačka, milá maminka.

MeDo Žáci pracují samostatně, společná kontrola s interaktivní učebnicí.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Přídavná jména přepište do sešitu.

Řešení: bystrá, léčivá, přesýpací, starobylá, vysoký, maminčin, popsáný, poraněné, nevděčný, nedělní, koňské, zimní.

MeDo Postupně vyvolání žáci píší slova na tabuli, kde je již předem připravený nadpis přídavná jména.

DNP Slabiky. Pro zopakování rozdělte slova na slabiky.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Cvičení napište jako diktát.

MeDo Společně projdeme celý diktát, zdůvodníme pravopisné jevy a následně píšeme klasifikovaný diktát.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 50

1. např.: 1. zdvořilý, 2. poslušný, 3. pořádný.

3. a) 1. pravá, 2. stříbrná, 3. líný, 4. těžký, 5. zelená, 6. sladký, 7. veselá; b) přítele. – Jen opravdový přítel ti pomůže a stojí při tobě, i když se ti nedaří; c) přídavná.

UČEBNICE

str. 78

3. ZÁJMENA

Žlutý rámeček **MeDo** Přečteme si text v rámečku a procvičíme formou hry. Předtím upozorníme žáky, že používáme zájmena před podstatným jménem zcela záměrně – pro jejich zopakování. (Ve slohové práci se naopak pokoušíme zájmena eliminovat.)

DNP Popis. Žáci si vyberou nějaký předmět a ten popíší ostatním. U každého podstatného jména si musí dopomoci zájmenem. Například: To pouzdro má tu pěknou barvu. Já v něm mám mnoho těch barevných pastelek. Ta červená je...

1. a) Ve větách vyhledejte zájmena.

Řešení: Já s **tebou** rád půjdu. **Ta** kniha je velmi zajímavá. Kam jsi **to** položil? Vidíš **toho** kluka? Já jsem **to** nevěděl. **My se** v **tom** nevyznáme. Ať už je **tento** den za **námi**. Koupíme **tato** jablka. **Oni se** neptali. Nedávej sem **ty** boty.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete druhy vět.

Řešení: Já s tebou rád půjdu. (OZN.) Ta kniha je velmi zajímavá. (O) Kam jsi to položil? (TÁZ.) Vidíš toho kluka? (T) Já jsem to nevěděl. (O) My se v tom nevyznáme. (O) Ať už je tento den za námi. (PŘACÍ) Koupíme tato jablka. (O) Oni se neptali. (O) Nedávej sem ty boty. (ROZKAZ.)

2. Vyznačená podstatná jména nahradte zájmeny.

Řešení: **On** kreslí parník. Chceš **ho**? Pomůžeš mi s **ní**? **Ona** přinesla čerstvé jahody. Půjdeš odpoledne k **nim**? Odneseš **ho** do skříně. Ukazuj jen na **ně**. **Oni** se dali do klusu. **Jí** je dnes devět.

DNP Dosazování. Za zájmena dosazujeme i jiná zájmena, která se na jejich místo hodí.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

1. Já mám kotě.
 2. např.: Ty umíš pěkně zpívat.
 3. např.: Ona šla do kina.
 4. např.: 1. My budeme doma uklízet. 2. Vy budete spolu vařit oběd. 3. Oni budou venčit psa v lese.
 5. já, vám, my, vám, já, my.
 6. 1. mi, 2. mi, 3. my.
- Sloupeček vpravo: ten pes, ta kočka, to kotě; ta kniha, ten hrad, to slůně.

4. ČÍSLOVKY (Uč., str. 78–79)

Žlutý rámeček MeDo Ještě než si pročteme žlutý rámeček, položíme žákům otázku, co podle nich vyjadřuje číslovka. Uvádíme různé příklady číslovek. Následně čteme text ve žlutém rámečku.

MPV VV – číslovka. Na výkres namalujeme jakoukoli číslovku a kolem ní píšeme pastelkami věty, ve kterých se číslovka vyskytuje v různých druzích, např.: 1 – jedna, první, prvá, jedenkrát.

1. Vyhledejte a do sešitu запиšte číslovky.

Řešení: Číslovky jsou podtržené – dva sýry, troje kalhoty, druhý úkol, čtyřery rukavice, jeden sešit, sedmé poschodí, dvakrát zapískal, stý návštěvník, pětkrát týdně, šest dárků.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

2. Na korálcích jsou navlečená zájmena a číslovky. Slova pište do dvou sloupců, do jednoho zájmena, do druhého číslovky. Cvičení můžete využít pro práci ve dvojici nebo skupině. Jeden (jedna skupina) píše pouze zájmena, druhý (druhá skupina) číslovky. Proveďte společnou kontrolu.

DNP Korálky. Připravíme dřevěné korálky, na kterých budou fixem napsaná slova. Žáci opravdu navlékají a procvičují i jemnou motoriku.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

Řešení: zájmena: ten, můj, tvoje, ty, oni; číslovky: šest, sto, troje, pátý, jedna, třikrát.

1. deseti, jedna, dvě, jedna, dvě, tři, čtyři, tři, čtyři, pět, šest, pět, šest, sedm, osm, devět, deset.
2. a) první, druhý, třetí; b) pojdte, půjdem, trhat, půjdem, žítí.
3. 1. Jednou, dvakrát, třikrát; 2. sedm; 3. první, druhé.
4. 1. Deset minut. 2. Čtyři děti. 3. Žádný, ostatní se lekli výstřelu a uletěli.
5. šest, devatenáct, devět, čtyři, jeden, tři, prvním, třetí.

5. SLOVESA

Žlutý rámeček MeDo Učitel nechá žáky, aby napsali 5 činností, které doma dělají, aby pomohli rodičům, a které dělají doma ve volném čase. (Žáci píší slovesa.) Následně si přečtou žlutý rámeček. Každý žák řekne, co slovesa vyjadřují. Opakujeme a fixujeme.

1. Doplňte vhodné sloveso. Řekněte, co tito lidé dělají.

Řešení: např.: kuchař vaří, řidič řídí, malíř maluje/líčí, lékař léčí, spisovatel píše, učitel učí, prodavač prodává, zedník staví/vyzdívá, truhlář opracovává dřevo/hobluje/stlouká.

DNP Pantomima. Žáci předvádějí mlčky činnosti.

2. a) Pojmenujte obrázky a tvořte trojice slov podle vzoru. Před podstatné jméno přidejte zájmeno, za podstatné jméno přidejte sloveso. Vzniklé trojice slov pište na tabuli.

Řešení: např.: pes – ten pes leží, smetanka lékařská – ta smetanka lékařská voní, auto – to auto jede, vlaštovka – ta vlaštovka letí, veverka – ta veverka jí, pero – to pero píše, lampička – ta lampička svítí.

MeDo Pojmenujeme obrázky individuálně. Důležité je správné užití zájmena a tvar slovesa.

b) Se vzniklými trojicemi tvořte věty. Některé věty napište do sešitu.

DNP Příběh. Žáci tvoří příběh.

3. a) Ve větách vyhledejte slovesa. Provedte kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane od víly hvězdičku.

MeDo Pracujeme společně. Žáci vyhledávají po jedné větě. Nezapomeňte na zdůvodnění, co sloveso vyjadřuje.

Řešení: Na louce za babiččím domem **pobíhají** ovce. Po řece **plula** velká loď. Maminka v obývacím pokoji **žehlí** prádlo. Po cestě **poskakuje** neposedné hříbě. Alice **přinesla** plný košík třešní. Dalibor **čte** zajímavou knihu.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Ve větách společně vyhledejte podstatná jména.

Řešení: louce, domem, knihu, ovce, řece, loď, maminka, pokoji, prádlo, cestě, hříbě, Alice, košík, třešní, Dalibor, knihu.

MeDo Připomeneme si, co podstatná jména vyjadřují a jak se na ně ptáme (Uč., str. 74).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Ve větách společně vyhledejte přídavná jména a napište je na tabuli. Samostatně je přepište do sešitu seřazená podle abecedy.

Řešení: babiččím, neposedné, obývacím, plný, velká, zajímavou.

MeDo Připomeneme si, co přídavná jména vyjadřují a jak se na ně ptáme (Uč., str. 77).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 53

1. Např.: Děti si **hrají** s míčem. Kluci **hrají** kopanou. Dívka **vije** věneček. Chlapec **jede** na koloběžce.
2. Jak se do lesa **volá**, tak se z lesa **ozývá**. – **Jak se člověk chová k ostatním, tak se pak ostatní chovají k němu.** Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. Tak dlouho se **chodí** se džbánem pro vodu, až se ucho **utrhne**. 3. např. (po řádcích): plave, létá, padá, štěká, svítí, teče, roste, jede, řehtá. 5. sedět, jezdit, česat, měřit, listovat–
2. Jak se do lesa **volá**, tak se z lesa **ozývá**. – **Jak se jedinec Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.** – **Kdo chystá léčku (něco špatného) někomu jinému, sám se stane obětí.** Tak dlouho se **chodí** se džbánem pro vodu, až se ucho **utrhne**. – **Nic nekalého (nepoctivého, nedobrého) se nedá trvale dělat beztravně.**
3. ryba – **plave**, drak – **létá**, sníh – **padá**, pes – **štěká**, slunce – **svítí/září**, řeka – **teče**, tráva – **roste**, vlak – **jede/houká**, kůň – **řehtá**.
4. např.: doma – **vstáváme**, snídáme, oblékáme (se); dopoledne – **čteme**, píšeme, počítáme; odpoledne – **běháme**, hrajeme (si), odpočíváme.
5. po řádcích: **SEDĚT, LISTOVAT**; po sloupcích: **JEZDIT, MĚŘIT, ČESAT**.

UČEBNICE

str. 80

6. PŘÍSLOVCE

Žlutý rámeček **MeDo** Přečteme si s žáky žlutý rámeček.

DNP *Kde? kam? kdy? jak?* Žákům pokládáme otázky, které začínají slovy: kde, kam, kdy, jak. Žáci odpovídají jednoslovně. Slova napíšeme společně na tabuli. Žáci vymýšlejí otázky, kterými by se zeptali, aby mohli odpovědět slovy na tabuli.

1. Přečtěte si příslovce a řekněte, jakou otázkou se na ně zeptáte.

Řešení: Kde? – doma, daleko, pryč, nahore; kam? – nahoru, doleva; kdy? – včera, ráno, potom, dříve; jak? – dobře, pečlivě, snadno, česky, krásně.

MeDo Žáci pracují samostatně. Následuje společná kontrola.

2. a) Z přídavných jmen vytvořte příslovce. Zapište je do sešitu.

Řešení: pilně, barevně, hlasitě, vesele, pomalu, černobíle, rychle, smutně, líně, tiše.

MeDo S žáky procvičíme, jak se ptáme na příslovce.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Mezi příslovci vyhledejte dvojice protikladných slov.

Řešení: pilně × líně, barevně × černobíle, hlasitě × tiše, vesele × smutně, pomalu × rychle.

MeDo Formou soutěže (popř. na rychlost). Procvičujeme bystrost a schopnost rychlého přiřazování.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Do vět doplňte vhodné příslovce z nabídky. Odůvodněte pravopis doplněných slov.

Řešení: Maminka se **mile** usmála. Ondřej umí **plynule** číst. Do kina půjdeme až **zítra**. Náš cíl je už **blízko**. Snídám **zítra** v sedm hodin. Tatínek se tvářil **zamyšleně**.

MeDo Nejprve doplníme nabídku a pravopis jednotlivých slov zdůvodníme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Řekněte, ke kterému slovnímu druhu patří vyznačená slova. Na každé se zeptejte vhodnou otázkou. Uhodnete hádanky?

Řešení: Příslovce. Kde? Uvnitř, venku, nahoře. Kam? Vzad, vpřed. Jak? Mokro, sucho. Kdy? Nikdy.

1. Džbán; 2. Řeka.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 54

1. b) věčně spolu, dolů.

2. večer; daleko; pomalu, rychle; nahoru, dolů.

3. a) správně, hlasitě, pomalu; b) pěkně, správně, pečlivě.

4. a) venku, tam; b) zítra, brzy/včas; c) zdvořile, uctivě, ochotně, přívětivě, vzorně.

5. nahoře, vpravo, vždy, dříve, znovu, lépe, slušně, společně, barevně.

UČEBNICE

str. 81

7. PŘEDLOŽKY

Žlutý rámeček **MeDo** Přečteme a vysvětlíme text ve žlutém rámečku.

DNP *Práce s předložkami.* Společně pište na tabuli všechny předložky, které žáci znají. Předložky na tabuli roztřídíte na jednoslabičné, víceslabičné. S předložkami tvořte věty. Pět jich napište na tabuli a následně na nich nacvičujte čtení předložek s následujícím slovem.

1. a) **Pojmenujte obrázky. Potom tvořte spojení uvedených předložek s podstatným jménem na obrázku.**

Řešení: pes – u psa, okolo psa, nad psem/psa, vedle psa, o psa/psovi.

hnízdo – u hnízda, okolo hnízda, nad hnízdem/hnízdo, vedle hnízda, o hnízdo/hnízdě.

stůl – u stolu, okolo stolu, nad stolem/stůl, vedle stolu, o stůl/stole/stolu.

skříň – u skříně, okolo skříně, nad skříní/skříň, vedle skříně, o skříň/skříní.

strom – u stromu, okolo stromu, nad stromem/strom, vedle stromu, o strom/stromě/stromu.

dům – u domu, okolo domu, nad domem/dům, vedle domu, o dům/domě/domu.

MeDo Žáci na spojeních nacvičují čtení slova s předložkou. Žáci čtou dohromady. Upozorníme žáky na předložku *o*, po kterém je 4. p. i 6. p. a na *nad*, po kterém je 7. p. i 4. p.

DNP *Hra.* Žáci píšou krátký příběh na zadaný řádek slov, eventuálně jim zadáme, že musejí využít všechna spojení. Text přečte každý žák nahlas, dbáme na to, aby četl správně předložku se slovem.

b) **S některými slovními spojeními tvořte věty.**

MeDo Žáci tvoří dlouhá, rozvitá, smysluplná souvětí.

2. a) **Přečtěte si básničku. Vyhledejte v ní předložky.**

Řešení: Až budou slepice nosit čepice, až budou myši **od** kočky dostávat **k** svátku vánočky, až budou želvy závodit **v** běhu **se** lvy, až budou hrušky růst **na** jedli, aby se veverka najedly, až budou kapři zpívat **o** tom, jak poletí až **do** Tramtárie, a **ve** dne bude tma a dneska bude jindy, bude mít svátek svatý Dyndy.

MeDo Nacvičujeme výrazný, plynulý a bezchybný přednes.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) **V básni vyhledejte další známé slovní druhy.**

Řešení: Až (8) budou (5) slepice (1) nosit (5) čepice (1), až (8) budou (5) myši (1) od kočky (1) dostávat (5) k svátku (1) vánočky (1), až (8) budou (5) želvy (1) závodit (5) v běhu (1) se lvy (1), až (8) budou (5) hrušky (1) růst (5) na jedli (1), aby (8) se (3) veverka (1) najedly (5), až (8) budou (5) kapři (1) zpívat (5) **o** tom (3), jak (6) poletí (5) až (6) do Tramtárie (1) a ve dne (1) bude (5) tma (1) a dneska (6) bude (5) jindy (6), bude (5) mít (5) svátek (1) svatý (2) Dyndy (1).

MeDo Zopakujeme s žáky, jaké slovní druhy již známe, jak se na ně ptáme, jak je poznáme. Postupně hledají podstatná jména, přídavná jména (nejsou v textu), zájmena (náročnější!), číslovky (nejsou v textu), slovesa a příslovce (náročnější!). Žáci mohou pracovat částečně i samostatně (např. vypíšou všechna podstatná jména, slovesa), následuje společná kontrola a zdůvodnění.

3. **Dívejte se kolem sebe a říkejte, co kde je. Užívejte předložky.**

MeDo K práci můžeme využít obrázek. Žáci popisují, co, kde, vedle čeho... je na obrázku zachyceno.

DNP *Hra.* Ve dvojicích. Jeden žák má jednoduchý obrázek, nejlépe s několika umístěnými předměty (zátiší) a popisuje ho druhému žákovi. Ten kreslí, co mu říká. Cílem je, aby byl obrázek nakreslený co nejpřesněji podle originálu. Žák, který popisuje, musí v každé větě použít alespoň jednu předložku.

DNP Malovaná tichá pošta. Žáky rozdělíme do dvou skupin a posadíme skupinu vedle sebe ke stolu. První hráč dostane předlohu obrázku nějakého geometrického tvaru a v něm budou vepsané číslice označující slovní druhy. 1. hráč popisuje 2. hráči obrázek – místo číslic říká 1. hráč názvy slovních druhů! – a 2. hráč kreslí slovní druhy pomocí číslic!. Následně 2. hráč popisuje obrázek 3. hráči... Nakonec porovnáme obrázek posledního hráče s originálem.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 55

! cvičení nahoře – 7. Předložky

1. Motýli: za, od, do, za, v, v, ze, do, za, přes; O dětech: za, od, do, za, v.
2. nad/za/s komínem, v/k moři, nad/pro/za/přes Janu, okolo/do/od/u lesa, nad/za/s tetou, nad/pro/za/přes řeku.

UČEBNICE

str. 82

8. SPOJKY

Žlutý rámeček **MeDo** Po přečtení a vysvětlení textu v rámečku, tvoří žáci souvětí se spojkami z rámečku.

1. Doplňte do vět vhodné spojky z nabídky.

Řešení: Eva **a** Kuba jsou dvojčata. Chceš k snídani kakao, **nebo** čaj? Dnes **ani** zítra nepřijdu. Do kina nešli, **protože** se musí učit. Rád bych jel na výlet, **ale** jsem nemocný. Požádal jsem tatínka, **aby** mi tu knihu koupil. Půjdem, **jakmile** přestane pršet.

MeDo Samostatná práce. Společně si určíme, které spojky spojují slova a které spojují věty.

DNP *Jiná spojka.* Kde to jde, doplňte do vět i jiné spojky.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

2. Řekněte, zda napíšete *i, í, nebo y, ý*. Vyhledejte spojky.

Řešení: Budeš vysávat, **nebo** utřeš prach? Netopýr není pták, **ale** savec. Sýček **i** výr létají v noci. Rulík **a** lýkovec jsou jedovaté byliny. Odřel si lýtko, **protože** klopýtł. Příběhl, **jakmile** uslyšel výstřel. Postavil se, **aby** viděl.

MeDo Žáci nejprve samostatně doplní *i, í/y, ý*. Následuje společná kontrola a zdůvodnění. Upozorníme žáky, že všechny spojky spojují věty, kromě *i* ve větě: Sýček *i* výr létají v noci a Rulík **a** lýkovec...

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 55

! cvičení dole – 8. Spojky

1. Jakub **a/ani** Iveta nemohou jít dnes do kina, protože včera doma neumyli nádobí ani nevynesli koš s odpadky.
2. 1. **a** – slova, 2. **nebo** – slova, 3. **když** – věty, 4. **ale** – věty, 5. **i** – slova, 6. **aby** – věty, 7. **a** – věty.

9. ČÁSTICE

Žlutý rámeček **MeDo** Procvičujeme s žáky věty přací.

DNP *Popřej.* Žáci jsou ve skupinách a každý má přiřazenou jinou situaci, na kterou vymýšlí co nejvíce způsobů přání. Situace: narozeniny, promoce (vysvětlíme), Vánoce, k obdržení nějakého ocenění.

DNP *Proslov.* Žáci vymýšlejí krátký proslov, ve kterém někomu přejí něco dobrého.

1. Přečtete si říkanku, vyhledejte v ní částice.

Řešení: **Ať** si přší, oblohu **ať** kříží blesky. **Což** to vadí? Doma je nám hezky. **Nechť** se nebe na nás mračí, my jsme v suchu, to nám stačí.

MeDo Pomalu čteme a žáci zvednou ruku vždy, když uslyší částici.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. a) Vyhledejte a rámečkem vyznačte částice.

Řešení: píseň, světlá, **nechtě**, brzy, přišel, do, splav, **at**, stůl, můj, nečitelný, výkřik, plavecký, **kéž**, doplave, **což** (pozn.: na začátku věty tázací je 9, jako bylo ve cv. 1; jinak i 3 – vztažné – uprostřed souvětí), plavky, **ne**.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete ostatní slovní druhy.

Řešení: píseň (1), světlá (2), **nechtě** (6), brzy (6), přišel (5), do (7), splav (1), **at** (8), stůl (1), můj (3), nečitelný (2), výkřik (1), plavecký (2), **kéž** (5), doplave (5), **což** (9), plavky (1), **ne** (3).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

! cvičení nahoře – 9. Částice

1.–4. Individuální.

10. CITOSLOVCEŽlutý rámeček **MeDo** Společně přečteme.**DNP Zvuky.** Každý žák si vymyslí zvuk, který předvádí, a ostatní hádají, co to je. Žáci musejí být originální, neopakují se.**1. Doplňte do vět vhodná citoslovce z nabídky.***Řešení:* Hodiny dělají **tik tak**. Vlak před tunelem houká **hú**. **Bum, bum**, tluče Pepík na buben. Eva **ťuky, ťuk**, zaťukala na dveře. Hrneček spadl na podlahu a **bác**, rozbil se. **Au**, to natlučené kolo bolí. **Hurá**, vyhráli jsme. **Haló**, je tu někdo?**MeDo** Samostatná práce. Společná kontrola.**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**2. Pracujte ve dvojici. Doplňte hlasy zvířat. Využijte citoslovce.***Řešení:* Kráva bučí – **bú**. Kočka mňouká – **mňau**. Komár bzučí – **bzz**. Medvěd bručí – **brum**. Žába kuňká – **kuňk**. Kuře pípá – **píp**. Holub vrká – **vrkú**. Slepice kdáká – **kokodák**. Koza mečí – **mée**. Ovce bečí – **bée**.**DNP Zvířata.** U zvířat, u kterých to lze, určí žáci názvy samice, samce a mláďete.**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**3. a) Určete slovní druh vyznačených slov. Uhadnete hádanky?***Řešení:* Citoslovce; 1. déšť; 2. pila.**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**b) Vyhledejte předložky. Každou přečtěte spolu s podstatným jménem, které po ní následuje.***Řešení:* u chalupy, na okapy, z buku, z břízy, z ocele.**MeDo** Zopakujeme vše, co jsme se naučili o předložkách (Uč., str. 81).**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**c) Z hádanek vypište všechna slovesa.***Řešení:* šeptá, hryže, hryže, má.**MeDo** Zopakujeme vše, co jsme se naučili o slovesech (Uč., str. 79).**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**4. a) Vyhledejte citoslovce, dejte je do rámečku.***Řešení:* sedmá, auto, **ouvej**, dobře, černý, jezdí, **ťap**, voda, napsala, **hop**, otevřený, **fuj**, pro, a, kěž, **mňam**, **ach**, třikrát, troubí, vzadu, **ouha**, rozumně, **ham**, **mňau**.**DNP Citoslovce.** Pokuste se vyjádřit některá slova ze cvičení citoslovci s nimi souvisejícími.**IUČ** Audio zadání, správné řešení.**b) Určete ostatní slovní druhy.***Řešení:* sedmá (4), auto (1), **ouvej**, dobře (6), černý (2), jezdí (5), **ťap**, voda (1), napsala (5), **hop**, otevřený (2), **fuj**, pro (7), a (8), kěž (9), **mňam**, **ach**, třikrát (4), troubí (5), vzadu (6), **ouha**, rozumně (6), **ham**, **mňau**.**! cvičení dole – 10. Citoslovce**

1. bú, bú, bú, cvrk, cvrk, cvrk, kvok, kvok, kvok.

2. pes– haf, kočka – mňau, ovce – bé, kohout – kykyryký.

3. např.: překvapení – Óóó?! radost – Jóó/jé/jupí/bezva/super! pochopení – Aha/a jo! bolest – Au/ouvej!

11. OPAKOVÁNÍ S VÍLOU – SLOVNÍ DRUHY**MeDo** Pracujte s fólií nebo si stránku okopírujte. Před samostatnou prací projdeme s žáky zadání úkolů.**1. Přečtěte si básničku. U tučně vyznačených slov určete slovní druhy. Název slovního druhu pište k patřičnému číslu na linky.***Řešení:* 1. přídavné jméno, 2. zájmeno, 3. sloveso, 4. citoslovce, 5. číslovka, 6. podstatné jméno.

DNP Procvičování. Ten: užijeme v různých tvarech ve větách. Letím: rozdělíme slovo na slabiky. Vrků: zopakujeme si, jaká jsou pravidla pro psaní ú, ů. Jednu: vytvoříme různé druhy číslovek. Perníkem: se kterým slovem se rýmuje slovo perník v různých tvarech?

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Označte správné počáteční písmeno. Dejte ho do kroužku.

Řešení: (t)eta (K)lára, (h)rad (K)arlštejn, (h)ora (S)něžka, (k)ůň (Š)emík, (ř)eka (V)ltava, (k)ocour (M)ikeš, (k)amarád (R)oman, (m)ěsto (P)raha.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Označte slovesa. Dejte je do rámečku.

Řešení: ty, [čte], její, [běháme], za, měsíc, [skákat], dobře, [napíšeš], [přišli], čtení.

MeDo Zopakujeme, co slovesa označují.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Z přídavných jmen tvořte příslovce.

Řešení: dobrý – dobře, pěkný – pěkně, pečlivý – pečlivě, snadný – snadno.

MeDo Zopakujeme, jak se ptáme na příslovce.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

5. Ze sloves tvořte podstatná jména.

Řešení: např.: plavat – plavání/plavec, číst – čtení, létat – létání/let, učit – učení/učitel.

MeDo Zopakujeme, co označují podstatná jména a jak se na ně ptáme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 57** OPAKOVÁNÍ

1. a) 1. Slávek, loď; 2. Romana, vílu; 3. Lenka, písanku; 4. pole, drak; 5. hrad; 6. kočku; 7. housle; 8. kytici; b) slovní druhy; c) 1. postavil, 2. kreslí, 3. otevírá, 4. létá, 5. vidíš, 6. hladím, 7. hraješ, 8. máš; d) adresa; e) přídavná jména: nákladní, lesní, papírový, starý, babiččin, hezkou; zájmena: svoji, ten, ty, koho, tu; příslovce: včera, právě, hezky; předložky: nad, na, pro; f) číslovky, spojky, částice, citoslovce.

UČEBNICE

str. 85

SLOH – POPIS HRAČKY

Očekávaný výstup: Žák vytvoří ústní i písemný popis hračky na základě osnovy.

1. a) Přečtete si společně.

MeDo Před samotným čtením projdeme otázky ze cvičení 1. b) a upozorníme žáky, aby se na odpovědi zaměřili.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: O jakém zvířátku je vyprávění? O kocourkovi. Dostala hračku holčička, nebo kluk? Holčička. Kdo hračku dítěti dal? Teta z Brna. Jak se hračka původně jmenovala a jaké jméno dostala od dítěte? Jmenovala se Vilém. Holčička ho pojmenovala Henén. Jak hračka vypadá? Je plyšová, velká asi 30 centimetrů. Má růžový kožíšek, jen ouška, tlapky a břicho původně svítily bíle.

2. a) Rozdělte se do dvojic. Jeden druhému popište svoji nejoblíbenější hračku. Postupujte podle osnovy.

DNP Hra. Podle popisu namalujeme hračku spolužáka. Svůj popis může spolužák upřesňovat i během malování. Do další hodiny donesou žáci ukázat oblíbenou hračku, kterou popisovali, nebo její fotografii.

b) Popis své hračky napište do sešitu. Můžete ji i nakreslit.

MeDo Než začnou žáci popisovat, utvoří si vlastní osnovu.

3. Soutěž. Ve dvojicích vymýšlejte po stanovenou dobu slova, která se liší jen jednou hláskou. Soutěžte, která dvojice jich vymyslí nejvíc.

DNP Přesmyčka. Napíšeme na tabuli slovo a žáci z jeho písmen tvoří co nejvíc dalších slov.

Uč., str. 86–93; PS, str. 58–61 | V. PODSTATNÁ JMÉNA

Očekávaný výstup: Žák rozeznává slovní druhy, rozlišuje podstatná jména obecná a vlastní. Žák rozdělí podstatná jména podle rodu a správně používá tvary podstatných jmen.

UČEBNICE

str. 86

1. ROD PODSTATNÝCH JMEN (Uč., str. 86–87)

1. a) Přečtete si vypravování.

MeDo Společně čteme text. Žáky vyvoláváme po jednom. Každý čte pouze jednu větu.

DNP Hra. Žáci spočítají co nejrychleji, kolik je v textu celkem podstatných jmen, nejenom těch zvýrazněných. (s nadpisem – 27)

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Jak se jmenuje holčička, která je na návštěvě u babičky? – **Adélka**. Co babička s vnučkou obvykle dělají, když prší? – **Prohlížejí album**. Víte, co je kroj? – **Lidový oděv nebo lidový oblek; oděv určité etnografické skupiny (jinak též profesní, oděv konkrétního spolku a dalších lidových komunit)**. Jak se jmenoval pes Adélčiny maminky? – **Baryk**. Jak se jmenuje Adélčina teta a kdo je s ní na fotografii? – **Marie, na fotografii je s kotětem**.

MeDo Žáci pracují ve skupinkách nebo dvojicích. Kontrolujeme společně.

c) Prohlížíte si doma s rodiči nebo prarodiči staré fotografie? Vyprávějte.

MeDo Společná diskuze.

DNP Galerie. Žáci si donesou nějaké fotografie, které chtějí prezentovat. Utvoříme galerii a fotografie si prohlédneme a vedeme s žáky diskuzi.

2. Zopakujte si společně.

Řešení: Podstatná jména jsou názvy **osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů**. V jednotném čísle si na ně můžeme ukázat ukazovacími zájmeny **ten, ta, to**, v množném čísle ukazovacími zájmeny **ti, ty, ta**.

MeDo Žáci doplní samostatně a následně kontrolujeme společně.

3. Ve cvičení číslo 1 vyhledejte vyznačená podstatná jména a napište je na tabuli do tří sloupců podle toho, jak na ně můžeme ukázat.

Řešení: TEN – pradědeček, tatínek, kroj, pes, rytíř; TA – kuchyni, babička, pouť, maminka, teta; TO – album, miminko, štěně, děvčátko, kotě.

Žlutý rámeček **MeDo** Text v rámečku společně přečteme. Fixujeme pomocí hry.

DNP Hra k fixaci. Okopírujeme tabulku s vynechanými slovy. Žáci ve dvojicích doplňují z paměti vynechaná slova. Na závěr, až už sami nevědí, mohou použít učebnici. Společně kontrolujeme.

Tabulka s vynechanými slovy ke kopírování.

U podstatných jmen rozlišujeme trojí rod – _____, _____, _____.

_____ podstatných jmen určíme, když si řekneme tvar slova, který označuje jednu osobu, _____ nebo věc a přidáme ukazovací _____.

Podstatná jména rodu _____ – ukážeme na ně zájmenem **ten**. Např.: psi – ten pes, na stolech – _____.

Podstatná jména rodu _____ – ukážeme na ně zájmenem **ta**.

Např.: pro maminku – ta maminka, o květinách – _____.

Podstatná jména rodu středního – ukážeme na ně zájmenem _____.

Např.: s dítětem – to dítě, na hnízdech – _____.

4. Vyhledejte podstatná jména a určete jejich rod. Pište je na tabuli nebo do sešitu, pro každý rod jeden sloupeček.

Řešení: Po dálnici (ž) projede každý den (m) mnoho aut (s). Připravte si na lavici (ž) sešity (m), pouzdro (s) a učebnici (ž). Přinesli jsme z lesa (m) košík (m) hříbků (m). Na sluníčku (s) se vyhřívalo mourovaté kotě (s). Potřebuji pravítko (s). Na louce (ž) se pase stádo (s) ovcí (ž). Opište z tabule (ž) všechna čísla (s). Na komíně (m) u cihelny (ž) hnízdí čápi (m).

MeDo Žáci pracují samostatně, upozorníme žáky na to, aby si na každé slovo (všechna si řeknou v jednotném čísle) ukázali zájmenem a podle toho určili rod podstatného jména. Žáci mohou psát zájmeno do sloupce s podstatným jménem.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

5. a) Vyhledejte podstatná jména. Společně u nich určete rod.

Řešení: 1. Zpěvný ptáček (m), černý fráček (m). Když se dá do tance (m), žížaly (ž) jsou bez šance (ž).
2. Na podzim (m) se hejno (s) sletí, v cizí země (ž) od nás letí. Až nastane jarní čas (m), navrátí se zpátky zas.

MeDo Pomocí ukazovacích zájmen vyvoláváme žáky, kteří zdůvodňují výběr slova a rodu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Uhodnete hádanky?

Řešení: 1. kos; 2. stěhovaví ptáci/vlaštovky.

MeDo Text hádanek využijeme k nácviku přednesu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. a) Doplňte i, í/y, ý. Pište do sešitu.

Řešení: léčivá bylina, maso z býka, Zbyněk odbyl svoji práci, nabyt nové zkušenosti, přibíl několik hřebíků, myslivec nabil pušku, kůň s kobyloou, blízký mlýn, umlít obilí, mlynář s mlynářkou.

MeDo Jevy ve cvičení zdůvodníme. Následně žáci pracují samostatně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Vyznačte podstatná jména a určete, jakého jsou rodu.

Řešení: léčivá bylina (ž), maso (s) z býka (m), Zbyněk (m) odbyl svoji práci (ž), nabyt nové zkušenosti (ž), přibíl několik hřebíků (m), myslivec (m) nabil pušku (ž), kůň (m) s kobyloou (ž), blízký mlýn (m), umlít obilí (s), mlynář (m) s mlynářkou (ž).

MeDo Žáci pracují společně.

DNP Míček. Žáci stojí v kruhu. Stoupneme si do středu kruhu a házíme žákům balonek. Při každém hodů řekneme podstatné jméno (můžeme využít slova ze cvičení 6 a 7). Pokud je rodu mužského, žák chytne míč a řekne „dobře“. Pokud je rodu ženského nebo středního, žák chytne míč, bouchne s ním o zem a řekne „chyba“.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

7. a) Vyhledejte podstatná jména, určete jejich rod.

Řešení: Z díry (ž) vyběhla malá myška (ž). Město (s) Litomyšl (ž) se mi moc líbí. Z lesa (m) zahoukal sýček (m). Nad hlavou (ž) nám neslyšně proletěl netopýr (m). Lupič (m) bude za krádež (ž) pykat. Už vyšel měsíc (m) a první hvězdy (ž).

MeDo Žáci pracují ve dvojicích.

DNP Bud' chvíli učitelem. Jeden žák je 2 věty v roli učitele, druhý zůstává žákem, potom si na další 2 věty role prohodí. Žák-učitel odůvodňuje a žák v roli učitele kontroluje, opravuje, vysvětluje.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Cvičení napište jako diktát.

MeDo Píšeme jako klasifikovaný diktát už bez předchozí přípravy.

IUČ Audio zadání.

2. ŽIVOTNOST – PODSTATNÁ JMÉNA RODU MUŽSKÉHO

1. Přečtete si vypravování. Vyhledejte všechna podstatná jména rodu mužského a vypište je na tabuli. Každé slovo pište jen jednou.

Řešení: statku, strýc, koní, dům, psi, lesů, rybník, sad, syny, pracovníky, traktory, automobily, stroje.

MeDo Žáci čtou text a podtrhávají všechna podstatná jména. Následně se zaměří na podstatná jména a pomocí *ten, ta, to* rozlišují podstatná jména rodu mužského, která seřadí podle abecedy.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček **MeDo** Společně si přečteme text ve žlutém rámečku.

2. Podstatná jména rodu mužského z úvodního cvičení rozdělte na životná a neživotná.

Řešení: Životná podstatná jména: strýc, koní, psi, syny, pracovníky,

Neživotná podstatná jména: statku, dům, lesů, rybník, sad, traktory, automobily, stroje.

MeDo Žáci rozeznávají životnost za pomoci ukazovacích zájmen *ty, ti*.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. Rozlišujte podstatná jména rodu mužského na životná a neživotná. Pracujte podle vzoru.

Řešení: pes – zvíře, ten pes – ti psi, rod mužský životný;

vlak – dopravní prostředek, ten vlak – ty vlaky, rod mužský neživotný;

loupežník – osoba, ten loupežník – ti loupežníci, rod mužský životný;

Stejným způsobem zdůvodňujeme další slova: kabát – m. neživ.; rok – m. neživ.; kůň – m. živ.

(! může být i věc připomínající koně – např. tělocvičné náradí, houpací – tedy i neživ.); úkol – m.

neživ.; krokodýl – m. živ.; přítel – m. živ.; pomeranč – m. neživ.; sešit – m. neživ.; učitel – m. živ.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Ze závorky vyberte podstatné jméno rodu mužského. Dejte ho do rámečku. Nadepište, zda je životné (ž.), nebo neživotné (než.). Proveďte kontrolu. Kdo má úkol správně, dostane hvězdičku.

Řešení: Ivana si koupila [sešit] (než.). Maminka pije [čaj] (než.). Petr četl [román] (než.). Alenka má [psa] (ž.). Děda potřebuje [šroubovák] (než.). Aleš dostal [dárek] (než.). Jakub nakreslil [slona] (ž.).

DNP Rod. Žáci určí rod u dalších dvou podstatných jmen v textu, kromě slov v rámečku.

IUČ Audio zadání, správné řešení, **IUČ** Cvičení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 58

1. to – slunce – s., ta – tráva – ž., ten – zámek – m., ten – rybář – m., to – slůně – s., ta – kniha – ž., ta – voda – ž., ten – písek – m., to – poupě – s.
2. rod mužský: domy, psi, hosté, klíče; rod ženský: písně, dívky, vázy, víly; rod střední: kouzla, děvčata, auta, divadla.
1. životná: delfín, školník, netopýr, zedník, princ, datel, slepýš; neživotná: hrnek, komín, vlak, klavír, autobus.
2. lepidlo (sešity – r. m., přezůvky – r. ž.), pírkó (hříby – r. m., sasanky – r. ž.), kolo (šálu – r. ž., kašel – r. m.), kuře (ježka – r. m., labuť – r. ž.).

UČEBNICE

str. 89

3. ČÍSLO PODSTATNÝCH JMEN

1. a) Přečtete si vyprávění. Vyhledejte podstatná jména a vypište je na tabuli do dvou sloupců podle toho, zda označují jednu osobu, zvíře či věc, nebo větší počet osob, zvířat a věcí.

Řešení: 1. *slopec*: letišti, Vojta, Anežka, Pepíček, pes, Kociánek, maminka, Pepíček, Anežka, stěně, hangáru, vchod, človička, chvílí, letiště.

2. *slopec*: letadla, rodiče, kopce, děti, lidé.

MeDo Žáci vypíší všechna podstatná jména a následně je rozdělí do dvou sloupců.

DNP Rod. Žáci určí rod všech podstatných jmen a životnost u mužského rodu.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Foto – letiště.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kdo přišel na letiště? – Vojta, Anežka, Pepíček. – Víte, co je hangár? Hangár je garáž pro letadla. Znáte knížku, ze které je ukázka? – O letadélku Káněti.

MeDo Společná práce. Přineseme knížku, z které je ukázka. Povídání o knize.

Žlutý rámeček **MeDo** Žáci si přečtou text v rámečku. Následně žáci po jednom sami řeknou svými slovy, co je obsahem rámečku.

2. a) Podstatná jména převedte z čísla jednotného do čísla množného. Říkejte i ukazovací zájmena podle vzoru.

Řešení: žák – ten žák, ti žáci; labuť – ta labuť, ty labutě; ostrov – ten ostrov, ty ostrovy; kniha – ta kniha, ty knihy; děvče – to děvče, ta děvčata; řidič – ten řidič, ti řidiči; umyvadlo – to umyvadlo, ta umyvadla; lampa – ta lampa, ty lampy; slon – ten slon, ti sloni.

DNP Věty. Žáci si vyberou 3 slova a tvoří věty v jednotném i množném čísle.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete rod podstatných jmen.

Řešení: žák – m., labuť – ž., ostrov – m., kniha – ž., děvče – s., řidič – m., umyvadlo – s., lampa – ž., slon – m.

MeDo Opakujeme s žáky, jaké máme rody a jak na ně ukazujeme.

DNP Noviny. Žáci vystřihají z novin 5 podstatných jmen jednotného čísla, všechny lístečky zamíchají dohromady. Každý žák si vylosuje 5 lístečků a tvoří množná čísla daných slov. Slova řadí žáci podle abecedy a u každého určíme společně rod.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Podstatná jména převedte z čísla množného do čísla jednotného. Říkejte i ukazovací zájmena.

Řešení: pruhy – ten pruh, koně – ten kůň, tužky – ta tužka, aktovky – ta aktovka, vidličky – ta vidlička, hříbata – to hříbě, medvědi – ten medvěd, písně – ta píseň, poupata – to poupě, počítač – to počítač, maminky – ta maminka, boty – ta bota, housata – to house.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete rod podstatných jmen.

Řešení: pruhy – m., koně – m., tužky – ž., aktovky – ž., vidličky – ž., hříbata – s., medvědi – m., písně – ž., poupata – s., počítač – s., maminky – ž.

MeDo Formou soutěže. Kdo bude první hotový? Na rychlost a správnost. Určíme pomocí ukazovacích zájmen ten, ta, to.

DNP *Slova nadřazená.* Napíšeme ke sloům v textu slova nadřazená. Vytvoříme tak skupiny slov, které budou mít své nadřazené slovo. Všechna je pak použijte ve větě.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. PÁD PODSTATNÝCH JMEN (Uč., str. 90–91)

1. a) **Přečtěte si vypravování. Všimněte si tučně vyznačených slov. Vypište je do sloupečku. Všimněte si, jak slovo mění svůj tvar.**

MeDo Žáci si vyznačí tu část jména, která zůstává stejná.

DNP *Jméno.* Stejným způsobem si mohou žáci vypsát tvary svého jména. Procvičují tak přidávání a změnu koncovek.

Řešení: Adam, Adama, Adamovi, Adama, Adame, Adamovi, Adamem.

b) **Máte, podobně jako Lukáš, kamaráda, bez kterého je vám smutno, když se několik dní nevidíte? Vyprávějte o svém přátelství.**

MeDo Povídáme si s žáky o životních hodnotách, o tom, co je pro ně v životě důležité.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme si informace v rámečku a připravíme křížovku na zopakování informací.

2. **Přečtěte si skloňování slova *kamarád*. Naučte se pádové otázky.**

MeDo Čteme pádové otázky a žáci čtou společně odpovědi. Následně opakujeme pouze první tři pádové otázky na přeskáčku; například řekneme: „druhý pád“ a žáci bez předlohy odpovídají: „koho?“ „čeho?“ atd. Postupně přidáváme další pádové otázky, až jsou všechny. Žáci si fixují pádové otázky a jejich pořadí.

Žlutý rámeček MeDo Žáci řeknou vlastními slovy, co to znamená skloňovat podstatná jména. Co se u nich mění?

3. **Vyskloňujte uvedená podstatná jména. Nejprve v čísle jednotném, potom v čísle množném.**

Řešení: Jednotné číslo:

pán, (bez) pána, (k) pánovi/pánu, (pro) pána, pane, (o) pánovi/pánu, s pánem;
smrk, (bez) smrku, (ke) smrku, (pro) smrk, smrku, (o) smrku, (se) smrkem;
učitel, (bez) učitele, (k) učiteli/učitelovi, (pro) učitele, učiteli, (o) učiteli, (s) učitelem;
teta, (bez) tety, (k) tetě, (pro) tetu, teto, (o) tetě, (s) tetou;
vůně, (bez) vůně, (k) vůni, (pro) vůni, vůně, (o) vůni, (s) vůní;
jabloň, (bez) jabloně, (k) jabloni, (pro) jabloň, jabloni, (o) jabloni, (s) jabloní;
radost, (bez) radosti, (k) radosti, (pro) radost, radosti, (o) radosti, (s) radostí;
pole, (bez) pole, (k) poli, (pro) pole, pole, (o) poli, (s) polem;
město, (bez) města, (k) městu, (pro) město, město, (o) městě, (s) městem;
množné číslo:

páni/pánové, (bez) pánů, (k) pánům, (pro) pány, páni/pánové, (o) pánech, (s) pány;
smrky, (bez) smrků, (ke) smrkům, (pro) smrky, smrky, (o) smrcích, (se) smrky
učitelé, (bez) učitelům, (k) učitelům, (pro) učitele, učitelé, (o) učitelích, (s) učiteli
tety, (bez) tet, (k) tetám, (pro) tety, tety, (o) tetách, (s) tetami;
vůně, (bez) vůní, (k) vůním, (pro) vůně, vůně, (o) vůních, (s) vůněmi;
jabloně, (bez) jabloní, (k) jabloním, (pro) jabloně, jabloně, (o) jabloních, (s) jabloněmi;
radosti, (bez) radostí, (k) radostem, (pro) radosti, radosti, (o) radostech, (s) radostmi;
pole, (bez) polí, (k) polím, (pro) pole, pole, (o) polích, (s) poli;
města, (bez) měst, (k) městům, (pro) města, města, (o) městech, (s) městy.

MeDo Rozdělíme žáky do skupinek, každá píše skloňování jednoho podstatného jména. Potom se spojí skupinky, které mají podstatné jméno stejného rodu, pozorujte koncovky podstatných jmen. Slouží jako příprava na vzory podstatných jmen.

Žlutý rámeček DNP *Oslovujeme.* Žáci stojí v kroužku a procvičují 5. pád tak, že se oslovují. Např.: Ondra: „Petře, oslov Evu!“ Petr: „Evo, oslov Ládu!“ Eva: „Ládo, oslov Kamilu!“...

4. **K uvedeným podstatným jménům utvořte pátý pád.**

Řešení: Adame! Jano! pejsku! kočička! Lukáši! Šárko! Zbyňku! spolužáku!

MeDo Zopakujeme s žáky pádovou otázku 5. pádu – Oslovujeme, voláme! Můžeme procvičit i intonaci hlasu a vyslovovat slova, podle nálady; např.: oslov prosebně, rozčileně, zoufale, plaktivě.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

5. K podstatnému jménu přiřaďte pádovou otázku a určete pád.

Řešení: u lavice: koho? čeho? – 2. pád; pro strýčka: koho? co? – 4. pád; jahoda: kdo? co? – 1. pád; Libore! oslovujeme, voláme – 5. pád; s Danou: kým? čím? – 7. pád; pastelka: kdo? co? – 1. pád; k tabuli: komu? čemu? – 3. pád; o princezně: (o) kom? (o) čem? – 6. pád; vidím hvězdu: koho? co? – 4. pád; přítel: kdo? co? – 1. pád; za lesem: kým? čím? – 7. pád; bez čepice: koho? čeho? – 2. pád; o přestávce: (o) kom? (o) čem? – 6. pád; Davidovi: komu? čemu? – 3. pád, (o) kom? (o) čem? – 6. pád.

MeDo Cvičení řešíme pomocí interaktivní učebnice.

DNP Slovo na daný pád. Řekneme žákům pádovou otázku a slovo, které mají uvést v daném pádu.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

6. a) Do vět doplňte slovo pastelka v patřičném tvaru a určete pád.

Řešení: Vezmi si do ruky modrou **pastelku** (4. pád). Slunce vybarvím žlutou **pastelkou** (7. pád). **Pastelko** (5. pád), kam ses mi zatoulala? Na zemi leží něčí **pastelka** (1. pád). Mé zelené **pastelce** (3. pád) se ulomila špička. Bez červené **pastelky** (2. pád) nedokončím obrázek. Podívej se, prosím, po mé hnědé **pastelce** (6. pád).

MeDo Cvičení řešíme formou soutěže.

DNP Soutěž. Utvoříme 3 týmy. Žáci vytvoří 3 zástupy. Každé družstvo má před sebou na zemi papír s textem, kde je vynechané slovo pastelka [okopírujeme text z učebnice]. Žáci po jednom vybíhají a po jednom slově doplňují správné tvary. (Žák vyběhne, doplní jedno slovo a běží zpět předat štafetu spolužákovi. Tak pokračují, dokud není text kompletní.) Vyhrává družstvo, které doběhne první a vše má správně doplněno.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Ve větách vyhledejte barvy a seřadte jejich názvy podle abecedy.

Řešení: červená, hnědá, modrou, zelená, žlutou.

7. a) Vyhledejte podstatná jména. Určete jejich rod, číslo a pád.

Řešení: obloze – ž., j., 6. p.; mraky – m., mn., 1. p.; salátu – m., j., 2. p.; maminka – ž., j., 1. p.; banány – m., mn., 4. p.; hrušky – ž., mn., 4. p.; pomeranč – m., j., 4. p.; ananas – m., j., 4. p.; Igor – m., j., 1. p.; pokoji – m., j., 6. p.; hračky – ž., mn., 4. p.; Alena – ž., j., 1. p.; zahrádce – ž., j., 6. p.; pastelky – ž. mn., 4. p.; hrnečky – m., mn., 4. p.; myčky – ž., j., 2. p.; rady – ž., mn., 4. p.

MPV VV – žáci si vyberou z textu téma, na které namalují obrázek. Např.: mraky plují po obloze, ovocný salát, pokoj s rozházenými hračkami, Alenka na zahrádce.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete druhy vět.

Řešení: Po obloze plují mraky. – **oznamovací**; Do ovocného salátu nakrájela maminka dva banány, tři hrušky, velký pomeranč a celý ananas. – **oznamovací**; Igor uklízí ve svém pokoji rozházené hračky. – **oznamovací**; Alena pomáhá na zahrádce. – **oznamovací**; Půjčíš mi pastelky? – **tázací**; Naskládej hrnečky do myčky. – **rozkazovací**; Kéž bych dal na vaše rady. – **přací**.

MeDo S žáky využíváme velkých počátečních písmen: (O) – oznamovací věta, (T) – tázací věta, (R) – rozkazovací věta, (P) – přací věta.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Ve cvičení procvičujte určování slovních druhů.

MeDo Pracujeme společně, žáci postupně po jednom slově určují slovní druhy.

DNP Určuj plynule. Žák určuje slovní druhy, plynule, slovo za slovem, jakmile se zarazí, vystřídá ho další žák atd. Za každé dobře určené slovo získává žák bod.

Řešení: Po (7) obloze (1) plují (5) mraky (1). Do (7) ovocného (2) salátu (1) nakrájela (5) maminka (1) dva (4) banány (1), tři (4) hrušky (1), velký (2) pomeranč (1) a (8) celý (2) ananas (1). Igor (1) uklízí (5) ve (7) svém (3) pokoji (1) rozházené (2) hračky (1). Alena (1) pomáhá (5) na (7) zahrádce (1). Půjčíš (5) mi (3) pastelky (1)? Naskládej (5) hrnečky (1) do (7) myčky (1) Kéž (9) bych (5) dal (5) na (7) vaše (3) rady (1).

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 59

1. hvězdy, mraky, tulipány, tužky, děti/chlapci/hoši/kluci.

2. písně – píseň – ž., jablka – jablko – s., hrady – hrad – m., kuřata – kuře – s., přátelé – přítel – m., broskve – broskev – ž.

1. krtek, (bez) krtka, krtkovi, (na) krtka, krtku!, (o) krtkovi, (s) krtkem.

UČEBNICE

str. 92

5. CO UŽ VÍME O PODSTATNÝCH JMÉNECH (Uč., str. 92–93)

1. a) Přečtěte si vypravování.

MeDo Čtete společně. Pokládáme otázky k textu.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení. **IUČ** Foto – zvířata a rostliny v lese. **IUČ** Video – Na houbách. **IUČ MPV** Prvouka, Živá příroda – houby.

b) Vyhledejte podstatná jména a určete u nich rod a číslo.

Řešení: houbách – ž., mn.; les – m., j.; zázrak – m., j.; vody – ž., j.; pohádky – ž., j.; vodu – ž., j.; živočichům – m., mn.; rostlinám – ž., mn.; lese – m., j.; stromy – m., mn.; smrky – m., mn.; borovice – ž., mn.; jedle – ž., mn.; modřiny – m., mn.; buky – m., mn.; duby – m., mn.; břízy – ž., mn.; lese – m., j.; jahody – ž., mn.; borůvky – ž., mn.; maliny – ž., mn.; ostružiny – ž., mn.; keře – m., mn.; trávy – ž., mn.; mechy – m., mn.; kapradiny – ž., mn.; zvířat – s., mn.; léta – s., j.; lesa – m., j.; houby – ž., mn.

MeDo Společně zdůvodňujeme, kontrolujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Zeptejte se pádovou otázkou a určete pád tučně vyznačených slov.

Řešení: les: kdo? co? – 1. p.; pohádky: koho? čeho? – 2. p.; živočichům: komu? čemu? – 3. p.; lese: kom? čem? – 6. p.; stromy: kdo? co? – 1. p.; smrky: kdo? co? – 1. p.; břízy: kdo? co? – 1. p.; jahody: kdo? co? – 1. p.; keře: kdo? co? – 1. p.; zvířat: koho? čeho? – 2. p.

MeDo Procvičujeme s žáky automatizaci. Snažíme se u nich eliminovat u určování odřikávání pádů od 1. pádu po 7. pád.

DNP Automatizace. Řekneme pádovou otázkou a rychle ukážeme na žáka, ten rychle řekne pádovou otázkou. Vyvoláváme na střídačku a rychle.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

d) Vyhledejte podstatná jména rodu mužského a určete životnost.

Řešení: les – neživ.; zázrak – neživ.; živočichům – živ.; lese – neživ.; stromy – neživ.; smrky – neživ.; modřiny – neživ.; buky – neživ.; duby – neživ.; lese – neživ.; keře – neživ.; mechy – neživ.; lesa – neživ.

MeDo Opakujeme, jak žáci poznají mužský rod a životnost.

DNP Životné. Žáci vymyslí 5 podstatných jmen rodu mužského životného a vytvoří maximálně 2 souvětí, ve kterých použijí všech 5 slov.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

e) Vyhledejte podstatná jména v množném čísle a řekněte je v 1. pádu čísla jednotného.

Řešení: houbách – houba, živočichům – živočich, rostlinám – rostlina, stromy – strom, smrky – smrk, borovice – borovice, jedle – jedle, modřiny – modřín, buky – buk, duby – dub, břízy – bříza, jahody – jahoda, borůvky – borůvka, maliny – malina, ostružiny – ostružina, keře – keř, trávy – tráva, mechy – mech, kapradiny – kapradina, zvířat – zvíře, houby – houba.

MeDo Cvičení řešíme formou hry.

DNP Hra. Žáky rozdělíme do 4 skupin. Každá skupina má svoji barvu lístečků a vypíše na ně podstatná jména v množném čísle. Kontrola, zda mají všechny, proběhne až na závěr celé hry. Pokud bude nějaké slovo chybět, tým nemůže vyhrát. Vybereme všechny lístečky, promícháme a rozprostřeme je v nějakém „území“. Žák vyběhne, bere jeden lísteček své barvy, na jehož druhou stranu napíše jednotné číslo slova, které je již napsané na lístečku, a pak ho přinese do svého týmu. Poté může vyběhnout další žák. Vyhrává družstvo, které má vypsaná správně všechna podstatná jména, má všechny lístečky své barvy se správným jednotným číslem a je časově nejrychlejší.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

f) Vyhledejte názvy jehličnatých stromů, potom názvy listnatých stromů.

Řešení: jehličnaté stromy: smrky, borovice, jedle, modřiny.

listnaté stromy: buky, duby, břízy.

MeDo Přineseme atlas stromů nebo použijeme internet a ukážeme žákům obrázky stromů ze cvičení. Ukážeme různé druhy jehlic, posazení šišek na větvích jehličnatých listů, tvary listů.

MPV Pr – stromy. **VV** – malba podle předlohy, abstrakce les, kresba struktury listů, otisk jehliček, větviček. **PČ** – obtisky listů ze stromů.

g) Vyhledejte názvy lesních plodů a seřadte je podle abecedy.

Řešení: borůvky, jahody, maliny, ostružiny.

MeDo Opakujeme s žáky abecedu formou hry.

DNP Abeceda. Řekneme písmeno z abecedy a vyvolaná dvojice soutěží v tom, kdo řekne rychleji písmenko za a před řečeným písmenem. První z dvojice postupuje do dalšího kola.

2. Zopakujte si společně.

Řešení: 1. Podstatná jména jsou názvy osob, zvířat, věcí, vlastností nebo dějů. Můžeme na ně ukázat zájmeny: ten, ta, to, ti, ty, ta.

2. Rozeznáváme mužský, ženský a střední rod podstatných jmen. Správně určit rod nám pomůže, když si na podstatné jméno ukážeme zájmeny ten, ta, to. Např.: r. m. – stůl, Petr, korálek; r. ž. – Eva, židle, panenka; r. s. – sedadlo, psaní, kuře.

3. Životná podstatná jména jsou podstatná jména rodu mužského, která označují osoby a zvířata (např.: Pepa, kos, pes, řidič), ostatní jsou neživotná (např.: les, strom, stroj, hrad).
4. Podstatná jména mohou mít číslo jednotné (např.: žena, muž, kuře) a množné (např.: ženy, muži, kuřata).
5. Český jazyk má 7 pádů. Pádové otázky jsou: 1. kdo, co?; 2. koho? čeho?; 3. komu? čemu?; koho? co?; 5. oslovujeme, voláme; 6. (o) kom? (o) čem?; 7. (s) kým? (s) čím?
6. Když řekneme, že podstatná jména skloňujeme, znamená to, že měníme jejich tvary podle pádů.
7. U podstatných jmen již dokážeme určit pád, číslo, rod a životnost u mužského rodu.

MeDo Pokládáme otázky a vyvolání žáci odpovídají. Ostatní kontrolují a opravují.

3. Určete rod, u podstatných jmen rodu mužského i životnost.

Řešení: motýli – mužský životný, adresy – ženský, hříbata – střední, děti – střední (v množném čísle r. ženský), rybníky – mužský neživotný, města – střední, vesnice – ženský, sešity – mužský neživotný, pera – střední, mraky – mužský neživotný.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

4. Určete číslo a pád podstatného jména, pište na linku (zkratkou a číslicí). Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: u lesa – j., 2. p.; Jirko! – j., 5. p.; s rodiči – mn., 7. p.; Zuzanka – j., 1. p.; o Praze – j., 6. p.; do sešitu – j., 2. p.; napiš adresu – j., 4. p.; piš perem – j., 7. p.

MeDo Opakujeme s žáky pádové otázky.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

str. 93

5. Doplňte tabulku. Píšte zkratky podle zadání. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: mamince – ž., j., 3./6. p.; (s) tatínkem – m., j., 7. p.; (bez) auta – s., j., 2. p.; (o) koních – m., mn., 6. p.; (pro) zvíře – s., j., 4. p.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 60

1. a) rod mužský: malíř (j.), pokojů (mn.), malíř (j.), žebříku (j.), pokoji (j.), kbelíku (j.), pomeranči (mn.), zuby (mn.); rod ženský: mandarinky (mn.), barvou (j.), stěny (mn.), chvíli (j.), zima (j.); rod střední: léto (j.); b) malíř; c) mandarinky – 4. p., barvou – 7. p., stěny – 4. p., chvíli – 4. p., zima – 1. p.
2. např.: dub – m., železo – s., škola – ž., dřevo – s., zub – m., pán – m., lípa – ž., slovo – s., dítě – s.
3. (k) tatínkovi – m., j., 3.; (pro) žáky – m., mn., 4., maminka – ž., j., 1., (bez) mraků – m., mn., 2., (před) školou – ž., j., 7., (o) moři – s., j., 6.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 61

OPAKOVÁNÍ

1. Individuální.
2. to – pondělí – s., to – úterý – s., ta – středa – ž., ten – čtvrtek – m., ten – pátek – m., ta – sobota – ž., ta – neděle – ž.
3. 1 – otázky – otázka, 2 – kačery – kačer, 3 – pohledů – pohled, 4 – čtvrtek – čtvrťka, 5 – oplatků – oplatek, 6 – karamely – karamela.
4. 1 – hru (4. p.), 2 – tetou (7. p.), 3 – Matějovi (3. p.), 4 – teto (5. p.), 5 – Matěj (1. p.), 6 – pátku (6. p.), 7 – pohledů (2. p.).

UČEBNICE

str. 93

SLOH – VYPRAVOVÁNÍ – BARVY, PŘIROVNÁNÍ

Očekávaný výstup: Žák používá stanovené přirovnání ve větách. Žák rozumí (obsahové smysluplnosti) přirovnání a používá ho v praxi.

1. a) Přečtěte si vypravování.

MeDo Vypravování si společně přečteme. Kontrolujeme výraznost, plynulost a správnost čtení. Následně žáci shrnou svými slovy obsah textu.

b) Vyjmenujte barvy, které znáte. Kterou barvu máte nejraději? Pokuste se vysvětlit, proč se vám líbí.

MeDo Žáci řeknou svoji oblíbenou barvu. Diskutujeme s žáky o důležitosti některých barev, např.: bílá v nemocnicích – působí čistě; červená, zelená, oranžová (žlutá) jsou na semaforu; červené okraje některých dopravních značek (zákazy), některé barvy (zelená, modrá) uklidňují, oranžová vyvolává chuť k jídlu, žlutá podněcuje k aktivitě.

c) Uvedená přirovnání užití ve větách.

MeDo Procvičujeme formou hry.

DNP *Obsahová podoba přirovnání.* Každý žák si vylosuje jeden z učitelem předem připravených lístků, na kterém je napsáno jedno z přirovnání. Žák na něj vymyslí větu. Následně k sobě žáci hledají spolužáky, kteří mají věty na přirovnání stejného významu.

MPV VV – abstraktní malba, žáci si vyberou přirovnání a abstraktně ho ztvární.

d) Na internetu vyhledejte další přirovnání.

MeDo Žáci pracují ve skupinách.

e) Podívejte se, co mají spolužáci na sobě, a pokuste se vyjádřit barvu každé věci pomocí přirovnání.

Řešení: Například: Jana má svetr červený jako rajče.

f) Pokuste se popsat barvy věcí, které máte ve třídě.

MeDo Zaměřte pozornost na přídavná jména popisující barvy: zářivá, tmavá, světlá, svítivá, strakatá...

DNP *Čáp ztratil čepičku.* Jeden žák říká: „Čáp ztratil čepičku, jakou měla barvičku? Měla barvu barvičku... (např.) žlutou.“ Ostatní žáci se musejí rychle chytit něčeho žlutého, než je chytne žák, který říkal říkanku. Chycený hráč ho vystřídá.

MPV VV – žáci malují paletu odstínů jedné barvy. Pobavíme se o studených a teplých barvách.

Uč., str. 94–102; PS, str. 62–67 | VI. SLOVESA

Očekávaný výstup: Žák rozpozná slovesa, dokáže určit osobu, číslo a čas. Žák rozpozná infinitiv od určitého tvaru slovesa a zvrátneho slovesa. Žák užívá správné tvary sloves ve svém mluveném a písemném projevu.

UČEBNICE

str. 94

1. O SLOVESECH

1. a) Přečtete si vypravování. Vyhledejte slovesa.

Řešení: dělá, má, tancuje, jezdí, pracuje, hraje, vymýšlí, zpívá, jezdí, chová, vypravujeme.

MeDo Zopakujeme s žáky, co označují slovesa, jak je poznáme. Nejprve společně přečteme text a následně žáci pracují samostatně. Následuje společná kontrola.

DNP *Tvary sloves.* Žáci používají slovesa ve větách, které popisují, co se dělo včera a co se bude dít zítra. Chceme, aby se žáci připravili na časování sloves.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Foto – akvárium.

b) Jeden žák řekne jméno některého dítěte ze cvičení. Ostatní rychle vyhledají, co dělá. Kdo první správně doplní, vybírá další jméno.

DNP *Vlastní příběh.* Žáci ve skupinách vymýšlejí vlastní příběh, ve kterém budou věty vyjadřující nějakou činnost. Každému žákovi přineseme kopii a zopakujeme hru z předešlého cvičení s texty žáků.

2. Zopakujte si společně.

Řešení: Slovesa jsou slova, která nám říkají, co osoby, zvířata a věci dělají nebo co se s nimi děje.

3. a) Přečtete si slovesa a tvořte s nimi věty podle zadání: Pokuste se sloveso přiřadit ke jménu někoho ze třídy. Větu doplňte o další slova. Pokud se dané sloveso k nikomu z vás nehodí, jméno si vymyslete.

DNP *Druhy vět.* Žáci opakují druhy vět. Větu, kterou vymyslí podle vzoru ve cvičení, převedou do věty tázací, rozkazovací, přací.

b) Pokuste se některá slovesa předvést jako pantomimu (beze slov). Jeden předvádí, ostatní hádají.

DNP *Mluvení.* Obměna hry spočívá v tom, že žák popisuje vylosované slovo, ale nesmí použít kořen slova. Před samotnou hrou zopakujte s žáky, co je kořen slova.

4. a) Napište jako diktát.

MeDo Probereme s žáky pravopisné jevy v diktátě.

IUČ Audio zadání.

b) Určete slovní druhy.

Řešení: V (7) létě (1) rádi (2; obtížné!) jezdíme (5) s (7) rodiči (1) na (7) výlety (1). Letos (6) navštívíme (5) i (9; obtížné) město (1) Litomyšl (1). Musíme (5) běžet (5) hodně (6) rychle (6). Loni (6) byl (5) sychravý (2) podzim (1). Moje (3) babička (1) pěstuje (5) léčivé (2) byliny (1). Na (7) mýtině (1) se (3) vyhřívala (5) zmije (1).

MeDo Zopakujeme, jaké máme slovní druhy, jak je poznáme a jaká mají čísla. Postupně zadáváme žákům, aby vyhledali různé slovní druhy, především podstatná jména, slovesa, příslovce a předložky; určit některá slova je totiž značně obtížné. Žáci mohou pracovat samostatně, ve dvojicích. Provedeme společnou kontrolu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) U podstatných jmen určete rod, číslo, pád.

Řešení: létě – s., j., 6. p.; rodiči – m. živ., mn., 7. p.; výlety – m. neživ., mn., 4.; město – s., j., 4. p.;

Litomyšl – ž., j., 4. p.; podzim – m. neživ., j., 1. p.; babička – ž., j., 1. p.; byliny – ž., mn., 4. p.; mýtině – ž., j., 6. p.; zmije – ž., j., 1. p.

MeDo Pracujeme společně a píšeme na tabuli. Zdůvodňujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

d) Vyhledejte slovesa.

Řešení: jezdíme, navštívíme, musíme, běžet, byl, pěstuje, vyhřívala (se).

DNP Rozkaz a přání. Žáci tvoří rozkazovací a přací věty s využitím sloves ze cvičení. Věty říkají se správně důraznou intonací.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT **str. 62**

1. houpám (se), zvedněte, pasou (se), plíží (se), pádí, cválá, vyšla, je, hvízdá, má.

2. **a)** 1. mrkev, 2. pastelky, 3. oči, 4. hřib; **b)** 1. vytáhnu, sáhni (si), ukousni; 2. kreslí; 3. sedí, vědí; 4. má, sedí (si).

UČEBNICE **str. 95**

2. SLOVESA – ČAS

1. a) Přečtete si vypravování. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Pracujeme společně, čteme s žáky text a na závěr pokládáme otázky k porozumění textu, např.: *Co sbírá tatínek a odkdy?* (Pohlednice.) *Kde bere tatínek pohledy?* (Přátelé mu je posílají nebo přivážejí ze svých cest.) *Má tatínek pohled z Paříže?* (Ano.)

b) Víte, co označují podtržená slova? Pokuste se tato místa najít na mapě.

Řešení: Zeměpisná pojmenování.

MeDo Doneseme atlas světa, žáci pracují ve skupinách, vyhledávají zeměpisná pojmenování z textu.

c) Má u vás v rodině někdo podobné záliby? Vyprávějte.

MeDo Vedeme s žáky diskuzi. Mají žáci takovou podobnou zálibu?

Žlutý rámeček MeDo Pokládáme žákům otázky, které je směřují tak, aby odpovídali slovesem v přítomném, minulém nebo budoucím čase. Žáci jsou předem obeznámeni s tím, že musejí odpovídat slovesem. (Učitel zopakuje s žáky, jaká slova nazýváme slovesy.) *Otázky: Co jsi včera dělal? Co budeš číst za knihu? Jaký sport děláš?*

2. Tvořte věty – říkejte, co jste dělali včera. Jaký čas musíte použít?

Řešení: být venku – Včera jsem byl venku.; hrát si na hřišti – Včera jsem si hrál na hřišti.; nakupovat v obchodě – Včera jsem nakupoval v obchodě.; navštívit kamaráda – Včera jsem navštívil kamaráda.; pracovat na zahradě – Včera jsem pracoval na zahradě.; chytat ryby – Včera jsem chytal ryby.; uklízet pokoj – Včera jsem uklízel pokoj.; psát dopis – Včera jsem psal dopis.; jezdit na kole – Včera jsem jezdil na kole. Ve všech větách používáme minulý čas.

MeDo Zopakuje s žáky, co tvoří větu, začátek a konec věty. Upozorníme žáky na koncovky, tvar sloves.

3. a) Slovesa v čase přítomném převedte do času minulého.

Řešení: Jakub četl knihu. Seděl jsem vedle Toma. Lenka jezdila na kole. Listí na podzim opadávalo. Pekli jsme koláče. Na louce se páslo stádo ovcí.

MeDo Žáci pracují samostatně. Společná kontrola.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Slovesa v čase přítomném převedte do času budoucího.

Řešení: Jakub bude číst (přečte – pozn.: jednoduchý čas budoucí nevyžadujeme, pokud někdo vytvoří, pouze upozorníme na jiný způsob tvoření než pomocí slovesa být v čase budoucím a infinitivu slovesa významového) knihu. Budu sedět (posadím se) vedle Toma. Lenka bude jezdit na kole. Listí na podzim bude opadávat. Budeme péct (upečeme) koláče. Na louce se bude pást stádo ovcí.

PRACOVNÍ SEŠIT **str. 63**

1. 2. léčil, 3. léčil, (ona) léčila, (ono) léčilo, 2. léčili, 3. léčili, (ony) léčily, (ona) léčila.

2. 2. vaříš, 3. vaří, (ona) vaří, (ono) vaří, 1. vaříme, 2. vaříte, 3. vaří, (ony) vaří, (ona) vaří.

3. Individuální, např.: Zítra odpoledne budu číst knihu. Ve všech větách používáme budoucí čas.

4. jezdil jsi – M.; napíše si – B.; hraje te – P; budou jíst – B.; češe se – P.; šel jsem – M; sedíš – P.

5. dívá se (P.), namazal jsem si (M.), budeš sledovat (B.), čte si (P.), těším se (P.), budu mít (B.), nasbírali jsme (M.), viděli jste (M.), vzal jsem si (M.).

3. SLOVESA – OSOBA A ČÍSLO (Uč., str. 96–98)

1. Přečtěte si vyprávění. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Společně přečteme článek a zaměříme se na vyznačená slova. Ptáme se žáků otázkou „Kdo čte?“ u každého tučně vyznačeného slovesa. Na otázku odpovídají žáci zájmenem a daným slovesným tvarem. Cílem je, aby si žáci uvědomili, v jaké osobě je sloveso napsané a fixovali osobní příponu.

2. Slovesa vyznačená ve cvičení 1 přiřazujte společně k osobním zájmenům v čísle jednotném a množném. Potom je запиšte do sešitu.

Řešení: 2. os., č. j. – (ty) čteš, 3. os., č. j. – (on, ona, ono) čte; 1. os., č. mn. – (my) čteme, 2. os., č. mn. – (vy) čtete, 3. os., č. mn. – (oni, ony, ona) čtou.

MeDo Předlohu osobních zájmen napíšeme na tabuli.

3. Spojte vhodné osobní zájmeno a sloveso. Určete osobu a číslo sloves.

Řešení: já spěchám – 1. os., č. j.; ty cvičíš – 2. os., č. j.; on vysává – 3. os., č. j.; my vypravujeme – 1. os., č. mn.; vy slyšíte – 2. os., č. mn.; oni klopýtají – 3. os., č. mn.

MeDo Žáci pracují samostatně. Společně kontrolujeme. Spojení užití ve větách.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Ke slovesům přidávejte vhodná osobní zájmena. Určete osobu a číslo.

Řešení: ty sedíš – 2. os., č. j.; vy píšete – 2. os., č. mn.; on/ona/ono cestuje – 3. os., č. j.; vy letíte – 2. os., č. mn.; on/ona/ono plave – 3. os., č. j.; já vařím – 1. os., č. j.; já kupuji – 1. os., č. j.; ty počítáš – 2. os., č. j.

MeDo Žáci pracují samostatně. Společná kontrola.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení. **IUČ MPV** Čítanka 3, Jsem nemocný.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme si časování sloves. Žáci říkají různá slovesa společně s osobním zájmenem. Například: já jdu, ty spíš, oni létají...

5. a) Za pomoci tabulky říkejte slovesa ve všech osobách čísla jednotného i množného – časujte je.

MeDo Rozdělíme žáky do čtyř skupin a zadáme slovesa, která žáci podle tabulky postupně vyčasují. Každý ze skupiny postupně říká jeden tvar slovesa, již bez osobního zájmena. Např.: jezdím, jezdíš...

b) Se slovesy tvořte věty. Ve větách používejte osobní zájmena. Pracujte podle vzoru.

MeDo Zopakujeme s žáky všechna osobní zájmena a druhy vět, podle skladby i podle interpunkčních znamének.

6. a) Vyhledejte slovesa. Ke každému slovesu přiřadte vhodné osobní zájmeno a určete u něho osobu, číslo a čas.

Řešení: ona utírá – os. 3., č. j., čas přít.; on píše – os. 3., č. j., čas přít.; já budu hrát – os. 1., č. j., čas bud.; oni kreslí – os. 3., č. mn., čas přít.; vy napište – os. 2., č. mn., čas u způsobu rozkaz. neurčujeme; my jsme nacvičovali – os. 1., č. mn., čas min.; oni budou nakupovat – os. 3., č. mn., čas bud.

MeDo Žáci pracují samostatně.

DNP Klobouk. Do klobouku dáme kartičky se slovy v různých pádech a kartičky, na kterých jsou pádové otázky. Žáci losují a říkají, v jakém pádu je slovo, nebo vymýšlejí slovo ve tvaru pádové otázky, podle kartičky, kterou si vytáhnou.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Co dělá David? – Píše domácí úkol. Kdo utírá nádobí? – Nádobí utírá Iveta. Co budou dělat rodiče v sobotu? – Budou nakupovat. Co dělají žáci? – Kreslí zážitky z výletu.

MeDo Žáci si samostatně přečtou věty, následně odloží učebnice. Ptáme se na otázky ze cvičení, případně si další otázky vymyslíme.

c) V prvních dvou větách určete slovní druhy.

Řešení: Iveta (1) utírá (5) v (7) kuchyni (1) nádobí (1). David (1) píše (5) v (7) pokoji (1) domácí (2) úkol (1).

MeDo Žáci pracují samostatně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček MeDo Žáci přečtou a každý řekne nějaký příklad slovesa v přítomném čase.

7. Řekněte, co dělají děti na obrázcích. Potom запиšte na tabuli.

Řešení: Jana bruslí. Lukáš sází rajčata. Iva spí. Petra lepí/vyrábí papírový řetěz.

MeDo Žáci předvádějí pantomimicky další činnosti.

8. a) Odůvodněte pravopis neúplných slov. Věty napište. Slovesné tvary podtrhněte vlnovkou. Použijte zelenou pastelku.

Řešení: (í píšeme ve všech slovesných tvarech, protože se jedná o přítomné tvary) Na jaře s sebou nosím raději deštník. Jakub vozí v kočárku malou sestru. Zahradník sází sazenice salátu. V tělocviku si házíme s míčem. Oni nás o to už hodně dlouho prosí. Koupíš mi čokoládu?

MeDo Předem s žáky projdeme text, hledáme slovesné tvary a společně dospějeme k závěru, že se jedná o přítomné tvary. Pozn.: sloveso koupíš je sice budoucí čas, ale jedná se o tvar přítomný, času-jeme ho jako ostatní slovesa času přítomného ve cvičení, což žákům na příkladech demonstrujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) U sloves určete osobu a číslo.

Řešení: nosím – 1. os., č. j.; vozí – 3. os., č. j.; sází – 3. os. č. j.; házíme – 1. os. č. mn.; prosí – 3. os. č. mn.; koupíš – 2. os., č. j.

MeDo Zopakujeme s žáky osobní zájmena.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Vyhledejte podstatná jména a určete u nich rod, číslo a pád.

Řešení: deštník – r. m. neživ., č. j., 4. p.; Jakub – r. m. živ., č. j., 1. p.; kočárku – r. m. neživ., č. j., 6. p.; sestru – r. ž., č. j., 4. p.; zahradník – r. m. živ., č. j., 1. p.; sazenice – r. ž., č. mn., 4. p.; salátu – r. m. neživ., č. j., 2. p.; tělocviku – r. m. neživ., č. j., 6. p.; míčem – r. m. neživ., č. j., 7. p.; čokoládu – r. ž., č. j., 4. p.

MeDo Zopakujeme podstatná jména, co vyjadřují a jak se na ně ptáme. Zopakujeme pádové otázky, připomeneme žákům, že v případech rodu mužského určujeme i životnost.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

Žlutý rámeček MeDo Žáci si přečtou text v rámečku. Zadáme dvojici žáků osobu a číslo. Žáci soutěží, kdo první řekne správný tvar. První postupuje do dalšího kola, druhý z dvojice časuje na papír sloveso *být* a časuje ho. Pokud neví, smí se podívat do učebnice.

9. Věty v jednotném čísle převedte do množného čísla. Věty v množném čísle převedte do jednotného čísla. Pište do sešitu.

Řešení: Já jsem dnes na výletě v Praze. – **My jsme dnes na výletě v Praze.** Ty jsi nejrychlejší běžec. – **Vy jste nejrychlejší běžci.** Žáci jsou v tělocvičně. **Žák je v tělocvičně.** – My jsme dobří plavci. – **Já jsem dobrý plavec.**

MeDo Zopakujeme s žáky osobní zájmena, zvláště jednotné číslo, zvláště množné číslo.

DNP Zájmena. Řekneme zájmeno v j. č., 3. os. – on, ona, ono, a žák musí říct zájmeno v mn. č., 3. os. – oni, ony, ona.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 64

2. sedíš, 3. on sedí, (ona) sedí, (ono) sedí, 1. sedíme, 2. sedíte, 3. sedí, (ony) sedí, (ona) sedí.
- on/ona/ono obědvá (3., j.), ty hlídáš (2., j.), já smím (1., j.), vy vaříte (2., mn.), oni/ony/ona plavou (3., mn.), on/ona/ono četl (3., j.), my víme (1., mn.), já nesu (1., j.), on/ona/ono pracuje (3., j.), vy jedete (2., mn.), oni/ony/ona zpívají (3., mn.), ty píšeš (2., j.).
- číst – čtu, čteš, čte, čteme, čtete, čtou; dát – dám, dáš, dá, dáme, dáte, dají; být – jsem, jsi, je, jsme, jste, jsou.
- a)** Jáchym bydlí v třípokojovém bytě. Pes nosí na procházky náhubek a je na vodítku. Jitka musí brzy ráno vstávat. Babička válí těsto na buchty. Zbyněk vždy pozdraví paní sousedku. Klárčin strýc se plaví po moři. Útočník střílí vítězný gól. **b)** bydlí, nosí, je, musí, válí, (pozn.: pozdraví – přítomný tvar, ale budoucí čas!), (se) plaví, střílí.

UČEBNICE

str. 99

SLOH – VZKAZ, SMS

Očekávaný výstup: Žák respektuje základní komunikační pravidla, píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.

1. a) Přečtete si vypravování.

MeDo Vypravování si společně přečteme. Kontrolujeme výraznost, plynulost a správnost čtení. Následně žáci shrnou svými slovy obsah textu. Odpovězte: Co kdo komu píše?

2. a) Přečtěte si vzkaz, který napsala Alenka rodičům.

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: 1. Co ve vzkazu chybí? Víme, ke komu Alenka šla a kdy se vrátí? – *Ve vzkazu chybí jméno kamarádky, kde kamarádka bydlí, kam půjdou na procházku a kdy se Ája vrátí domů.*

MeDo Žáci mohou nejprve pracovat ve dvojici a sepsat si, co ve vzkazu chybí. Potom si jeden představí, že je maminka a zamyslí se, zda už má všechny potřebné informace o své dceři, které mají mít rodiče. Žákům stanovíme časový limit, který mají k vypracování úkolu (např. 5 minut). Poté společně zodpovíme otázku, na tabuli heslovitě píšeme, co ve vzkazu chybí. Následně dáme žákům – můžeme ponechat původní dvojice – za úkol napsat správné znění vzkazu. Společně si některé vzkazy přečteme a vyhodnotíme správnost.

DNP *Zodpovědnost rodičů za dítě.* Diskutujeme s žáky o tom, co je zodpovědnost rodičů za děti a bavíme se o zodpovědném chování dětí ve vztahu k rodičům.

2. Píšete také vzkazy a SMS? Komu je nejčastěji píšete?

MeDo Pobavíme se např. v kruhu s žáky o tom, komu píšou vzkazy a SMS a z jakého důvodu.

Hra na adresáta. Každý žák napíše na papír svůj vzkaz nebo SMS, ale neuvede, komu je určen. Ostatní podle obsahu a formy hádají, komu je určen, zda např.: některému z rodičů, někomu z příbuzných, paní učitelce, spolužákovi, kamarádovi.

3. Vyberte si jedno zadání a napište krátký vzkaz nebo SMS.

MeDo Žáci pracují samostatně. Můžeme z nich vytvořit 4 skupiny, které pracují na stejném zadání, ale každý ze skupiny sám. Potom přečteme po skupinách, ostatní pozorně poslouchají a kontrolují, zda nebyla zapomenuta nějaká důležitá informace. Můžeme vyhodnotit nejlepší vzkaz (SMS) v rámci skupin (hodnotíme, zda obsahuje všechny nezbytné údaje, je stručný, srozumitelný, stylisticky správný).

4. ZVRATNÁ SLOVESA

Žlutý rámeček DNP *Bingo.* Společně vymyslete a na tabuli napište do sloupce pod sebe různé slovesné tvary se zvratným zájmenem. Žáci si vytvoří mřížku 4×4 a do ní si vyberou 16 sloves z tabule. Postupně vyjmenováváme všechna slova z tabule a žáci si je vyškrtají v tabulce. Kdo spojí diagonálu, sloupec nebo řádek, řekne „bingo“. Kdo první řekne „bingo“, vyhrál.

1. Přečtěte si vypravování. Všimněte si tučně vyznačených tvarů sloves.

MeDo Zopakujeme s žáky všechny časy a osoby sloves, a to nejprve bez zvratného zájmena, pak s ním.

Žlutý rámeček MeDo Vymýšlejte další zvratná slovesa.

2. a) Vyhledejte všechna slovesa. Určete u nich osobu, číslo a čas.

Řešení: těší se – 3. os., č. j., čas přít.; jde – 3. os., č. j., čas přít.; přistálo – 3. os., č. j., čas min.; navštívili jsme – 1. os., č. mn., čas min.; posadil se – 3. os., č. j., čas min.; budeme pracovat – 1. os., č. mn., čas bud.; prohlíží si – 3. os., č. j., čas přít.; byli jsme – 1. os., č. mn., čas min.

MeDo Připravíme lístečky se slovesy ze cvičení, každý žák si jeden vylosuje a určuje vše, co u slova určit umí. [Záměrně zde zmiňujeme slovo, nikoli sloveso. Lze určit hlásky, slabiky, kořen slova...]

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Foto – Praha.

b) Do sešitu vypište zvratná slovesa.

Řešení: těší se, posadil se, prohlíží si.

MeDo Žáci řeší samostatně, společná kontrola.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Doplňte *i, í/y, ý.* Pište do sešitu. Odůvodněte pravopis.

Řešení: Pobízí mě, ať se snažím jít rychleji. Zmýlil jsem se. Prosíme, abyste zamykali dveře. Dozvíme se výsledek už zítra? Babička trpí bolestmi zad. Dům se staví obvykle několik let. Dnes budeme umývat okna. Nevíme, jestli se vrátíme do oběda. Chlubí se často? Přemýšlej o tom.

MeDo Pracujeme společně, odůvodňujeme. Zopakujeme rozdíl mezi slovem příbuzných a vyjmenovaným a jeho tvarem.

DNP *Slova příbuzná.* K vyjmenovaným slovům vymyslete co nejvíce slov příbuzných.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Vyhledejte a vypište zvratná slovesa.

Řešení: se snažím, zmýlil se, dozvíme se, staví se, vrátím se, chlubí se.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. a) Přečtěte si přísloví. Prísloví vysvětlete, můžete použít internet.

Řešení: Když se dva perou, třetí se směje. – Když se dva zabývají sporem, který mezi sebou vedou, třetí může na jejich úkor využít jejich zaneprázdněnosti a získat i to, oč se právě ti dva přou, a tak se

pak i smát. Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá. – Všechny činy mají své následky; většinou se myslí na následky špatných věcí. To, co člověk jinému dělá, stejné se mu pak vrátí. Jak si kdo ustele, tak si lehne. – Každému se daří v životě tak, jak se o své potřeby sám postará.

b) V příslovích vyhledejte všechna zvratná slovesa.

Řešení: perou se, směje se, volá se, ozývá se, ustele si, lehne si.

5. SLOVESNA – INFINITIV

1. a) Přečtěte si vypravování. Všimněte si tučně vyznačených slov.

MeDo Žáci čtou text hlasitě po větách a vypisují vyznačená slova. Čím jsou si slova podobná? (Mají na konci písmeno t.)

IUČ MPV Prvouka 3, Lidé kolem nás – Povolání.

b) Čím chcete být vy?

MeDo Žáci předvádějí pantomimicky povolání, které by chtěli v budoucnu dělat.

Žlutý rámeček MeDo Učitel napíše na tabuli jedno z vyznačených slov a názorně žákům ukáže, že nelze určit číslo, osobu a čas. Následně ze slova utvoří určitý tvar slovesa, u kterého určíte číslo, osobu i čas.

2. a) Přečtěte si vypravování. Vyhledejte slovesa v infinitivu a napište je.

Řešení: svítat, svítit, těšit, zpívat, vstávat, užít, vařit, koupat, plavat, odvážit.

MeDo Žáci barevně vyznačí *t* na konci slov. Zopakujeme si společně, co je *infinitiv*. V rámci procvičení tvoříme od infinitivů tvary určitých sloves. Časujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ** Cvičení.

b) Vyhledejte podstatná jména, určete rod, číslo a pád.

Řešení: neděle – 1. p., č. j., r. ž.; slunce – 1. p., č. j., r. stř.; den – 4. p., č. j., r. m. neživ.; ptáci – 1. p., č. mn., r. m. živ.; den – 4. p., č. j., r. m. než.; maminka – 1. p., č. j., r. ž.; oběd – 6. p., č. j., r. m. neživ.; hloubky – 2. p., č. j., r. ž.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Ke kterému slovnímu druhu patří slovo *venku*? Vyhledejte v textu další slova, která patří k tomuto slovnímu druhu.

Řešení: Příslivce. Další příslivce v textu: krásně, pořádně, dopoledne, dobře.

MeDo Zeptáme se žáků, jak se na slova ptáme? (KDE? JAK? KDY?)

IUČ Audio zadání, správné řešení.

3. a) Z infinitivu tvořte určité tvary sloves v čase přítomném k danému zájmenu. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: ležíš, spíme, čte, plavete, kreslí, plave, přemýšlíš, píšu.

MeDo Žáky upozorníme na použití zvratného zájmena u některých slov.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Se slovními spojeními tvořte věty.

MeDo Každý žák si vybere jedno spojení, které vyčasuje ve všech osobách, a na každý vzniklý tvar utvoří větu.

1. vezmu si, sedneš si, plavíme se, mám se, vezmi si, píše se, zavírají se, napij se.

2. Hrajeme si (1. os., č. mn., čas přít.) s míčem. Napil jsem se (1. os., č. j., čas min.) čaje. Děti se koupou (3. os., č. mn., čas přít.) v bazénu. Uklidil si (3. os., č. j., čas min.) hračky. Půjčíš si (2. os., č. j., čas bud.) tu knížku? Posadil se (2. os., č. j., čas min.) vedle mě. Přihlásíte se (2. os., č. mn., čas bud.) do soutěže? Domluvili jsme se (1. os., č. mn., čas min.) na zítřek.

1. vyprávět, kreslit, plavat, spát, dělat, smát, jít, číst.

2. a), b) ty plaveš – os. 2., č. j., čas přít. – plavat; oni četli – os. 3., č. mn., čas min. – číst; on jedl – os. 3., č. j., čas min. – jíst; ty spíš – os. 2., č. j., čas přít. – spát; vy víte – os. 2., č. mn., čas přít. – vědět; my jsme – os. 1., č. mn., čas přít. – být.

3. pečú, sbíráte, prosí, čteš, lovíme, dělají.

6. CO UŽ VÍME O SLOVESECH

1. a) Přečtěte si vypravování. Vyhledejte slovesa a určete osobu, číslo a čas.

Řešení: chystá (se) – 3. os., č. j., čas přít.; jet – infinitiv; chce – 3. os., č. j., čas přít.; pobýt – infinitiv;

představovala (si) – 3. os., č. j., čas min.; zažije – 3. os., č. j., čas bud.; zavřely (se) – 3. os., č. mn., čas min.; vplížil (se) – 3. os., č. j., čas min.; sedí – 3. os., č. j., čas přít.; začíná – 3. os., č. j., čas přít.; omývají – 3. os., č. mn., čas přít.; rostou – 3. os., č. mn., čas přít.; připlovají – 3. os., č. mn., čas přít.; volají – 3. os., č. mn., čas přít.; neslyším – 1. os., č. j., čas přít.; volá – 3. os., č. j., čas přít.; přibíhá – 3. os., č. j., čas přít.; ptá (se) – 3. os., č. j., čas přít.; zdálo (se) – 3. os., č. j., čas min.

MeDo Žáci pracují samostatně. Společná kontrola.

IUČ Audio zadání, správné řešení. **IUČ MPV** Čítanka 3, Sen.

b) Jak říkáme slovesnému tvaru, u kterého osobu, číslo a čas nemůžeme určit? Tyto slovesné tvary vyhledejte v textu.

Řešení: Infinitiv. V textu jsou infinitivy: jet, pobýt.

MeDo Necháme žáky vyhledat definici infinitivu v učebnici (Uč., str. 101).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Podtržené slovesné tvary řekněte v minulém čase.

Řešení: rostou – rostly, připlovají – připlovali, volají – volali, volá – volala, přibíhá – přibíhala, ptá se – ptala se.

d) Tučně vyznačené slovesné tvary řekněte v budoucím čase.

Řešení: sedí – bude sedět, začíná – bude začínat (popř. začne), omývají – budou omývat (popř. omyje).

2. Zopakujte si společně.

Řešení: 1. Co jsou slovesa? – Slovesa vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají nebo co se s nimi děje. Co u nich umíme určit? – Osobu, číslo a čas.

2. Jaké osoby rozeznáváme a co nám je pomůže určit? Uvedte příklady. – Rozeznáváme tři osoby čísla jednotného a množného za pomoci zájmen, např.: (já) mluvím, (ty) mluvíš... Osoby nám pomůže určit vhodné osobní zájmeno.

3. Jaká čísla u sloves rozeznáváme? Uvedte příklady. – Jednotné číslo, např. leze, množné číslo, např. štěkají.

4. Co nám říká čas minulý, co přítomný a co budoucí? – Čas minulý vyjadřuje děj, který proběhl (mluvil jsem); čas přítomný – děj, který probíhá (mluví), čas budoucí – děj, který teprve proběhne (budu mluvit, promluví).

5. Co jsou zvrtná slovesa? Uvedte příklady. – Slovesa se zájmenem se nebo si, např.: smát se, zvykat si.

6. Co je infinitiv? Uvedte příklady. – Neurčitý tvar slovesa, nevyjadřuje číslo, osobu ani čas, např.: plavat, být.

MeDo Žáci pracují ve skupinkách. Společně vyhledávají a doplňují informace s vědomím, že se jich po práci zeptáme na nějaké otázky, kohokoliv ze skupinky. Proto, aby se zapojili všichni žáci.

3. Doplňte tabulku. Pište zkratky podle zadání. Proveďte společnou kontrolu. Kdo má 0–3 chyby, dostane od víly hvězdičku.

Řešení: malujete – 2. os., č. mn., čas p.; budou číst – 3. os., č. mn., čas b.; zpívala – 3., os., č. j., čas m.; plaval jsi – 2. os., č. j., čas m.; budeme spát – 1. os., č. mn., čas b.; jsem – 1. o., č. j., čas p.

MeDo Zopakujeme s žáky vše, co víme o kategorii sloves.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 66

1. a) ková, září, plová, tváří (se), zvoní, cinká, znám; čas přítomný. b) zvoní – cinká.

2. dívá se, vezmi si, myslíš si, posad' se, naučte se.

3. a) Mirka kreslí míč. Jakub prosí o pomoc. Zbyněk umí dobře plavat. Milena musí jít brzy domů. Zina balí dárek pro babičku. Davida bolí kotník, proto nemůže hrát vybíjenou. Na chodbě povykují děti. V Litomyšli bydlí strýc Jáchym. Pod mostem víří voda. Lída umí výborně zpívat. b) plavat, jít, hrát, zpívat.

4. 1. četl, 2. psala, 3. smál, 4. chutnal, 5. jezdil, 6. pekla, 7. změřil, 8. seděla; *tajenka*: časujeme.

UČEBNICE

OPAKOVÁNÍ

str. 103

OPAKOVÁNÍ

7. OPAKOVÁNÍ S VÍLOU – PODSTATNÁ JMÉNA, SLOVESA (Uč., str. 103–104)

MeDo Obě stránky okopírujeme.

1. Napište šest libovolných podstatných jmen.

Řešení: Individuální.

MeDo Zadáme tematický okruh, z kterého by podstatné jméno mělo být.

2. Napište šest libovolných sloves.

Řešení: Individuální.

MeDo Zadáme tematický okruh, z kterého by mělo sloveso být.

3. Určete rod uvedených podstatných jmen. (Pište zkratku: m., ž., s.)

Řešení: jablka – s., sešity – m., tužky – ž., smích – m., štěňata – s., zahrady – ž., radost – ž., čtení – s.

MeDo Upozorníme žáky na užívání zájmen při určování rodu.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Napište pádové otázky a zařaďte uvedená slova (slovní spojení) ke správnému pádu.

Řešení: 1. pád – talíř, 2. pád – bez čepice, 3. pád – k tabuli, 4. pád – pro dědu, 5. pád – Jirko!, 6. pád – o prázdninách, 7. pád – s máslem.

MeDo Žáky vyvoláváme po jednom k tabuli. Píší pod sebe pádové otázky a následně přiřazují ke každé pádové otázce slova ze cvičení.

Cvičení mohou žáci plnit též formou soutěže: každému žákovi okopírujeme tabulku z učebnice a každý žák doplňuje na rychlost sám.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

5. Ke slovesnému tvaru doplňte osobní zájmeno. Určete osobu.

Řešení: ty – spíš – 2. os., my – jdeme – 1. os., já – hrál jsem – 1. os., ona – přišla – 3. os., ty – píšeš – 2. os., oni/ony/ona – budou číst – 3. os.

MeDo Zopakujeme s žáky osobní zájmena.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. Určete čas daných slovesných tvarů. (Pište zkratky: minulý čas – m., přítomný čas – p., budoucí čas – b.)

Řešení: vypravuje – p., budu jíst – b., dívá se – p., snídala – m., připlula – m., píšou – p., čteme – p., bude se mýt – b.

MeDo Žáci pracují samostatně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

7. Z uvedených slovesných tvarů vytvořte infinitiv.

Řešení: čteme – číst, plakala – plakat, uviděl – uvidět, umývá se – umývat se, koupí si – koupit si.

MeDo Žáci zopakují a následně vyhledají v učebnici, co je infinitiv.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

8. Vyhledejte a vypište všechna zvratná slovesa.

Řešení: si stavějí, se používají, se staví, se vyskytují.

MeDo Zopakujeme s žáky, co jsou zvratná slovesa.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

9. Ve větách vyhledejte všechny slovesné tvary a určete u nich osobu, číslo a čas.

Řešení: stříhá – 3. os., č. j., čas p.; umyly (si) – 3. os., č. mn., čas m.; budeme chodit – 1. os., č. mn., čas b.; píšete – 2. os., č. mn., čas p.; sbíral jsem – 1. os., č. j., čas m.

MeDo Žáci pracují samostatně.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

1. ty jezdíš – 2., j., p.; já budu zpívat – 1., j., b.; ona plavala – 3., j., m.; oni navštívili – 3., mn., m.; vy sedíte – 2., mn., p.

2. staví, vyrábí, lepí, vymýšlí, bruslí.

3. byli jste, hrajeme si, budu se učit, necvičí, zapište si, vzal jsem si, budete chtít, napsal jsem.

4. a) povídáš, bude smažit, cvičili jsme, kreslíte, mával jsem; b) Držím vám palce.

SLOH – PSANÍ ADRESY

Očekávaný výstup: Žák vyjmenuje formální náležitosti adresy dopisu. Žák správně nadepíše obálku dopisu.

1. Přečtěte si vypravování.

MeDo Vypravování si přečteme společně. Pokládáme žákům otázky k textu, např.: *Do kolikáté třídy chodí Kamilka?* (Do první třídy.) *Komu se Kamilka rozhodla napsat dopis?* (Dědečkovi.) *Jaké obrázky byly na dopisním papíře?* (Motýli.) *Cestou kam má tatínek hodit dopis?* (Do práce.)

Žlutý rámeček MeDo Na tabuli připevníme několik pohledů, ale jen jeden bude mít formálně správně napsanou adresu. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách. U každého dopisu napíší/řeknou, co chybí, co přebývá a vyberou správně nadepsaný pohled.

2. Odpovězte na otázky a splňte úkoly:

a) Napište svoji adresu.

MPV VV – Pohled – vyrobíme pohled. a napíšeme ho např.: kamarádce (někomu z rodiny).

b) Napište adresu kamaráda nebo kamarádky.

MPV VV – Adresář – vyrobíme s žáky malý deníček s ozdobnými deskami (např. vlnité lepenky, tematicky ozdobeného tvrdého papíru), do kterého si žáci napíší adresy kamarádů, příbuzných.

c) Víte, kde můžete najít PSČ, pokud ho neznáte?

Řešení: Na internetu, zavolám či zajdu se zeptat na poštu.

MeDo Nacvičíme telefonní hovor směřovaný na poštu, na policii, do nemocnice.

d) Zahrajte si na Kamilku a pokuste se za ni napsat dopis dědečkovi. Napište asi deset vět a nakreslete obrázek. Dopis vložte do obálky a vymyslete adresu, která musí mít všechny náležitosti. Ve třídě si dopisy vzájemně vyměňte a potom společně přečtěte.

MeDo Zadáme žákům téma, kterého se má dopis týkat. Kontrolujeme všechny náležitosti adresy.

Uč., str. 106–112; PS, str. 68–71 | VII. VĚTA JEDNODUCHÁ A SOUVĚTÍ

Očekávaný výstup: Žák rozliší větu jednoduchou a souvětí. Vhodnými spojkami nebo spojovacími výrazy spojuje věty jednoduché do jednodušších souvětí. Žák chápe pojmy: věta jednoduchá, souvětí, větný celek.

UČEBNICE

str. 106

1. STAVBA VĚTY JEDNODUCHÉ (Uč., str. 106–107)

Očekávaný výstup: Žák chápe pojem věta jednoduchá, sloveso ve tvaru určitém, větný celek.

1. a) Přečtěte si vypravování.

MeDo Zřetelně čteme, klademe důraz na správnou intonaci u různých druhů vět.

b) Přečtěte si vypravování ještě jednou a vyhledejte ve větách slovesa.

Řešení: nadpis – vaří; 1. přijde, 2. bude, 3. chce, překvapit, 4. udělá, 5. našla, 6. zapsala (si), 7. vypravili (se), 8. připravila (si), 9. může (se), pustit.

MeDo Vysvětlíme pojem sloveso v určitém tvaru, sloveso zvrátané: spojí-li se sloveso se zvrátaným zájmenem *se* nebo *si*, vzniká sloveso zvrátané. Některá slovesa mají toto zvrátané zájmeno u sebe stále – jsou pouze zvrátaná (např. bát se), většinou ale mají tvary oba (např.: sloveso – zapsala, zvrátané sloveso – zapsala si).

c) Z kolika větných celků se vypravování skládá?

Řešení: Z devíti (nadpis nepočítáme!)

MeDo Řekneme si s žáky, jak poznají větný celek. Ve 3. třídě: věty začínají velkým písmenem a končí interpunkčním znaménkem (. / ? / !).

d) Umíte uvařit nějaké jednoduché jídlo? Napište pracovní postup přípravy jednoduché večeře. Můžete si po dohodě s rodiči doma i vše vyzkoušet a ve škole o tom vypravovat.

MeDo Žáci mohou pořídit i fotodokumentaci a připravit si krátkou prezentaci nebo video. Pokud máte ve škole cvičnou kuchyň, můžete společně připravit nějaké jídlo. Žáci mohou donést ochutnat vzorek.

e) Pomáháte doma rodičům? Jak? Vyprávějte.

f) Proč je důležité navzájem si pomáhat? Diskutujte.

MeDo Diskutujeme v kroužku, např.: Jak jsi doma nejvíce pomohl? Jak pomáháš?

Žlutý rámeček MeDo Čteme, vše ukazujeme na konkrétních příkladech. Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici.

2. Doplňte do věty vhodné sloveso z nabídky. Věty přečtěte.

Řešení: Tatínek zavezl auto do garáže. Pes vyběhl z boudy. Na podzim vlaštovky odlétají na jih. Na hřišti si hrají děti. V noci svítí měsíc. Krejčí šije šaty. Jakub pomohl kamarádovi s příkladem.

MeDo Přečteme nabídku, neúplné věty. Žáci piší do sešitu nebo využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici, slovesa očíslováme a čísla píšeme na linky do vět.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE

str. 107

3. Zopakujte si společně.

MeDo Text o slovesech přečteme, uvádíme příklady – ústně, pomocí obrázků, vyhledáme v textu.

4. a) Složte ze slov na stejných listcích věty. Pracujte ve dvojicích. Po kontrole napište věty do sešitu.

Řešení: RŮŽOVÁ – V kleci na bidýlku sedí papoušek. ZELENÁ – Po dvoře poskakuje neposedné kůzle. MODRÁ – V oříšku byly růžové šaty se závojem.

MeDo Zopakujeme s žáky, čím začíná a končí věta. Po složení vět se pobavíme o tom, z jakých pohádek by mohly jednotlivé věty být.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Jedna věta je ze známé pohádky. Poznáte ji? Vyprávějte ji nebo si pohádku přečtete. Můžete si ji i zahrát nebo k ní nakreslit obrázky.

Řešení: 3. věta – pohádka O Popelce.

MeDo Děti budou většinou znát moderní filmovou verzi s názvem Tři oříšky pro Popelku. Zkuste vyhledat a přečíst si původní verzi pohádky.

DNP *Pusť film.* Práce s pohádkou.

MPV *VV* – výroba oříšků z papíru s malým překvapením uvnitř. (Mohou být dárkem pro maminku.)

5. Ze slov v rámečku sestavte větu podle zadání. Za větu napište správné znaménko. Po společné kontrole napište věty do sešitu a vyznačte slovesa.

Řešení: věta oznamovací: Jirka **jde** dnes do školy pěšky./Dnes **jde** Jirka do školy pěšky.

věta rozkazovací: **Obtáhni** velká písmena zelenou pastelkou./!

věta tázací: **Půjdeš si (3, ale součást slovesného tvaru)** s námi zahrát fotbal?

věta přací: **Kéž bych dostal** z diktátu jedničku./!

MeDo Barva tečky = barva rámečku se slovy.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 68

1. Např.: Aleš hází míč na koš. Jana píše úkol. Maminka uspává děti. Děti pracují v keramické dílně.
2. Nad rozkvetlou loukou poletují motýli. Kluci hrají na hřišti fotbal. Jana v pokoji píše domácí úkol.
3. Např.: Rádi **jezdíme/jezdíte/jezdí** na kole. V ohradě se **pase** kůň. Děti dnes v matematice **počítají** příklady. Miminko teď **spí** v postýlce. Na obloze **svítí** slunce. Po řece právě **pluje** výletní parník.
4. Např. Malá Ema běhá bosá po zahradě. Kdo z vás jezdí rád vlakem?

UČEBNICE

str. 108

2. SOUVĚTÍ, URČOVÁNÍ VĚT V SOUVĚTÍ (Uč., str. 108–109)

Očekávaný výstup: Žák chápe pojmy věta jednoduchá a souvětí, umí vyhledat sloveso v určitém tvaru, rozlišit větu jednoduchou a souvětí, určí počet vět v souvětí.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme, vysvětlíme, uvádíme příklady, opakovaně se k výkladu vracíme při řešení jednotlivých cvičení i v pozdější době – vždy podle potřeby.

1. a) Přečtete si vypravování.

MeDo Čteme společně.

IUČ Audio zadání.

b) Odpovězte na otázky:

Řešení: Co dělá Lukáš rád? – **Sportuje**. Kdo a kdy ho přihlásil do atletického oddílu? – **Rodiče, v první třídě**. Jak se jmenuje trenér, který děti trénuje? – **Jánský**. Kterým sportovním disciplínám se Lukáš věnuje nejvíc? – **Zejména krátkým běhům a skoku do dálky**. Kdy a kam jedou s oddílem na závody? – **Tuto sobotu do Zlína**.

c) Vyznačte ve vyprávění všechna slovesa – podtrhněte je vlnovkou.

Řešení: Lukáš rád sportuje a ze všeho nejraději běhá. Již v první třídě ho rodiče přihlásili do atletického oddílu, kde malé sportovce trénuje pan Jánský, který to s dětmi opravdu umí. Lukáš se (zvratné; součást sloves. tvaru) hned od začátku velmi snažil. Věnuje se (zvratné; součást sloves. tvaru) zejména krátkým běhům a skoku do dálky. Nyní už patří k nejlepším ve své kategorii. Těší se (zvratné; součást sloves. tvaru) na každé závody, protože téměř vždy získá nějakou medaili. Tuto sobotu jedou s oddílem do Zlína a Lukáš věří, že opět uspěje.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

d) Svislými čarami oddělte věty v souvětí.

Řešení: Lukáš rád sportuje | a ze všeho nejraději běhá. Již v první třídě ho rodiče přihlásili do atletického oddílu, | kde malé sportovce trénuje pan Jánský, | který to s dětmi opravdu umí. Lukáš se hned od začátku velmi snažil. Věnuje se zejména krátkým běhům a skoku do dálky. Nyní už patří k nejlepším ve své kategorii. Těší se na každé závody, | protože téměř vždy získá nějakou medaili. Tuto sobotu jedou s oddílem do Zlína | a Lukáš věří, | že opět uspěje.

MeDo Upozorníme žáky na spojovací výrazy. Poukážeme na slovesa v každé části věty.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

e) Rozhodněte, který větný celek je věta jednoduchá (VJ) a který souvětí (S). Zkratku запиšte do rámečku.

Řešení: Lukáš rád sportuje a ze všeho nejraději běhá. – S; Již v první třídě ho rodiče přihlásili do atletického oddílu, kde malé sportovce trénuje pan Jánský, který to s dětmi opravdu umí. – S; Lukáš se hned od začátku velmi snažil. – VJ; Věnuje se zejména krátkým běhům a skoku do dálky. – VJ; Nyní už patří k nejlepším ve své kategorii. – VJ; Těší se na každé závody, protože téměř vždy získá nějakou medaili. – S; Tuto sobotu jedou s oddílem do Zlína a Lukáš věří, že opět uspěje. – S.

DNP *Souvětí.* Z vět jednoduchých utvoříme souvětí. Věty lze pozměnit.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

f) Vyhledejte a přečtěte souvětí. Určete počet vět v souvětí.

Řešení: Lukáš rád sportuje a ze všeho nejraději běhá. – 2 věty; Již v první třídě ho rodiče přihlásili do atletického oddílu, kde malé sportovce trénuje pan Jánský, který to s dětmi opravdu umí. – 3 věty; Těší se na každé závody, protože téměř vždy získá nějakou medaili. – 2 věty; Tuto sobotu jedou s oddílem do Zlína a Lukáš věří, že opět uspěje. – 3 věty.

MeDo Cvičení několikrát přečteme, můžeme využít interaktivní učebnici. Při určování počtu vět žákům pomůže, když podtrhnou slovesa v určitém tvaru.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

g) Na mapě ukažte město, kam jede Lukáš.

Řešení: Zlín.

MeDo Řekneme si základní informace o Zlíně (Baťa).

h) Vyhledejte autobusové nebo vlakové spojení ze své obce do Zlína. Zkuste použít vyhledávač <https://idos.idnes.cz>. Kde jinde můžete údaj zjistit?

Řešení: Např. pomocí různých aplikací na mobilu (např. Můj vlak), na vlakovém či autobusovém nádraží u přepážky s informacemi.

MeDo Práce s mapou, vyhledávání pomocí internetu, vyhledávací aplikace (mobil, tablet). Práce ve skupinách.

i) Navštívíte nějaký sportovní oddíl nebo sportovní kroužek ve škole?

DNP *Rozhovor.* Žáci si mohou připravit prezentaci – např. jako upoutávku, která má přilákat zájemce o daný sport nebo o zdravý životní styl.

MPV **VV** – sportovní tematika. **M** – slovní úlohy – cestování: délka trasy, cena jízdného (více účastníků), množství finančních prostředků na základní vybavení pro daný sport apod.

2. a) Přečtěte si vypravování. Vyhledejte v něm slovesa a určete, který větný celek je věta jednoduchá a který je souvětí.

Řešení: 1. odcházejí – VJ, 2. těší (se) – VJ, 3. nastupují – VJ, 4. seznámí, pozdraví (se) – S, 5. začíná – VJ, 6. následuje – VJ, 7. mají, trénují – S, 8. soutěží, vydrží, – S, 9. následují – VJ, 10. ubíhá, blíží se, oznámí, končí – S.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) V souvětích určete počet vět. Pracujte s fólií.

Řešení: Paní učitelka je seznámí s průběhem hodiny a na závěr nástupu se pozdraví. – 2 věty; Dnes mají děti s sebou švihadla a už pilně trénují přeskočky snožmo. – 2 věty; Děti soutěží, kdo vydrží nejdéle bez chyby. – 2 věty; Hodina rychle ubíhá, blíží se zvonění, které oznámí, že oblíbený tělocvik končí. – 4 věty.

MeDo Žákům zdůrazníme důležitost sloves v určitém tvaru. Podle jejich počtu určíme počet vět.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Odpovězte na otázky:

Řešení: Kam odcházejí děti a proč? – **Do tělocvičny na hodinu TV.** Jakým způsobem nastupují? – **Do dvojřadu.** Co udělá paní učitelka? – **Seznámí děti s průběhem hodiny.** Čím hodina po ukončení nástupu začíná? – **Rozcvičkou.** Co mají dnes děti s sebou? – **Švihadla.** V čem soutěží? – **Kdo vydrží nejdéle skákat snožmo přes švihadlo bez chyby.** Je tento vyučovací předmět u dětí oblíbený? – **Ano.**

d) Máte ve škole tělocvičnu? Popište, co vše se v ní nachází.

DNP **BINGO!** Žáci si do čtvercové tabulky 5 × 5 napíší různé náradí, které se nachází v tělocvičně, a učitel po jednom říká náradí, které ho napadne (ne jen tělocvičné. Žáci vyškrtávají v tabulce. Kdo má první celou řadu vyškrtanou, vyhrál.

MPV **PČ** – Žáci vymodelují náradí z plastelíny.

e) Popište, jak obvykle vypadá vaše hodina tělocviku.

MeDo Každý žák píše sám popis hodiny. Napíšeme na tabuli společnou osnovu.

3. a) Rozhodněte, který větný celek je věta jednoduchá a který je souvětí.

Řešení: Hází se to, střílí se to. – S; Kope se to, nejí se to. – S; Má to duši a nemá to uši. – S; Dobře se to kutálí. – VJ; Jen aby s tím naši kluci vždycky vyhráli. – VJ.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Uhodnete hádanku?

Řešení: Míč.

MeDo Pobavíme se s žáky, jaké míče známe, co se s nimi hraje.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 69

- 1. a)** 1. pochopil, neuvaří [2]. 2. poprosil, navařila [2]. 3. požádal, přinesli [2]. 4. bloudila, objevila [2]. **b)** 1. Sůl nad zlato. 2. O Budulínkovi. 3. Zlatovláska. 4. O Sněhurce.
2. Např.: Kometa spěchá, protože **nechce přijít pozdě**. Mamina zavřela okno, aby **nebyl slyšet hluk z ulice**. Často slyšíme o tom, jak **je důležité sportovat**.
3. VJ – Jana si obléká sukni a tričko. Matěj v kuchyni snídá kakao a vánočku. Jana i Matěj se radují.
4. a), b) Individuální.

UČEBNICE

str. 110

3. SPOJOVÁNÍ VĚT (Uč., str. 110–111)

Očekávaný výstup: Žák chápe pojem spojovací výraz, umí spojit věty jednoduché v souvětí. Klademe velký důraz na pochopení, že spojky mohou spojovat věty, ale někdy také pouze slova a je nutné oba případy rozlišovat. Vedeme žáky k tomu, aby vždy vyhledali slovesa v určitém tvaru. Podle počtu sloves v určitém tvaru obsažených ve větném celku určíme, zda se jedná o větu jednoduchou nebo souvětí. Návčiku této dovednosti věnujeme dostatek času a opakovaně se k učivu vracíme.

Žlutý rámeček MeDo Přečteme, vysvětlíme, uvádíme konkrétní příklady, opakovaně se k učivu vracíme. U spojovacích výrazů (dle výkladu v učebnici) užíváme jen pojmy spojka (sl. druh), jiné slovo (neurčujeme slovní druh).

1. a) Najděte slova, kterými jsou věty spojeny v souvětí.

Řešení: 1. a, 2. nebo, 3. a (Pozor první spojka *a* spojuje slova: Tomy a Anika.), 4. že, 5. a, 6. že.

MeDo Vyhledáváme slovesa v určitém tvaru a podtrháváme je vlnovkou, vyhledáváme spojky. Přineseme knihu Pipi Dlouhá punčocha. Projdeme žlutý rámeček na této straně **dole**.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Odpovězte na otázky.

Řešení: Co by si přáli Tomy s Anikou? – **Hrát si s Pipi**. K čemu asi chtějí děti Pipi přemluvit? – **Chtějí, aby s nimi chodila do školy**. Poznali jste, z jaké knihy je tento úryvek? – **Pipi Dlouhá punčocha od Astrid Lindgrenové**. Četli jste ji? Vyprávějte.

MeDo Můžeme si připomenout i další knihy této autorky.

DNP *Karneval*. Uspořádáme karneval na téma postavy z knihy Pipi Dlouhá punčocha.

Žlutý rámeček MeDo Je vhodné probrat s žáky učivo před řešením cvičení 1. Můžeme také procvičovat na předchozích stranách v učebnici a na jiných textech.

UČEBNICE

str. 111

2. a) Přečtete. Rozhodněte, zda vyznačené spojky spojují slova, nebo věty.

Řešení: ... a dívá se... – věty; ... dřív, aby nepřišla... – věty; ... knihovnu a městský úřad... – slova; ... sedmé, proto rychle... – věty; ... bačkoru, ale pravou... – věty; ... u postele ani u stolu... – slova; ... zem, aby se podívala... – věty; ... bačkorku, ale také míček... – slova.

MeDo Vyhledáme slovesa v určitém tvaru, vyhledáme spojovací výrazy, rozhodujeme, co spojují. Využijeme funkci tužka v interaktivní učebnici a vyznačíme spojovací výrazy.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Víte, kde je ve vaší obci knihovna? Kdo z vás si tam půjčuje knihy?

MeDo Diskuze o knihovnách v obcích, kde děti bydlí, jak se v knihovně zaregistrují, jak si půjčí knihu.

c) Jakou knížku (knížky) máte nejraději a proč?

MeDo Proběhne diskuze o knihách a vytvoříme seznam deseti knih, které by mohli žáci přečíst.

DNP *Galerie knih*. Vystavíme ve třídě knihy, které žáci přinesli. Upozorníme na chování v galerii.

3. a) Vlnovkou vyznačte slovesa. Rozhodněte, zda vyznačené spojky spojují slova, nebo věty. Do

rámečku na konci řádku napište zkratku podle zadání: S – spojky spojují slova, V – spojky spojují věty. Proveďte společnou kontrolu.

Řešení: Pavel a Dana jdou do školy. – S; Pavel vesele poskakuje a líčí Daně zážitky z víkendu – V; Dana neviděla svého kamaráda v sobotu ani v neděli. – S; Pavel byl na výpravě se skautským oddílem a tam si (3, zvrtné; součást slovesného tvaru) s sebou mobil nebere. – V; Vedoucí pro ně vždy připraví úžasné hry nebo je učí nové zajímavé věci. – V; Pavel už například sám postaví stan a připraví dřevo na oheň. – V.

MeDo Žáci samostatně vyznačí slovesa, spojky a doplní do rámečků S nebo V.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Víte, kdo je skaut? Je někdo z vás členem skautského oddílu? Pokud ano, vypravujte spolužákům o činnosti oddílu.

Řešení: Skaut je příslušník organizace Skaut, která je zaměřená na výchovu mládeže v přírodě.

DNP Projekt. Žáci, kteří jsou členy skautského oddílu, mohou donést ukázat ostatním kroniky z oddílu, fotky z akcí. Lze udělat na téma třídní projekt. Ukážeme žákům nějakou šifru, nějaký uzel.

c) Jaké zájmy máte vy? Čemu se pravidelně věnujete ve svém volném čase?

MeDo Práce ve dvojicích, žáci se ptají, píší si poznámky a potom představí celé třídě mimoškolní aktivity kamaráda, kterého se ptali.

MPV Prv – žáci si mohou připravit ukázkou, aktivitu či povídání.

4. a) Řekněte, jaká písmena napíšete v neúplných slovech.

Řešení: Zelenými, meči, mečí, hlady, bučí, kamarádi, nesnáší.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Určete, který větný celek je věta jednoduchá a který souvětí.

Řešení: Zelenými... – VJ, Když... – S, Kamarádi... – S.

MeDo Připomeneme si rozdíl mezi větou jednoduchou a souvětím.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

c) Uhodnete hádanku?

Řešení: Tráva.

MeDo Hádanku přečteme společně – nahlas, žáci doplní samostatně *i, í/y, ý*. V části **b)** postupujeme jako obvykle – nejprve vyhledáme slovesa v určitém tvaru, potom rozhodujeme, zda se jedná o větu jednoduchou, nebo souvětí.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 70

- 1. a)** ... poznal, že (mezi větami) se loď; Protože (na začátku) venku ... doma a (mezi větami) pustíme; ... netušil, kdo (mezi větami) mu; ... vysvětlila, odkud (mezi větami) tato; Když (na začátku) přijdeš ... koupaliště a (mezi větami) vezmeme... **b)** Kapitán podle mapy poznal, že se loď blíží k pevnině. – 2 věty; Protože venku prší, zůstaneme raději doma a pustíme si (3, zvrtné, součást slovesného tvaru) film. – 3 věty; Lukáš netušil, kdo mu lístek poslal. – 2 věty; Paní učitelka nám vysvětlila, odkud tato rostlina pochází. – 2 věty; Když přijdeš brzy, pojedeme ještě na koupaliště a vezmeme s sebou i Lukáše. – 3 věty.
- 2.** Individuální (můžeme na tabuli napsat spojky, ze kterých budou žáci vybírat); např.: a) a; b) proto; c) ale; d) protože.
- 3.** Individuální.

PRACOVNÍ SEŠIT

str. 71

- 4.** Hrabali jsme listí, protože napadalo ze stromů na zem. – 2 věty; Pospěš si s oblékáním, abys nepřišel pozdě do školy. – 2 věty; Protože jsme vyhráli soutěž, pojedeme za odměnu do zoo. – 2 věty; Jana hlasitě volala, ale Lukáš ji neslyšel, ačkoli stál nedaleko. – 3 věty.
- 2. a)** 1. SPÍ, oddechuje; 2. POVĚŘIL, přivede; 3. PUSTIL, byla; 4. POVĚSIL, koupil; 5. VĚDĚLA, přijde; 6. STOJÍ, pojedeme; 7. POVÍDALA, byla. **b)** SOUVĚTÍ.

UČEBNICE —

OPAKOVÁNÍ

str. 112

OPAKOVÁNÍ

4. OPAKOVÁNÍ S VÍLOU – VĚTA JEDNODUCHÁ, SOUVĚTÍ

MeDo Pracujeme s fólií nebo si obě stránky okopírujeme.

1. Do souvětí doplňte vhodné spojky. Ke každému souvětí přiřadte obrázek.

Řešení: a) protože – dort; b) ale – pero; c) nebo – kniha.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Vyberte si jedno souvětí ze cvičení 1 a rozdělte je na věty jednoduché.

Řešení: Např. Maminka peče dort. Můj bratr má zítra narozeniny.

3. Přiřadte k sobě vždy dvě věty jednoduché a vytvořte souvětí. Použijte vhodnou spojku z nabídky.

Řešení: Venku se ochladilo, a tak si Jáchym oblékl bundu. Petr snědl tři chleby, protože měl veliký hlad. Můžeš jít s kamarádem ven, když si uklidíš nepořádek v pokoji. Pavel si chtěl koupit míč, ale neměl dost peněz.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 72** OPAKOVÁNÍ

1. a) MeDo Učitel předčítá třídě, následně čtete společně. **b) 7. c) 1.** V chaloupce u lesa. 2. Do města na trh. 3. Uvařit hodně hrášku, aby neměl hlad. **d) 1.** byl, 2. jmenoval (se), 3. žil, 4. měli, 5. starali (se) (museli, odejít, nechali, dělala (si), neplakal, zůstane, nebudu plakat, navař, nemám). **e)** Žil s dědečkem a babičkou v chaloupce u lesa. (Já plakat nebudu, babičko.)

2. slyší, ozvalo, dej, povozím; podíval, uviděl, neotevřu, škemrala.

3. a) Pusť mě na chvíli dovnitř. **b)** Liška s Budulínkem uháněla do lesa.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 73** OPAKOVÁNÍ

c) Pustíš mě zpátky k babičce a dědovi? **d)** Kéž bych lišce nikdy neotevřel./!

4. a), b) 1. lákala, otevřel – 2; 2. tvářila (se), snědla – 2; 3. dal jsi, sedni, povozím – 3; 4. převrátila, popadaly, spadla – 3.

5. 1. že, ale, a; 2. když; 3. kde.

6. 1. a; 2. ale; 3. že; 4. protože.

7. Z dálky už slyšeli, jak je Budulínek volá. – 2; Dědeček si (3, zvratné; součást sloves. tvaru) vzal housličky a babička si (3, zvratné; součást sloves. tvaru) přinesla bubínek. – 2; Musíme na to chytře, protože liška Budulínka sama od sebe nevydá. – 2; Když vylezla malá liška z nory, dědeček ji chytil a strčil do pytle. – 3.

8. Např.: V hodině matematiky jsem se omluvila, že nemám sešit s úkolem. Vezmu si teplý svetr, protože je zima. Čekali jsme na něj půl hodiny, ale nepřišel.

Uč., str. 113–115 | VIII. PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávaný výstup: Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti; volí vhodné verbální prostředky v psaném projevu v běžných školních i mimoškolních situacích; zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním; píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.

Žák mimo jiné propojuje dříve získané informace a využívá je v praxi.

UČEBNICE

str. 113

Žlutý rámeček MeDo Nejprve necháme samotné žáky zkusit vytvořit zásady při práci s počítačem; můžeme je heslovitě zapisovat na tabuli. Pak je srovnáme s těmi ve žlutém rámečku v učebnici, zároveň odůvodňujeme jejich opodstatněnost. Ověříme podle zásady 3, zda máme ve třídě správně umístěný počítač (nebo si řekneme, kde by měl být). Předvedeme si správné sezení u počítače; můžeme s žáky vyhledat na internetu k tomuto obrázku a podrobnosti.

1. Vyberte, která osoba sedí u počítače správně. Svůj výběr zdůvodněte.

Řešení: B. Hoch na obr. A má špatně nastaveno opěradlo u židle a výšku sedáku, asi proto také má špatné držení těla (zad; celá chodidla se neopírají o podlahu či podložku, kolena, v ohybu nesvírají pravý úhel, předloktí není opřeno o desku stolu), na stole nemůžeme mít pití. Správně je u obr. B: nastavení výšky sedáku a podložka pod chodidla (kolena tak v ohybu svírají pravý úhel), opěradlo židle svým nastavením také umožňuje sedět na židli vzpřímeně. (Při sezení se nehrbíme, aby nás nezačala bolet záda; nevhodná židle nebo špatné sezení mohou způsobit vážné zdravotní problémy.)

Pozn.: Pokud máte židli nebo výšku stolu správně nastavené, budou vaše ruce v této poloze volně ležet na klávesnici. Od obrazovky sedíme na vzdálenost, která je stejná jako délka naší natažené paže – od ramene po konce prstů. Tato vzdálenost bývá obvykle 50 až 70 cm. Na závěr si nastavíme sklon monitoru tak, aby se nám na něj dobře dívalo.

MeDo Žáci si samostatně projdou rámeček nad zadáním tohoto úkolu. Ve dvojici si říkají, co je na obrázcích ve srovnání se zásadami při práci s počítačem špatně a co správně. Předvedeme si správné sezení u počítače – každý žák si představí, že pracuje s počítačem a má na stole monitor ve správné poloze a v lavici se zkusí správně posadit; tuto hodinu můžeme uskutečnit v počítačové učebně. Můžeme s žáky vyhledat na internetu k tomuto tématu obrázek a podrobnosti.

Žluté rámečky ve druhé polovině strany MeDo Posadíme se do kroužku a bavíme se o tom, zda někdo ví, co je internet. Pokusíme se společně vytvořit jeho jednoduchou definici. Dále se bavíme o tom, zda někdo používá internet, k čemu, co a jak na něm hledá. Diskutujeme o možnosti pomocí internetu komunikovat s jinými lidmi na velké vzdálenosti; v rámci toho můžeme pohovořit o sociálních sítích a o nutnosti dodržovat bezpečné chování na internetu.

2. Zjistěte na internetu:

Řešení: a) jméno starosty vaší obce nebo primátora vašeho města odcházejí děti a proč? – **individuální**;
b) název nejdelší české řeky a největšího rybníka v České republice. – **Vltava, Rožmberk**; c) ve kterých letech proběhla druhá světová válka. – **1939–1945**.

MeDo Před zadání úkolu si společně ukážeme, jak získáváme na internetu informace pomocí klíčových slov – kam je píšeme. Tento úkol je vhodné vypracovávat v počítačové učebně, v případě možnosti rozdat žákům tablety či jim povolit práci na jejich mobilních telefonech. Úkol zadáme dle možnosti jako samostatný a žáci se snaží správně co nejrychleji zjistit požadované informace. Provedeme pak společnou kontrolu.

MeDo Zeptáme se žáků, kdo z nich používá elektronickou poštu a má tak svoji adresu. Jeden ze žáků, který e-mail používá, může ostatním vysvětlit, co je elektronická pošta a v čem se elektronické zprávy podobají např. dopisu či pohlednici, v čem se liší (psaní předmětu). Společně si pak pro shrnutí přečteme rámeček nahoře.

3. Přečtěte si e-mail. Řekněte, kdo je odesílatelem e-mailu a komu je určen.

Řešení: Odesílatel je Petra Dobrá, e-mail je určen Jaroslavě Kolovratové.

MeDo Pobavíme se o podobě e-mailových adres, můžeme si s využitím interaktivní tabule předvést psaní e-mailu naživo na předem dané téma, např. pozdrav příbuzným z víkendového výletu se zasláním fotografie a s dotazem, zda je příští týden můžeme některý den o víkendu navštívit. Díky tomu seznámíme žáky se všemi náležitostmi e-mailu i s možností zaslat přílohu či někomu kopii apod.

4. Uvedené části vyhledejte v e-mailu ze cvičení 5 a přečtěte je nahlas.

Řešení: Oslovení: Zdraví Vás; vlastní zpráva: objednávám si... informací; poděkování: Děkuji za ochotu; rozloučení: S pozdravem; jméno odesílatele: Petra Dobrá.

MeDo Pomocí žlutého rámečku nad cvičením 4 hledáme uvedené části – pracovat mohou žáci nejprve ve dvojicích, pak si učitel vyvolává dvojice, aby jeden žák (domluvíme se žáci předem, který to bude) nahlas přečetl vždy jednu část dle bod bodů v rámečku. Ostatní dvojice pečlivě kontrolují správnost.

5. Přečtěte si následující e-maily a rozhodněte, který poslal Pepík paní učitelce a který své spolužačce.

Řešení: a) ja pro spolužačku, b) je pro paní učitelku.

MeDo Žáci mohou pracovat samostatně či ve dvojicích, pak si společně řekneme řešení a zároveň žáci říkají, podle čeho řešení určili.

6. Přečtěte si e-mail. Řekněte, na co odesílatelka při psaní e-mailu zapomněla.

Řešení: Vyplnit *Předmět*.

MeDo Zopakujeme si, co má e-mail obsahovat – přečteme si jednotlivé položky; jako teoretický podklad (v případě, že si žáci nemohou vzpomenout) můžeme popř. využít žlutý rámeček v druhé polovině předchozí strany.

7. K daným zprávám z elektronické pošty vymyslete jejich předmět.

Řešení: např.: a) prosba o zaslání učiva, b) referát do prvouky.

MeDo Žáci pracují samostatně, zapíší si své odpovědi do sešitu. Přečteme si společně návrhy předmětů a vybereme nejvhodnější.

8. Vyberte si jedno zadání. Napište celý text e-mailu na vybrané téma.

Řešení: Individuální.

MeDo Žáci mohou pracovat ve dvojicích či v menších skupinách, jeden ze skupiny může mít roli učitele – dohlédne na to, že e-mail obsahuje všechny části. Po jednotlivých zadáních si čteme vypracování a kontrolujeme, zda je e-mail po věcné a formální stránce v pořádku.

1 skupina může pod dohledem učitele napsat e-mail i na počítači a promítnout na interaktivní tabuli – fixujeme tak reálnou podobu e-mailu a vyplnění jeho povinných položek.

Uč., str. 116–117; PS, str. 74–76 | IX. ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ S VÍLOU

Očekávaný výstup: Žák propojuje dříve získané informace a využívá je v praxi.

MeDo Stránky okopírujte pro každého z žáků.

UČEBNICE — OPAKOVÁNÍ — **str. 116** — OPAKOVÁNÍ —

1. Doplňte *i, í/y, ý* a správné slovo z nápovědy. Odůvodněte pravopis.

Řešení: Do naší třídy přibyl nový žák. Hynek přibil uvolněné prkno. Chci být lékařem. Hodiny začaly bít. Eva si vila z pampelišek věneček. Naše Asta celou noc vyla. Žízňivý Jirka hltavě pil. Včely přenášejí pyl z květu na květ. Slyšeli jsme v noci z lesa výří houkání. Nehoňte se, víří se prach. V pavoučí síti uvízla moucha. Nepřidáme si, děkujeme, již jsme syti.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

2. Doplňte *u, ú, ů*.

Řešení: tulipán, půlka, ucho, úterý, domů, růže, únor, jahůdky, pět týdnů, úžasný.

MeDo Zopakujeme s žáky psaní *ú/ů*. Necháme je pracovat samostatně. Pro názornost můžeme využít dříve vyrobené housenky ze slov, která obsahují *u, ú, ů*.

3. Kroužkem vyznačte správné písmeno.

Řešení: město **B**rno, zámek **H**luboká, řeka **V**ltava, víla **A**málka, Česká republika, hrad **B**ouzov, stát **S**lovensko, pohoří **B**eskydy, hora **Ř**íp.

MeDo Zopakujeme s žáky pravidla psaní velkých a malých počátečních písmen. Můžeme jim poskytnout Pravidla českého pravopisu pro případ, že by si nebyli jisti. Zopakujeme s žáky, jak se s pravidly pracuje, poukážeme na důležitost znalosti abecedy, na základě které se rychle zorientujeme.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

4. Doplňte správné písmeno.

Řešení: **p/b:** klubko vlny, klíče v kapse, dva chlapci, pět ryb, čerstvý chléb;

t/d: sladká kaše, kakaové oplatky, dobrý oběd, dřevěný plot, zralý plod;

s/z: maluje obrázky, malá Tereška, karnevalová maska, dva kousky dortu, úzká cesta;

f/v: spící lev, známý fotograf, rychle se oprav, přilétly vlaštovky;

ch/h: síť hrách, mám strach, ovocný tvaroh, padá sníh, veselý smích.

MeDo Zopakujeme s žáky, jakým způsobem lze v těchto případech zdůvodňovat, jakou souhlásku mají napsat (slovo si musejí říct v takovém tvaru, aby za doplňovanou souhláskou byla samohláska, např. malá Tereška – malá Tereza).

IUČ Audio zadání, správné řešení.

UČEBNICE — OPAKOVÁNÍ — **str. 117** — OPAKOVÁNÍ —

5. a) Rozlišujte, zda se jedná o větu jednoduchou (VJ), nebo souvětí (S). Zkratku pište za větný celek.

Řešení: Jakub a Kryštof jsou bratři. – VJ; Eva si bere telefon a volá mamince. – S; Pojedeme na kole, nebo půjdeme pěšky? – S; Mám si vzít sandály, nebo tenisky? – VJ; Můj dědeček pěstuje na zahradě jabloně i hrušně. – VJ; Jdeme na hřiště a vy můžete jít s námi. – S.

MeDo Zopakujeme s žáky, jak poznáme větu jednoduchou a souvětí. Upozorníme je na slovesa ve větách.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

b) Z cvičení vypište tučně vyznačená slova a určete u nich slovní druh.

Řešení: a – spojka, volá – sloveso, na – předložka, pěšky – příslovce, vy – zájmeno.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

6. Pište slova protikladná.

Řešení: např.: pilný × líný, tenký × tlustý/silný, malý × velký, světlo × tma, teplo × zima/chladno, stoupat × klesat, brzy × pozdě, dát × brát.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

7. Napište pět slov se slovním kořenem -let-.

Řešení: např.: 1. letět 2. letadlo 3. letenka 4. letecký 5. letuška.

DNP Hra. Stanovíme časový limit a žáci mají vymyslet co nejvíc slov s tímto kořenem.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

8. Pište slova souznačná.

Řešení: chlapec || hoch/kluk, hezká || pěkná, matka || máma, děvče || holka, běžet || utíkat, otec || táta, pořad || stále, koukal se || díval se/hleděl.

IUČ Audio zadání, správné řešení.

9. Napište:

Řešení: např.: dvě částice: **kéž, ať, nechtě, ano, ne**; tři citoslovce: **haf, cink, buch, au, jé**.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 74** OPAKOVÁNÍ

1. Ze |všech| ročních |období| máme |nejraději| léto. V |sadu| za |vesnicí| už |dozrávají| třešně. O |prázdninách| pojedu |k| babičce |do| Krkonoš.
2. 1. jiná, 2. malá, 3. hodně, 4. dole, 5. dobře, 6. chytrý; *tajenka*: jahody.
3. větve, květy, pětku, věneček, měsíc, hvězdy, město.
4. medvěd, Jakub, smích, čáp, tvaroh, pět, mrkev, ukaž, napiš, fotograf, přijď, chyt se.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 75** OPAKOVÁNÍ

5. a) pilník, bydlím, hřebík, Bystřice, sbírka, krabička; sýkorka, liška, neslyšně, lízátko, plynule, lívanec; zmije, umývárna, míč, plyšová, úsilí, nesmysl; kopýtko, papír, přepych, pilník, osychat, píseň.
6. např.: dobře × špatně/chybně, blízko × daleko, mlčí × mluví, smích × pláč, zima × teplo.
7. obloha – nebe, psaní – dopis, kamarád – přítel, pláče – brečí, byt – příbytek.
8. jízda – čtení – nadšení – radost – křik – létání; hraje – plave – bude – zpívá si – cestovat – chceme.
9. předložky – do, přes, nad; spojky – a, ale, protože; částice – ať, kéž, což.

PRACOVNÍ SEŠIT OPAKOVÁNÍ **str. 76** OPAKOVÁNÍ

1. a); 2. a); 3. b); 4. a); 5. b); 6. b); 7. b); 8. a); 9. a); 10. b); 11. a); 12. a); 13. b); 14. a); 15. b); 16. a); 17. a); 18. b); 19. a); 20. b); 21. a); 22. b); 23. b); *tajenka*: Užijte si krásné prázdniny.